Št. 7 (2061) Leto XL
Novo mesto četrtek, 16. februarja 1989
Cena: 2.000 din
13. februarja 1975 je bil list odlikovan z redom ZASLUGE ZA NAROD S SREBRNIMI ŽARKI

DOLENJSKI LIST

YU ISSN 0416-2242

VSAK ČETRTEK DOLENJSKI LIST

VELIK USPEH DOBRODELNEGA KONCERTA

BREŽICE — Občinstvo je v petek zvečer do kraja napolnilo dvorano Doma JLA, kjer so v koncertnem programu poleg kapelskih godbenikov nastopali profesorji glasbenega pouka, brežiški učenci srednje glasbene šole v Zagrebu ter dekliški pevski zbor glasbene šole Brežice. Predstavnica občinske organizacije Rdečega križa se je zahvalila za obisk in prostovoljne prispevke za nakup medicinskih instrumentov za brežiško bolnišnico. Poslušalci so za te namene v enem večeru darovali nekaj nad 7,8 milijona dinarjev. Začetek je zelo spodbuden.

ODPRTO PISMO O ODLAGALIŠČU

NOVO MESTO — Na sestanku t. i. protideponijske komisije, ki jo je imenoval svet krajevne skupnosti Brusnice, so v začetku tega meseca obravnavali predvideno gradnjo deponije posebnih odpadkov v Leskovcu in pri tem nanizali dolg spisek ugotovitev, pripomb in zahtev. Zapisnik s tega sestanka, ki ga omenjena komisija kot odprto pismo pošilja vrsti uradnih ustanov, bomo podrobneje predstavili v naslednji številki Dolenjskega lista.

ZMANJŠANJE REŽIJE V NOVOTEKSU

NOVO MESTO — Zaradi težke gospodarske situacije, ki zahteva skrajno racionalizacijo na vseh področjih, v novomeškem Novoteksu resno razmišljajo o korenitem zmanjšanju delavcev v režiji. Prav sedaj imajo v izdelavi strokovni projekt, zato še ne vemo natančno, kolikšno število delavcev bo prizadetih, lahko pa povemo, da bodo vsi dobili zaposlitev v Novoteksu, kot eno od možnih variant pa omenjajo uvedbo druge izmene v Konfekciji.

MILAN KUČAN BO GOVORIL V RIBNICI

RIBNICA — Predsednik predsedstva CK ZKS Milan Kučan se bo 23. februarja mudil na celodnevnem delovnem obisku v ribniški občini. Ogledal si bo delo v Inlesu in Riku, ob 17. uri pa bo v domu JLA v Ribnici govoril za javnost. Vabljeni!

Črnomelj praznuje

V soboto osrednja prireditev ob 45-letnici zasedanja SNOS

ČRNOMELJ — Črnomaljska občina praznuje svoj praznik v spomin na 19. februar 1944, ko je bilo v nekdanjem Sokolskem domu 1. zasedanje Slovenskega narodnoosvobodilnega sveta (SNOS). Prav to zasedanje predstavlja v naši zgodovini temelj slovenske državnosti. Letošnja osrednja slovesnost, ki bo republiškega pomena in ki jo bodo v Črnomlju združili s poldrugim desetletjem pobratenja s hrvaško občino Duga Resa, bo v črnomaljskem kulturnem domu v soboto, 18. februarja, ob 11. uri. Po pozdravnem nagovoru predsednika občinske skupščine bo spregovoril predsednik predsedstva SR Slovenije Janez Stanovnik, v kulturnem programu pa se bodo predstavili priznani slovenski kulturni delavci.

V okviru praznika pripravljajo v črnomaljski občini še vrsto prireditev. Tako bodo obrtniki danes odprli svoj dom, v katerem bodo pripravili tudi razstavo izdelkov ter okroglo mizo o strategiji razvoja drobnega gospodarstva v občini. Še prej pa bodo na slavnostni seji razvili prapor in podelili priznanja. 27. februarja pa bo okrogla miza o razvoju slovenske državnosti, katere moderator bo dr. Janko Pleterski.

• Plakete, najvišja priznanja občine Črnomelj, bodo ob letošnjem prazniku prejeli: rejnica Marija Čadonič iz Grdunov pri Vinici, Vlado Zorc, predsednik KPO Iskre iz Semiča, Franc Kočevar, direktor Kometa iz Metlike, Leopold Čampa, direktor Elektra Novo mesto, gasilsko društvo Semič ter Gorenjev tozd Kompresorji iz Črnomlja

V občini bodo te dni predali namenu tudi vrsto objektov, med drugim garažno-poslovno stavbo Komunale, lokalno cesto proti Radencem, avtomatsko telefonsko centralo in razširjeno telefonsko omrežje v semiški krajevni skupnosti, dograjeni in obnovljeni samski dom v Kanižarici, prizidek pekarne Žita ter adaptirane prodajne in skladiščne prostore trgovine Seme.

M. B.-J.

Kako s turizmom zaslužiti več?

Svet dolenjskih občin o turistični dejavnosti in o drobnem gospodarstvu — Od takse naj bi več ostalo regiji — Je davčna politika cokla razvoja?

TREBNJE — Na Dolenjskem očitno snujejo novo podobo svojega turizma, saj so to dejavnost v manj kot mesecu dni dvakrat prečesali na regijski ravni. Za medobčinskim svetom SZDL za Dolenjsko, ki je to temo obravnaval konec letošnjega januarja, so turizem uvrstili še na dnevni red ponedeljkove seje sveta občin Črnomelj, Metlika, Novo mesto in Trebnje.

Kot kaže, imajo dolenjski turistični delavci precej predlogov za drugačno delo in z vsako od pobud iščejo možnosti za večji dolenjski turistični izkupiček. Pri tem se besede pogosto nanašajo na Dolenjsko turistično zvezo in njene načrte. Po napovedih te zveze naj bi imeli na Dolenjskem organizirano vodenje turistov; v ta namen bi izobraževali turistične vodiče, ob njih pa še turistične animatorje. Ob različnih turističnih prireditvah naj bi prodajali take in drugačne izdelke, tudi izvirni dolenjski spominek, če ga bomo imeli. Posebno mesto v dolenjski turistični ponudbi naj bi sčasoma dobil kmečki turizem na Dolenjskem in v Beli krajini.

Kar zadeva večanje regijskega zaslužka s turizmom, kaže omeniti še predloga, naj bi se v delovanje turističnih društev bolj vključevale gostinske in trgovske delovne organizacije in da bi turistično slabše razvita Dolenjska že letos odmerjala od svoje pobrane turistične takse v skupno republiško blagajno manj kot doslej. V zvezi s porastom turističnega iztržka se skoraj vsi strinjajo, kolikšno turistično takso naj bi pribili cenam storitev. Na seji sveta občin so soglašali, naj bi takso zaračunavali tujcem v višini ene nemške marke in domačim gostom polovico tega zneska. Očitno pa je le malokomu jasno, kako devizno tarifo, ki se glede na padanje vrednosti dinarja spreminja, zapisati kot dlje časa veljavni dinarski znesek. Morda tudi ni prav, da bi glede na različno kakovost uslug imeli takso povsod enako, kot so pomišljali na seji sveta občin.

Glede organiziranja v dolenjskem turizmu naj omenimo, naj bi Dolenjska turistična zveza slonela na poklicnem vodstvu enega ali dveh ljudi in bi kot taksa med drugim povezovala delo posameznih občinskih turističnih zvez.

M. LUZAR

• Razen o turizmu so na seji sveta govorili o razvoju drobnega gospodarstva in o dolenjskem podjetniško-inovativnem centru. Menili so, da bi morali za razmah drobnega gospodarstva več narediti veliki industrijski sistemi, ki naj bi pritegnili v svojo proizvodnjo kooperante. Glede obrtnih zadrug so ocenili, da je večina od teh bolj kot v razvojno dejavnost usmerjena v nabavno-prodajne posle. Razpravljalci na seji niso bili enotni o tem, kolikšna cokla razvoja drobnega gospodarstva je sedanja davčna politika.

KOLPA SKORAJ BREZ VODE — V dolgotrajnem sušnem obdobju je gladina Kolpe tako upadla, da jo je na mnogih krajih lahko prekoračiti kar po kamnih, ne da bi si zmočili noge; na tem mestu pa je tako plitva, da so preko nje vozili s traktorjem. (Foto: Primc)

BERITE DANES!

na 3. strani:
- Storilnost je na evropski ravni

na 5. strani:
- Preveč na okroglo o kadrovanju

na 8. strani:
- Je letališče zapleten klobčič?

na 10. strani:
- Koraki na dolgem pohodu

na 15. strani:
- Geni ne ukazujejo vojskovanja

na 16. strani:
- Hektolitri vode na rotovž

na 24. strani:
- Pastirji zapuščajo Slovenijo

O STRATEGIJI INOVACIJSKE DRUŽBE

TREBNJE — V sklopu izobraževanja svojega članstva je trebanjski občinski komite ZK v sodelovanju z Medobčinskim študijskim središčem Novo mesto za petek, 17. februarja, ob 12. uri v sejni sobi delovne organizacije Trimo Trebnje organiziral strokovni posvet o strategiji inovacijske družbe. Uvodničar Ciril Baškovič, izvršni sekretar P CK ZKS, bo nakazal tudi konkretnejši pristop glede podjetniške strategije razvoja, zato bo posvet še posebej koristen za člane strokovnih kolegijev v ozdih in oblikovalce ekonomske politike v občini.

Ljudem nazorno prikazati vpliv elektrarn

IS SO Sevnica o zasnovi HE Blanca? Jez 360 m više — Kdaj makete HE?

SEVNICA — Sevniški občinski izvršni svet se je seznanil z delovno zasnovo lokacije hidroelektrarne Blanca, ki jo je pojasnil odgovorni projektant inž. Franc Župan z IBE Ljubljana. Projektant je že v revizijski komisiji predlagal, da bi sprejeli varianto 2 b, ki sicer ni ravno najcenejša, bi pa nekoliko manj grobo posegla v okolje.

Zajezitev Save je predvidena 360 m više od doslej predvidene, in sicer nekje pri izlivu Čanjskega poteka. Po vseh inačicah bi bilo začasno zasedenega zemljišča 8 ha, trajno zasedenega zemljišča pa bi bilo, odvisno od izbrane variante, od 6,5 do 13 ha. Franc Jenič iz medobčinske gospodarske zbornice za Posavje je ob tem menil, da je investitor šel korak dalje glede varovanja okolja. Toda vprašal se je, v koliki meri lahko govorimo o tej edini sprejemljivi varianti (2 b), zakaj potem javna razprava. Ni dobro, da razpravljamo le o inačici ene elektrarne namesto o verigi savskih elektrarn. V spodnjem delu Posavja pripravljajo ostra delegatska vprašanja. Gre za vprašanje socializacije objektov, ki vse bolj prihajajo v urbano okolje.

Že prej so tudi Sevničani oz. Boštanjčani ob boštanjski elektrarni opozarjali, da je treba poiskati čimbolj prijazno podobo takega orjaškega objekta v okolju. Ljudje so večkrat zahtevali, naj investitor vendarle poskrbi za makete bodočih elektarn, da bi si ljudje čimbolj nazorno predstavljali, kako se bo elektrarna lahko vključila v okolje. Doslej so investitorji te zahteve kratkomalo preslišali. Sevničani opozarjajo tudi na probleme katastrskih podlog že v primeru HE Boštanj, zaradi česar bi lahko nastali še večji zapleti pri pridobivanju zemljišč na območju HE Blanca, ki bo vplivala tudi na Sevnico.

P. P.

Valilnica podjetij se še vali

Drobno gospodarstvo naj bi posrkalo del tehnološkega presežka delavcev — Valjenje novih podjetij naj bi prevzel Dolenjski projektivni biro

NOVO MESTO — »Denarja je dovolj!« To, za današnji čas presenetljivo ugotovitev je bilo slišati na regijskem posvetovanju o problematiki razvoja drobnega gospodarstva in o nujnosti ustanovitve regijskega podjetniško-informativnega centra, ki ga je v sredo, 8. februarja, pripravila Medobčinska gospodarska zbornica za Dolenjsko. Sledilo je še dodatno pojasnilo: denar leži v nogavicah, na tujih bankah pa tudi v domačih, kjer je naložen skrajno neproduktivno.

Pot do tega denarja pa je preveč zapletena, polna zakonskih ovir in predpisov, predvsem pa za njeno pravilno zakoličenje manjka dovolj strokovnih analiz o dejanskih potrebah in možnostih z vlaganje. To ugotavljamo ravno v trenutku, ko iz večine dolenjskih občin prihajajo poročila, da tudi zasebnemu sektorju pohaja sapa, da nekateri večji obrtniki razmišljajo o zmanjševanju števila zaposlenih, nekateri manjši pa celo vračajo obrtna dovoljenja. Nad vsem tem pa visijo črni oblaki tehnološkega presežka delavcev, katere naj bi posrkalo prav drobno gospodarstvo.

Ustanovitev podjetniško-inovativnega centra, valilnic novih podjetij, kot podobne organizacije popularno imenujejo drugod, je na Dolenjskem nuja, saj je po ugotovitvah vseh navzočih na razpolago dovolj domačega znanja. Prav zato ne bi smeli čakati, da bi drugi posegali v naš prostor s svojimi interesi, čeprav bi se tehničnemu in informativnemu sodelovanju s celotnim slovenskim prostorom pa tudi širše ne smeli izogibati. V Sloveniji že deluje nekaj valilnic, ki se uspešno ukvarjajo ustanavljanjem novih podjetij. To so AGEA v Novi Gorici, Grad v Ljubljani ter VEKŠ v Mariboru. Za dolenjski prostor je pripravljen to dejavnost prevzeti Dolenjski projektivni biro, ki je medobčinski gospodarski zbornici, ta naj bi bila koordinator akcije, že dal okvirne zamisli o svoji dejavnosti, katero naj bi spravili k življenju še v teku letošnjega leta.

• Kljub temu da so nekatere občine že ubrale svoja pota — črnomaljska se je delno že povezala z Gradom iz Ljubljane — je prevladalo mnenje, da je tako podjetje v Novem mestu nujno potrebno, imelo pa naj bi regijski značaj. Vendar je bilo predlagatelju naloženo, naj napravi natančno finančno konstrukcijo za svojo dejavnost, se pravi, da mora najprej uspešno zvaliti sam sebe, saj je treba tudi pri tem upoštevati tržno naravnanost in ekonomske zakonitosti.

T. JAKŠE

OKNO V KULTURNO ZGODOVINO POKRAJINE — Razstava najdenih predmetov iz arheoloških raziskav antičnih grobišč na Verdunu pri Stopičah, ki je bila odprta na večer kulturnega praznika v mali dvorani galerije Dolenjskega muzeja, njen ogled pa je možen še do 24. februarja, je vsekakor pomembna počastitev kulturnega praznika, sama po sebi pa so najdbe dragocene za dolenjski in za širši kulturni prostor. To dokazuje blizu dvesto razstavljenih predmetov, od posod, žar, okrasja in denarja pa do orodja in orožja, najdenih v 135 raziskanih grobovih, datiranih v čas od 1. do 3. stoletja našega štetja. Številne skupine srednješolcev, ki so si ogledale razstavo, je vodil tudi Danilo Breščak, ki je sodeloval pri odkopavanjih in postavitvi razstave. (Foto: T. Jakše)

Začetek prihodnosti

Svet dolenjskih občin je z živahno razpravo o drobnem gospodarstvu posegel časovno precej nazaj od letošnjega 13. februarja, dneva, ko je zasedal. To ne drži le zavoljo zapisnika, ki so ga udeleženci prejeli z vabilom na sejo in so ga ocenili, da je še v marsičem skladen z resnico. V tem zapisniku naj omenimo mimogrede, je komisija za drobno gospodarstvo in obrt pri dolenjski medobčinski gospodarski zbornici junija 1988 ugotovila, da stvarni razvoj dolenjskega drobnega gospodarstva zaostaja za načrtovanim. Skok nazaj je tudi v tem, da se je svet lotil s pogovorom o drobnem gospodarstvu oreha, ki so ga trli že pred časom na okrogli mizi »Inovacije v drobnem gospodarstvu« v Novem mestu. Ravno zaradi predmeta razprave omenjeno poseganje nazaj nima niti kančka pridiha slabega in v preteklost zazrtega početja, prej nasprotno. Gre za hvalevredno razmišljanje o prihodnosti. Ta bo, naj bi to hoteli ali ne, neprimerno bolj kot naši sedanjost in bližnja preteklost v znamenju drobnega gospodarstva, čemur še drugače pravijo tudi obrt. Kot kaže to dejavnost pri nas načrtno spodbujamo. V tem početju smo že prišli do ustanavljanja t. i. valilnic novih podjetij, do snovanja podjetniškoinovativnih središč. Taka valilnica podjetij nastaja tudi v Novem mestu. Zakaj ne bi?! »Doma (na Dolenjskem) smo dovolj pametni in sposobni, da tak center naredimo sami,« kot je zapisal dr. Janez Usenik.

M. LUZAR

Slovenija Moja dežela.

SOLIDARNOSTNA POMOČ ZA SUŠO, ZA POZEBO NIČ

BREŽICE — V krajevnih uradih samo še do 18. februarja zbirajo prijave kooperantov in neorganiziranih kmetov o škodi po poletni suši. Za sanacijo je brežiška občina dobila 341,9 milijona dinarjev. Od tega bodo dobili poljedelci v družbenem in zasebnem sektorju 237 milijonov, sadjarji 52 milijonov, Agraria za izpad dohodka v živinoreji 292 milijonov, Slovin za celotno vinogradništvo na družbenih in zasebnih površinah 20,4 milijona, za poljedelstvo 20,1 milijona in za zasebne sadjarje 48 milijonov dinarjev. Delež za škodo v poljedelstvu tozda gozdnega gospodarstva HPG znaša 1,2 milijona dinarjev. Solidarnost upošteva samo škodo zaradi suše, ne pa tudi spomladanske pozebe, čeprav so Posavci to posebej zahtevali.

RIKO NA HRVAŠKEM

RIBNICA — V Brodu Moravicah v občini Delnice na Hrvaškem gradi ribniški Riko proizvodno dvorano, in sicer v okviru programa razvijanja nerazvitih območij. V njej bo zaposlenih okoli 30 ljudi, proizvodnja pa bo stekla že letos. Tja bo potem Riko prenesel del svojega proizvodnega programa gozdne mehanizacije.

VREME

V drugi polovici tedna še ne bo večje spremembe vremena.

ŽIVA VERIGA ZA SELITEV KNJIŽNICE — Osrednji dogodek ob slovenskem kulturnem prazniku v sevniški občini je bila prav gotovo dolgo leta pričakovana selitev občinske matične knjižnice iz povsem neustreznih, utesnjenih prostorov iz soseščine Merxa v približno 600 m oddaljeno nekdanjo sindikalno dvorano pri Ljubljanski banki. V Sevnici. Pri selitvi okrog 20.000 knjig je sodelovalo približno 600 učencev sevniške osnovne šole Sava Kladnika. T so z živo verigo omogočili, da je bila selitev končana v dobrih dveh urah. Knjige pa so takoj uvrstili na ustrezno mesto na knjižnih policah. Začetni člen verige sta bila ravnatelj OŠ prof. Jože Bogovič in predsednica občinske skupščine Breda Mijovič s faksimilom Zdravljice, izdane l. 1949, ob 100-letnici tega Prešernovega dela. Govoril je Lojze Konec, predsednik skupščine občinske kulturne skupnosti, ki je selitev omogočila. (Foto: P. Perc)

SEDEM DNI

»Srbsko videnje«

Ocene in stališča pokrajinskega komiteja ZK Kosova o novembrskih množičnih zbiranjih in demonstracijah albanskega življa po svojem duhu kažejo, da je v pokrajinskem partijskem vrhu prevladalo »srbsko videnje« kosovskega problema. K temu je nedvomno pripomogel tudi sam scenarij analize novembra 88 na Kosovu. Najprej sta o albanskih protestih sprejela stališča jugoslovanski in srbski centralni komite Zveze komunistov, pokrajinski komite pa je na vse to minulo soboto postavil formalno piko na i.

Na Kosovu je torej zmagala srbska linija. Seveda je vprašanje, kako trajna je ta zmaga. O negotovem položaju v pokrajini, kjer so se minulih deset dni kar vrstili bolj ali manj očitni štrajki in druge oblike protestov Albancev zoper odstavitev njihovih priljubljenih voditeljev, priča tudi podatek, da so sejo pokrajinskega komiteja o novembrskih dogodkih s ponedeljka prestavili na soboto. Predvsem zato, ker je za soboto nedelja. V nedeljo delavci ne delajo, protesti in druge nevšečnosti torej niso mogoči. Čez nedeljo se juha že precej ohladi. V ponedeljek res ni bilo incidentov in novih revoltov, vendar je o miru težko govoriti, ker odsotnost demonstracij v ničemer ne zmanjšuje splošne paralize na Kosovu.

Remzi Kolgeci je dejal, da partijski oceni novembrskih množičnih shodov Albancev manjkajo elementi celovite analize. Udeležencem demonstracij sicer ne očitajo zavestne sovražnosti in kontrarevolucionarnih nagibov, kljub temu pa ugotavljajo, da so se v sklepni fazi pustili zmanipulirati in spraviti pod vpliv nacionalističnih in separatističnih sil. Te so (po mnenju srbskega in kosovskega CK ZK) protestom prilepile protijugoslovanski, protisocialistični in protisrbski predznak.

Delavci albanske narodnosti se s tem ne strinjajo. Vsaj polovica govornikov je v sobotni razpravi v imenu svoje baze gladko zavrnila sporne formulacije, češ da so neresnične in podcenjevalne do velike večine udeležencev demonstracij. Ti, so menili pristaši proalbanske struje, v nobenem trenutku niso nasedli provokacijam ali kakorkoli odstopili od načenih parol, izpisanih na transparentih. Albance moti in žali, da so v gradivu še vedno izrazi, kot so: kontrarevolucija, genocid, teror, drama, fašistoidnost itd., ki se zmeraj pojavljajo kot označbe ravnanja Albancev, nikoli pa Srbov in Črnogorcev.

Vendar polovica razpravljalcev ni bila dovolj, da bi razbili v Beogradu pripravljeno podobo in oceno novembrskih in tudi kasnejših dogodkov. Kot že rečeno, je zmagalo srbsko videnje, pri čemer je bil že zelo oddaljeni november spretno uporabljen kot vzvod za sedanjo diferenciacijo med kosovskimi, predvsem albanskimi komunisti. Če ne bi bil november 88, bi bil pa januar ali februar 89. Povodov za kakršnokoli ravnanje ene ali druge sprte kosovske strani je namreč na tisoče.

Zdaj je na vrsti obračun v polčasu, ki ga je dobila srbska stran. Rahman Morina, predsednik predsedstva PK ZK Kosovo in tamkajšnji policijski minister, je v sklepni besedi sobotnega obračuna dejal, da bo treba ugotoviti, kdo in koliko je prispeval k protestnemu ozračju. Komunisti v delovnih organizacijah morajo ugotoviti, katere osebe so sodelovale v organiziranju protestnih shodov in zborov. Zoper pobudnike in organizatorje je treba ustrezno ukrepati. Svoj del nalog morajo opraviti tudi organi za notranje zadeve, je pribil Morina, človek, ki je v lanski televizijski oddaji na RTV Ljubljana komaj znal povedati kakšno celo, oseba, za katero že zdaj trdijo, da je na oblasti samo zato, da bi ga čimprej zamenjal kdo drug.

Delavci albanske narodnosti so v protestih in štrajkih te dni zahtevali, naj jih obišče Slobodan Milošević. In Milošević jih je res obiskal — v obliki Rahmana Morine, komunista in policija, ki je Stipeta Šuvarja, svojega vodjo po eni strani, gladko preslišal, ko ga je ta pozval, naj se natančneje izjavi glede srbskih zahtev o izključitvi treh kosovskih članov iz zveznega CK. Morini ni niti pisnil, samo nekaj je motovilil s slušalkami na glavi. Oboje bo na Kosovu še kako potreboval, eno pa morda celo izgubil.

M. BAUER

Kompas je vse bolje naravnan

Z novinarske konference v avtobusu na cesti od Ljubljane do Sežane

LJUBLJANA — Vse lansko leto so nam nekateri turistični novinarji dopovedovali, da gre v jugoslovanskem turizmu vse po zlu, toda resnična bilanca ni bila tako slaba. Devizni turistični priliv je prvič presegel dve milijardi dolarjev, natančneje, znašal je 2,014 milijarde, kar je 21,3 odst. več kot leto poprej in občutno več, kot je bilo načrtovano.

Podobne optimistične podatke je za ljubljanski Kompas navedel njen generalni direktor Egon Conradi 8. februarja na novinarski konferenci, ki je bila drugačna od običajnih, potekala je namreč v luksuznem konferenčnem avtobusu na poti od Ljubljane do Sežane, delno pa v tamkajšnjem motelu.

Kompas je lani dosegel zelo dobre poslovne rezultate. Celotni prihodek je znašal 711 milijard dinarjev, dohodek 127 in akumulacija 20 milijard dinarjev, skupni devizni izvoz pa je bil 73 milijonov dolarjev. Rast poslovnih rezultatov je precej večja od inflacijske stopnje, devizni priliv pa je bil realno večji kar za 33 odstotkov. Močno so narasle tudi investicije, ki so samo v osnovna sredstva znašale 53,5 milijarde dinarjev.

Še pomembnejše je, da ima ta 4.025-članski delovni kolektiv, ki ima poslovno mrežo po vsej Jugoslaviji, za letos še mnogo večje investicijske načrte, ki pa bodo žal obšle širšo Dolenjsko, kjer Kompas skorajda ni prisoten (le Kompas Hertz). Po cenah iz lanskega decembra bo Kompas letos imel kar za 240 milijard dinarjev naložb. Velike načrte ima z mednarodnima mejnima prehodoma Karavanški predor in Šentilj, v Ljubljani bo začel graditi nov hotel, obnovil bo hotel Alp v Bovcu in Alpino, na novo zgradil depandanso v Bohinju, gradil pa bo tudi v nekaterih drugih turističnih krajih po Jugoslaviji.

Letošnje leto je proglašeno za leto pospeševanja kakovosti. Med drugim bodo v Kompasu uvedli računalniški rezervacijski sistem in recepcijsko poslovanje, s pomočjo sodobnih računalnikov pa bodo izpopolnili tudi informatiko v materialnem poslovanju.

M. LEGAN

• Kompas Hertz rent-a-car, ki ima 78 poslovalnic po vsej državi, med njimi tudi v Novem mestu in Krškem, je največji licenčni partner Hertza, mednarodne organizacije za izposojanje osebnih vozil, v Evropi. Na voljo ima že blizu 3.000 vozil, med njimi 150 avtobusov, 250 kombi vozil in 300 različnih tovornih vozil. Preostalo so osebna vozila najrazličnejših tipov za različno globoke žepe.

Ljubljansko pismo

Stranke trkajo

V ZKS menijo, da na odprta vrata

LJUBLJANA — Da je politični pluralizem pri nas tema dneva, je nedavno tega priznal tudi dr. Stipe Šuvar. Celo najbolj odgovorni ljudje predlagajo kot izhod iz krize obnovo klasičnega večstrankarskega sistema, hkrati pa se uveljavlja tudi teza, da tržna ekonomija ne more delovati brez večjega števila strank.

Drugačne argumente pa navajajo nasprotniki uvajanje večstrankarstva. Politiki in teoretiki se tako sklicujejo na trpke zgodovinske izkušnje. Takšen sistem bi se pri nas lahko izrazil le kot neke vrste »krvava scenografija«; bil naj bi balkansko-libanonska varianta, v kateri bi se nacionalistično-versko obarvane stranke med seboj bojevale za oblast. Takšna trditev pomeni hkrati tudi najbolj grobo obtožbo ZKJ, češ da ZK pri graditvi socializma ni predvidela, da bi morebitni prehod k večstrankarskemu sistemu povzročil predvojno stanje.

Odločni nasprotniki vpeljave političnega pluralizma pri nas na podlagi tega sklepajo, da so vse doslej ustanovljene zveze, društva in forumi politične stranke, ne glede na to, ali bodo delovale zunaj ali v okviru SZDL. Bistvo je, da imajo (ali bodo imele) program z jasnimi cilji, člane in somišljenike ter jasno opredeljeno organizacijo in odnose njej. Tako smo spet prekršili ustavo, ker je dejansko in praktično že ustvarjen večstrankarski sistem. Partija pa da nima jasnega odgovora niti na naslednja osnovna vprašanja: Ali bi delovanje novih strank oz. večstrankarski sistem lahko prispeval k rešitvi novih protislovij ali pa bi predstavljal korak nazaj oz. poglabljanje same krize? Ali bi obstoj več strank v sedanjih razmerah res pomenil razmah demokracije kot pogoj za učinkovitejše gospodarjenje in razvoj nasploh? Ali bi ne bile te stranke dodatna spodbuda za izbruh raznih strasti in netenje novih razdorov na vseh možnih osnovah? Koliko so nove stranke v Sloveniji prispevale k povezanosti države na avnojskih načelih, koliko pa morda izhajajo iz neke vrste separatistične filozofije?

Težnje, da bi se nove politične zveze oblikovale kot avtonomne politične organizacije, tudi kot stranke, zahtevajo od ZK, da se vključi v razpravo o političnem pluralizmu s poenotenimi pogledi in z načrtno opredeljenimi aktivnostmi. Tega se zaveda tudi predsedstvo CK ZKS, zato je sprejelo predlog konkretnih stališč do političnega pluralizma.

Tako predsedstvo CK ZKS opozarja, da je demokratizacija ZK in drugih družbenopolitičnih organizacij, ki že delujejo v okviru SZDL, potreben, ne pa že zadosten pogoj za uspeh demokratične reforme političnega sistema. Ko gre za ustanavljanje novih demokratičnih političnih subjektov, vidi ZK v njih predvsem možnost, da bi na ta način zaokrožili ustvarjalne sposobnosti slovenskega naroda, njegovih ustvarjalcev materialnih vrednosti in duhovnih vrednot in individualnih človekovih pobud. To naj okrepi, je zapisano v predlogu stališč, politično vlogo posameznih občanov in njihovih organizacij in tako prispeva k izhodu iz krize in k razvoju sodobne družbe, povezane z Evropo in odprte v svet.

ZK kot subjekt političnega pluralizma se ne zavzema za vzpostavitev klasičnega strankarskega tekmovanja za osvojitev monopola izvršne oblasti. Temu se je s svojim preimenovanjem ZK načelno že odrekla. Ostankom svojega monopola se ZK v procesu svoje lastne prenove odpoveduje prav zato, ker je pripravljena enakopravno z drugimi družbenopolitičnimi organizacijami, novo nastajajočimi zvezami in vsemi drugimi subjekti nestrankarskega pluralizma znotraj Socialistične zveze s svojim delovanjem omogočiti vsem ljudem, da — neglede na svoje svetovnonazorsko prepričanje in politično pripadnost — aktivno sodelujejo pri sprejemanju usmeritev in odločitev in dejanju pobud za kontrolo njihovega izvajanja v ustanovah političnega sistema.

V. BLATNIK

OPEKARNA NOVO MESTO

OPEKARNA NOVO MESTO, p. o.
Zalog 21, 68000 NOVO MESTO
objavlja prosta dela in naloge

komercialist za kooperacijsko dejavnost

Poleg splošnih pogojev morajo kandidati izpolnjevati še naslednje pogoje:
— višja šola ekonomske, komercialne ali druge primerne tehnične smeri,
— najmanj 4 leta ustreznih delovnih izkušenj,
— vozniški izpit B kategorije.

Pri izbiri bodo imeli prednost kandidati z višjo ekonomsko ali komercialno izobrazbo, ki imajo predhodno (srednjo) tehnično izobrazbo.
Pisne ponudbe z dokazili o šolski izobrazbi naj kandidati pošljejo na gornji naslov v roku 8 dni po objavi.

NOVI DEVIZNI TEČAJI

Tečajna lista št. 29 z dne 13. februarja 1989

		tečaj	za devize, efektivo, čeke, kreditna pisma in poštne nakaznice		
država	valuta	velja za	nakupni	srednji	prodajni
Avstralija	a. dolar	1	5539,15	5547,47	5555,79
Avstrija	šiling	100	47510,47	47581,84	47653,21
Kanada	dolar	1	5270,04	5277,96	5285,88
Danska	krona	100	85848,51	85977,48	86106,45
Finska	marka	100	144687,95	144905,31	145122,67
Francija	frank	100	98186,80	98334,30	98481,80
ZR Nemčija	marka	100	334651,73	335154,46	335657,19
Grčija	drahma	100	4013,89	4019,92	4025,95
Irska	funt	1	8924,73	8938,14	8951,55
Italija	lira	100	458,29	458,98	459,67
Japonska	jen	100	4863,86	4871,17	4878,48
Kuvajt	kv. dinar	1	21678,09	21710,66	21743,23
Nizozemska	gulden	100	295703,62	296147,84	296592,06
Norveška	krona	100	92543,72	92682,74	92821,76
Portugalska	escudo	100	4075,42	4081,54	4087,66
Švedska	krona	100	98434,32	98582,19	98730,06
Švica	frank	100	392932,45	393522,73	394113,01
V. Britanija	funt	1	10959,11	10975,57	10992,03
ZDA	dolar	1	6256,98	6266,38	6275,78

SOCIALDEMOKRATSKA ZVEZA SLOVENIJE
SDZS

V Ljubljani ustanavljajo novo zvezo

Danes ob 17. uri ustanovni zbor Socialdemokratske stranke Slovenije

LJUBLJANA — Danes, 16. februarja, se bo ob 17. uri v veliki dvorani Cankarjevega doma začel ustanovni zbor Socialdemokratske zveze Slovenije, nove politične organizacije, ki ne namerava delovati v okviru SZDL Slovenije, vsaj dokler ne bo spremenjen statut SZDL. Ob tej priložnosti bodo sprejeli program Socialdemokratske zveze Slovenije (SDZS), ki ga objavljamo v krajšem izvlečku.

V poudarkih iz programa je rečeno, da se nova organizacija zavzema za odpravo enopartijske vladavine, za svobodne in neposredne volitve, na katerih lahko nastopi več političnih strank, interesnih združenj in posameznikov. Drugače rečeno, SDZS se zavzema za parlamentarno demokracijo, v kateri državni aparat, sodstvo, policija in javne ustanove ne smejo služiti nobenemu posebnemu interesu, ne razredu, ne skupini, ne stanki, ne posamezniku. Cilj je pravno urejena država in taka zakonodaja, ki bo ščitila državljana pred zlorabo oblasti. Zaradi tega je ena najpomembnejših nalog nove zveze pripraviti predlog nove ustave, ki se lahko sprejme samo z referendumom.

Glede gospodarstva piše v predlogu programa nove zveze, da se bo Socialdemokratska zveza Slovenije zavzemala za svobodno privatno podjetništvo in gospodarske organizacije, ki ne bodo odvisne od politike in države. »Utopični koncept samoupravljanja je treba nadomestiti z v svetu uveljavljenim soodločanjem (participacijo)«, dobesedno piše v programu. SDZS odklanja model gospodarstva, ki temelji na prevladi državne (družbene) lastnine in planiranja, zavzema pa se tudi za samostojnost Slovenije pri oblikovanju sebi primernega gospodarskega sistema in ekonomske politike. Sindikat naj bi bil neodvisen in se politične organizacije ali stranke vanj ne bi smele vmešavati.

Program SDZS ima načelna stališča do poglavitnih družbenih vprašanj, konkretneje pa naj bi jih pomagal oblikovati tudi današnji ustanovni zbor, h kateremu vse zainteresirane vabi iniciativni odbor.

M. L.

Naša anketa

Kaj razkriva suša?

Včasih je kar dobro, da nas narava opomni, kako majhni in ranljivi smo, pa hkrati še tako kratkovidni in neumni. Uničujemo si vodo, zemljo zrak, se pravi vse, od česar je odvisen tudi naš lastni obstoj. Za to smo odgovorni vsi, vsakdo v svojem življenjskem okolju, ki ga s svojim načinom življenja in malomarnostjo nasilno spreminjamo, vsi skupaj za naše širše okolje, za deželo, za domovino, podedovano od očetov in dedov. Vendar pa si odgovornosti le ne moremo razdeliti vsi enako. Več so odgovorni tisti, ki so že pred desetletji hodili na mednarodne konference o okolju, ki so poznali mednarodne standarde, probleme, s katerimi so se ukvarjali drugje, ki so imeli znanje in oblast, da bi naše okolje zaščitili, da bi ljudi pravočasno osvestili, pa tega niso storili, ker so jim bili pred očmi le kratkoročni cilji. Sedaj, ko gledamo suhe in zasvinjane struge naših potokov in rek in ko ugibamo, ali bo voda iz napeljav jutri še pitna, je čas, da spremenimo svoje ravnanje in miselnost, kajti nihče se ne more več izgovarjati, da mu stvari niso očitne. Najmanj pa tisti na oblasti.

ANTON GOLOBIČ, planer v semiški Iskri: »Na Krvavčjem Vrhu, od koder sem doma, nimamo vodovoda. Najprej smo prečrpavali vodo iz vodnjaka v vodnjak, ko pa so bili vsi prazni, smo jo začeli dovažati s traktorsko cisterno, ki nam jo je posodil komite za SLO. Vodo smo natakali v cisterno iz javnega vodovoda v Semiču, zato je je začelo primanjkovati za Semičane. Sedaj jo vozimo iz Črnomlja, toda čeprav zelo varčujemo, voda iz ene cisterne zadošča na kmetijah komaj za pet dni.«

PETER VESEL, delavec v IMV, Novo mesto: »Sedaj se vidi, kako zelo občutljivi smo, kadar zmanjka elektrike ali se osuši vodovod. Včasih smo imeli lepo urejene vaške studence, kamor smo se zatekali tudi ob hudi suši. Sedaj so ti tako neurejeni, da so nekateri že presahnili, za tiste, ki še imajo vodo, pa ne vemo, če so neoporečni, saj ni narejenih nobenih analiz, vsaj da bi javnost vedela, ne. Pa smo že večkrat urgirali pri pristojnih, vendar brez uspeha.«

ADOLF MOŠKON, upokojeni rudar, Koprivnica: »Žal ljudje spoznavamo, kako dragocena naravna dobrina je voda, šele tedaj, ko je primanjkuje. Sicer pa ravnamo z njo sila potratno, pri čemer me najbolj moti pranje avtomobilov tudi v času, ko vode primanjkuje. Prav nič nam ni mar za potoke, studence in reke, kamor zlivamo vso svojo umazanijo. Pomanjkanjem vode smo zadnje čase imeli tudi v Koprivnici; v hudih sušah ostanem brez vode tudi jaz, čeprav imam svoj izvir in svojo vodovodno napeljavo.«

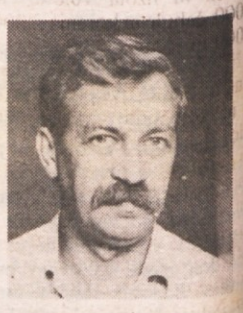

JOŽE TOMC — inženir organizacije dela in predsednik OS ZS iz Brežic: »Ogorčen sem nad našim odnosom do pitne vode in do voda nasploh, ker tako slabo pazimo nanje. Dovolj je, da se ozremo v Savo, ki teče mimo Brežic gosta in črna kot odplaka. Tudi mi jo onesnažujemo, saj je veliko kanalizacije speljane naravnost vanjo ali pa v Vrbino, kar ni dosti bolje. Umazanija pronica skozi pesek v podtalnico in jo postopoma zastruplja. Mi pa ob vsem tem ostajamo neprizadeti.«

FRANC ZEPUHAR, zavarovalni zastopnik s Sel pri Jugorju: »V naši gorjanski krajevni skupnosti nimamo vodovoda in v sušnih časih imamo z vodo velike težave. V takih časih še posebej občutimo, kako dragocena dobrina je voda, zato naj tisti, ki jim priteče po ceveh, nikar ne jamrajo, da je draga. Tega, da je voda neprecenljiva dragocenost, se moramo vsi stalno zavedati in v vseh pogledih, zlasti pa ekološkem, ter tako tudi ravnati.«

LOJZE TOMAŽIN, kurir v konfekciji Lisca Sevnica, doma iz Dolnjih Impolj: »Pri nas sicer suša še ni tako pokazala zobe, ker imamo dovolj izvirov pitne vode. Bojim pa se, da nas lahko vse večje onesnaževanje naših voda in zraka pripelje tako daleč, da še tisto vode, kolikor je bomo imeli, ne bomo mogli za kaj porabiti. Samo poglejte, kakšna mlakuža je Sava! Bojim se, da bo po gradnji elektrarn kvečjemu slabše. Za varstvo okolja moramo vsi več narediti!«

VOJKO ŠTANFELJ, tajnik ribiške družine Ribnica in tehnični vodja Rikostroja Ribnica: »Pitna voda v ribniški občini je oporečna, zato so šli na globinske vrtine, kar pa je le kratkoročna rešitev. Zmanjšati bo treba onesnaževanje okolja, saj nesnaga na našem kraškem območju hitro prodira v globine. Preučiti bo treba vpliv pesticidov na vodo, posebno še pitno. Prenehati bi morali z regulacijami in zadrževati vodo z jezovi in pragovi.«

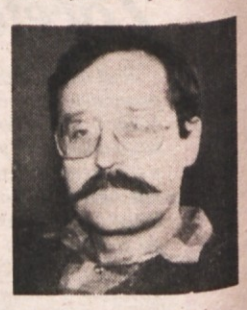

CVETO OBRANOVIČ, direktor Hydrovoda Kočevje-Ribnica, iz Kočevja: »Na kraškem območju so vodni viri zelo ogroženi. Za kraške vode je značilen hiter pretok in velik zunanji vpliv na kakovost vode. Ob deževjih je voda kalna in jo je treba prekuhavati, kar je pri nas največji problem. Pomanjkanja vode na regionalnem vodovodu Kočevje-Ribnica tudi v tem sušnem obdobju ni bilo, pri vodovodih, ki so jih gradile krajevne skupnosti in jih slabo vzdržujejo, pa prihaja do pomanjkanja.«

BRANKO TISU, obratovodja v Trimu Trebnje: »Ljudje bi morali bolj paziti na vsa naravna bogastva, ki jih imamo. Predvsem pa se bo moral korenito spremeniti naš odnos do varstva okolja. Čisti zrak in voda sta ne le naše bogastvo, ampak pogoj za obstoj! Nemalokrat pa dobim občutek, da se ljudje vse premalo zavedamo prav tega, da ako vse bolj zastrupljamo in uničujemo naše okolje, posebno vode, si še bolj žagamo vejo, na kateri sedimo.«

kmetijstvo

OCENJEVANJE VIN

CERKLJE OB KRKI — Podružnica Društva vinogradnikov Dolenjske v Cerkljah ob Krki obvešča svoje člane in druge vinogradnike, da bo tradicionalno ocenjevnaje vin letnika 1988 v četrtek, 23. februarja. Vsi, ki želijo s svojimi vzorci sodelovati pri ocenjevanju, naj oddajo 2 litra vzorca 19. ali 20. februarja pri Ivanu Golobu na Dolenji Pirošici. Razglasitev ocen in pokušnja vin bo v nedeljo, 26. februarja, v gasilskem domu v Cerkljah ob Krki, pričetek ob 14. uri. Na prireditvi bo poskrbljeno za zabavo, jedačo in dobro kapljico.

Odbor

ČEBELARJI PRIPRAVLJAJO SVOJO DEJAVNOST

NOVO MESTO — Čebelarska društva v občini Novo mesto sporočajo vsem čebelarjem, ki še niso člani čebelarskih društev, da so po odredbi o preventivnih cepljenjih in diagnostičnih in drugih preiskavah dolžni prijaviti svojo dejavnost čebelarskemu društvu v svoji občini. Čebelarji morajo to opraviti do 28. februarja letos. Več o tem ukrepu bo Dolenjski list še poročal.

Z NOVOMEŠKE TRŽNICE

Kilogram krompirja je veljal v ponedeljek 1.500 din, solate 8.000, motovilca in fižola 10.000, kolerabe 1.000, čebule in korenja 2.000, hrena 7.000 in špinače 6.000 din. Jabolka je bilo moč dobiti po 1.500 do 2.000 din kilo, suhe slive po 6.000 do 8.000 in mešano suho sadje po 6.000 din kilo. Kilogram skute je veljal 6.000 do 9.000 din, medtem ko so lonček smetane prodajali po 4.000 do 5.000 din. Ocvirke so prodajali po 8.0000 do 10.000 din kilo. Jajca so bila po 600 do 700 din. Za liter čebulčka so morali kupci odšteti 8.000 do 10.000 din. Na tržnici so prodajali tudi strojčke za rezance in pecivo, imeli pa so tudi precej tekstila.

Sejmišča

BREŽICE — Na sobotnem sejmu so imeli naprodaj 136 po 3 mesece starih prašičev in 45 starejših. Prvih so prodali 89. Veljali so 10.000 din kilogram žive teže. Drugih so prodali 17, in sicer po 6.500 do 7.000 din kilogram žive teže.

Storilnost na evropski ravni

Mila zima naklonjena gozdarjem — Manjše število zaposlenih, a večja storilnost — Slovensko gozadrstvo se samofinancira — Drago spravilo odmrlih jelk

NOVO MESTO — »Predstavlajte si kocko s stranicami 247 m. To je celotna lesna zaloga na področju Gozdnega gospodarstva Novo mesto. Razprostira se na 82 tisoč hektarih površin, v občinah Metlika in Črnomelj v celoti, v večjem delu občin Novo mesto in Trebnje ter v delu občine Grosuplje. Od tega je 54 tisoč hektarov gozdnih površin ali 66 odstotkov v zasebni lasti in 28 tisoč hektarov ali 34 odstotkov gozdnih površin v zasebni lasti.«

Tako na kratko predstavi Gozdno gospodarstvo Novo mesto njegov direktor inž. Jože Petrič. Pravi, da je predvsem zasluga mile zime, da je bil lanskoletni plan sečnje v celoti izpolnjen in

Inž. Jože Petrič, direktor GG Novo mesto

celo nekoliko presežen, kljub temu da se število zaposlenih, sedaj jih je 680, iz leta v leto zmanjšuje. V zasebnih gozdovih plan sicer ni bil dosežen, zato pa je bil toliko bolj presežen v družbeni sečnji. Zmanjšanje števila zaposlenih v gozdnem gospodarstvu nadomeščajo z mehanizacijo, kar storilnost dolenjskih gozdarjev uvršča že na srednje-evropsko poprečje. Tako so lani v celoti posekali 310 tisoč kubičnih metrov lesa ali 70 odstotkov letnega prirastka, ki znaša 445 tisoč kubičnih metrov. Od posekanega lesa je bilo trgu namenjenih 210 tisoč kubičnih metrov.

Približno desetino blagovne proizvodnje novomeški gozdarji tudi izvažajo. To so predvsem manjvredni gozdni sortimenti za proizvodnjo ivernih plošč, saj iglavcev in hlodovine ni dovoljeno izvažati. Zanimivo je, da tudi z izvozom manjvrednega lesa na zahodni trg dosegajo svetovne cene. Izvoz bi količinsko zelo težko povečali, saj je kontingentiran, se pravi, da v Beogradu določijo količino za Slovenijo, v republiki pa to razdelijo na posamezna gozdna gospodarstva.

»Naše gozdno gospodarstvo ima, gospodarsko gledano, v primerjavi z Gorenjsko neugodno gozdno strukturo, saj je v lesni zalogi kar 70 odstotkov listavcev in le 30 odstotkov iglavcev. To razmerje smo z novimi nasadi iglavcev — v povojnem obdobju smo jih zasadili na 5000 ha površin — nekoliko izboljšali, nekateri od novih nasadov pa že lahko dajejo prve sortimente,« pravi inž. Petrič, »še vedno pa veliko vlagamo v biološko amortizacijo, saj v ta namen vlagamo kar 20 do 21 odstotkov od celotne prodajne vrednosti sortimentov. Poleg tega namenjamo veliko za gradnjo gozdnih cest — zgradimo jih kakih 20 km letno — ter v odpiranje traktorskih vlak. V Sloveniji, in verjetno nikjer drugje v svetu, se gozdarstvo v celoti samo financira. Tako sedaj odvajamo tudi 3 odstotke v republiško skupnost za gospodarstvo, iz tega pa se pokriva Kras kot deficitarno področje. Prej so šla sredstva za to iz republiškega proračuna, tako pa imajo še vedno urejeno v drugih republikah, kjer se iz teh virov pokriva tudi biološka amortizacija.«

T. JAKŠE

• Gospodarjenje z gozdovi v zadnjem času močno otežuje umiranje gozdov. Res je, da ta pojav v novomeškem gozdnem gospodarstvu še ni tako občuten kot drugje, močno pa se že pozna na jelki, zlasti na območju Roga. Spravilo posameznih odmrlih dreves je približno 30 odstotkov dražje kot normalna sečnja.

OBČNI ZBOR KMEČKE ZVEZE V TREBNJEM

TREBNJE — Občni zbor podružnice Slovenske kmečke zveze in Zveze slovenske kmečke mladine v Trebnjem, ki imata že 1350 članov, bo v nedeljo 19. februarja, ob 9. uri v kulturnem domu Trebnje. Seveda se kmetje tudi tokrat ne bodo izognili najbolj žgočim vprašanjem, ki tarejo kmeta, zato vabijo vse kmete, naj pripomorejo k uspehu skupnih prizadevanj.

Končno urejeni nasadi

Črnomelj: nepovratna sredstva za gospodarska poslopja, intenzivne sadovnjake in vinograde

ČRNOMELJ — V tukajšnji kmetijski zadrugi so izdelali programe za adaptacijo in gradnjo hlevov in spremljajočih objektov, kot so silosi, sušilnice za seno, gnojne jame, ter programe za ureditev trajnih intenzivnih sadovnjakov in vinogradov. Tisti, ki se bodo odločili za te naložbe, bodo dobili v pomoč tudi nekaj nepovratnih sredstev. Ni potrebno, da so prosilci čisti kmetje, skleniti morajo le 10-letno pogodbo s KZ.

Za gradnjo ali obnovo gospodarskih poslopij bodo zainteresirani dobili 10 do 25 odst. predračunske vrednosti naložbe nepovratnih sredstev, ki jih bo prispeval republiški sis za pospeševanje pridelave hrane. Vendar je pogoj za pridobitev tega denarja, da je na kmetiji najmanj 15 krav ali 10 krav in 10 pitancev ali 30 pitancev. Toda v črnomaljski občini so ti pogoji sprejemljivi le za nižinske kmetije, nikakor pa ne za višinske. Velika ovira v vsej občini je tudi razdrobljenost kmetij. Doslej se je prijavilo za pomoč 10 ljudi, ki bodo gradili hleve, 6 pa jih namerava urediti sušilnice za seno na sončno energijo. Sicer pa v zadrugi sprejemajo prijave vse leto.

Velik korak naprej so v Črnomlju naredili pri urejanju intenzivnih sadovnjakov, saj je bil doslej v občini le eden. V letošnjem letu jih bodo uredili še 5, občinski sis za pospeševanje pridelave hrane pa regresira tistim, ki se odločijo za nakup več kot 150 sadik sadnega drevja, polovico stroškov. Tako bodo v letošnjem letu v občini pridobili 3,5 hektara novih sadovnjakov; bi zadostili povpraševanju po sadju v črnomaljski občini, pa bi jih potrebovali 20 hektarov. Ker je sadjarstvo dohodkovno bolj zanimivo kot vinogradništvo, v kmetijski zadrugi upajo, da se bo v prihodnjih letih zanj odločilo še več ljudi. Nepovratnih sredstev pa Črnomaljci ne bodo dobili le za ureditev sadovnjakov, ampak tudi za vinograde, kjer bodo regresirali tudi vsak nakup, večji od 50 sadik vinske trte. Vendar se morajo tisti, ki želijo urediti trajne nasade prihodnje leto, prijaviti v zadrugi že letos.

M. B.-J.

Za kaj bo šel denar, pobran od mleka

Živilo mora biti zdravstveno neoporečno

Mleko spada med najkvalitetnejša živila, saj si dojenčki z njim ohranjajo življenje, odrasli pa ga pijejo zato, ker je dobro in zdravju koristno. Zdravju koristno pa je samo higiensko neoporečno mleko. Vsekakor ima poleg higiene molže in transporta največji vpliv na zdravstvo neoporečnost mleka krava. Če je krava bolna oziroma če je samo izločevalec bolezenskih klic, se lahko z mlekom prenaša na človeka vrsta bolezni. Nekatere od njih (TBC, bruceloza) so zelo nevarne. Da bi tak prenos preprečili v mlekarnah mleko pasterizirajo, kar pomeni, da ga segrevajo pod 100° Celzija. Na ta način uničijo mnoge bakterije, toda trdovratne, najnevarnejše, preživijo kratek čas pasterizacije in se v mleku razvijajo dalje.

Tudi za mleko, kot za ostala živila, predpisuje zakon zdravstveno nadzorstvo, ki ga opravlja veterinarska služba. Enkrat letno je potrebno mleko vsake krave, ki ga oddaja njen lastnik za javno porabo, pregledati na število in vrste bakterij ter vsake tri leta opraviti tuberkulinizacijo, to je preiskavo krav glede na morebitno prisotnost tuberkuloze. Naštete preiskave so drage, zato je prav, da del stroškov plačujejo tudi lastniki. Brez teh preiskav je namreč prepovedano mleko oddajati v zbiralnice, odkupovati in prodajati za javno potrošnjo. Ker so v naši regiji organizatorji odkupa mleka kmetijske zadruge, je zaradi praktičnosti dela veterinarska inšpekcija naložila njim pobiranje denarja za prej opisane preiskave, ki jih opravlja veterinarska služba.

Toliko v vednost tistim, ki niso poučeni o usodi denarja, ki ga bodo zadruge enkrat na leto pobrale pri izplačilu mleka.

VIDA ČADONIČ, dipl. vet., veterinarska inšpektorica

OBČNI ZBOR SEVNIŠKIH VINOGRADNIKOV

BLANCA — V tukajšnjem prosvetnem domu bo v soboto, 18. februarja, ob 17. uri občni zbor Društva dolenjskih vinogradnikov — podružnice Sevnica — Boštanj. Vinogradniki bodo pregledali v preteklem letu opravljeno delo in se pogovorili, kako naprej. Seveda tudi ob sobotnem občnem zboru vinogradnikov ne bo izostal družabni večer.

IZOBRAŽEVANJE KMEČKIH ŽENA — Po uspešnih kuharskih tečajih v Šentlovrencu in Dobrniču bo od 1. do 8. marca kuharski tečaj tudi za aktiv kmečkih žena na Trebelnem. V času zimskega izobraževanja žena v Suhi krajini (kar predvideva tudi razvojni projekt FAO Trebnje) poteka ta čas šivilski tečaj za 15 žena na Selih pri Šumberku, po aktivih kmečkih žena pa se vrstijo različna strokovna predavanja domačih in drugih strokovnjakov. Tako je prejšnji teden predaval in odgovarjal na vprašanja kmetic v Trebnjem dr. Fabjančič iz ljubljanskih mlekarn (na sliki), in sicer o higieni pridobivanja mleka. (Foto: P. Perc)

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: Tit Doberšek

Resolucija, ki je vredna resne obravnave

V Dolenjskem listu je bila 21. in 28. julija lani objavljena Resolucija o problemih vinogradništva, ki jo je sprejela skupščina delegatov Društva vinogradnikov Dolenjske. Upravni odbor društva je resolucijo poslal 38 republiškim in občinskim ustanovam oziroma uradnim predstavnikom teh ustanov. Poleg Dolenjskega lista jo je objavilo Delo. Kmečki glas in Sodobno kmetijstvu o tej važni pobudi dolenjskih vinogradnikov doslej še nista poročala, čeprav z ozirom na svojo usmerjenost tega ne bi smela prezreti. Isto velja za Nedeljski dnevnik. Dolenjski vinogradniki lahko trdimo, da je Društvo vinogradnikov Dolenjske **prvo alternativno** (drugačno) **gibanje** po vojni, saj deluje že od leta 1972 dalje. Ponovno zatrjujemo, da problemi vinogradništva, napisani v resoluciji dolenjskih vinogradnikov, niso le krajevno pomembni zato je nerazumljivo, zakaj navedeni časopisi in prejemniki resolucije molčijo.

Resolucija ne škoduje

Kot je upravni odbor Društva vinogradnikov Dolenjske napisal v spremnem dopisu, resolcuija o problemih vinogradništva v ničemer ne ruši obstoječega reda naše družbene ureditve, ne ovira razvoja obstoječih družbenih obratov vinogradniške stroke. Zaradi tega ni v ničemer v nasprotju s temeljnimi načeli in stališči SZDL. Izpolnitev zahtev, napisanih v resoluciji, le dopolnjuje stremljenje k napredku in k obstoju pomembne panoge našega gospodarstva in odpravlja zastarele predpise, ki so preživeli in so le ovira pri izpopolnjevanju napredka dela razvoja gospodarstva v Sloveniji, saj je vinogradništvo poleg svoje važne osnovne dejavnosti tudi temelj razvoja turizma. Lepote Slovenije so tesno povezane s trto zasajenimi griči in zidanicami.

Poziv predsednikom občinskih skupščin

Da bi vprašanja resolucije Dolenjskih vinogradnikov o problemih vinogradništva oživili in jih približali uresničevanju, je upravni odbor društva pismeno zaprosil predsednike občinskih skupščin Novo mesto, Trebnje, Sevnica, Krško in Brežice, naj skličejo posvet predstavnikov nekaterih občinskih organov s predstavniki društva vinogradnikov in njenih podružnic, da bi skupaj obravnavali zahteve vinogradnikov, napisane v resoluciji. Temu pozivu se je doslej odzval predsednik brežiške občinske skupščine.

V Brežicah so 9. februarja sprejeli naslednje zaključke:

1. Resolucija dolenjskih je vinogradnikov v celoti sprejemljiva in zasluži vso podporo.

2. Spremembo obstoječih predpisov je mogoče doseči z enotno akcijo delegatov občinskih skupščin dolenjskih in belokranjskih občin v republiški skupščini in pri republiških upravnih organih. Iniciator te pobude naj bo predsednik domicilne občine društva vinogradnikov, to je predsednik občinske skupščine Novo mesto. Brez pobude občinskih delegatov ni mogoče pričakovati izpolnitve problemov vinogradništva, ki so napisani v omenjeni resoluciji.

TIT DOBERŠEK, tajnik Društva vinogradnikov

Spričevala nujna za vse živali

Ovčarji in čebelarji se izogibajo zdravniških spričeval za živino — Tudi črni zakoli siromašijo sklad za zdravstveno varstvo živali — Strožje s kršilci

KOČEVJE, RIBNICA — Poročali smo že o zavarovanju govedi in kobil v ribniški občini, ki je uveljavljeno letos. Medobčinski veterinarski inšpektor Bogomir Štefanič pa je te dni povedal še, da opisano zavarovanje velja za nezgode in organske bolezni, ne pa za živalske kužne bolezni, ki jih je treba zatirati že na osnovi veljavnih predpisov. Pri kužnih boleznih ukrepa veterinarska inšpekcija.

Pogosto pa se pri tem zgodi, da je treba okuženo žival pokončati ali pa uničiti okužene predmete. Tudi v teh primerih pa je lastnik živali upravičen do odškodnine, če je izvedel poprej vse predpisane ukrepe. V teh primerih dobi lastnik živali odškodnino iz posebnega občinskega sklada, v katerega se steka denar od vplačil za zdravstvena spričevala za živali.

Tu pa nastopijo težave. Vplačil je malo, zato tudi ni dovolj denarja na tem skladu, ki ga imajo po vseh občinah. Zdravstvena spričevala je dolžan lastnik živali dvigniti na krajevnem uradu ali na sedežu občine ali pri drugih organizacijah, ki so za to pooblaščene, in sicer v primerih, če žival odtujijo, če jo prevažajo v druge občine in republike, če jo dajo v zakol in če jo peljejo na razstavo, tekmovanje ali sejem. Ta spričevala so obvezna za vse domače živali in tudi za divjad. Večina kmetov je prepričana, da velja to le za govedo, konje in prašiče, vendar velja tudi za vse ostale živali, tudi za pse, perutnino, čebele in celo ribe.

Kmetje in drugi lastniki živali pa ne nabavljajo zdravniških spričeval, zato tudi denarja v skladu skoraj ni. Plačila se najbolj izogibajo ovčarji. Na osnovi republiškega predpisa so bile lani v kočevski občini pregledane glede brucelloze vse ovce. Ugotovljen ni bil noben primer bolezni, kljub temu pa je bilo stroškov za 20 milijonov dinarjev. Hkrati občinski sklad, iz katerega naj bi to plačali, ni imel niti dinarja dohodka od ovc in ovčarjev. Podobno je s čebelarji, saj še noben ni nikoli dvignil zdravstvenega spričevala, ko je prodajal čebelje družine; dvigali pa so jih za vožnjo čebel na pašo. Ogromen izpad dotoka denarja v ta sklad je tudi zaradi črnih zakolov živine na domovih. V ribniški občini je kar polovica govedi zaklana doma na črno.

Izogibanje plačila zdravniških spričeval je prekršek. Veterinarska inšpekcija bo začela letos kršitelje načrtno preganjati.

J. PRIMC

Terjajo odgovore

Nedavno se je v SKZ včlanilo 260 kmetov iz Vinice in Dragatuša

VINICA, DRAGATUŠ — Na nedavnem ustanovnem sestanku viniške podružnice Slovenske kmečke zveze, ki so se ga udeležili tudi sekretarka SKZ Marija Markeš ter predstavnika Slovenske demokratične zveze in Odbora za varstva človekovih pravic, se je v zvezo včlanilo 140 ljudi. Sicer pa so ljudje najbolj tarnali nad nizkimi kmečkimi pokojninami, ki so manjše kot socialna podpora, se spraševali, čigava je kmetijska zadruga in zakaj se tako mačehovsko obnaša do kmetov ter kdaj bodo rešili vprašanje neskladja med slovenskimi in hrvaškimi cenami kmetijskih pridelkov. Zahtevali so, naj se pri ustavnem sodišču SRS sproži ustavni spor zaradi beljenja lesa, sicer pa predlagali, naj bi TOK še naprej ostal, a bi moral biti bolj pošten do kooperantov.

Ustanovni sestanek podružnice SKZ so imeli tudi v Dragatušu, včlanilo pa se je 120 kmetov. Na sestanku so odprli vrsto nerazčiščenih problemov okrog komasacije in arondacije zemlje, ki so jo odvzeli v šestdesetih letih, ljudje pa jo sedaj zahtevajo nazaj. Nerazumljivo jim je bilo tudi, zakaj je cena kmetijskih pridelkov v Beli krajini precej drugačna, torej nižja kot v ostalih delih Slovenije in na Hrvaškem. Zato so zahtevali, naj se direktorja Kmetijske zadruge in GG po dolgem času zopet oglasita v Dragatušu in pojasnita vse nejasnosti.

OBČNI ZBOR KMEČKE ZVEZE V SEVNICI

SEVNICA — Podružnica Slovenske kmečke zveze Sevnica poziva kmete in pristaše nove gospodarske politike na občni zbor, ki bo v nedeljo, 19. februarja, ob 9. uri v gasilskem domu v Sevnici. Sevniška podružnica SKZ je od ustanovitve 19. oktobra lani že marsikaj postorila. Tako je sodelovala z veterinarskim zavodom pri zavarovanju krav in telic, člani so bili aktivni na javni razpravi o lokaciji HE Boštanj in pri predlaganju komasacij na Kompolju in Šmarčni. Ustanovili so tudi komisijo, ki bo spremljala potek sprememb v gozdarstvu. Komisija za lovstvo pa zbira podatke o lovskih planih za naslednje srednjeročno obdodje in bo zahtevala, naj se stalež divjadi ne povečuje. Na občnem zboru bodo spregovorili tudi o zadružništvu.

SUŠA ŠE NE OGROŽA POSEVKOV

Po lanski suhi zimi so mnogi napovedovali in pričakovali zimo z debelo snežno odejo. Toda narava pač dela po svoje. Ob sedanji suši strokovnjaki Kmetijskega inštituta Slovenije sodijo, da pomanjkanje padavin še ne ogroža jesenskih posevkov, opozarjajo pa, naj kmetje ne napajajo živine z vodo iz potokov, dokler niso narejene analize o njeni kakovosti. (Novi tednik)

Kmetijski nasveti

Zakaj moramo kolobariti

Poudarki iz radijske oddaje Studia D

Kaj je kolobar ali vrstenje rastlin, kmetom ni treba pojasnjevati, a vseeno ponovimo strokovno razlago: kolobarjenje je načrt izkoriščanja vegetacije, vremenskih razmer in tal prek pridelovanja kmetijskih rastlin v nekem določenem zaporedju. Za to so biološki, agrotehnični in organizacijsko tehnični razlogi. Obstajajo kulturne rastline, ki se med seboj dobro ne prenašajo oz. dosegajo slabše pridelke, če so na isti zemlji več let zapored.

Pri pojavu neodpornosti ob ponovni setvi iste poljščine kmetovalci pravijo, da je zemlja »utrujena«, če pa sejejo na ledino ali zapuščeno zemljo, govorijo o »spočitih tleh«. Toda zakaj se tla utrudijo? Po teoriji toksinov (strupov) naj bi rastline med rastjo izločale strupene snovi, ki se ob ponavljajoči se setvi kopičijo v zemlji in slabo vplivajo na posevek. Po bakterijski teoriji pa utrujenost tal povzroča porušeno biološko ravnotežje, ki ga ustvari večkratno sejanje iste poljščine na isto mesto.

V vsakem primeru to slabo vpliva na pridelek. Utrujenost tal povzroči neenakomerno izkoriščanje hranil ali pa njihovo pomanjkanje. Ker se poslabšajo razmere za življenje, se tla zbijejo, uniči se struktura, končna posledica pa je zmanjšana rodnost. Uspeh pridelovanja zmanjšujejo še pleveli, škodljivci in bolezni, ki se širijo s pridelovanjem istega posevka na isti površini. Zato monokultura ni priporočljiva. Poljedelec mora kolobariti s posevki in le izjemoma sme z nekaterimi poljščinami več let zapored na isto njivo.

V vrstenju si sledijo posevki, ki siromašijo tla s humusom, dušikom ali različnimi hranili, s tistimi, ki imajo nasproten učinek. V kolobarju se poraba izravnava, če rastlini, ki potrebuje dosti hranil, sledi taka, ki ne potrebuje toliko hranil, itd. Za vrstenje pa so še drugi razlogi, ne nazadnje tudi organizacijsko tehnični, ko je treba odpravljati delovne konice, bolje razporediti ročne in strojne ure in podobno.

(Nadaljevanje prihodnjič)

Inž. T. HROVAT

Samoprispevek za premajhen otroški vrtec

Šentjernejčani rešujejo zadrege v otroškem varstvu — Kdaj gradnja?

ŠENTJERNEJ — V Šentjerneju si že kar nekaj let prizadevajo, da bi razširili otroški vrtec. Na roko so jim šli tudi zunaj meja krajevne skupnosti in prišli so celo v načrt občinske skupnosti otroškega varstva. Po letih pričakovanj, da bodo šentjernejski malčki sčasoma imeli dovolj prostora v krajevni vzgojno-varstveni ustanovi, so se v Šentjerneju danes znašli v razmerah, da morajo ob vpisih v vrtec odkloniti nad polovico prosilcev. Zato Šentjernejčani zahtevajo, kot navajajo v vodstvu KS Šentjernej, da bi širitev njihovega vrtca občinski možje uvrstili v načrt občinskega samoprispevka. »Če to ne bo sprejeto, hočemo trdno zagotovilo, da bodo vrtec pri nas povečali, in jasen odgovor, kdaj se bo to zgodilo,« ne štedijo z vročimi besedami v vodstvu krajevne skupnosti. To počno toliko lažje spričo lastne pripravljenosti, da primaknejo denar h gradnji novih prostorov. Širitev otroškega vrtca so namreč v Šentjerneju dali na seznam želja, ki jih bodo uresničevali s krajevnim samoprispevkom.

Uvrstitev širitve vrtca v krajevni referendumski program je pika na i v reševanju stisk v šentjernejskem otroškem varstvu. Krajevna skupnost je že leta 1987 v sodelovanju z Iskro Šentjernej skušala izpeljati, da bi nekatere Iskrine delavke organizirale družinsko varstvo. V tem času, ko bi tako varovale svojega in še nekaj drugih otrok, ne bi delale v Iskri, vendar bi se kljub prekinitvi delovnega razmerja z Iskro pozneje spet lahko zaposlile v tej tovarni.

L. M.

VODOVODI MOČNO OSUŠENI

NOVO MESTO — Na vodovodnih sistemih Suha krajina — Žužemberk, Dol. Toplice, Straža, Mirna Peč, Brusnice—Ratež, Novo mesto in Hrastje je brez omejitve porabe vode še za 20 dni, vodovodi na območjih Karteljevega, Škocjana, Gabrja, Orehovice ter vodovod Šentjernej-Drča obratujejo na meji zmogljivosti, medtem ko vodovodi v Hmeljčiču, Žalovičah in Vrhpolju ne zagotavljajo več dovolj vode. Tako ugotavljajo v občinskem komiteju za urbanizem in varstvo in okolja na tej podlagi je uvedel občinski izvršni svet 1. stopnjo omejevanja porabe vode. To pomeni, da je v občini prepovedano uporabljati pitno vodo za pranje avtomobilov in javnih površin, delovne organizacije pa morajo količine pitne vode, uporabljene v tehnološke namene skrčiti na minimum. Nadaljevanju suše, ki bi ga spremljali izklopi električne energije, bodo sledile nove omejitve porabe vode.

POZIV

Izvršni svet skupščine občine Novo mesto poziva vse občane, organizacije združenega dela in skupnosti:

— da varčujejo s pitno vodo in le-to omejijo na minimum,

— da organizacije združenega dela, ki pitno vodo uporabljajo v tehnološke namene, porabo le te zmanjšajo na spodnjo mejo in takoj izdelajo program racionalizacije porabe vode;

— da se prepoveduje uporaba pitne vode za pranje avtomobilov, dvorišč in javnih površin.

IZVRŠNI SVET SKUPŠČINE OBČINE NOVO MESTO

Zbiramo za nov instrument

Pomagali bomo bolnikom s kolostomo

NOVO MESTO — Medobčinski sklad za nakup dragih instrumentov pri občinskem Odboru RKS v Novem mestu je še vedno pod vtisom velike humane akcije Darujmo zase, ko so Dolenjci, Belokranjci in Posavci za mamograf zbrali rakordno vsoto 300 milijonov dinarjev. Aparat je bil slovesno predan in ga uspešno uporabljajo v ambulanti za bolezni dojk v Zdravstvenem domu v Novem mestu. Radodarnost ljudi pri tej akciji še po treh mesecih, odkar je bila akcija zaključena, ni popustila. V skladu se je v teh mesecih nabralo novih 20 milijonov dinarjev, ki so jih člani sklada namenili za nov medicinski aparat. Na predlog zdravniškega društva so se odločili, da bomo sedaj zbirali za instrument, ki omogoča avtomatsko izvedbo anastomoz-stikov, ki jih kirurgi umetno naredijo v primerih, ko je tumorno tkivo preraslo črevo in ga je potrebno skrajševati. Predstojnik kirurškega oddelka splošne bolnišnice v Novem mestu dr. Lavo Morela je povedal, da pomeni novi instrument nove možnosti za operacije in bistveno zmanjšuje število bolnikov, ki so vezani na kolostomo in vrečke za iztrebljanje. Aparat velja skoraj 236.000 avstrijskih šilingov. To je denar, ki ga bolnica ne zmore. Tudi ekonomsko gledano se denar povrne, če upoštevamo visoko ceno vrečk za kolostomo. Človek s to telesno hibo je nemalokrat odrinjen na rob družbe tudi zato, ker se boji, da ga bo okolica zaradi uporabe neustreznih vrečk odklanjala,« meni dr. Morela.

J. P.

• Prispevke zbira občinski odbor RK na žiro račun številka 52100-678-80144.

BLAZINA ZA REŠILCA IZ ČRNOMLJA — Iz denarja, zbranega v skladu za nakup dragih medicinskih aparatov, je bila že v lanskem letu kupljena vakuumska blazina, ker pa ni bila kompletna, so jo v uporabo oddali šele minuli petek. Za potrebe zdravstvenega doma v Črnomlju jo je odpeljal voznik reševalnega avtomobila Alojz Simončič. »Prav nam bo prišla, saj je na našem koncu precej nesreč v gozdu, kjer ni poti in je potrebno ponesrečenca nositi daleč do avtomobila,« je povedal in se obenem zahvalil vsem darovalcem. (Foto: J. P.)

Za drage lokacije ni zanimanja

Sklad stavbnih zemljišč med načrti, stroški in vse manj premožnim kupcem — Letos blagovnotransprotni center — Dolenjska je všeč tudi prisljencem

NOVO MESTO — V občinskem skladu stavbnih zemljišč so lani predvidevali, da bodo v letu 1988 pridobili v družbeno lastnino 23 hektarov zemljišč, vendar načrta niso uresničili. Da v tem pogledu ni vse gladko teklo, gre med drugim pripisati dejstvu, da za vsa zazidavi namenjena območja niso izdelali in sprejeli zazidalnih načrtov.

Med pojasnila, zakaj so v družbeno lastnino v občini Novo mesto preko sklada stavbnih zemljišč pridobili le nekaj več kot dobro petino predvidenih površin, sodi še podatek o razpoložljivih sredstvih. Teh je bilo tudi manj, kot so lani sprva pričakovali, in sicer gre izpad na rovaš zastoja glede novomeškega blagovnotransportnega centra (BTC). Za pridobivanje zemljišč za potrebe BTC ni bilo pogojev, s tem pa BTC skladu stavbnih zemljišč ni nakazal denarja. Lokacijo za blagovno transportno središče naj bi letos dobili, kot so pred kratkim napovedali v občinskem izvršnem svetu. Glede sredstev velja dodati še, da jih ima sklad stavbnih zemljišč iz leta v leto realno manj.

• V samem Novem mestu je za gradnjo stanovanj v blokih že pripravljenih več zemljišč, kakor jih predvideva plan občinske samoupravne stanovanjske skupnosti za celotno obdobje 1986—1990. V mestu so lokacije za gradnjo individualnih hiš po informacijah sklada stalno na voljo.

Pomanjkanje denarja občutijo v skladu še drugače. Ugotavljajo namreč, da graditelji lani niso povpraševali po dragih, komunalno dobro opremljenih zazidaljivih lokacijah, ki pa poberejo precej denarja tistemu, ki jih komunalno ureja. Iz tega spoznanja najbrž tudi izhajajo pobude, da bi sklad graditeljem ponujal glede na vse pičlejše premoženje občanov manj opremljene in zaradi tega cenejše gradbene parcele. Kako koristna rešitev bi se utegnila izcimiti tudi v republiških odločujočih mestih, kar je sicer malo verjetno, in sicer na podlagi ugotovitve novomeškega občinskega izvršnega sveta, da se nakup stavbnih zemljišč zmanjšuje tudi zaradi neugodnih kreditov za naložbe v stanovanjskem gospodarstvu.

Kar zadeva zanimanje graditeljev za posamezna območja, je velik interes za nakup lokacij za gradnjo stanovanjskih hiš v soseski Otočec. Za zazidljive parcele zunaj Novega mesta ugotavljajo veliko zanimanje občanov, ki živijo zunaj novomeške občine, denimo v Ljubljani in Zagrebu.

L. M.

MED RAZISKOVALCI ŠE NEIZRABLJENE MOČI

NOVO MESTO — Na Dolenjskem je veliko ljudi z bogatim znanjem, ki pa se strokovno ne morejo izživeti, so ugotavljali pred časom na seji skupščine novomeške občinske raziskovalne skupnosti. Sledeč tej oceni, so predlagali, naj bi oblikovali poseben sklad za financiranje raziskovalne dejavnosti in naj bi v bodoče odmerjali več sredstev za nabavo razvojnoraziskovalne opreme, pri čemer ne bi bila odveč konkurenca med posameznimi raziskovalci. Občinska raziskovalna skupnost Novo mesto je v svoj letošnji načrt vpisala 32 raziskovalnih nalog. Kakovostna raven prijavljenih nalog se v primerjavi s preteklimi leti v zadnjem času zvišuje, kot je na skupščini ocenil predsednik občinske raziskovalne skupnosti Feliks Strmole.

USPELA KRVODAJALSKA AKCIJA

METLIKA — Zadnje krvodajalske akcije v metliškem zdravstvenem domu — bila je 30. januarja — se je udeležilo 179 krvodajalcev. Od tega so jih 20 odklonili, v glavnem zaradi visokega krvnega pritiska. Tudi zadnjo akcijo v Metliki ocenjujejo kot uspešno, kar priča o visoki krvodajalski in solidarnostni zavesti nasploh v metliški občini.

PREDAVANJE O AIDSU

METLIKA — V petek, 24. februarja, bo v sejni sobi metliške občine predavanje o aidsu. Organizira ga občinska organizacija Rdečega križa. Predavatelj dr. Blaž Mlačak bo svoja izvajanja popestril s filmom, posnetim na videokaseti.

TONI GAŠPERIČ BO POSTAL RAVNATELJ

METLIKA — 1. marca bo osnovna šola v Podzemlju dobila novega ravnatelja. To bo Toni Gašperič, ki bo po 18 letih zapustil delovno organizacijo Beti, kjer je bil najprej referent za reklamo in propagando, nato ravnatelj srednje šole tekstilne usmeritve ter nazadnje poklicni urednik tovarniškega glasila Vezilo. Kot je sam dejal, bi bil rad na novem delovnem mestu dober ravnatelj.

ZA VARIANTO A

NOVO MESTO — Na zborih krajanov v KS Šmihel, Regrča vas in Drska so krajani obravnavali referendumski program in se v vseh treh KS poenotili okoli variante A, se pravi izgradnje osnovne šole v Mrzli dolini. V Šmihelu so posebej poudarili demografske spremembe v okolišu, saj napovedi kažejo, da bo že čez pet let celo šola v Mrzli dolini premajhna, saj bo takrat že 1300 šoloobveznih otrok. Zato bi morali obnoviti tudi poslopje stare šole v Šmihelu. V vseh KS so podprli mestni program, s tem da hočejo Šmihelčani in Regrčani še svoj vrtec na Regrških Košeniçah. Od lastnih programov so dali v Šmihelu in na Drski prednost kanalizaciji, v Regrči vasi pa asfaltiranju.

Tudi misija dobre volje

V turizmu največ možnosti za sodelovanje Langenhagna in Novega mesta — Športne vezi

NOVO MESTO — Langenhagen in Novo mesto imata za sodelovanje bržčas največ stvarnih možnosti v turizmu in to dejavnost bi kazalo veliko načrtneje približati zanimanju partnerskega nemškega mesta. To je bilo eno od mnenj, ki so jih o sodelovanju Novega mesta s tujimi partnerskimi mesti in občinami pred časom izrekli na seji občinskega odbora za sodelovanje s pobratenimi in prijateljskimi občinami v Novem mestu. Udeleženci so ob tem večkrat omenjali nujnost hitrejših in jasnejših dogovorov o prihodnjih medsebojnih stikih obeh mest oz. občin, vendar niso dokončno odpravili vprašanja, katera od obeh sodelujočih strani zavlačuje. Ob bok neredkim (javnim) namigom, da to partnerstvo preveč stane, so na seji postavili ugotovitev, da so stroški v glavnem s potjo delegacij. Ob teh izdatkih pa po mnenju več razpravljalcev ni mogoče prezreti nemalo prostovoljnega in neplačanega dela ljudi, ki organizirajo sodelovanje med Novim mestom in Langenhagnom. Tako lahko govorimo o »misiji dobre volje«.

• Posebno točko dnevnega reda so na seji namenili sodelovanju Novega mesta s pobratenimi občinami v Jugoslaviji. Novomeški predstavniki bodo obiskali marca Bihać, aprila Leskovac in maja Hercegnovi.

Udeleženci so razpravljali o načrtu letošnjega sodelovanja in pri tem med drugim soglašali z obiskom 3- do 5-članske novomeške delegacije v Langenhagnu 25. februarja letos. Razen video predstavitve Novega mesta bo vsebina tega obiska zajela predvidoma še pogovore o možnostih sovlaganja nemških podjetij v dolenjsko gospodarstvo in o načrtovanju razvoja mest. Del obiska bodo rezervirali za pogovor z društvom »Krka« Hannover. Langenhagenski in novomeški uradni politični predstavniki bodo tudi podpisali dokument o partnerstvu, tokrat še na nemških tleh. V vrsti dvostranskih stikov velja omeniti marčevski obisk novomeške telesnokulturne delegacije na izboru športnika leta Langenhagna, kjer bo obiskovalce zabaval tudi dolenjski ansambel Mladi val. Sicer za letos v tem okviru med drugim napovedujejo še gostovanje novomeškega namiznoteniškega kluba, rokometašic in kolesarjev v Langenhagnu ter nastop atletov in biciklistov iz tega mesta na novomeških tekmah.

L. M.

Kravo za vodo

Suša v Berčicah

BERČICE — Največja težava Berčic, vasice z desetimi hišami, je voda. Čeprav je vas le streljaj oddaljena od Metlike in tudi sodi v krajevno skupnost Metlika, nima vodovoda in so prebivalci odvisni le od kapnice. V sušnih obdobjih so vodnjaki hitro prazni in potem jim morajo vodo voziti. Še posebno veliko je potrebujejo tam, kjer imajo živino.

Janžekovičeva družina iz Berčic šteje pet članov, v hlevu pa imajo 10 glav živine. Kot kooperanti metliške zadruge oddajajo mleko. »Imamo dva velika vodnjaka, če sta polna, je za vse potrebe dovolj vode za mesec dni. Sedanja suša pa traja že toliko časa, da moramo že dva meseca vodo voziti.

Anton Janžekovič

Živina pač potrebuje veliko vode. Če štedimo, nam ena cisterna zadostuje za 10 dni,« je povedal Anton Janžekovič. Seveda je dovoz vode precejšen dodatni strošek za kmetijo. Sedaj stane ena vožnja 60 tisočakov. »Skoraj bi morali dati toliko za vodo, kot dobimo za mleko. V celem letu potrebujemo toliko vode, da moramo za vožnje dati celo kravo.«

Temu, da ni vode, seveda niso krivi ljudje, sušo ti ljudje dojemajo kot elementarno nesrečo. »Edina rešitev je vodovod. Doslej smo bili tiho, drug se pa tudi ni nihče brigal za to. Sedaj smo ustanovili odbor in ne bomo odnehali, dokler ne dobimo vodovoda. Seveda smo tudi vaščani sami pripravljeni nekaj prispevati, ampak vsega seveda ne moremo narediti sami. Konec koncev tudi v Metliki, kamor mi spadamo, niso ljudje nič prispevali za to, da imajo vodovod. Tudi s stališča požarne varnosti je nujno, da imamo vodo. Tu so hiše, gospodarska poslopja, pa si nimamo s čim pomagati, če zagori. Suša pa je pri nas stalen problem, poleti in pozimi.«

A. B.

Največ zdravnik

Prispelo le 5 napovedi za odmero davka od skupnega dohodka

METLIKA — Do konca januarja, ko je potekel rok za vložitev napovedi za odmero davka od skupnega dohodka občanov za lansko leto, je na metliško upravo za družbene prihodke prispelo pet prijav. Napoved je moral vložiti vsak, ki je imel v lanskem letu več kot 20.077.310 din dohodka, olajšava za vzdrževane družinske člane pa znaša dobre 4 oz. dobrih 6 milijonov dinarjev. Vseh pet občanov, ki so do roka vložili napoved, je iz združenega dela, obrtniki pa bodo vložili napoved po odmeri obveznosti iz opravljanja gospodarske dejavnosti.

Od teh petih kaže, da bodo štirje plačali davek, ki pa ne bo visok. Med temi, ki so vložili napoved, sta dva zdravnika, po en direktor, računovodja in zastopnik organizacije združenega dela. Najvišji znesek, 30.611.904 dinarjev, je prijavil zdravnik. Pri obrtnikih pa računajo, da bo davek od skupnega dohodka občanov plačalo kakih 15 zasebnikov.

Kultura pred zaprtimi vrati

Po desetih letih brez uporabnega dovoljenja so inšpektorji zdaj zaprli metliški kulturni dom — Dela naj bi končali v mesecu dni

METLIKA — Za pusta, dan pred slovenskim kulturnim praznikom, je šest inšpektorjev medobčinskih inešpekcijskih služb pregledalo kulturni dom Edvarda Kardelja v Metliki. Že pred tem, konec januarja, je elektroenergetski inšpektor kulturni dom zaradi ugotovljenih pomanjkljivosti zaprl. Pri pregledu je pomanjkljivosti, ki ne dovoljujejo izdaje uporabnega dovoljenja, poleg elektroenergetskega inšpektorja ugotovil še sanitarni inšpektor, manjše tudi požarni inšpektor.

Največ pomanjkljivosti je, kot rečeno, ugotovil elektroenergetski inšpektor, saj je po njegovih ugotovitvah treba zamenjati tako rekoč celotno električno inštalacijo. Hkrati bo zapisnik inšpekcijskega pregleda služil kot popis del, ki jih je treba v domu opraviti.

Metliški kulturni dom je bil adaptiran pred desetimi leti in že takrat so pri tehničnem pregledu ugotovili pomanjkljivosti, zaradi katerih dom ni dobil uporabnega dovoljenja. Tudi pri ponovnem tehničnem pregledu leta 1983 pomanjkljivosti niso bile opravljene, poleg tega pa so ugotovili, da je dom slabo vzdrževan.

Izvajalec adaptacijskih del, takratni metliški TGP, pomanjkljivosti ni nikoli odpravil in tako metliški kulturni dom vseh deset let ni imel uporabnega dovoljenja.

Da je stanje kulturnega doma takšno, kakršno pač je, je v veliki meri krivo tudi dejstvo, da dom že ves čas nima pravega gospodarja.

Nekakšen zasilni gospodar, metliška kulturna skupnost, je za letos načrtovala potrebna vzdrževalna dela v domu in na ta račun so za letos tudi dosegli povečanje prispevne stopnje za kulturno skupnost. Tudi dela za obnovo električne instalacije so že potekala, ko je inšpektor konec januarja dom zaprl.

Ta in ostala potrebna dela naj bi končali v mesecu dni, celotna zadeva pa bo kulturno skupnost stala okoli 30 milionov dinarjev.

A. B.

Novomeška kronika

ROTOVŽ — Zaradi malomarnosti je pogorel mestni rotovž, oziroma njegovo ostrešje. Če ne bi bilo že zjutraj marljivega komunalca, ki se je ob protigripnem požirku ozrl proti nebu oziroma mestni hiši, bi poslopje morda pogorelo do tal. Na Glavnem trgu namreč skoraj nihče več ne stanuje, hiš so se polastile trgovine in ustanove, naseljene le podnevi. Ponoči pa je trg tako mrtev kraj kot dolina mrtvih v Egiptu. Še ena pridobitev nacionalizacije v imenu države.

POJEDINE — V eni od novomeških restavracij je te dni novomeška firma zalivala poslovne pogovore z brati Srbi. Pojedina je trajala 8 ur. V tem času so poslovneži kosili, malicali in večerjali, od tekočih zadev so med drugim spili 12 litrov janževca. Ko je mesto že spalo, je bilo razbitih tudi 50 kozarcev. Račun, ki ga bo dobila novomeška firma, je malo manj kot milijon din. Jedli, pili in razbijali so štirje (4) ljudje oziroma osebki.

MUZEJ — Dolenjski muzej je ob delavnikih odprt do 15. ure, ob sobotah in nedeljah pa do opoldneva. Med tednom delovno ljudstvo ob omenjenem času dela, ob koncu tedna pa še spi.

Ena gospa je rekla, da temu, da med požarom na rotovžu ni zgorel arhiv sodnika za prekrške, res ne moremo reči sreča v nesreči.

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

V času od 6. do 12. februarja so v novomeški porodnišnici rodile: Marjeta Petruša iz Železnikov — Jožeta, Brigita Muhič iz Petan — Aleksandro, Dubravka Pejčić iz Trebnjega — Branimira, Marjana Abram s Senovega — Izaka, Jožica Kozole s Senovega — Boruta, Rozalija Glavič iz Velikega Lipja — Jožeta, Jožica Koncilja iz Trebče vasi Blaža ,Marinka Majcen z Vrha — Slavko, Marica Tržok iz Vrhovca — Dejana, Danica Lindič z Vinice pri Šmarjeti — Renato, Tatjana Premru iz Gruče — Matija, Andreja Erazem z Mirne — Jureta, Stanislava Videtič iz Stare Lipe — Matejo, Marta Geiser iz Zagrada — Sandija, Bernarda Zore iz Bogneče vasi — Mateja, Cvetka Virant iz Dol. Stare vasi — Simona, Jožica Tomažin iz Dobrave pri Škocjanu — Damjana, Marija Zagorc s Trebelnega — Žiga, Milena Sladič iz Ševnice — Martina, Marta Jevnikar z Velike Loke — Zvoneta, Fatima Krištofič iz Črnomlja — Roka, Greta Dralka iz Starih Žag — Matjaža, Nevenka Osolnik iz Vavte vasi — dečka in Mira Balkovec s Črešnjevca pri Dragatušu — dečka.

IZ NOVEGA MESTA: Mirjan Kristan iz Kettejevega drevored, 48 — Tadeja, Suzana Krist s Ceste herojev 68 — Sašo, Eva Vidmar iz Kristanove 59 — Špelo, Vida Tomljanović iz Cesarjeve 40 — Jasno. Čestitamo!

• *Slovenska zveza komunistov je po svojih pogledih blizu nemški ali švedski socialni demokraciji. (Dr. Bogdan Denitch)*

Sprehod po Metliki

BELOKRANJSKI IN SLOVENSKI GASILSKI MUZEJ ter Ganglovo razstavišče so imeli v Metliki za kulturni praznik »dan odprtih vrat«. To se pravi, da 8. februarja ni bilo vstopnine, publikacije, ki jih je izdalo Belokranjsko muzejsko društvo, pa so prodajali po polovični ceni. Rezultati: stalne zbirke v Belokranjskem muzeju so si ogledali trije obiskovalci, Ganglovo razstavišče en obiskovalec in en razred osnovnošolskih otrok, po izdajah Belokranjskega muzejskega društva pa ni posegel nihče.

METLIŠKA FOLKLORNA SKUPINA Ivan Navratil je poslala te dni vsem zainteresiranim ponudbo za snemanje najrazličnejših dogodkov in pripetljajev z vidoekamero. Naročnike bo veljala posneta minuta 2.000 din, nad 20 posnetih minut pa 15 tisočakov. Društva, ki delujejo v sklopu Telesnokulturne skupnosti Metlika, bodo imela 30% popusta. Kakršno koli snemanje je moč naročiti pri Danilu Orliču, vendar se je treba za snemanje dogovoriti najmanj tri dni prej.

V ZADNJI ŠTEVILKI GASILSKEGA VESTNIKA piše, da bo Slovenski gasilski muzej razširil svoje prostore v staro kinodvorano. Tam je zdaj mladinski disko, s pomočjo katerega si mladi služijo denar za druge dejavnosti. Predvidevati je, da so odgovorni pri gasilcih že razmislili, kam bodo preselili mladinski disko, saj ne gre, da bi mladi ostali brez komercialnih prostorov.

OBČINSKA KONFERENCA ZSMS METLIKA je pripravila okroglo mizo o metliški kulturi. V sejni sobi občinske skupščine se je zbralo krog štirideset krajanov, bolj ali manj odgovornih za kulturno življenje v občini. Ostrih in milih besed o napol mrtvi kulturi ni manjkalo, bati se je le, da je res šlo zgolj za premlevanje znanih resnic kot za delovni dogovor, ki naj bi pospešil mrtvilo, vladajoče na tem področju. Bolj kot izurjene govorce potrebuje Metlika delovne in zagnane ljudi, če noče, da se bo kulturniški voz pogreznil še globlje v blato.

Črnomaljski drobir

CEVI — Semičanom se je zdelo čudno, da imajo odtočne cevi za novo vaško kanalizacijo v premeru le 25 centimetrov, kar je za kraj, kakršen je Semič, očitno premalo. Zato so postavili delegatsko vprašanje v občinski skupščini, a nanj očitno niso mogli čakati do marčevske seje. Tako so raje kar na pustovanje povabili ministra za komunalne zadeve, ki jim je iz prve roke pojasnil, kako je s to stvarjo. Minister je zavrnil bojazen Semičanov, češ da so tanke cevi za kanalizacijo napoved slabših časov in s tem povezanega bolj redkega posedanja na straniščih. Žaupal pa jim je, da so se prebivalci blokov odločili, da bodo odslej spuščali iz svojih straniščnih školjk naprej le tekoče zadeve, vse ostalo pa bodo skrbno shranjevali in porabili za gnojenje vinogradov. Zato debelejše odtočne cevi niso potrebne.

VOZOVNICA — Če hočete kupiti vozovnico na črnomaljski železniški postaji, morate imeti dvojno srečo: da je okence blagajne odprto in da je prometnik dobre volje. Ena od Črnomaljk, ki je v nedeljo hotela kupiti vozovnico za ponedeljkov zeleni vlak, je sicer prišla ravno takrat, ko je blagajna poslovala, a jih je slišala, zakaj želi ravno takrat. Da pa bi bila mera polna, jo je stevardesa v ponedeljek skoraj vrgla z vlaka, ker je bila vozovnica neveljavna: imela je namreč žig z nedeljskim datumom.

Drobne iz Kočevja

FIGE SO POKAZALI — Maškare, organizirane v novi stranki »Pustna zveza«, ki deluje v okviru KO SZDL krajevne skupnosti Ivan Omerza Livold, so že nekaj let razveseljevale ne le krajane Livolda, Mozlja in drugih vasi v tej KS, ampak so prihajale celo v Kočevje. V zameno za prineseno pustno veselje pa so od prebivalcev mesta in odgovornih forumov vedno požele le kritiko, zato jih letos v Kočevje ni bilo. Raje so se poveselile le v krogu domačih krajanov.

PUSTO ZA PUSTA — Na pustni torek so po kočevju krožile le čisto mlade maškare, tiste iz vrtcev, saj že srednješolci niso izkoristili vabila vodstva šole, da na ta dan lahko pridejo k pouku v maskah. Malčki—maškare so se popoldne zbrali na ploščadi sredi mesta, kjer pa ni bilo nobene posebne prireditve, le zmrzovali so. Starejši gledalci so se lahko pogreli z medico pri edinem štantu ali pa v gostilnah, za najmlajše pa ni bilo nobene stojnice s čajem ali čim drugim.

PODALJŠEK ZA TELEFONE — Zaradi premajhnega števila vplačil za nove telefonske priključke — bilo jih je le 360 — je krajevna skupnost Kočevje podaljšala akcijo za plačilo prvega obroka, hkrati pa predlagala še nove oblike za vplačilo telefonskega priključka, ki so: ne le tri obroke, ampak 2 do 5 obrokov vezava dinarjev, vezava deviz itd.

Ribniški zobotrebci

UMRL JE NACE KMET — Dober teden je vladala v Rakitnici splošna žalost. Bilo je tako hudo, da nekateri cele noči niso spali. Umrl je Nace-kmet. Pokopala ga je naša splošna skrb za kmetijstvo, saj smo vsak mesec sprejeli kakšen nov ukrep v korist kmetijstva in ustanovili celo Kmečko zvezo. Na zadnjo pot so ga spremili na pepelnično sredo, kar je v tem kraju že tradicionalna pustna navada.

KAM PLUJEMO, PLOVEMO — Goričevljani so imeli pustni pogreb že na pustni torek, udeležile pa so se ga tudi čarovnice iz Cerknice. Letos so Goričevljani pripravili za pusta ladjo, ki plove v neznano, kar je odraz sedanjih razmer pri nas. V dneh pred pogrebom so obiskali mornarji iz Goriče vasi s svojo ladjo tudi Ribnico in še nekatere druge kraje.

NA NASPROTNEM BREGU — Medtem ko si nekateri prizadevajo, da bi z regulacijami spravili vodo čimprej iz občine, pa ribiči in varstveniki narave opozarjajo, da je voda naše splošno bogastvo in da je je treba čimveč zadržati v občini. Predlagajo, naj bi v ta namen gradili jezove in pragove.

Trebanjske iveri

FANTJE NA KLIC — Skupina trebanjskih godbenikov dokazuje svojo brezmejno privrženost glasbi tudi tako, da se možje skoraj nikoli ne morejo ločiti od svojih inštrumentov. Iz zelo zanesljivih virov smo zvedeli, da so omenjeni Trebanjci na smučanju v Avstriji svojo ljubezen do glasbe izdatno vnovčili. Najprej so godli kar tako, za dobro voljo sebe in gostov v penzionu, ko pa je lastnik spoznal kvaliteto, je najel kvartet Callboys (Fantje na klic) in jim za 4 ure zabave odštel 2000 šilingov. Naj pojasnimo, da je ime skupine Fantje na klic nastalo, ko so dokazali, kako na hitro se lahko zberejo.

KRJAVELJ IN ŠČURKI — Ko je zadnjič prišel ob slovenskem kulturnem prazniku obiskat trebanjske kulturnike Krjavelj, je rekel, da je slišal, koliko ščurkov je prišlo na prebivalca mesta. Če podatek drži in če bi imeli namesto ščurkov toliko dolarjev na glavo, bi nas Američani prosjačili, ne pa mi njih! Krjavelj je oštel Alojza Podboja — Kosobrina, da ima tako dolg jezik kot njegova koza rep. »Kurent bi ga najbrž že pred pustom zažgal«, je modroval Krjavelj.

DELEGATI V GOSTILNAH — Predsednica delegacije trebanjske krajevne skupnosti za občinski zbor krajevnih skupnosti najpogosteje pogreša na sestankih delegacije nekatere močne trebanjske obrtnike. V delegacijo so jih izvolili prav zato, ker so bili zmeraj silno kritični opazovalci in ocenjevalci razmer. Toda zdaj, ko bi lahko poskusili kaj spremeniti, jih ni niti na sestanek. Pa ne zmeraj zato, ker ne bi bilo dovolj časa za sestankovanje. Raje modrujejo kje v bližini, v kakšni gostilni.

Razvoju na stežaj odprta vrata

V Črnomlju ustanavljajo podjetniškoinovacijski center, kjer se bodo zbirale razvojne potrebe in ideje — Za začetek kmetijski in lesni program

ČRNOMELJ — Pri industrializaciji v črnomaljski občini po vojni niso dovolj upoštevali prednosti belokranjskega območja. To pa se danes kaže v premajhnem deležu turizma in gostinstva, obrti, kmetijstva in trgovine v narodnem dohodku občine. Poleg tega je učinkovitost in uspešnost črnomaljskega gospodarstva manjša od republiškega povprečja, razmerje pa se še slabša.

To pa še niso vse slabosti črnomaljskega gospodarstva. Premalo je manjših, hitro prilagodljivih delovnih enot, tiste, ki obstajajo, pa so vezane na delovne organizacije izven občine in zato preveč toge. Tudi kvalifikacijska struktura zaposlenih je nizka, medtem ko je inventivna dejavnost slabo razvita. Da bi bile težave še večje, je tudi negospodarstvo slabo povezano z gospodarstvom. V črnomaljskem izvršnem svetu se zavedajo, da neustreznih organizacijskih in z njimi povezanih gospodarskih problemov ni moč odpraviti čez noč. Vendar so se odločili, da bodo začeli s kratkoročnimi ukrepi, ki bi zaustavili padanje narodnega dohodka na prebivalca, ter s tem posredno vplivali tudi na uresničevanje dolgoročnih ukrepov, predvsem na spreminjanje strukture gospodarstva. Zato so se odločili za ustanovitev podjetniškoinovacijskega centra (PIC), ki bi bil v začetku enota ljubljanskega PIC.

• Izvršni svet iz Črnomlja sedaj skupaj z ljubljansko delovno organizacijo Grad, s katero tudi ustanavljajo PIC, že pripravlja kmetijski program, kjer gre za delo na domu, nosilec pa bi bila kmetijska zadruga, ter lesni program, z nekaterimi delovnimi organizacijami izven občine pa se dogovarjajo za kooperacijsko sodelovanje.

V PIC se bodo zbirale ideje vseh vrst, ki jih bodo tržno raziskali in ugotovili, ali so koristne. Za Črnomaljce pa bo najprej najpotrebnejše ugotoviti, kaj pravzaprav v občini sploh potrebujejo. Šele potem bodo poskušali dobiti od zunaj ideje ali kooperacijska dela za obrtne delavnice in manjše obrate, zlasti tiste, ki nimajo perspektivnejših programov. Pravzaprav bo PIC samo mesto, kjer se bodo zbirale potrebe po razvoju in ideje za razvoj, njegova naloga pa bo predvsem svetovanje. Pri tem bodo lahko izdatno pomagali številni Črnomaljci, ki so že sedaj imeli vrsto dobrih idej, a so ostale osamljene tudi zaradi tega, ker med seboj niso bili povezani in ker so inovativni predlogi marsikdaj težko prodrli na tržišče. Odslej bodo prav za te ljudi vrata v PIC na stežaj odprta.

M. BEZEK-JAKŠE

Z Romi kar v kontejnerje

Reševanje romskih zadev brez sodelovanja z Romi

RIBNICA — V času, ko to pišemo, še ni bilo znano, če je komisiji za romska vprašanja občine Ribnica uspelo izbrati lokacijo za postavitev bivalnih kontejnerjev za tri romske družine do roka 15. februarja, torej do včeraj. Komisija si je sicer že ogledala nekaj znanih lokacij in predlagala urbanistični službi, naj izdela osnutek lokacijskega načrta za naselitev tistih Romov, ki so občani občine Ribnica, pa so brez nujnega bivališča, pa tudi za naselitev bodočih romskih družin, saj imajo te družine že danes veliko otrok.

Z ROMI V KONJETNERJE? — Na fotografiji je stanovanjski kontejner, v katerem je naseljana 8-članska družina Romane Brajdič. Zanimivo je, da s takim načinom reševanja stanovanjskih vprašanj Romov niso zadovoljni ne občani ne nekatere delovne organizacije in tudi sami Romi ne, saj jih še nihče ni vprašal, kako si oni predstavljajo reševanje svojih nastanitvenih vprašanj. (Foto: Primc)

Že pri postavitvi prvega kontejnerja pri Veterinarski postaji Ribnica, v katerem je nastanjena 8-članska družina Romane Brajdič, pa se je izkazalo, da bo treba pri stalni nastanitvi Romov upoštevati še marsikaj, predvsem elektriko, vodo, sanitarije, cesto pa tudi šolo. Če tega ni možno zagotoviti, naj Romi raje še naprej ostanejo nomadi. Po občinskem odloku naj bi bila minimalna stanovanjska površina za občana 24 kvadratnih metrov stanovanja. Osemčlanska Romanina družina pa stanuje v kontejnerju, ki meri komaj okoli 15 kv. m. Odveč so besede, kakšne so bivalne razmere.

V komisiji za romska vprašanja so tudi že ugotovili, da ni najbolj pametno Rome (na silo?!) strpati v kontejnerje, ki so sicer boljša stanovanja od njihovih šotorov ali barak, ter si domišljati, da je s tem romsko vprašanje rešeno. Potrebno bo dolgoletno delo, da se bodo navzeli civilizacijskih navad.

J. PRIMC

NI ZMAGALA URAVNILOVKA

KOČEVJE — Štrajk v Melaminu je z ozirom na zahteve delavcev le delno uspel. Pri štrajkih v ostalih kolektivih so delavci bolj ali manj uveljavili uravnilovko pri zviševanju plač; veliko vprašanje pa je, če bodo sploh ustvarili dovolj dohodka za večja izplačila. Pri Melaminu pa vodstvo uravnilovski težnji ni popustilo. Osebni dohodki bodo sicer vsem zaposlenim povišani za 35 odstotkov, vendar bo precejšen del tega treba šele zaslužiti z boljšim delom in varčevanjem. Izračun je namreč pokazal, da bi bili z ozirom na ustvarjeni dohodek upravičeni zvišati osebne dohodke za manj kot 20 odstotkov, ostali del si je treba še prislužiti.

EKOLOGI, POZOR!

ČRNOMELJ — Na občinski konferenci črnomaljske Socialistične zveze pozivajo vse, ki jih zanima ekologija, naj dajo svoj prispevek k razvijanju ekološke zavesti, ter predlagajo, kako bi bili na področju ekologije lahko čim bolj učinkoviti. Predlogi so lahko praktični ali teoretični. V začetku marca bodo začeli v občini tudi očiščevalno akcijo in bodo veseli vsakega, ki bo imel idejo, kako naj bi ta akcija postala vsesplošna. Predloge zbirajo pri občinski konferenci SZDL, lahko pa jih pokličete tudi po telefonu 51-010.

Marjan Tomaževič

Pred rokom

Izredno delavni semiški gasilci

SEMIČ — Med letošnjimi dobitniki plaket občine, najvišjih priznanj, ki jih podeljujejo ob prazniku občine Črnomelj, bo tudi gasilsko društvo iz Semiča, ki praznuje letos 95 let dela. Razcvet društva se je začel pravzaprav šele pred desetimi leti, ko so dobili prvo vozilo. Danes velja s 186 člani za eno najmnožičnejših gasilskih društev v občini, po opremljenosti pa je takoj za črnomaljskim.

Čeprav imajo v semiški krajevni skupnosti še 8 gasilskih društev, pa je delo semiških gasilcev čutiti ne le v Semiču, ampak v vsej KS. Nepogrešljiva je njihova pomoč krajanom pri prevozu vode. V zadnjih petih letih, odkar so dobili cisterno, so pripeljali na leto gospodinjstvom, kar okrog 3.000 m³ litrov vode. »Pohvaliti moram izredno delavnost članov našega društva. Pred petimi leti smo sklenili, da bomo začeli graditi nov dom, ki naj bi bil odprt ob naši 100-letnici, a ga bomo odprli že letos. Pri gradnji so nam izdatno pomagali tudi člani pustnega ruštva in radiokluba. Spomladi bomo z radioklubom in čebelarskim društvom zasadili še 88 lip ter tako uredili edini park v kraju,« pravi zadovoljno predsednik semiških gasilcev Marjan Tomaževič.

Društvo vzorno sodeluje tudi s komitejem za SLO in DS, civilno zaščito, osnovno šolo, kjer imajo dve skupini mladih gasilcev. Zasluga semiškega in vseh ostalih gasilskih društev v semiški krajevni skupnosti pa je tudi, da imajo v Iskri veliko razumevanja za gasilstvo. Iskra je namreč poleg Belta edina delovna organizacija v občini, kjer so se odločili za industrijsko gasilsko društvo.

M. B.-J.

Družba, odloči!

Šolniki opozarjajo

ČRNOMELJ — V črnomaljskih izhodiščih ekonomske in razvojne politike za letošnje leto je med drugim zapisano, da bo zaradi sprejetih omejitev sredstev za skupno in splošno porabo v negospodarstvu za 8 do 10 odst. denarja manj. To pomeni, da bo manj denarja za uresničevanje že načrtovanih programov. Kaj bo v resnici prineslo pomanjkanje denarja, si laiki komaj lahko predstavljajo. Zato pa šolniki iz črnomaljske osnovne šole že opozarjajo, da bodo prisiljeni močno skrčiti razširjeni program, kar bo imelo daljnosežne posledice.

Zaradi manj denarja bodo morali še krčiti podaljšano bivanje, v katerem so že danes od nekdanjih osmih le trije oddelki, v njih pa so predvsem otroci staršev, ki pripadajo najnižjemu socialnemu sloju in mejni primeri, ki obiskujejo šolo s prilagojenim programom. S tem se bo povečalo število ponavljalcev. Če bodo k ceni malice prisiljeni prišteti še osebni dohodek kuharice, se ji bodo otroci zaradi previsoke cene še bolj kot doslej odpovedovali, kar pa lahko le škoduje njihovemu zdravju.

Če se bo uresničila napoved o omejitvi sredstev, se bodo v Črnomlju morali odpovedati svetovalnim delavcem in knjižničarjem, saj že sedaj šole ne dobivajo zanje toliko denarja, kolikor zares stanejo, da o manjšem nakupu sodobnih učil niti ne govorimo! Šolniki bodo lahko še naprej nemočno opazovali propadanje nekdanjih šolskih stavb v Dobličah in Tribučah. Denarja za popravilo že doslej ni bilo dovolj, kajti amortizacije za nepremičnine jim nihče ne prizna.

Vsem tem težavam pa se bo jeseni pridružila še ena: odpreti bodo morali kar tri nove oddelke. Zato šolniki predlagajo, naj o tem, ali krčiti programe v šolstvu ali ne, odloči širša družbena skupnost, ki bo na svojih ramenih nosila tudi vse posledice.

M. BEZEK-JAKŠE

V lov za denarci

TREBNJE — Kljub temu da tudi trebanjskemu gospodarstvu že lep čas ne cvetejo rožice, so te dni delavci vendarle pokazali precejšnje razumevanje za gmotne stiske zdravstva, ki se je že spet znašlo v velikem primanjkljaju. O razlogih in ševilkah smo že pisali, zato tokrat le utrinek s skupne seje zbora združenega dela in zbora krajevnih skupnosti, ki sta se 8. februarja seznanila s položajem družbenih dejavnosti v občini Trebnje v letu 1988.

Ko je Milena Slapničar razložila delegatom, kje kažejo več in kje manj pripravljenosti, da bi pomagali zdravstvu z dodatnim denarjem iz stiske, je dejala, da upnik ljubljanska Lekarna ne daje več zdravil na trebanjske recepte. To pomeni, da morajo poslej trebanjski študentje oz. srednješolci, ki najpogosteje iščejo zdravila v Ljubljani, sami plačati zdravila, denar pa lahko dobijo nazaj pri občinski zdravstveni skupnosti.

Za samo vsebinsko in tehnično rešitev zagate v zdravstvu je dal dober predlog predsednik zbora KS Jože Bregar, direktorju Elme Čatež, češ naj vendar ljudje iz občinske zdravstvene skupnosti pridejo k njim v podjetja, da bodo skupaj poiskali rešitve, saj je to edina pot, ker gospodarstveniki nimajo časa, da bi sami tuhtali, kako naj pomagajo zdravstvu. Torej manj papirnate vojne in več živih stikov s tistimi, ki potrebujejo denar, so menili tudi nekateri drugi delegati.

P. P.

Preveč naokroglo o kadrovanju

Z okrogle mize »Kako kadrujemo? — Kočevska občina že 10 let nazaduje, česar so gotovo krivi najodgovornejši v občini in njih slaba kadrovska politika

KOČEVJE — Veliko so kokodakali, jajca pa niso znesli. Tako bi lahko na kratko ocenili petkovo okroglo mizo z obetavnim naslovom »Kako kadrujemo?«, ki jo je organizirala OK SZDL, udeležili pa so se je tudi predstavniki republiških, medobčinskih in občinskih organov in organizacij ter vodstev, med njimi član vodstva RK SZDL Jože Korinšek.

Povedanih je bilo spet več podatkov, ki jih po raznih sestankih poslušamo že okoli 33 let. Tako je bilo spet poudarjeno, da se po študiju vrača v občino le okoli polovica mladih, pa še ti imajo težave z zaposlitvijo, stanovanjem, osebnimi dohodki itd. Tako je v občini med vsemi zaposlenimi le slabih 7 odstotkov z visoko in višjo izobrazbo, od tega v gospodarstvu slabe 4 odstotke. Večina podjetij, tudi največjih (Itas, Oprema in Tekstilana), je skoraj brez strokovnjakov. Povedanih pa je bilo še več splošno znanih dejstev (kar preveč pa jih je bilo spet zamolčanih) in zastavljenih vprašanj, ki so ostala v glavnem brez odgovorov.

• Priznati pa je treba, da niso bile povedane le črne misli. Tako je direktor Melamina Dušan Popovič predstavil tudi agresivno razvojno in kadrovsko politiko kočevske kemične industrije. Pa tudi o tem je bilo slišati vprašanje: Kaj pa varstvo okolja?

Še najbolj zanimiva in kritična je bila razprava, v kateri je udeleženec (tov. Trpin) po dveinpolurnem poslušanju dejal, da je naslov okrogle mize »Kako kadrujemo?« obetaven, vendar ima občutek, da se ne lotevamo pravih zadev. Premalo je govora o bistvenem: razvojnih ciljih in pravih ljudeh, ki naj bi te cilje uresničevali. Ugotovitev iz analize (očitno je mislil študijo o revitalizaciji Kočevske) je pošastna. Strahotni so podatki, da občina že 10 let gospodarsko in tudi nasploh nazaduje. Vprašati bi se morali: Ali so nas res teh 10 let vodili ljudje, ki znajo, hočejo in zmorejo? Odgovoril je kar sam: Očitno ne! Slabost je torej v ljudeh, in to tistih na ključnih mestih! Če hoče kočevska občina naprej, mora imeti cilje in zagotoviti za njihovo uresničevanje ustrezne ljudi. Če teh ljudi v občini ni, jih je potrebno dobiti od zunaj.

J. PRIMC

ZA MANJ ADMINISTRACIJE

ČRNOMELJ — Da bi čimbolj omejili razbohoteno družbeno režijo, so v črnomaljski občinski upravi, družbenopolitičnih organizacijah in sisih zmanjšali število zaposlenih za 8 ljudi, kar je za tako majhno občino, kot je črnomaljska, že uspeh. S tem so želeli, da bi se po njih zgledovali tudi v delovnih organizacijah ter začeli zmanjševati administracijo, toda žal je njihov zgled in poziv doslej v glavnem naletel na gluha ušesa.

»KOČEVSKI MOZAIK«

KOČEVJE — V sredo, 22. februarja, bo od 13. do 15. ure v prostorih občinske konference SZDL Kočevje tako imenovani Kočevski mozaik. To je za Kočevje nova oblika sodelovanja z občani. Takrat bodo lahko občani po telefonu (na 851-061) ali osebno in celo pismeno vpraševali odgovorne občinske može vse, kar žele zvedeti; dajali pa bodo lahko tudi svoje pobude in predloge za reševanje posameznih zadev. Odgovore bodo občani dobili praviloma takoj, izjemoma — če odgovor ne bo znan — pa kasneje ustno, pismeno ali preko sredstev javnega obveščanja.

Strokovnjaki bodo proučili »primer Krojs«

Odredba o izrednem strokovnem pregledu

TREBNJE — Na podlagi informacije Zdravstvenega centra Dolenjske-tozd Splošna bolnica Novo mesto, sporočila Zdravstvenega doma Trebnje in stališča osnovne organizacije zveze komunistov Mirna in na podlagi 96. člena zakona o zdravstvenem varstvu je predsednik republiškega komiteja za zdravstveno in socialno varstvo dr. Dinko Leskovšek izdal odredbo o izrednem strokovnem pregledu dela v Zdravstvenem domu Trebnje v zvezi z zdravljenjem pokojnega Mitje Krojsa, rojenega 1974. leta.

Izredni strokovni pregled bo opravila republiška strokovna komisija, ki jo vodi doc. dr. Milan Štrukelj iz Univerzitetne pediatrične klinike v Ljubljani. Komisija bo na podlagi izbrane medicinske dokumentacije Mitje Krojsa iz Zdravstvenega doma Trebnje in Splošne bolnišnice Novo mesto ter na podlagi pregleda opreme reševalnega avtomobila, s katerim je bil prepeljan Mitja Krojs v bolnišnico, ugotovila vzrok smrti, poručila bo okoliščine, v katerih je do smrti prišlo, in ocenila pravilnost oziroma nepravilnost obravnave imenovanega ter morebitne odgovornosti zdravstvenih delavcev.

Komisija bo podala o svojem delu in poročilo o opravljenem izrednem strokovnem pregledu s svojimi ugotovitvami in predlogi za odpravo morebitno ugotovljenih pomanjkljivosti republiškemu komiteju za zdravstveno in socialno varstvo.

Lani sprejeli v ZK enega člana

V trebanjski občini vse večji osip članstva — Izstopi predvsem zaradi previsoke partijske članarine in občutka nemoči ter zaradi razmer v ZKJ in SFRJ

TREBNJE — Osnovne organizacije Zveze komunistov bi morale sprotno obravnavati in preverjati vsak izstop člana. Toda kako to storiti tam, če se OO ZK niti ne sestajajo? Pri tem je nujno zaostriti odgovornost sekretarjev OO ZK in s strani OK ZK izbranih članov za določeno OO ZK. Ne kaže namreč čakati, da se bo stanje samo od sebe izboljšalo.

To so nekatere misli predsednika statutarne komisije OK ZK Trebnje Janeza Zajca s ponedeljkove seje občinskega komiteja ZK, kjer so največjo pozornost posvetili informaciji o delovanju OO ZK ter vzrokih za vse številnejše izstope, črtanja in izključitve iz ZKS. Domenili so se, da bodo pripravili sestanke z vsemi tistimi organizacijami, ki slabo delajo. Nazorno jih je spravila pred obličje občinskega komiteja izdelana analiza o gibanju števila članov in delovanju OO ZK v občini. Po tej je razvidno, da je lani občinska organizacija, ki šteje zdaj 583 članov, v 35 OO ZK izgubila 47 članov zaradi izstopa, 6 članov so črtali, 4 pa izključili. V vsem letu je bil v ZK na novo sprejet le 1 član! Lani so razpustili tudi OO ZK v Zdravstvenem domu Trebnje in v Dolnji Nemški vasi.

Kot so opozorili razpravljalci, zlasti starejši člani ZK, upokojenci ne zmorejo več previsoke članarine ZK, zato se, kljub temu da bi še radi delali, kar nekako potuhnejo, nekateri sramežljivo čakajo, da jih bo kdo vendarle črtal ali izključil iz ZK, drugi pa se celo ojunačijo in sami vračajo knjižice. Kljub temu odtenkom problem ostaja — to je visoka članarina, na kar so opozorili tudi CK ZKS, češ da bi upokojencem z nizkimi pokojninami vsaj nekoliko pogledali skozi prste. Zaenkrat še ni nobenega odmeva, razen če naj bi bila to nova lestvica članarine, ki pa že spet zamuja, tako da je skoraj vsak na istem.

P. P.

• Na seji OK ZK Trebnje sta sodelovala tudi izvršni sekretar P CK ZKS Lenart Šetinc, ki je podrobno razložil stališča CK ZKS o političnem pluralizmu, in sekretar MS ZKS za Dolenjsko Uroš Dular.

Oskrba z vodo za sedaj nemotena

Večina vodovodov deluje normalno

KRŠKO — Oskrba z vodo je v krški občini za sedaj že v mejah normale, vendar Kostak, krško komunalno podjetje, že od konca preteklega meseca opozarja uporabnike na skrajno varčno porabo. Če se bodo razmere še poslabšale, bodo morali v Kostaku poskrbeti za dodatno dovažanje vode s cisternami.

V največjem vodovodnem sistemu, iz katerega se oskrbuje Krško, so ugotovili upadanje podtalnice, zato so spremenili sistem akumuliranja in zmanjšali črpanje. Vendar za sedaj oskrba z vodo v mestu še ni motena. V ostlaih krajih, kot so Kostanjevica, Podbočje, je oskrba še normalna. Malo bolj kritično je v sistemu Senovo—-Brestanica, ki obratuje s polovično zmogljivostjo, v višjih legah pa je preskrba že motena. V nočnih urah omejujejo porabo tudi z zaporami. V sistemu Dolenja vas je že tudi zmanjšana zmogljivost. Večje težave v preskrbi z vodo pa imajo v Križah, Leskovcih in Dolu pri Koprivnici, v Črneči vasi in Orehovcu, kamor že dovažajo vodo s cisternami poklicne gasilske enote iz Krškega.

Poleg opozoril, naj uporabniki zmanjšajo porabo, so se v Kostaku lotili še drugih ukrepov. Januarja so zatesnili vodovodno omrežje, kolikor se je pač dalo, uvedli so poseben sistem polnjenja akumulacij. Stanje pa ves čas spremljajo tudi na terenu in temu primerno sprejemajo ukrepe. Predvidevajo tudi povezave med sistemi, če bi v katerem izmed njih prišlo do kritičnega stanja. Tako povezavo so medtem že opravili med Krškim in Dolenjo vasjo.

Voda v vseh vodovodih, ki so v upravljanju Kostaka, je za sedaj neoporečna, izjemi sta samo Podbočje in Dol — Planina, kjer pa Kostak vodovodov še ni v celoti prevzel v upravljanje.

J. S.

RAZPRAVA O DRUŠTVIH

KRŠKO — Občinska konferenca SZDL Krško pripravlja sekcijsko razpravo o problemih društev in družbenih organizacij Zaradi tega so že razposlali anketne liste, da bi tako ugotovili, s katerimi odprtimi vprašanji se soočajo društva, vendar je bil odziv na anketo dokaj slab. Kljub temu so se v OK SZDL odločili za razpravo, del priprav nanjo pa so opravili tudi na torkovi seji predsedstva OK SZDL.

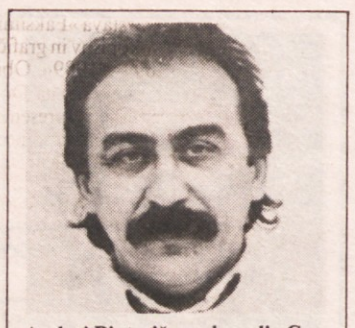

Andrej Pinterič, poslovodja Cvetličarne

Kdaj v mestu cvetličarna z vrtom?

Kupcu bi radi ponudili vse hkrati

BREŽICE — Andrej Pinterič pravi zase, da se zagreje za vsako stvar, ki se je poloti. V življenju se je ukvarjal s številnimi poklici. Delal je v trgovini, v rudniku, ob tem pa se je ves čas posvečal glasbi in nekaj časa je kot amater tudi veliko slikal. Trenutno je poslovodja Cvetličarne Agrarie v Brežicah.

To prodajalno si zamišlja tako, da bi kupci dobili v njej vse, kar sodi v hišo in njeno okolico. Če bi bilo po njegovem, bi jo takoj spremenil v »samoizbirno« trgovino in jo povezal z vrtom za poslopjem, da bi se stranke sprehajale po njem in si same izbirale okrasne sadike, kakršne želijo posaditi. Cvetličarna že zdaj proda ogromno vrtnic in okoli pet tisoč sadik sadnega drevja. Izbiro bi radi še povečali in vrtičkarjem ponudili tudi vse orodje za vrtnarjenje, gnojila in škropiva pa v manjši embalaži, kot jo ima zdaj naprodaj trgovina s kmetijskim repromaterialom.

Andrej bi prodajalno zapolnil s spominki, saj jih Brežice ne premorejo. Nadeja se, da bo inšpekcija ugodno rešila prošnjo za prodajo kozmetike in Slovinovih buteljčnih vin kot spominkov.

Poslovodja Pinterič komaj čaka, da bo Agraria našla kak dinar za preureditev trgovine za prenovo zunaj in znotraj. Prepričan je, da si kolektiv to zasluži, saj sodi njihova trgovina po prometu med najboljše. Tak razvoj je po Andrejevem sklepanju možen, saj bodo Brežčice dobile ločen cvetličarski butik v Černelčevi ulici, kjer ga bo Agraria odprla v prenovljeni hiši stanovanjske skupnosti.

J. T.

Novi rastlinjaki onkraj Save

Upajo, da se bo Slovenija oddolžila in primaknila zraven kak dinar

ČATEŽ — Agraria Brežice-Tozd Cvetje bo poslej širila pokrite površine za rastline samo še onstran Save. Na desnem bregu se bo poraba termalne vode močno povečala zaradi novih turističnih zmogljivosti, zato bi za tople grede prej ali slej presahnil dotok energije. Po zagotovilu direktorja tozda Jožeta Avšiča zadostujejo do sedaj raziskane zaloge na Mostecu za ogrevanje enega ali dveh hektarov rastlinjakov, odvisno od kulture.

Z novimi investicijami iz sredstev lastne akumulacije ne morejo računati, saj velja danes en hektar rastlinjaka 4 do 5 milijard (novih) dinarjev. Toda lahko bi jim priskočila na pomoč republika s svojim razvojnim dinarjem in po Avšičevih besedah vsaj z majhnim deležem nadomestila izgubo kmetijskih površin. En hektar novih rastlinjakov pomeni zaposlitev desetih ali petnajstih delavcev. Taka skupina je lani ustvarila na Čatežu za 600 milijonov dinarjev vrednosti. Agraria načrtuje povečano prodajo cvetja z razvijanjem trgovine, zato se bo pridružila Lesnini pri izgradnji nakupovalnega središča na Čatežu s soudeležbo za lokal. Novi prodajni center je kot spremljajoča dejavnost vezan na gradnjo drugega pasu avto ceste.

»Za naš tozd predstavlja trenutno največji problem zastarela tehnologija,« ugotavlja direktor Avšič. »Prvi rastlinjak je začel s proizvodnjo pred 26 leti, zato moramo začeti s postopno obnovo, le da ne vemo, odkod naj dobimo denar. S sredstvi akumulacije in amortizacije pokrivamo komaj izdatke za sprotno vzdrževanje.«

Vodja maloprodaje Marjan Božič je dodal, da cene cvetja ne sledijo inflaciji in da po malem vsako leto nazadujejo. Stroški gnojil, škropiv in ogrevanja so se na primer za nageljne, ki jih v kooperaciji s Čatežem gojijo v Makedoniji, povečali za občutno več kot 300 odst., cena pa je obstala pri 294.

J. TEPPEY

• Tozd Cvetje zaposluje 250 ljudi v dveh proizvodnih enotah na Žateču in na Ptuju, v 13 skladiščih in 17 cvetličarnah. Lansko poslovanje je sicer uspešno zaključil, vendar se je celotna prodaja zmanjšala za 1 odstotek. Upad je najbolj očiten pri nageljnih, ki so najcenejši, po drugi strani pa se veča prodaja vrtnic, lončnic, garber, strelicij, anturiuma in orhidej. Na tržišču se uveljavlja kakovost in povpraševanje po dražjem cvetju narašča.

Jože Avšič

PRISPEVEK ZA NERAZVITE

KRŠKO — V skladu z novim zakonom o zagotavljanju sredstev in izpolnjevanju obveznosti Slovenije za pospeševanje razvoja manj razvitih republik in pokrajin so tudi v občini Krško izračunali, koliko so v ta sklad prispevali lani, ob devetmesečnem obračunu. Celotna obveznost vseh temeljnih organizacij iz občine je znašala 6 milijard 800 milijonov dinarjev. V tej vsoti je tudi prispevek JE Krško, ki je v ta sklad prispevala prvič in bo zato imela to ugodnost, da bo vsoto izplačala v petih mesečnih obrokih.

DENAR ZA MEDICINSKE INSTRUMENTE

KRŠKO — Doslej se je v skladu za nakup medicinske opreme za krški zdravstveni dom nabralo 20.314.170 din, tako da manjka še precej denarja za nakup potrebnih aparatur. Ves denar so zbrali obrtniki, med darovalci pa je tudi Vzgojno-varstveni zavod Krško, ki je v sklad prispeval 20.000 din.

JAVNA RAZPRAVA O OKOLJU

KRŠKO — Javna razprava o ogroženosti okolja v krški občini se nadaljuje. Razprave bodo jutri, 17. februarja, ob 18. uri v KS Brestanica v osnovni šoli in v KS Kostanjevica v restavraciji Pod Gorjanci. V soboto, 18. februarja, bo razprava na Zdolah v osnovni šoli, v Krškem pa je predvidena med 16. in 19. februarjem.

OKROGLA MIZA O RAZVOJNO-RAZISKOVALNI DEJAVNOSTI

SEVNICA — Občinski izvršni svet in občinska raziskovalna skupnost Sevnica prirejata v ponedeljek, 20. februarja, v slavnostni dvorani na sevniškem gradu okroglo mizo o razvojnoraziskovalni dejavnosti kot nuji naše bodočnosti. S svojimi pogledi se bosta predstavila tudi dr. Matjaž Mulej in dr. Miroslav Rebernik. Pred pričetkom okrogle mize bodo v prostorih galerije odprli razstavo o inovacijski uspešnosti v sevniški občini.

Štipendij je še premalo

Doslej razpisane kadrovske štipendije v Posavju ne vzbujajo kaj dosti optimizma

SEVNICA — Čeprav je do 20. februarja, ko je rok za razpis kadrovskih štipendij, še nekaj dni, je bila v Posavju že 8. februarja dokaj jasna podoba, kako bo v šolskem letu 1989/90 s kadrovskimi štipendijami v tej regiji. Zelo na kratko bi lahko povedali, da nič kaj spodbudno.

Podkrepimo te besede z nekaj podatki, ki so jih zbrali na skupnih strokovnih službah občinskih skupnosti za zaposlovanje v Sevnici. Medtem ko so v sevniškem združenem delu v glavnem že razpisale kadrovske štipendije vse firme (136 štipendij), v Krškem pričakujejo, da se bo število doslej razpisanih kadrovskih štipendij (234) še precej povečalo, saj jih še niso razpisali v Kovinarski, Sopu niti v papirnici Videm, čeprav tokrat od največjega posavskega koklektiva le ni pričakovati takega kadrovskega buma kot v preteklih letih. Najmanj kadrovskih štipendij, in sicer 68, pa so spet razpisali Brežičani.

Struktura teh razpisanih štipendij za šolsko leto 1989/90 je v Sevnici nekoliko boljša kot pretekla leta, saj so razpisali več štipendij za 5., 6. in 7. stopnjo, v Brežicah in Krškem pa je ustroj podoben lanskemu. Zanimivi so podatki, ki kažejo, koliko je razpisanih štipendij do vključno 4. stopnje; v Brežicah kar 67 odstotkov, v Sevnici 56 in v Krškem 52 odstotkov. Če se za konec spomnimo še nekaj številk o razpisanih kadrovskih štipendijah v Posavju v zadnjih dveh šolskih letih, komentar skoraj ni potreben.

P. P.

OMEJENA PORABA VODE

SEVNICA — Komunala Sevnica kot upravljalec vodovoda v Sevnici obvešča uporabnike vode, da je primorana zaradi nadaljnjega slabšanja razmer pri oskrbi mesta z vodo še dodatno ukrepati, da bi zagotovili najbolj ogroženim, višje ležečim predelom mesta in stolpnicam vodo vsaj osem do deset ur na dan. Predvidevajo, da bodo vsi uporabniki v mestu imeli vodo od 5. do 8., od 11. do 15. in od 19. do 22. ure. Če še to ne bo zadostovalo, bodo zapirali tudi vodo v starem delu mesta Sevice, predvidoma od 22.30 do 4.30.

Senovški rudarji presegli plan

V. d. direktorja Jože Leskovar meni, da bo rudnik delal vsaj še 10 let

SENOVO — »Če ne bomo izkopali toliko premoga, kot smo si zadali s planom, potem si bomo rudnik zaprli sami. Seveda količine niso edini problem, s katerim se spopadamo v našem rudniku, marsikaj bomo morali narediti tudi za boljšo organizacijo, medtem ko glavni problem, to je prihodnost rudnika, ostaja še naprej nerazrešen,« pravi dipl. inž. rudarstva Jože Leskovar, ki je 1. januarja letos postal vršilec dolžnosti direktorja v Rudniku rjavega premoga na Senovem.

Komaj 27-letni direktor je rudnik prevzel v težkih časih, v rudniku pa ne manjka tudi čisto subjektivnih slabosti. Prav s slednjimi se je Jože Leskovar najprej in že kar uspešno spopadel. Že v januarju so namreč v rudniku presegli plan izkopa za 5 odst., in kot so zagotovili rudarji, z izkopom tudi v prihodnosti ne bo težav, če bodo le dobivali spodbudne osebne dohodke. »Najhuje pa naše rudarje prizadeva negotova prihodnost, saj doslej niso vedeli, koliko časa bo rudnik še odprt. Toda sedaj že lahko rečem, da bo rudnik odprt vsaj do leta 1993, z letošnjimi naložbami v opremo, z odpiranjem novih slojev premoga pa bomo njegovo delovanje podaljšali vse do leta 1998, to je še za 10 let; zaloge premoga so sedaj ocenjene na milijon dvesto tisoč ton,« je povedal Leskovar.

Za rudarje je spodbudno tudi to, da se je prodaja precej popravila, saj so pogodbeni odjemalci, kot so Toplarna Ljubljana in Kidričevo, vzeli vse pogodbene količine, pa tudi v maloprodaji so prodali ves premog, lahko pa bi ga prodali še več, če bi ga imeli. Tudi cena premoga je ugodna, saj zdaj, če dinarje preračunamo, znaša že spet čez 100 nemških mark, medtem ko je konec leta 1987 znašala le 85 nemških mark.

Jože Leskovar, v. d. direktorja Rudnika rjavega premoga Senovo

»Če bomo v Jugoslaviji dorekli našo energetsko politiko, če se bomo še bolj kot doslej usmerili na večje porabnike — tu računam tudi na TE Trbovlje III — potem bomo tudi senovški rudarji preživeli. Vendar bomo morali marsikaj storiti tudi sami. Rudarji imajo resen odnos do dela, zato bomo morali začeti spreminjati od zgoraj navzdol. Predvsem moramo izboljšati delovanje vseh strokovnih služb in njihovo medsebojno sodelovanje. Vsekakor mislim, da bomo s strokovnim delom, s pomladitvijo vodilne ekipe, ki ne bo stara več kot 33 let, vendarle dosegli vse, kar smo si zastavili,« meni Leskovar.

J. S.

Zmaj za žensko perilo

Kreatorke Lisce se vse bolj uveljavljajo

SEVNICA — Na nedavnem sejmu mode v Ljubljani so si kreatorke sevniške Konfekcije Lisca prislužile ne le najvišje priznanje tega priznanega sejma — kipec zmajčka, marveč še priznanje Zlata Jana, ki ga podeljuje revija Jana in je kot nekakšen barometer ocenjevanja iz vrst potrošnikov — pri marsikaterem proizvajalcu in razstavljalcu konfekcije celo bolj cenjeno odličje.

»Vesele smo, da smo po nekaj sušnih letih v Lisci spet prišli do zmajčka, saj je to naposled tudi dober obet za ves kolektiv, da bomo lahko naše izdelke dobro prodali doma in na tujem. Veliko zanimanja za serije kolekcij našega ženskega perila so pokazali še na mednarodnem sejmu IGEDO v Düsseldorfu, kjer smo septembra lani kot edini iz Jugoslavije imeli tudi svoj razstavni prostor. Treba je vedeti, da je zahodnonemško tržišče že dolga leta za nas najpomembnejše, s Francozi pa bolj sodelujemo s predelavnimi posli,« pojasnjuje precejšen del podobe največjega sevniškega kolektiva Lojzka Imperl.

Kot kreatorka-modelarka noče biti prva med enakimi, čeprav ji mlajša kolegica Marjana Češnjevar in še kdo to odkrito prizna, češ Lojzka je tu že od vsega začetka in je pravzaprav skoraj vse kreatorke vpeljala v delo, kajti le redke so, ki niso pričele nabirati izkušnje in znanje pri ženskem perilu. To je bil vrsto let »alfa in omega« proizvodni program Lisce, ki so ga svojčas razširili še s kravatami in kopalkami. In tako, kakor pač tržne razmere narekujejo, se Liščini proizvodni programi krčijo in širijo, rezultat tega pa je, da so se že kar lepo uveljavili tudi z bluzami foxy.

P. P.

ZMAGOVITE SERIJE — Marjana Češnjevar, Lojzka Imperl (na sliki) in Mira Dobovšek so za ljubljanski modni sejem pripravile tri različne serije ženskega perila, tako po funkcionalnosti, materialih in stilu. To so, če strnemo podrobno opisovanje, t.i. črna elastična serija (elastična čipka), Madona stil in bela serija. Kreatorke Lisce trdijo, da so letos poglavitne modne barve perila bela, črna in surova.

Skrbi nas kriza, ne nove zveze

Se je res treba bati Slovenske demokratične zveze in drugih zvez? — Kresanje različnih mnenj in ugotovitve s seje predsedstva OK SZDL v Sevnici

SEVNICA — Dokaj različna mnenja so se kresala na seji predsedstva občinske konference Socialistične zveze v Sevnici prejšnji četrtek, potem ko se je predstavnik borčevske organizacije vprašal, kako so lahko posamezniki dosegli, da so ustanovili Slovensko demokratično zvezo, češ kje smo pa bili mi, in končal z ugotovitvijo, da SZDL ne odigrava svoje vloge.

Predsednik OK SZDL Janko Rebernik je ob tem dejal, da smo se v Sloveniji pač odločili za odprtje političnega prostora, da pa je bilo res preveč oklevanja glede nekaterih pobud, ki so jih sprožili v občini že pred 10 leti, tako na primer o neposrednih volitvah. »Mi smo delali samo neke analize, sprememb pa ni bilo,« je lepo povedal Maks Zupanc, potem ko je spomnil, da je tudi prevelika togost Socialistične zveze prispevala k rojevanju Slovenske kmečke zveze. Franc Drobne pa si je očitno pomagal z aluzijo na Partljičeve Ščuke, ko je dejal, da »ščuke pa ni bilo, da bi pognale lenive krape, da bi se voda v tem našem bajarju prečistila. Poglejte, koliko novih pobud smo doživeli!

Spodbudno je še to, da tudi občinska partijska organizacija sledi Kučanovi liniji političnega pluralizma. Predsedstvo OK ZK je namreč predlagalo, naj predsedstvo OK SZDL vključi tudi predstavnika Slovenske kmečke zveze oz. Zveze slovenske kmečke mladine. Pobudo je moč razumeti zlasti v tem smislu, da bi vse ostalo v okviru obstoječih ustanov, torej pod dežnikom frontne SZDL. Sevniški komunisti pa so se zavzeli, da bi pripravili (zlasti na televiziji kot najbolj množičnemu mediju) več okroglih miz in tribun o različnih izkušnjah strankarskega sistema.

P. P.

Novo v Brežicah

IZ PODČETRTKA VSAK TEDEN — Terme slovijo po tem, da imajo daleč naokoli največ gostov, vendar se to pri obisku muzeja, razstav in koncertov v Brežicah ne pozna. Kulturi so dosti bolj privrženi v Atomskih Toplicah, od koder prihajajo v muzej vsak teden. Mimogrede si pogledajo mesto in se na povratku ustavijo v Orešju, da poskusijo lanska Slovinova vina iz bizeljskih in pišeških vinogradov. Tak program morda res ni za hude revmatike, toda lepe slike in glasba imajo zagotovo tudi svojevrsten zdravilni učinek na človekovo počutje nasploh.

V ZAMENO ZA ŠOPKE — Slišati je, da delovni kolektivi tekmujejo, kdo bo za sedmi marec prijavil več žensk v tečaj za nego kože in ličenje v želji, da bi bile njihove delavke za prodajnimi pulti, v gostinskih obratih, za pisarniškimi okenci in na drugih delovnih mestih čimbolj urejene. Tečaj za spremembo napoveduje občinska matična knjižnica, vplačila po 50 tisočakov na osebo pa sprejema samo do 25. februarja.

IŠČEJO DELAVCE ZA »VSA DELA« — Ko zasebni obrtniki iščejo nekvalificirane delavce, pri opisu del navajajo, da jih potrebujejo za vsa pravila, čeprav so to čisto določene delovne operacije oziroma storitve. Šele osebni dohodek opozarja prijavljence, da ne bodo plačani za vsa dela, ampak samo za to, kar znajo.

BO NOVI DOM BOLJE IZKORIŠČEN KOT STARI? — Na Bizeljskem so si po osvoboditvi postavili zadružni dom s prostovoljnim delom. Zdaj bi radi zgradili večnamenski dom s samoprispevkom, vendar se krajani že sprašujejo, čeprav bodo lahko vzdrževali, ko jim to ni uspelo z zadružnim domom. Že leta delujejo na obiskovalca hudo zapuščeno.

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

V času od 4. do 10. februarja so v brežiški porodnišnici rodile: Snježana Vukadinović Šundrič iz Brežic — Đjordja, Irena Valenčak iz Pokleka — Jasmina, Erika Perner z Mosteca — Blaža, Jasmina Filipčič iz Zdencev — Tihano, Ana Radkovič s Čreteža — Anžeta, Natalija Kostrevc s Hrastja — Barbaro in Darja Grilc iz Senovega — Saro. Čestitamo!

Krške novice

SPET SO JIH POGREŠALI — Krški kulturniki so pripravili za dan kulture prijetno proslavo, na kateri so se v delavskem kulturnem domu predstavili s svojimi najbolj paradnimi disciplinami. Ker so hotel svoje delovanje predstaviti tudi občinskemu in političnemu vrhu, so vabila poslali seveda tudi vsem vodilnim možem. Vendar sta na proslavo prišla samo predsednik SZDL in sekretar partije, vsi drugi so manjkali. Kulturniki so že spet ugotovili, da se bodo omenjeni manjkajoči tovariši prav gotovo spet oglasili pri kulturnikih, ko bodo potrebovali malce kulturnega dekorja za vlak bratstva in enotnosti ali kakšno drugo manifestacijo.

ŽELEZNA META — Odkar je tajniške posle v krajevni skupnosti Senovo prevzela upokojena učiteljica Meta Habicht, se po Senovem in v okolici govori, da so tudi Senovčani dobili svojo Margaret Thatcher. Nekdanja učiteljica Meta pa se brani, da v njej ni nič železnega, čeprav hkrati priznava, da bi tudi na Senovem potrebovali kakšno tako političarko, ki bi naredila nekaj reda v gostinski dejavnosti v okolju in nemara še kje.

PLANINSKA DIFERENCIACIJA — Znotraj Planinskega društva Bohor Senovo se je pojavilo revolucionarno jedro, ki hoče hitre in učinkovite spremembe. Zato se to jedro odpoveduje svojemu dosedanjemu planinskemu društvu in ustanavlja novo z imenom Videm. Poznavalci pravijo, da novo planinsko društvo ne nastaja iz ljubezni do planin in hribolazenja, marveč iz enega samega in dovolj očitnega razloga. Ti planinci namreč računajo, da bodo s tako močnim pokroviteljem, kot je Videm, tovarno celuloze, papirja in papirnih izdelkov lahko močno okrepili svoje finance.

Sevniški paberki

GLASNOST — V Jutranjki se vse bolj uveljavlja »glasnost« (sicer ne vemo, čemu ima pri tem kaj prste vmes Gorbačov) v informativnem glasilu, ki delavce sproti obvešča tudi o dokaj vročih temah. Tako so delavci zdaj neprimerno bolje obveščeni kakor poprej, ko je izhajalo občasno zajetnejše glasilo. Oglejmo si primer zaminimive informacije. Delavski svet Jutranjke je sklenil, da zoper delavce, za katere bi ugotovili, da so odgovorni za nevestno delo pri primopredaji izdelkov v pranje, uvedejo disciplinski postopek. Pri primopredaji jeans hlač v pranje (to delo je opravljal obrtnik iz Samobora) je namreč v septembru in oktobru lani neznano kam izginilo 435 parov teh hlač. Zadevo raziskuje UNZ Krško, ki je že poslalo ovadbo temeljnemu javnemu tožilstvu Brežice.

NITI ZA ZNAMKE — Podružnica Slovenske kmečke zveze in Zveze slovenske kmečke mladine Sevnica delujeta v povsem prostovoljni podlagi. Začetne organizacijske težave se kažejo ob sklicu tudi nedeljskega občnega zbora. Kmečka zveza namreč nima kaj dosti denarja, zato vodstvo zalaga svoj denar celo za poštnino. 150 znamk za nedeljski zbor je podaril pozd Marije Vidic. Ker pa je bilo treba odposlati čez 300 kuvert, poštne storitve pa že nekaj časa niso poceni, je vprašanje, doklej bo šlo še tako. Rešitev je samofinanciranje ob primerni članarini. Le da ne bi bila tako visoka kot partijska, saj bi kmečka zveza naglo zgubila precej članstva, če bo šla po stopinjah ZK, ki je uradno SKZ sicer ne jemlje ravno za vzor, čeprav nekatera njena stališča sem ter tja po malem le posnema.

Šentjernej ob prazniku

Jubilej MPZ Šentjernej — Koncert in razstavi

ŠENTJERNEJ — Dve razstavi in velik pevski praznik z jubilejem domačega pevskega zbora so ob kulturnem prazniku minulo soboto pripravili tamkajšnji kulturniki v osnovni šoli Martina Kotarja. Dvorana je bila skorajda premajhna, da bi lahko sprejela vse.

Obiskovalci so si najprej z največjim zanimanjem ogledali razstavo Etnološka podoba Šentjerneja. Videti je bilo marsikaj zanimivega, povezanega z življenjem in delom prebivalcev teh krajev od leta 1870 do današnjih dni. Razstavo je pripravila Ivica Križ iz Dolenjskega muzeja v Novem mestu. Na prireditvi so opozorili še na eno razstavo, ki je v tem času odprta v župnijski cerkvi in jo je postavil Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine. Na panojih so s fotografijami prikazali arheološka izkopavanja, ki so jih tam opravljali pred štirimi leti. Našli so temelje treh cerkva. Prve iz leta 1000, druga je bila na istem mestu postavljena leta 1234, zadnja, ki stoji še danes, pa je bila sezidana v 16. in 17. stoletju. Iz tega časa so tudi grobovi, v katerih so našli mnoge zanimive pridatke, ostanke oblačil, denar in še marsikaj zanimivega.

Drugi del velikega sobotnega kulturnega praznika v Šentjerneju je potekal v znamenju petja in slavja ob 10. obletnici mešanega pevskega zbora. Ob tej priložnosti so se na odru zvrstili tudi mešani zbor iz Orehovice, otroški zbor iz osnovne šole, z instrumentalnim delom programa pa so se predstavili učenci glasbene šole Marjana Kozine iz Novega mesta. Začetki mešanega zbora iz Šentjerneja segajo v leto 1978, ko so se na pobudo Rezke Šuštaršič pričeli zbirati prvi pevci, na prvih pevskih vajah pa so zapeli pod vodstvom Borisa Savnika. Kasneje jih je leto ali dve vodil Franci Potokar, sedaj pa že sedmo leto prepevajo pod vodstvom Milana Pavliča. Zbor veliko nastopa, želi pa si zapeti tudi na medobčinski reviji ter morda tudi kdaj izven občinskih meja.

Na koncu je zbor prejel številne čestitke in darila pobratenih zborov, Zdravko Hribar, predsednik Zveze kulturnih organizacij občine Novo mesto, pa je ob tej priložnosti podelil 27 pevcem bronasta Gallusova odličja.

J. PAVLIN

GALLUSOVA PRIZNANJA PEVCEM — Ob 10-obletnici MPZ Šentjernej so bronasta Gallusova odličja, ki jih pevcem podeljuje Zveza kulturnih organizacij Slovenije, prejeli: Fani Gorenc, Milan Pavlič, Martin Šuštaršič, Tone Hočevar, Franc Luzar, Marjan Gorenc, Fani Jakše, Rezi Šuštaršič, Jožica Gorenc, Vera Slovenc, Tone Grabnar, Jože Kovačič, Jožica Jordan, Rezi Smolič, Tinca Luzar, Alojz Pavlič, Marjanca Kovačič, Jožica Bratkovič, Fani Selak, Srečo Šuštaršič, Branka Praznik, Marko Simončič, Albina Zagorc, Janez Jamnik, Alojz Jamnik, Franc Vodopivec in Darja Kovačič. (Foto: J. P.)

Je to prvi dih nove pomladi?

Bogata bera kulturnih prireditev ob slovenskem kulturnem prazniku

NOVO MESTO — Ko govorimo o kulturnem življenju v Novem mestu nikakor ne moremo brez nostalgičnih pogledov v dogajanja izpred sedemdesetih let, v tako imenovano »novomeško pomlad«. To je storil tudi slavnostni govornik na osrednji novomeški prireditvi ob kulturnem prazniku, predsednik OK SZDL Boris Dular, ko je pozdravil številne navzoče, ki so prišli 8. februarja zvečer poslušat koncert študentov glasbe in glasbenih pedagogov v novomeškem Domu kulture.

Prav je, da se spomnimo ustvarjalnega vrenja tistih davnih let, vendar bi pozornemu zasledovalcu vseh kulturnih aktivnosti v prejšnjem tednu — nekatere se nadaljujejo še ta teden — nikakor ne moglo uiti, da smo letošnji kulturni praznik obeležili s tako številnimi in raznovrstnimi prireditvami, da bi jih brez velikih besed v skupnem seštevku lahko označili za nov dih pomladi. Pri tem bi morali dati predvsem poudarek prav raznovrstnosti, številčnosti, in kar je pravzaprav za ta kraj nenavadno, številni udeležbi na teh prireditvah.

• Kot poročajo, je bila bogata kulturna dejavnost tudi v nekaterih novomeških šolah, kjer so tradicionalne proslave nadomestili s prikazom lastne ustvarjalnosti ali pa so povabili v svojo sredo že uveljavljene kulturne ustvarjalce ter s tem popestrili in obogatili prireditve. Čeprav je kultura v krizi, pa vse omenjene aktivnosti kažejo, da se da marsikaj storiti, upajmo le, da se bo tako nadaljevalo skozi vse leto.

Prireditveni ciklus, če ga lahko tako imenujemo, je bil odprt z razstavo barvnih linorezov na temo Prešernovega Sonetnega venca umetnika Miha Maleša v tovarni zdravil Krka že v torek popoldne, zvečer istega dne pa je bil predstavljen tudi restavratorski atelje Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine iz Novega mesta. Na praznični dan, 8. februarja, je bila v galeriji Dolenjskega muzeja odprta razstava arheoloških raziskav antičnega grobišča Verdun pri Stopičah, potem pa že omenjeni nastop glasbenikov v Domu kulture. V četrtek zvečer je bilo v Študijski knjižnici Mirana Jarca srečanje in razgovor z nekaterimi novomeškimi knjižnimi ustvarjalci. Zbranim so se predstavili in o svojem delu spregovorili Marija Gabrijelčič, Janez Kolenc in Slavko Dokl, hkrati pa je bila v študijski knjižnici odprta tudi razstava »Faksimilirane izdaje tiskov, rokopisov in grafičnih listov v letih 1909 — 1989«. Obiskovalce restavracije Lipov list na Dobravi je v petek zvečer prijetno presenetil literarni večer novomeških pesnikov Marjance Kočevar, Franca Šalija in Milana Marklja, ki so ob spremljavi kitarista Dušana Pavleniča predstavili delčke iz svoje ustvarjalne zakladnice. Kot zadnjo od prireditev naj omenimo še razstavo mlade slovenske akademske slikarke Jane Dolenc, katere dela so na ogled v avli novomeške Službe družbenega knjigovodstva.

T. JAKŠE

USTVARJALCI V KNJIŽNICI — V nabito polni čitalnici novomeške študijske knjižnice so svoja dela in svoje poglede na ustvarjanje predstavili Janez Kolenc (drugi z leve), Slavko Dokl (tretji z leve) in Marija Gabrijelčič (četrta z leve). Z njimi sta se pogovarjali Jadranka Zupančič (levo) in Nataša Petrov (desno). (Foto: T. Jakše)

USTVARJALCI V GOSTILNI — V dokaj nenavadnem ambientu, vendar zelo uspešno, so se predstavili novomeški pesniki Franc Šali, Marjanca Kočevar in Milan Markelj. Ob svečah in ob spremljavi kitarista Dušana Pavleniča so brali svoje pesmi številnim gostom v restavraciji Lipov list na Dobravi. Lastnik pravi, da bo podobne večere prirejal enkrat mesečno. (Foto: T. Jakše)

RAZSTAVA ZA PRAZNIK — 8. februarja so v Kočevju odprli razstavo del akademske slikarke Marjance Kraigher. Na otvoritvi so nastopili moški pevski zbor Svobode in recitatorji osnovne šole, razstavo pa je odprla predsednica OK SZDL Anica Kosten. (Foto: Primc)

DRUGI FILMSKI MARATON

GABRJE — V nedeljo, 19. februarja, bo v tukajšnji dvorani že drugi filmski maraton, ki ga pripravlja kinematografska sekcija gabrskega kulturnega društva. Ob 14. uri bo na sporedu film Veličastni in ob 16. uri Dune. Ob 18.15 bodo predvajali film Par-nepar in 20.15 Usmiljeno sestro iz Monze. Na maratonu, kjer bodo začeli karte prodajati uro pred prvo predstavo, si bodo obiskovalci lahko ogledali tudi vsak film posebej.

FOLKLORNI JUBILEJ V MOKRONOGU

MOKRONOG — V soboto so člani folklorne skupine KUD Emil Adamič v Mokronogu pred domačim občinstvom počastili 15-letnico uspešnega delovanja. Prvič so se predstavili z novimi belokranjskimi nošami, za katere je poldrugo staro milijardo prispevala občinska kulturna skupnost Trebnje. Na prireditvi so podelili priznanja zaslužnim članom, sodeloval pa je tudi moški pevski zbor domačega društva.

TRŽAŠKI KVARTET HARF V DOMU KULTURE

NOVO MESTO — V Domu kulture v Novem mestu bo v torek, 21. februarja, ob 19.30 gostovala neobičajna komorna skupina — Tržaški kvartet harf. Sestavljajo ga Patrizia Tassini, ustanoviteljica in vodja ansambla, Serena Argentin, Lorena Bronzin in Nicoletta Sanzin. Kvartetu harf bomo prisluhnili s posebnim zanimanjem. Obeta se nam pravo glasbeno doživetje, saj so mlade harfistike iz Trsta znane po izredni popolnosti interpretacije, ki je prežeta s pristno toplino komornega muziciranja.

D. B.

kultura in izobraževanje

Ohranjajo pastirske običaje

Izvirni in domiselni nastopi semiške otroške folklorne skupine

SEMIČ — Marija Gregorič izhaja iz znane Cvitkovičeve družine iz Adlešičev, ki jim je skrb za ohranjanje vsega, kar je pristno belokranjskega, vsakdanje opravilo. Zato ni čudno, da se je Marija že zgodaj vključila v adlešiško folklorno skupino, ko pa se je pred 14 leti zaposlila v semiški celodnevni osnovni šoli, je takoj osnovala folklorno skupino osnovnošolcev.

Zanimanje za folklorno ljudsko izročilo je v tej šoli tako veliko, da je Marija učence razdelila v dve skupini, višjo in nižjo. Ker pa vsega dela ni zmogla več, se je letos posvetila le tretješolcem in četrtošolcem. »Odločili smo se, da ne bomo plesali plesov odraslih, ampak bomo ohranjali otroške in pastirske igre, izštevanke. Pohvalim lahko, da imamo prav s temi igrami velike uspehe,« pravi zadovoljno Gregoričeva. Marija je imela v začetku težave z zbiranjem ustreznega gradiva, lani pa so ji priskočile na pomoč tri učiteljice, ki so zbrale v Semiču in okolici obilo igric.

Marija Gregorič

Vendar pa Marijina skrb ni le v tem, da bi ohranili le nekdanje običaje otrok, ampak tudi njihovo obleko. Prav zaradi oblačil nekdanjih pastirčkov so nastopi semiških otrok še toliko bolj privlačni, predvsem pa avtentični. Popestrijo pa jih z igranjem na preproste inštrumente, kot so gudalo, buče, glavniki.

Pastirčki iz Semiča so zbudili veliko pozornosti tudi na lanskoletni reviji otroških folklornih skupin v Sodražici, kjer so predstavili otroške igre na križevo in kresne običaje. Njihova mentorica Marija Gregorič je za svoje izvirno delo ob letošnjem kulturnem prazniku prejela občinsko Župančičevo priznanje.

M. B.-J.

»POKOJNIK« V ŠENTJERNEJU

ŠENTJERNEJ — Jutri ob 19. uri bo nastopila v dvorani osnovne šole Šentjernej igralska skupina KUD Mirna peč s Pokojnikom. V nedeljo se bodo mirnopeški igralci predstavili občinstvu v Krmelju.

Še premalo samozavesti

Ob srečanju kulturnikov — 10 let KUD Pavel Golia

TREBNJE — Trebanjski kulturnik Jože Falkner je na srečanju kulturnih delavcev iz trebanjske občine, ki sta ga ob slovenskem kulturnem prazniku pripravila občinska kulturna skupnost in občinska ZKO Trebnje, rekel, da je bila kultura pri nas vedno pocestnica, ki pa se je še zmeraj znašla.

Ta utrinek ob spontanem in zanimivem pogovoru o težavnem položaju kulture pri nas so sprožile in še dopolnile nekatere misli, kot denimo ta, da bi se najbrž tudi za kulturo našel denar, če bi se poslužili scenarijev mitingov, ko bi izposlovali odstope tistih, ki jemljejo kulturi pomen. Toda tako dejanje ne bi bilo kulturno. Je pa vseeno že kar simptomatično vsaj to, da so se za Mikulićevo štruco ljudje že tepli, za kulturo pa se še niso.

Trebanjski kulturniki ne bi imeli nič proti, nasprotno, veseli bi bili, če bi lahko pogosteje pozdravili na svojih prireditvah tudi svoje, lokalne politike, ki pa se navadno prikažejo le tedaj, ko naj bi se pokazali drugim, uglednim gostom, da potem z njimi paradirajo. In Trebanjci bi lahko bili bolj ponosni na svojo kulturno (po)ustvarjalnost, na bogati hram kulture, kar galerija likovnih samorastnikov nedvomno je, na svoj oktet, ki bi že lahko začel razmišljati o snemanju kasete, pa na druge skupine in posameznike, ki še vse preveč tičijo v anonimnosti. Naposled pa je prav trebanjska »Samorastniška beseda« postala zametek širše medregionalne revije Dolenjske, Bele krajine, Posavja in dela Zasavja.

Pestra kulturna ponudba še po kulturnem prazniku, ki ga je obogatil tudi literarni večer z Nežo Maurerjevo in pa kulturno-umetniški večer ob 10-letnici KUD Pavel Golia (o tem več prihodnjič!), je le še potrdila domneve, da trebanjski kulturi za močnejši prodor preko občinskih plotov primankjuje predvsem samozavesti.

P. P.

DARILA JUBILANTOM — Kulturni večer ob srečanju kulturnih delavcev v trebanjski občini je prijetno obogatil Trebanjski oktet, popestrili pa so ga še Krjavelj (Dane Barle), Alojz Podboj ter Zvonka in Jože Falkner. Predsednik skupščine občinske kulturne skupnosti Stane Novak (na desni) je za dolgoletno delo v kulturi 14 posameznikom izročil knjižna darila. Na sliki: prejel jo je tudi Dušan Zakrajšek (na levi) iz Trima.

Prešernova priznanja v Krškem

Prebrali tudi »Sporočilo javnosti«

KRŠKO — Letošnje praznovanje slovenskega kulturnega praznika v krški občini je potekalo nekoliko drugače kot pretekla leta. Najprej so v posameznih krajih pripravili krajevne proslave, na katerih so se s svojo dejavnostjo predstavila domača kulturno-umetniška društva. Osrednja proslava praznika kulture pa je bila minuli petek v Delavskem kulturnem domu Edvarda Kardelja v Krškem. Na njej so se ravno tako predstavila kulturno-umetniška društva z recitali, pevskimi zbori in plesom. Na osrednji proslavi so prebrali tudi »Sporočilo javnosti« o položaju kulture v naši družbi in podelili srbrne in bronaste Prešernove plakete. Letos sta srebrni plaketi prejela Edvard Fabjančič in Zora Vrečko s Senovega. Bronaste plakete pa so prejeli: Milan Dular, Marija Kavčič in Žaro Medvešek iz DKD Svoboda Brestanica; Anton Petrovič, Filip Repše st. in Matevž Zakonjšek iz DKD Svoboda Senovo; Vid Cizerle, Branko Horvat in Drago Letnar iz pihalnega orkestra TCP Djuro Salaj; Franc Bernardič, Bronica Rožič in Marjan Žibret iz mešanega pevskega zbora Viktor Parma; Zdenka Žičkar iz KUD Veliki Polog.

Brez omejevanja kulture!

Kulturni delavci so v času krize pripravljeni deliti usodo z delavci v gospodarstvu

KOČEVJE — V okviru kulturnega praznika je bila v kočevski občini vrsta prireditev. Podrobneje bomo predstavili le dve, ki sta bili na sam praznik, 8. februarja.

Najprej so ob 18. uri odprli v Likovnem salonu razstavo del akademske slikarke Marjance Kraigher. Pokroviteljica razstave — ta bo odprta še do 26. februarja — je občinska konferenca SZDL, odprla pa jo je predsednica OK SZDL Anica Kosten. Ob tej priložnosti je bil izveden bogat kulturni program, v katerem so nastopili moški pevski zbor Svoboda iz Kočevja in recitatorji osnovne šole Zbora odposlancev Kočevje.

Uro kasneje je bilo srečanje kulturnih delavcev občine Kočevje. Na njem je o sedanjih dogajanjih na področju kulture v občini in načrtih spregovorila predsednica skupščine občinske kulturne skupnosti Dragica Gornik, ki je ob zaključku dejala: »Vsi kulturni delavci smo za to, da v času gospodarske krize delimo usodo z delavci v gospodarstvu. Ne moremo pa več pristajati, da nam sredstva za družbene dejavnosti in še posebej za kulturo omejujejo bolj kot ostalim večjim potrošnikom, pri katerih bi prihranek tudi ekonomsko res nekaj pomenil.«

Za njo je Ema Štrumbelj prebrala »Sporočilo javnosti« Kulturne skupnosti Slovenije in sveta za kulturo pri predsedstvu RK SZDL; udeležence srečanja pa je pozdravila tudi predsednica OK SZDL Kočevje Anica Kosten. V kulturnem programu so nastopile nekatere plesne skupin Delavske godbe Kočevje in pevski zbor ZKO Kočevje, ki ga vodi Mateja Junc.

J. P.

V DRUŽBI POETA — Tako so dali naslov črnomaljski prireditvi ob slovenskem kulturnem prazniku, ki so jo pripravile občinska konferenca ZSMS, kulturna skupnost in glasbena šola. Na njej so se tokrat nekoliko drugače, na bolj sproščen in manj stereotipen način predstavili mladi belokranjski pesniki Boštjan Švajger, Peter Šuica, Dušan Bečaj, Tomaž Skrbinšek in Jani Bevk, pianist Andrej Kunič, kitarist Anton Črnugelj, kot gosta večera pa glasbenik Lado Jakša in pevski zbor Belt. Ob tej priložnosti so Žare Žbogar, Roman Golobič in Matjaž Cesar pripravili razstavo umetniške fotografije, zaslužnim kulturnim delavcem pa so podelili Župančičeva priznanja. Za uspešno izvedbo prireditve se organizatorji zahvaljujejo predsedniku občinske skupščine Mladenu Radojčiču za idejno podporo in Silvestru Mihelčiču za strokovno pomoč. Na fotografiji: pesmi so interpretirali recitatorji črnomaljske srednje šole. (Foto: M. B.-J.)

pisma in odmevi

Kabelska televizija tudi v Krškem

Kmalu tehnični pregled

Čeprav živimo v času, ki je zelo nehvaležen za izpeljavo načrtovanih investicij, je krškemu odboru za izgradnjo KATV uspelo zagraditi nov razdelilni sistem. Že teden dni pred novim letom so prvi krajani (levi breg) na svojih zaslonih že spremljali domači in tuji program po kablu.

Takoj po 1. januarju so izvajalci dela nadaljevali, saj je bilo vreme več kot ugodno. Če povemo po pravici, so bili ostali prebivalci, ki še niso prišli na vrsto, vse bolj nestrpni. Pričakovali so, da bodo dela prav zaradi suhega vremena hitreje potekala.

Na zadnji seji odbora, ko so bili prisotni tudi izvajalci del, je bilo sprejeto, da se morajo dela končati nepreklicno do 10. februarja 1989! Še v tem mesecu naj bi izvedli tudi tehnični pregled. Ob tem se zastavlja vprašanje, kdaj bodo signali po kablih dostopni tudi v preostalih domovih. Na seji je bilo slišati tudi pripombo, kako izkopani in napol zasuti jarki kvarijo podobo okolice okrog blokov. To je dodaten razlog, da bi morali izvajalci z deli pohiteti.

Hkrati je potrebno opraviti še nekatera dela v sprejemni postaji. Urediti morajo sprejem koprskega programa, sprejem Ljubljane 2 pa bo dokončno urejen, ko ga bo začel prenašati oddajnik na Trdinovem vrhu. Sedanje sprejemanje signalov s satelita bo v kratkem prevzela večja antena, ker je manjša antena namenjena za sprejem ameriškega programa CNN. Omeniti moramo tudi možnost prenašanja radijskih programov. V prvi fazi bomo lahko spremljali osem, kasneje pa še štiri radijske postaje.

In katere programe že gledajo Krčani? Najpomembnejša pridobitev je kvaliteten sprejem vseh štirih domačih programov (dva ljubljanska in dva zagrebška), saj smo doslej v Krškem kvalitetno videli največ dva programa. Sprejemamo tudi sedem tujih programov (satelitska TV). Tej ponudbi se bosta kmalu priključila koprski in že omenjeni ameriški program. Nič čudnega, če se je v zadnjem času povečalo zanimanje za učenje tujih jezikov...

Kakorkoli že, nova tehnična pridobitev je tu, z njo pa tudi izziv odgovornim, da se lotijo oblikovanja in izvedbe lokalnega informativnega programa.

IVAN MIRT

GASILSKI TURIZEM

RIBNICA — Poročali smo že, kako je turistični dom na Travni gori dobil »bodečo nežo«, kako so ga prevzeli slovenski gasilci, ga preuredili in odprli. Najemniki, ki so dom prevzeli v obratovanje (to so bili zasebniki), so sklenili, da bodo delali tako, da bodo zaslužili turistični nagelj. Pa jim še ni uspelo. Pravijo, da ni pravega sporazumevanja z vodstvom gasilske zveze, zaradi česar je promet tako skromen, da v mnogih dneh ne zaslužijo niti za porabljeno elektriko.

Najemniki predlagajo, naj bi gasilci odstopili proste zmogljivosti doma športnim društvom, turističnim agencijam, šolam in drugim. Dokler ne bodo tudi v tem domu vzpostavljeni tržni odnosi, ne bo napredka in bo dom životaril. Samo občasna izkoriščenost doma po gasilcih in njihovih organizacijah namreč ne zagotavlja takega prometa, da bi z njim krili stroške poslovanja doma.

M. GLAVONJIĆ

Svinjak je lepši od peskovnika

Soseska ob Cesti herojev v občanovih očeh — Kazni za smetenje

V t. i. Plavi laguni na Cesti herojev v Novem mestu je tako umazano in nastlano z odpadki, kot bi bilo tam javno smetišče. Na kmetih okrog svinjakov je bolj čisto kot okrog hiš v tem naselju. V soseski najdete po tleh poleg obilice prahu še cigaretne filtre, različne škatle, vrečke ipd. Slučajno sem opazovala tamkajšnje otroško igrišče: malčki so se igrali, medtem ko so ob njih tri mamice odmetavale na tla čike. Kako naj bi bili ob takih dejstvih otroci boljši od staršev?!

Običajno se lotijo vsakovrstnih odpadkov šolarji, ko imajo čistilne akcije. Strogo bi bilo treba prepovedati, da otroci pobirajo svinjarijo, saj so nesnagi dovolj izpostavljeni že brez ošmrkanih papirjev ipd. Vsakdo naj sam pospravlja za seboj! To bi mogoče lahko dosegli z ustreznim predpisom. Podobno so storili na Madžarskem, kot smo zvedeli udeleženci nekega izleta v Budimpešto. V tem mestu so bile ulice kot poribane. Vprašali smo vodiča, kako jim uspe imeti mesto tako čisto, in je povedal, da so uvedli visoke kazni za vsakogar, ki karkoli odvrže. Tudi pri nas bi očitno morali v tem pogledu občana udariti po žepu. Verjetno bi bile potem naše stanovanjske soseske čistejše.

M. K.

Odmev na »Bi zmogli gledališče?«

Žal je precej drugače, kot trdita in si zamišljata igralka in novinar

Oglašam se v imenu Doma kulture Novo mesto, ene od organizacij, ki organizirajo kulturne prireditve »za kulturne reveže v enem slovenskih mest, ki nimajo svojega gledališča, predvsem pa ne okusa za dobro igro«, kakor obiskovalce prireditev v našem mestu ocenjuje Nevenka Sedlar, Novomeščanka, igralka, zaposlena v Primorskem dramskem gledališču v Novi Gorici, v članku izpod peresa novinarja Janeza Pavlina, objavljenem pod gornjim naslovom v 5. številki letošnjega Dolenjskega lista.

Ne bom polemizirala s tov. Sedlarjevo o njeni oceni gledališke in druge publike v okolju, po katerem se je loteva domotožje. Njeno mnenje o tem je njena osebna stvar. Želela bi reči nekaj o kvaliteti prireditev v Domu kulture.

V Domu kulture je bilo v minulih petih letih 196 gledaliških predstav, poklicna gledališča so nastopila 161-krat. Lani smo imeli 33 gledaliških predstav, ki so si sledile po naslednjem vrstnem redu:

20. in 21. januarja SSG Trst: I. Cankar: KRALJ NA BETAJNOVI — 3 predstave

16. februarja Prešernovo gledališče Kranj: A. T. Linhart: ŽUPANOVA MICKA, Molière: GEORG DANDIN — 3 predstave

24. februarja Gledališka skupina Vrbje: Fran Milčinski: BUTALCI — 3 predstave

15. marca Teater u gostima, Zagreb: Neil Simon: V TVOJEM ALI MOJEM STANOVANJU — 1 predstava

11. in 12. aprila MGL Ljubljana: A. Gelman: KLOPCA — 2 predstavi

25. in 26. aprila PDG Nova Gorica: Joe Orton: KAJ JE VIDEL STREŽNIK — 2 predstavi

23. in 24. maja Prešernovo gledališče Kranj: Peter Shaffer: ČRNA KOMEDIJA — 3 predstave

17. in 18. oktobra SNG DRAMA Ljubljana: Bertolt Brecht: GOSPOD PUNTILA IN NJEGOV HLAPEC MATTI — 3 predstave

9. novembra Goran Matović in Perica Martinović: GALA — 1 predstava

21. in 22. novembra PDG Nova Gorica: Edmond Rostand: CYRANO DE BERGERAC — 2 predstavi

5. in 6. decembra MGL Ljubljana: Lope de Vega: PREBRISANO DEKLE — 3 predstave

12. decembra Lutkovna skupina Papilu, Ankaran: ZRCALCE in POTEP — 5 predstav

21. decembra SGL Celje: Žarko Petan: TV SNEGULJČICA — 2 predstavi

Tako lani kot minula leta nismo povabili v goste le gledališč iz Ljubljane in Zagreba. Običajno so na našem odru gostovala vsa slovenska poklicna gledališča s po enim delom. Izbirali smo med uprizoritvami, ki so bile od kritike v sredstvih javnega obveščanja ocenjene kot kvalitetne. So morda predstave Primorskega dramskega gledališča iz Nove Gorice, pri katerem je zaposlena tov. Sedlarjeva, Slovenskega stalnega gledališča iz Trsta, s katerim tudi sodeluje, ali katerega drugega gledališča manj kvalitetne na novomeškem odru? Je igra nastopajočih takrat kaj slabša?

In še nekaj o koncertih. V minulih petih letih smo organizirali 37 koncertov vrhunskih domačih in tujih umetnikov. Lani so nastopili: pianist Bojan Gorišek iz Ljubljane, Komorni orkester Boljšoj teatra iz Moskve — sekstet Gabt s solistko N. Terentjevo, Capella Carniolae — trio kljunastih flavt iz Ljubljane pod vodstvom Klemena Ramovša, Gruzinski godalni kvartet in Big band RTV Ljubljana z dirigentom Jožetom Privškom.

V minulih letih so gostovali tudi pianisti Viktor Bunin, Dubravka Tomšič, Vladimir Krpan, Oksana Jablonska, Felisitas Keil, violinisti Liana Isakadze, Volodja Balžalorski, Vilmos Szabadi, klarinetistka Irena Grafenauer, čelist Danil Shafran, Moskovski godalni kvartet, Komorni orkester RTV Ljubljana, harfistka Pavla Uršič, Dunajski instrumentalni solisti, dunajski Trio Beethoven, Vokalni solisti iz Gradca, Gruzinski godalni kvartet, če naštejem le nekatere.

Gre za ne samo v Sloveniji in Jugoslaviji, temveč v Evropi in svetu priznane umetnike, kar je najbrž tudi eno od meril kvalitete koncerta. Se morda motim?

Nekaj pa je res: ljubitelji resne glasbe v Novem mestu najbrž še dolgo ne bodo mogli gledati opere, baleta ali poslušati simfoničnega orkestra, tako kot ljubitelji gledališča ne bodo mogli videti predstav z veliko sceno in zasedbo iz menda vsem Novomeščanom znanega razloga — nimamo primerne dvorane in odra. Na take prireditve bomo morali še naprej v Zagreb, Ljubljano ali kam drugam, kjer imajo za to ustrezne pogoje.

Poleg poklicnih gledališč, nastopov priznanih glasbenih in drugih umetnikov je na našem odru vsako leto še vrsta drugih prireditev — revije in koncerti pevskih zborov, nastopijo lutkarji in druge ljubiteljske skupine, ki delujejo pri kulturnih društvih v okviru ZKO Novo mesto in na Dolenjskem. Dom kulture tudi sam povabi v goste kvalitetnejše ljubiteljske skupine iz naše občine in iz drugih krajev Slovenije. To je naš skromni prispevek k spodbujanju ljubiteljske kulturne ustvarjalnosti in ena od nalog, ki nam jo je naložil ustanovitelj. Ob takih prireditvah smo veseli polne dvorane, saj vemo, da je ljubiteljskim skupinam aplavz največja in včasih edina nagrada in spodbuda za delo.

Prijetno sem bila presenečena, ko sem v omenjenem prispevku prebrala informacijo, da se v Novem mestu posebna komisija pri OK SZDL ukvarja s tem, kako naj bi spet oživili gledališče. Takoj sem poklicala OK SZDL in povprašala njenega predsednika, od kdaj deluje ta posebna komisija in kaj predlaga. Na mojo žalost mi je predsednik OK SZDL povedal, da pri novomeški OK SZDL nimajo take komisije.

Podobno »skromno« kot prej omenjena »komisija« o potrebnosti oživitve gledališča v Novem mestu že več let razmišljamo v Domu kulture, Občinski kulturni skupnosti in smo tako zapisali v Družbeni plan občine Novo mesto za obdobje 1986/90. V ta namen so bile že pred leti podeljene štipendije. Sedaj smo tako daleč, da smo letos jeseni v Domu kulture načrtovali zaposlitev režiserja z ustrezno visoko izobrazbo. Po omenjenem članku sem v dvomih o ustreznosti takega početja, saj je usoda takšnega gledališča (poklicni režiser, amaterski igralci) po mnenju novinarja Pavlina že znana. Naj vseeno poskusimo? Tov. Sedlarjevo, ki je tako kot mi prepričana, da na Dolenjskem moramo imeti poklicno gledališče (s tem, da smo se v Domu kulture nameravali v začetku zadovoljiti s polpoklicnim — poklicni režiser in nekaj poklicnih igralcev pri posamezni uprizoritvi) in je pripravljena pomagati pri rojstvu novega gledališča, čeprav meni, da bodo sprva zagotovo težave z denarjem, a jih bomo, če jo prav razumem, lahko hitro prebrodili, vabim na prijateljski pogovor. Morda sem že tako obremenjena z dolgo let trajajočim žalostnim odnosom družbe do kulture, da vidim težave (pa ne samo finančne, temveč tudi kadrovske, prostorske in druge) tam, kjer jih ni. Saj gledališče menda niso samo igralci in režiser? Na pogovor in k sodelovanju pa vljudno vabim tudi vse nekdanje člane našega amaterskega gledališča, tiste, ki bi to radi postali, in tudi vse druge, ki bi lahko kakorkoli pomagali, da bomo tudi v Novem mestu zmogli gledališče.

MIRA MALJUNA,
direktorica Doma kulture

VABILO K SODELOVANJU

Novoustanovljena slovenska demokratska zveza ima zlasti dva cilja: vzpostaviti parlamentarno demokracijo in krepiti suverenost slovenskega naroda. Oboje bomo lažje dosegli z aktivnim delovanjem čim večjega števila ljudi. Zato vabimo vse, ki se čutijo osebno odgovorne za spremembo sedanjih razmer in so pripravljeni tudi konkretno poseči v dogajanje, da pričnejo ustanavljati odbore SDZ.

Podrobne informacije dobite po telefonu 061/214-144, in sicer vsak četrtek med 16. in 18. uro.

Izvršilni odbor SDZ

Je letališče zapleten klobčič?

»Ljudi ne bi bilo treba vznemirjati in razburjati ter tratiti čas za reči, ki jih občinska skupščina Novo mesto za zdaj trdno drži v rokah.«

Iz novinarjevega prispevka »Letališče je zapleten klobčič« v prejšnji številki Dolenjskega lista sem med drugim tudi izvedel, kako naj bi pred kratkim izrekel napoved, češ »da bodo spomladi začeli graditi v Prečni vojaško letališče«. V zvezi s tem in z njo je spraševal Marjan Ristič, in sicer na seji predsedstva občinske konference SZDL. Ivo Longar nato pojasnjuje in zatrdi, »da ni pogojev, da bi prišlo do gradnje, ker zanjo novomeška občina ni dala soglasja«. V sklepni oceni predsednik Boris Dular pove, »da je bilo razburjenje v glavnem nepotrebno, čeprav je skrb mladine za prostor upravičena«.

Strinjam se glede »nepotrebnosti« razburjenosti. A dodal bi še, da tudi ljudi ne bi bilo treba vznemirjati in razburjati in tratiti čas za reči, ki jih skupščina občine Novo mesto za zdaj trdno drži v rokah, ne nazadnje tudi zavoljo tega, ker je njen predsednik v njej in njej prisegel, da bo spoštoval njeno voljo, zakone in druge predpise, v materialnem in družbenem interesu občine.

Pojasniti sem dolžan, da nisem izrekel napovedi o kakšni spomladanski gradnji letališča. Saj občina ni moja lastnina, niti ni nikogaršnja zemlja, ljudje pa tudi niso objekti razvojnih odločitev! Izrekel pa sem na koordinaciji vseh občinskih političnih, samoupravnih in upravnih funkcij predlog, da bi srečanje z novo in staro vojaško komando na Slovenskem — in o tem smo se v začetku januarja v koordinaciji pogovarjali, namreč takšen obisk je bil najavljen — izkoristili tudi za preveritev informacije o usodi prečenskega letališča, ki mi je prišla na uho v drugi polovici ali sredi decembra. Čutil sem torej željo in potrebo, da vso zadevo najprej z odgovornimi v JLA preverim, preden bi v skladu z dolžnostmi ustrezno reagiral(i). Napovedani obisk je bil zavoljo Brecljeve smrti opravljen drugače in kasneje, se pravi že v času priprav na preuranjeno razpiranje tega vprašanja v predsedstvu mladine. Dogodki so se potem vrstili drugače. Mladina je obveščala javnost o morebitni usodi letališča, izvršni svet pa je po uradni poti zaprosil pristojne v JLA in dobil odgovor, kako letališču ne grozi nikakršna »spomladanska vojaška intervencija«.

K vsemu bi le rad dodal čvrsto prepričanje in odločenost, da je moja odgovornost za presojo informacij, ki jih sprejemam, nedeljiva z mojo človeško vestjo in funkcijo predsednika skupščine, ki jo opravljam po svoji najboljši volji, izkušnjah in znanju. Kaj bi pa bilo in kam bi prišli, če bi vse vesti, ki jih dobim, slišim, izvem, kar obesil na veliki javni zvon? Takšne vloge in odgovornosti ne sprejemam, pa če je komu to prav, všeč ali pa ne!

V zvezi z omenjeno informacijo sem predvsem najprej želel priti do njenega bistva in materialne resnice, vsekakor prej, preden bi v primeru, če bi bilo res kaj stvarnega na njej, ustrezno in v skladu z odgovornostjo do skupščine tudi postopali.

Torej nisem izrekel na koordinaciji, na kateri je bil prisoten tudi predsednik mladine, tovariš Ristič, napoved gradnje — asfaltiranje letališke steze, pač pa pobudo (o njej sem že prej razmišljal in se za njo odločil), da bi informacijo o tem z visokimi predstavniki vojske preveril ob tej priložnosti.

Toliko v vrednost spoštovanim bralcem Dolenjskega lista in javnosti, da bi si bilo lažje ustvariti sodbo o »zapletenem klobčiču«. Ta je res zapleten, predvsem po zaslugi dejstva, da je prišlo do vmešavanja v institut in zavest ter vest moje osebne odgovornosti v zvezi z informacijami, ki jih kot predsednik skupščine hočeš nočeš v ustni, pisni, posredni ali neposredni obliki in načinih komuniciranja sprejemam, in mi je vselej dolžnost razmisliti, kako in kaj z njimi!

FRANCI ŠALI

DEŽURNE TRGOVINE

V soboto, 18. februarja, bodo (v Novem mestu do 19. ure, v ostalih krajih do 17. ure) odprte naslednje prodajalne živil:

- **v Novem mestu:** Samopostrežba v Šmihelu
- **v Šentjerneju:** Samopostrežba Mercator
- **v Dolenjskih Toplicah:** prodajalna Vrelec
- **v Žužemberku:** Market Dolenjka
- **v Straži:** Samopostrežba KZ.
- **V nedeljo bo v Novem mestu** od 8. do 11. ure odprta prodajalna Pogača na Glavnem trgu 22.

Meni ni vseeno, čigava je zdaj kmetijska zemlja

Pripombe k izjavi inž. D. K. v naši anketi (DL 26. jan.)

Sedaj je že tudi zame prišel čas, da lahko razodenem prevaro, ki sem jo doživel ob arondaciji zemlje. Kot najstarejši sin sem moral po prepričevanju matere, partizanske vdove, ostati po osnovni šoli doma, da bi nasledil umrlega očeta, čeprav sem imel vse možnosti za nadaljnje šolanje. Vdal sem se pokorščini in obdeloval zemljo vse do 25. leta starosti brez socialnega zavarovanja. To je trajalo do nasilnega odvzema naše zemlje leta 1963. Nasilni odvzem lahko imenujem, ker je mati hotela obdržati kmetijo, obdelano z njenimi žulji v najtežjih vojnih in povojnih časih. Zato ni nikdar soglašala z odvzemom zemlje niti ni nikjer podpisala prodaje ali prejela kakršnokoli odškodnino za nad 2 ha lepe plodne njive. Prav tako so se z težavo poslavljali od svojih obdelanih njiv drugi vaščani.

Ko so po naših njivah zabrneli zadružni traktorji, sem moral tudi jaz prestopiti tovarniški prag z grenkobo v srcu. Odšel sem po delavsko knjižico, ob tem pa sem doživel še hujšo resnico, ki mi jo je povedala v obraz takratna socialna delavka: »Vidiš, danes bi ti lahko dala delavsko knjižico kot kvalificiranemu delavcu—strokovnjaku, ne pa kot navadnemu nekvalificiranemu delavcu.« Saj je poznala razmere iz mojih šolskih let. Tu je bila zame razjasnjena še ena prevara, ki sem jo moral prevzeti na račun odvzete zemlje. Še danes pa ne morem pozabiti plevela, ki je prekril že nekaj let po arondaciji prej lepo obdelane njive. Ne morem se strinjati, da je vseeno, kdo je lastnik zemlje, saj sem bil življenjsko preveč vezan nanjo.

Tudi z najemom zadružne kooperacijske zemlje imam slabe izkušnje. Vzel sem jo v najem, pa sem jo moral čez nekaj let vrniti zadrugi, ki jo je oddala v najem drugemu interesentu. Ko pa je ta ni več obdeloval, sem jo lahko zopet jaz vzel v najem. Zanimal sem se tudi za vrnitev odvzete zemlje v lastništvo, vendar brez uspeha.

V takšni negotovosti ne more za menoj nihče naslediti nekdaj močne kmetije. Le tistemu je lahko vseeno, čigavo je lastništvo arondirane zemlje, ki je imel v mladosti možnost izbirati poklic po lažji poti in ki ima danes boljši gmotni položaj kakor pa jaz, ki sem moral že od mladosti puščati vse življenjske moči na domači zemlji.

ANTON JEROVŠEK
Trstenik 23

USTANAVLJAJO EKOLOŠKI LABORATORIJ

KOČEVJE — V Melaminu so v teku priprave za ustanovitev ekološkega laboratorija. V začetku načrtujejo nadzorovanje onesnaženih in odpadnih voda, pozneje pa naj bi, ko bi kupili novo opremo, opravljali dela tudi za druge delovne organizacije iz ribniške in kočevske občine. Namen ustanovitve ekološkega laboratorija je predvsem v tem, da bi pocenili in izboljšali nadzor nad odpadnimi vodami. Potrebo varovanje voda v kočevski in ribniški občini terjajo že nekatere dosedanje ugotovitve, da je pretežni del vodotokov onesnažen. Predlog varovanja pitne vode, ki ga je izdelal Geološki zavod v Ljubljani, pomeni šele prvi korak za ohranitev oziroma izboljšanja kvalitete pitne vode.

V. D.

Pozabljena zgodovina Dolenjske

Še en odmev na poročilo s tem naslovom, objavljeno 19. januarja

Pri prebiranju učbenikov za osnovne in srednje šole človek dobi vtis, da je bilo težišče NOB v Sloveniji na Gorenjskem in Štajerskem. O Dolenjski z Belo krajino, ki sta bili resnično središče NOB, pa je izredno malo govora. Je že res, da se je vstaja začela najprej na Gorenjskem in Štajerskem, v industrijsko razvitih predelih Slovenije s proletariatom, vendar se je od pomladi leta 1942 težišče preneslo na Dolenjsko. Tu je že v letu 1941 imela OF takšen vpliv, da so bili njeni terenski odbori skoraj v vsaki vasi. V začetku leta 1942 je bil tudi odhod prostovoljcev v partizane na tem območju največji, tako da so spomladi tega leta partizanske enote, ki so nastale, izbojevale obsežno osvobojeno ozemlje, ko je bila celotna Dolenjska z Belo krajino razen važnejših prometnic in večjih krajev popolnoma svobodna.

Tu so se začele izvajati tudi prve svobodne volitve, ko so volili NOO, ki so prevzemali funkcijo oblasti od odborov OF in tako delovali vse do velike italijanske ofenzive. Po ofenzivi se je partizanstvo še bolj okrepilo, nastajaje so brigade, v letu 1943 divizije in korpus. Na tem področju se je od pomladi 1942 do velike italijanske ofenzive (Kočevski Rog) zadrževalo vodstvo NOG na Slovenskem. V ofenzivi se je umaknilo v Polhograjske Dolomite in se spomladi 1943 ponovno vrnilo na Kočevski Rog (Baza 20) in tam ter v Beli krajini ostalo do konca vojne s številnimi partizanskimi ustanovami in organi. Od tu sta se vodila NOG in NOB na Slovenskem. Vendar je o tem povedanega zelo malo, ali celo nič. Nič pa tudi ni govora o blokadi Novega mesta, to je fronti 7. korpusa, ki je trajala od novembra 1943 do konca vojne.

Navedel bi samo nekaj primerov, ki izstopajo in dajejo vtis, da je bila Dolenjska z Belo krajino med drugo svetovno vojno oz. med NOB in socialistično revolucijo ena od pasivnejših pokrajin.

Učbenik za 8. razred osnovne šole

V tem učbeniku so na primer taki naslovi: Vstaja na Gorenjskem in Štajerskem, Herojski boj Pohorskega bataljona, Pohod XIV. divizije na Štajersko. Kakor da vstaje na Dolenjskem ni bilo! Pozablja se na 4. bataljon Cankarjeve brigade, ki je bil marca 1944 na Javorovici na Gorjancih skoraj ves uničen, torej je doživel podobno usodo kot Pohorski bataljon, pa tudi to, od kod je XIV. divizija krenila na pot.

V učbeniku je govor o vodstvu NOB na Slovenskem, ki da je oktobra 1942 prišlo v Polhograjske Dolomite, nič pa, od kod je prišlo, kakor tudi ne, da se je vrnilo nazaj na Kočevski Rog in kasneje v Belo krajino in tam ostalo do konca vojne. Tako o Bazi 20, središču NOG na Slovenskem, ni napisana niti beseda.

Zgodovinska čitanka za 8. razred osnovne šole

Od sestavkov z vsebino NOB na Slovenskem je o Dolenjski in Beli krajini govor v »Roški ofenzivi« in »Prvem zasedanju slovenskega parlamenta v Črnomlju«. Nekaj drugih naslovov, ki nehote silijo v primerjavo, pa so: Nastanek Borovniške čete, Iz bojev Gorenjskih partizanov, Poslednji boj Pohorskega bataljona, Skozi sneg in vihar na Štajersko.

Učbenik za 2. razred srednjega izobraževanja

Tu je dogajanje med NOB podano zelo kratko. Moti to, da je govor o Ljubljani kot srcu osvobodilnega gibanja v letu 1942, o Dolenjski oz. Kočevskem Rogu in Beli krajini, ki sta to vlogo dejansko imeli od pomladi leta 1942 do konca vojne, pa nič.

Učbenik za 4. razred srednjega izobraževanja

Tudi v tem učbeniku je veliko več govora o drznih akcijah na Štajerskem in Gorenjskem, o Dolenjski pa le, da je bila osvobojeno ozemlje. Tu beremo tudi trditev, da so se prve izdajalske enote pojavile na Dolenjskem, čeprav vemo, da je prva taka enota prišla iz Ljubljane in da je bilo tam osrednje vodstvo slovenskih reakcionarnih sil. Pri razoroževanju in kapitulaciji Italije je govor samo o Primorski, kot da na Dolenjskem ni bilo italijanskega okupatorja.

Preveč poudarka pa dajejo nekaterim delom Slovenije tudi tile naslovi: Razmah osvobodilnega gibanja na Štajerskem in Koroškem, Pohod XIV. divizije in ofenzivnost sil na Štajerskem in Koroškem, Splošna ofenziva slovenske osvobodilne vojske na prometne zveze in nova svobodna ozemlja na Štajerskem.

Zbirka zgodovinskih virov za srednje izobraževanje

V tej knjigi je govor tudi o NOB na Slovenskem, objavljeni pa so razni odloki, razglasi, proglasi, pozivi in drugo vseslovenskega pomena.

Vloga Dolenjske z Belo krajino je v učbenikih osnovnih in srednjih šol glede na pomen in vlogo, ki ga je ta predel Slovenije odigral med NOB in socialistično revolucijo, prikazana izredno slabo. V primerjavi z Gorenjsko in Štajersko in drugimi pokrajinami v Sloveniji ni Dolenjska z Belo krajino omenjena niti v enem naslovu. V vseh učbenikih je govor o Dolenjski le pod naslovi o veliki italijanski ofenzivi in zasedanju SNOS v Črnomlju. Drugje pa je le kakšna beseda ali stavek o NOB na Dolenjskem in v Beli krajini.

Najbolj pa moti to, da ni nikjer omenjeno, da se je od pomladi 1942 v Kočevskem Rogu nahajalo vodstvo slovenskega narodnoosvobodilnega gibanja, ki se je v veliki italijanski ofenzivi umaknilo v Polhograjske Dolomite, se pomladi 1943 ponovno vrnilo v Kočevski Rog, ko je začela nastajati Baza 20 (tudi nikjer omenjena), in ostalo tu oziroma v Beli krajini do konca vojne. Sploh pa o pomenu in vlogi Kočevskega Roga ni napisanega nič, čeprav vemo, da je bil med vojno osrednje mesto Slovenije, kjer so se nahajale poleg vodstva NOG vse pomembnejše ustanove (bolnišnice, delavnice, tiskarne in drugo), organi in odseki.

Zares je nerazumljivo, kako je težišče NOB in socialistične revolucije dano v industrijsko razvitejše predele Slovenije pred drugo svetovno vojno, v Štajersko in Gorenjsko, in kako je Dolenjska z Belo krajino neupravičeno postavljena na rob dogajanja med NOB na Slovenskem.

ZDENKO PICELJ
Dolenjski muzej
Novo mesto

Al' prav se piše Telex

Izjava jezikovnega razsodišča pri RK SZDLS

Teleksov glavni urednik je svoj uvodni zapis v novoletni številki (29. 12. 1988) začel takole: »Telex stopa v novo leto nekoliko pomlajen. Drugačna naslovnica in nov logo sta prva elementa nove zasnove, ki jo načrtujemo za prihodnost. Na vse to, pa na tisto, kar bo še sledilo, želimo le opozoriti, nikakor pa nočemo tega procesa napihovati, kajti TELEX je v preteklosti doživel že toliko prelomov, zasukov in sprememb, da zgolj še ena več ne more prepričati nikogar.«

Res je, najočitnejša sprememba (pravzaprav edina, ki je v urednikovi uvodni besedi jasno omenjena, ne pa tudi utemeljena) ne more prepričati nikogar, najmanj pa člane jezikovnega razsodišča. Novi »logo«, tj. sprememba naslova TELEKS v TELEX, nam glede »nove zasnove« ne simbolizira take smeri vsebinske in oblikovne prenove (posebno ne jezikovno-kulturne), od katere bi si lahko obetali kaj zelo spodbudnega.

Če se prav spominjamo, se je ideja o preimenitnem iksu v naslovu tega tednika vsiljevala že ob preimenovanju nekdanjega ITD (Informativni tednik Dela) v TELEKS, vendar je bila na srečo zavrnjena, preden se je uresničila. So jo zdaj zato vpeljali kar brez napovedi? Ali pa je to znamenje, da gre »verjetno najbolj razširjeni slovenski tednik« res h koncu? Kar zadeva jezikovno kulturo, je nazadovanje očitno (preštejte npr. število manjkajočih in odvečnih vejic v intervjuju s Školčem in Greganovičem iz iste številke Teleksa). Škoda, saj gre za poklicno in politično dobro »profilirano in artikulirano« časnikarsko ekipo, ki bi se v slovenskem in širšem prostoru lahko uveljavila z drugačnimi, predvsem vsebinskimi spremembami, ne pa da posnema obrabljene prijeme propagandnih referentov tistih naših podjetij, ki mislijo, da bo šel izdelek bolj v prodajo, če bo njegovo ime vsebovalo kako »uvoženo« črko (npr. x ali y ali w ali q), ki je slovenska abeceda v svoji kmečki preproščini in ubištvu ne premore. Dajte no, ta burka je stara tisoč let!

Teleksovci nas bodo s svojimi napovedmi o prenovi bolj prepričali, če bodo poskrbeli za lektorsko službo ter se od iksa vsaj vrnili k črkama k in s, če si za ime svojega tednika že ne morejo izmisliti česa bolj izvirnega in razumljivega.

DOMAČE TRNJE

- *Za krojenje usode bomo morali spremeniti škarje, platno in kreatorje.*
- *Naša notranja politika spominja na nadaljevanko Ciklon Tracy.*
- *Čeprav je suša, politični vetrovi vedno znova prinašajo neurje.*
- *Na pot, ki vodi iz gospodarske krize, se neprestano rušijo birokratski plazovi.*

M. BRADAČ

Akademik Josip Vidmar o SNOS

Spomini so še živi — S slovenstvom se obrača prej na slabše, kot ne

• Tovariš Vidmar, pred 45 leti je bilo v Črnomlju I. zasedanje SNOS. To je bil za slovenski narod nedvomno pomemben dogodek, saj je SNOS postal najvišji zakonodajni in izvršilni organ slovenske ljudske oblasti. Čeprav nas od tega zgodovinskega dogodka ločujejo štiri in pol desetletja, pa so spomini na zasedanje prav gotovo ostali še živi. Zanima nas, kako ste vi doživljali te dogodke, koliko dni ste bili v Črnomlju, kako so vas Belokranjci sprejeli in zakaj ste se odločili, da boste zasedali ravno v Črnomlju — v Beli krajini.

V Črnomlju je takrat padal sneg, kakor se še spominjam, in mi smo se snega ustrašili zaradi 14. divizije, ki je šla na pot na Štajersko, vendar smo morali pred tem opraviti še volilne svečanosti, ki so povzdignile Črnomelj v mesto, kjer se je zgodil velik zgodovinski dogodek in od koder je pravzaprav izhajala vsa ustavna legalizacija naših forumov.

• Koliko časa so trajale priprave na zasedanje? Ali ste bili večkrat v Črnomlju?

V Črnomelj sem že prej pogosto zahajal, ker je bilo to mesto bolj živahno, v njem je bilo več inteligence, več vsega političnega, zato smo se odločili, da bomo zasedali nekje v Beli krajini.

No, za Belo krajino smo se odločili zaradi tega, ker je bila na pol osvobojena in zelo gostoljubna, vendar smo morali paziti, da je bil ta zbor tudi dobro zavarovan. Še zlasti smo se bali napada z metliške strani, kjer so bili Italijani s tanki.

• V priprave so se vključili tudi aktivisti iz belokranjskega okrožja. Ali so vas lepo sprejeli?

Sprejem je bil zelo prisrčen. Lepo smo se dogovorili o vsem, brez kakršnihkoli ugovorov s črnomaljske strani. Nikoli nas niso vprašali, zakaj zasedamo ravno v Črnomlju, kajti Bela krajina je bila takrat nasploh najbolj svoboden del slovenskega ozemlja.

• Ker se v zadnjem času v naši družbi srečujemo z najrazličnejšimi problemi in prihaja tudi do mednacionalnih obtoževanj in napadov na vodstvo Slovenije, nas zanima, kakšni so vaši pogledi na prihodnost Jugoslavije.

V Jugoslaviji smo Slovenci pravzaprav majhen del, vendar spada ta mali del med začetnike in ustanovitelje Jugoslavije, kajti prva koncepcija Jugoslavije je bila koncepcija treh vodilnih narodov, to je Srbov, Hrvatov in Slovencev. Že takrat smo mi odigrali zgodovinsko vlogo. Toda kasneje, v Jajcu, sem jaz nastopil z omembo te naše zgodovinske vloge in z omembo naše narodne identite, kajti že takrat so se začeli pojavljati med našimi narodi posamezniki, ki niso prav dobro ravnali s Slovenci, češ da mi nismo Jugoslavija.

• Zdaj se ponovno ubadamo z nekaterimi podobnimi problemi. Kakšen je vaš komentar?

Na to gledam takole: združili smo se pač z zelo preprostimi narodi, Slovenci smo številčno neznatni. Na žalost se ta stvar od takrat do danes ni obrnila na boljše, ampak na slabše. Ravno zaradi tega, ker imamo mi izredno razčiščene pojme o nacionalnosti in o nacionalni samobitnosti, je prihajalo in bo še prihajalo do nesporazumov med našimi narodi.

Mislim, da je začetek tega potrebno iskati tudi že v Črnomlju, kjer je bilo nacionalno vprašanje načeto in zelo resno in stvarno obravnavano.

• In še te dni pogosto zastavljeno vprašanje: kaj pričakujete od 20. seje CK ZKJ?

Pričakujem, da se bodo odločili za spoštovanje slovenske samobitnosti, ampak ne posebno radi, kjer bodo postavljeni pred taka dejstva, ki jih ni mogoče zanikati, ki jih ni mogoče prezreti, no, ampak po srcu je vsa naša bratovščina pravzaprav na tako primitivnem stališču, da v politiki in o vsem odloča le število.

• Upajmo, da bo prevladal razum. Zahvaljujem se za pogovor in vam želim, da bi bili še dolgo med nami.

JOŽE STEGNE

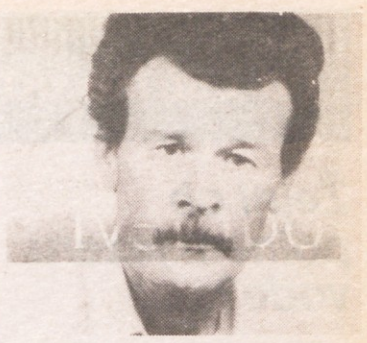

Andrej Abrahamsberg

Mnogo prezgodaj, komaj 57 let star, je legel k večnemu počitku Andrej Abrahamsberg iz Ribnice. Rodil se je v Planini pri Rakeku, družina pa se je preselila v ribniško občino leta 1939, najprej v Prigorico, nato pa v Ribnico. Ko je oče odšel leta 1943 v partizane, je vsa skrb za družino ostala na mami in otrocih, tudi na Andreju, ki je bil že leta 1943 sprejet v Zvezo slovenske mladine.

Šolanje je lahko nadaljeval šele po vojni. Vpisal se je na vojno akademijo v Zadru, a je moral šolanje predvsem zaradi bolezni prekiniti in je nato dokončal gozdarsko srednjo šolo. Najprej je delal na območju takratne občine Sodražica, nato v gozdnem obratu Ribnica, od leta 1970 do smrti pa je delal na oddelku za ljudsko obrambo kot referent in načelnik civilne zaščite. Bil je organizator civilne zaščite po krajevnih skupnostih, v podjetjih, pri gasilskih društvih in drugod. Povsod je bil priljubljen zaradi svoje delavnosti, in ker je bil vedno pripravljen pomagati sočloveku. Razen tega je znal tudi bolj zapletene zadeve popestriti z ribniško šegavostjo, ki se je je hitro navzel, čeprav je bil sicer po rodu Notranjec.

J. P.

Aforizmi

- *Partija je že več kot 40 let v službi ljudstva. Tako si je zaslužila polno pokojnino.*
- *Razredni sovražnik je za katedrom.*
- *Po desnici najbolj udrihajo tisti, ki imajo dve levi.*
- *Peteline, ki pojejo prezgodaj, zamenjajo papagaji.*
- *Politiko na politično odgovornost!*
- *Moralni zmagovalci so poraženci v nemoralnem boju.*
- *Trdo roko vodi trda glava.*
- *Naš socializem je dober, ker je romunski še slabši.*
- *Čistka je končana, umazanija je ostala.*
- *Proletarci vseh dežel — združevanje strogo prepovedano!*
- *O javnosti dela in svobodi govora so razpravljali na zaprti seji.*
- *Tudi zadnji ukrepi vlade so neuspešni — še vedno smo živi.*

A. BARTELJ

Kje pa Šmihelčane čevelj žuli?

Odgovor na vprašanje iz pionirske radijske oddaje v Studiu D

Pionirji so predlagali, naj bi v tedenski oddaji Studia D uvedli rubriko Kje pa nas čevelj žuli? Na stiske, vprašanja pionirjev bi skušali najti vsaj odgovor, če že ne rešitev problema. Tako so se nam pionirji iz OŠ Milke Šobar-Nataše iz Novega mesta oglasili s temle vprašanjem:

Na naši šoli je v petih letih naraslo število učencev za 274, to je dovolj za kakšno manjšo šolo. Zato imamo pouk v vseh prostorih, tudi v kletnih. Imamo dve stavbi, v katerih se odvija pouk. Nekaj razredov ima pouk v starem dijaškem domu v raznih prostorih. Klopi in stoli so stari in razmajani. Tudi stranišča niso prava stranišča. Nekatere majhne prostore smo izkoristili tako, da smo v njih naredili stranišča, ki vsaj za silo služijo svojemu namenu.

Lahko bi naštevali še mnoge stvari, a jih je preveč, da bi jih podrobno opisali. Vsi si želimo pomoči drugih in novo šolo. Mi in marsikdo bi jo res potrebovali, zato želimo, da bi najprej podprli šole, ki so res »na psu«.

Tukaj nas Šmihelce čevelj žuli. Nam lahko pomagate?

Pionirji OŠ Milke Šobar-Nataše

Obrnili smo se na Borisa Gabriča, ki je predsednik odbora za gradnjo, dogradnjo in opremo osnovnih šol pri občinski izobraževalni skupnosti. Prinesel nam je naslednji odgovor:

ODGOVOR — Odgovor na vaše vprašanje zahteva nekaj izčrpnejšo razlago. Vsi si želimo, da bi naši otroci prebivali in se šolali v kar najlepših in sodobno opremljenih prostorih in stavbah. Žal so naše skupne družbene možnosti zelo skromne in si ne moremo privoščiti, da bi vse mnogotere probleme reševali in rešili hkrati. Zavedati se moramo, da je bila naša sicer lepa dežela tukaj pod Gorjanci v ne tako daljni preteklosti zelo siromašna. Iz vojne pred 44 leti je izšla od vseh slovenskih pokrajin najbolj porušena. Mi praktično nismo imeli nobene cele šole. Zato so vaši očetje in dedje stali pred težko odločitvijo, ali graditi tovarne in si ustvarjati boljše pogoje življenja ali graditi šole, bolnišnice, vrtce itd. Odločili so se, da bodo poskušali graditi oboje, v toliki meri, kot bodo sposobni.

Zato so v prvih letih po vojni le popravljali porušene šole, usposabljali za pouk gasilske domove, večje hiše po vaseh, župnišča itd. V šestdesetih letih so se lotili tudi gradnje posameznih manjših šol. Ker pa je šlo vse skupaj zelo počasi, so se odločili, da prispevajo za izgradnjo šol tudi sredstva iz svojih sicer skromnih zaslužkov. Tako je prišlo do prvih samoprispevkov, ki v naši občini potekajo vse od leta 1962.

Do kod je šla ta zavest vaših staršev, naj ilustriram le z enim primerom. Delavke in delavci tovarne Novoteks so kakor vsi krajani Novega mesta plačevali krajevni samoprispevek za šole v Novem mestu, kljub temu pa so se dodatno odločili, da bodo za svojo šolo v Bršljinu prispevali sredstva v vrednosti skoraj polovice šole. Na ta način so se zavestno odločili, da bodo imeli manjše zaslužke in s tem so omogočili svojim otrokom boljše pogoje šolanja.

Od takrat smo zgradili veliko osnovnih pa tudi srednjih šol. Naj navedem le nekatere: v Novem mestu so zrasle osnovna šola na Grmu, v Bršljinu, posebna osnovna šola, pa tudi vaša šola je bila posodobljena; zgrajen je bil velik center usmerjenega izobraževanja, nova kmetijska šola na Bajnofu, gostinska šola, ekonomska šola. Pa tudi na podeželju so zrasle velike, lepe in moderne šole: v Šentjerneju, Brusnicah, Dolenjskih Toplicah, Vavti vasi, Mirni Peči, Škocjanu, Šmarjeti itd. Tako sta nam na področju šolstva ostala le dva huda problema. V enako nemogočih pogojih kot vi se šolajo tudi učenci v Žužemberku.

Zato smo se odločili, da se še enkrat obrnemo na vaše starše, da nas kot velikokrat doslej podprejo v prizadevanjih, da rešimo ta dva zadnja akutna problema na področju šolstva. Hkrati pa začnemo reševati probleme tudi na drugih področjih, ki niso nič manjši. Vaše mamice bi vam lahko povedale, v kako nemogočih pogojih so bile v bolnišnici, ko so vas rojevale. Globoko sem prepričan, da bodo vaši starši tudi na referendumu, ki bo verjetno v aprilu letos, glasovali za to, da še nadalje prispevajo tisti del svojih zaslužkov, ki ga tako vestno odvajajo že 25 let. Če bo to glasovanje dalo pozitiven izid, to je, da se bomo odločili za izgradnjo šol in bolnišnice, bomo takoj pričeli s pripravami in pridobivanji potrebne dokumentacije.

Za izvedbo vseh postopkov pred pričetkom gradnje je potreben določen čas. Ne nazadnje moramo imeti zbrana tudi vsa potrebna finančna sredstva. Ta pa se za šolo take velikosti, kot bo vaša, zbirajo več kot leto dni. Doslej smo se pri gradnji skoraj vseh šol lotevali postopne gradnje. Tako smo najprej zgradili en del in rešili najbolj pereče probleme, potem pa zlasti v zadnjem obdobju, dogradili vse ostalo, kar je potrebno.

V drugi varinati referendumskega programa predlagamo, da se tako reši tudi vaš problem, še zlasti, ker sem dejal, da se učenci v Žužemberku šolajo v prav tako težkih pogojih kot vi, dosti bolje pa se ne godi tudi učencem nižjih razredov v Bršljinu. Vi bi v primeru fazne izgradnje imeli veliko prednost v tem, da vam na drugo fazo ne bi bilo potrebno čakati toliko let, kot so morali čakati ostali, recimo v Mirni Peči, Škocjanu, Bršljinu ali drugje, ker bi pri vas drugo fazo izgradnje lahko začeli takoj po končani prvi, ker ne bi bilo vmes nobene šole, ki bi čakala na dograditev.

BORIS GABRIČ

SPOROČILO ZA JAVNOST

1. Odbor za varstvo človekovih pravic poziva javnost, naj podpre ugotovitve skupine delegatov republiške skupščine o nezakonitosti dela spornega vojaškega povelja in o njegovi neskladnosti z duhom ustave. Že iz dosedanjih javnih sporočil te skupine delegatov je namreč razvidno, da je skupina v osnovi sprejela argumentacijo, ki jo je Odbor o tem vprašanju podal že julija 1988 v svojem sporočilu za javnost št. 38.

2. O katerih vprašanjih je v skupini delegatov prišlo do različnih mnenj, javnosti še ni znano, ker je ocena ustavnosti in zakonitosti povelja vključno z ločenimi mnenji nekaterih članov skupine delegatov za sedaj še označena kot strogo zaupno gradivo. Zato odbor poziva vso demokratično javnost, naj na svoje delegacije in delegate kakor tudi neposredno na skupščino SRS naslavlja zahteve za javno objavo ocene ustavnosti in zakonitosti povelja ,v kateri sta citirani sporni točki vojaškega povelja.

3. Hkrati poziva Odbor tudi k enaki podpori takemu predlogu stališč in sklepov skupščine SRS o tej zadevi, kot jih je v sobotni prilogi Dela z dne 11. 2. 1989 objavil član skupine delegatov Matevž Krivic.

Odbor za varstvo človekovih pravic

Anica Rebernik

Spet nam je kruta usoda iztrgala eno izmed starih Trebanjk — Anico Rebernik. V oktobru je dopolnila 78 let. Res so to že lepa leta, toda Anica je bila še

vedno vedra in razpoložena. Prav za vsakogar je imela lepo besedo.

V mladosti je morala pomagati staršem na kmetiji in v mesnici. Doma pa so imeli vedno na hrani abonente. Po končani osnovni in meščanski šoli je opravila Krištofov tečaj ter učila krojenje in šivanje pri zastopstvu Singer. Kot mlado dekle se je vključila v cerkveni zbor, sodelovala pa je tudi pri dramski skupini, pri čemer velja spomniti, da so bile v takratnih časih igre edino razvedrilo.

Leta 1945 se je zaposlila pri nadzorništvu proge v Trebnjem kot administratorka. Čez dve leti je odšla v službo v SDK Novo mesto, od tam pa v Ljubljano za računovodkinjo k podjetju za gluhoneme. Tam je ostala vse do upokojitve. Vendar tudi po upokojitvi ni počivala, še vedno je honorarnao opravljala finančno knjigovodstvo. Bila je vesela ter pela, vse dokler ji je zdravje dopuščalo. Bila je članica mešanega pevskega zbora Tine Rožanc. Veliko je s prijateljicami hodila na izlete po naši lepi deželi in tudi zunaj nje. Toda tudi doma ni počivala: njene pridne roke so naredile zelo veliko vsakovrstnih gobelinov in Anica je vedno govorila, koliko načrtov ima še z njimi.

Vsem nam bo ostala v lepem spominu.

R. MAJER

Misli ob stavkah

KOČEVJE — V raznih ocenah nedavnih štrajkov in drugih oblik nezadovoljstva je bilo izraženih tudi več misli in ugotovitev, ki jih je vredno objaviti.

VZHODNO OD RAJA — Na zahodu štrajkajo tisti, ki so na seznamu državnih služb, pri nas pa prav narobe.

PLAČE IN NEMŠKE MARKE — Današnje plače je treba preračunati v DEM in zagotoviti, da naše plače, preračunane v DEM, ne bodo več padale. Dinar ni več nobeno merilo.

DRAG SESTANEK — Ponovoletni sestanek šoferjev Avta je podjetje veljal milijardo dinarjev, ki jih ni moč nadoknaditi z nadurnim delom. Veliko ugleda so izgubili pri tujih naročnikih, vprašanje pa je, če ne bodo izgubili tudi naročil. Osebni dohodki v Avtu pa so na drugem mestu v svoji panogi, takoj za Interevropo.

MRTVE DUŠE — Plače bi bile še manjše, kot so, če ne bi obšli veljavnega predpisa tako, da smo plačevali tudi »mrtve duše«. Če bi delali po predpisih, bi bilo nezadovoljstvo še večje in bi že prej izbruhnilo.

NAJSLABŠI NAJVEČJI REVOLUCIONARJI — Štrajk so začeli v najslabšem podjetju v občini (Itasu), v ostalih podjetjih pa ga je začelo 4 do 5 najslabših delavcev.

VEČJI STROŠKI — Včasih so znašali stroški bivanja in prehrane v gozdarskih domovih 20 do 25 odstotkov plače, zdaj pa znašajo 33 odstotkov in tako lahko delavci iz drugih republik pošiljajo domov manj denarja.

NEDOSEGLJIV MINIMUM — Javno objavljeni podatki govore, da je za 4-člansko družino potrebnih na mesec najmanj 2,28 milijona dinarjev. Tolikšne dohodke pa imajo v kočevski občini zelo zelo redke družine.

J. P.

ČLAN PREDSEDSTVA Z RADOVICE?

RADOVICA — V metliški občini potekajo sedaj temeljne kandidacijske konference, kjer teče beseda o kandidatih za novega člana predsedstva SFRJ iz Slovenije. Ko so na taki konferenci na Radovici slišali, da je bilo za člana predsedstva v Sloveniji evidentiranih kar 73 možnih kandidatov, pristanek za kandidaturo pa jih je dalo samo šest (pa še eden od teh je pred kratkim svojo kandidaturo umaknil), je, da bi pomagal razrešiti te težave, vstal ravno prav okajen stric in se z vzklikom: »Zapiši mene!« samokandidiral.

Grajska perestrojka

Če bi uvedli vsaj del tega, kar predlagam, bi si morda muzej ogledali celo Metličani

V celovitost metliške kulturnoturistične ponudbe bi se vsekakor moral vključiti tudi metliški grad z Belokranjskim muzejem. No, saj je vključen, a moral bi slediti modernim trendom, ne pa da je njegova ponudba zgolj etnografsko-zgodovinska.

Skupine turistov si v Metliki najprej ogledajo Vinsko klet ali bolje: poskusijo njene opojne proizvode in nato složno, ob zvokih frajtonarice zavzemajo metliški grad. Tam se brž polastijo orožja naših prednikov in odjek mečev odmeva po grajskih sobanah. V arheološkem oddelku izvedejo kontrarevolucijo in izkopanine iz prazgodovine mečejo skoz okno v biserno čisti Obrh. Zaradi takšnih vdorov v Vinski kleti pobarbarjenih turistov si uslužbenci Belokranjskega muzeja želijo beneficiran staž, kar je, dialektično gledano, popoln nesmisel, saj se jim bo, vsem prizadevanjem navkljub, danes ali jutri zrušila streha nad glavo in jim zaradi počenih lobanj sploh ne bo treba izplačevati pokojnin.

To je le eden od razlogov, zaradi katerih bi tudi v metliškem gradu moralo priti do temeljitega prestrukturiranja. Če lahko modernim trendom sledijo gostilničarji in v stare, dobre gostilne postavljajo mize za biljard, hifi stolpe, prirejajo likovne razstave in prodajajo umetniške proizvode lokalnih samozvanih genijev, bi tudi Belokranjski muzej in sploh vsi muzeji na Slovenskem, ki se nahajajo v starih gradovih, morali preseči svoj tradicionalizem in storiti vse, da ubogemu turistu spulijo še tisti zadnji preostali dinar, ki mu ga niso uspeli izvleči žena, potovalna agencija ali lokalni gostinci.

Prvo in najpotrebnejše bi bilo v starem gradu urediti gostinsko sobo, kjer bi utrujeni in vtisov polni moderni nomadi v senci stoletnega zidovja urejali vtise in si cestni prah spirali s pijačo, ki so jo konzumirali že naši predniki. Seveda bi jim jo konzumiral birt v srednjeveškem oblačilu. Kostumi so sploh velika novost, ki bi se je v metliškem gradu morali bolj posluževati. Upravitelj bi moral biti oblečen v razkošje starih fevdalcev. Ženski del osebja pa bi po sobanah paradiral v modi, katere najzvestejše privrženke so bile grajske spletične na dvoru kralja Arturja. Vlečke njihovih oblačil bi za njimi vlekli malčki iz otroškega vrtca in si tako služili svoj vsakdanji bubble gum.

Seveda noben grad ni grad, če nima svojega duha. Tajnik kulturne skupnosti, Bojan Valenčič, bi bil za to vlogo kar primeren. Odet v belo plahto bi ob prostem času skakal po muzejskih zbirkah in veselo vzklikal: »HUU, HUUUU! In vreščanje navdušenih turistk bi odmevalo v soteski Obrha in plašilo Petrinove krave.

MATJAŽ RUS

P. S. Grad bi moral imeti tudi svojega grajskega norca. Tudi jaz bi se prijavil za razpis, pa vem, da je konkurenca premočna.

Igor Malus

Čeprav so ne le dobri prijatelji, ampak tudi znanci in gostje, ki so radi zahajali v gostilno Malusovih v Tržišču, vedeli, da je Igor preživel v zadnjih letih nekaj hudih življenjskih preizkušenj, nihče ni niti pomislil, da bi mu bolezen utegnila bolezen pretrgati nit življenja, še preden bi marca dopolnil 55 let. Igorju Malusu so že v otroških letih trgovina in gostilna njegovih staršev in ves vrvež okoli njiju vzbudili željo, da bi se tudi sam preizkusil v tem poklicu. Toda usoda mu, kakor vsem prebivalcem tega predela Dolenjske, ni bila naklonjena, saj je kot huda mora njegovo otroštvo pretrgala italijansko-nemška okupacija. Kot 11-leten fantič pa je Igor doživljal kolektivizacijo kmetijstva in nacionalizacijo majhnih lokalov ter s tem uničevanja podjetniške spodbude v ljudeh. Kljub temu da so mu bile nemalokrat razmere nenaklonjene, je Igor vedno dajal videz veselega moža, čigar nasveti in šale so odražali optimizem.

Malusova življenjska filozofija je bila, da je človek toliko vreden, kolikor v življenju naredi, da so dela tista, ki ohranjajo spomine na človeka leta in leta po njegovi smrti. Pri tem seveda ni mislil samo na dela materialne vrednosti, ampak tudi dobra dela pomoči ljudem, ki jih je kot dober človek, tovariš in gospodar bodisi kot gostilničar ali predan član zelene bratovščine ali pa kot dolgoletni uspešni predsednik KS Tržišče v veliki meri razdajal.

P. P.

BOLNIŠNICO FRANJO BODO OBNOVILI

IDRIJA — Pri mestnem muzeju Idrija so oblikovali poseben sklad, kjer se zbirajo denarni prispevki, ki jih občani prostovoljno nakazujejo za sanacijo partizanske bolnišnice »Franja«. Bolnišnici, ki jo je v začetku januarja zasul plaz, bodo vrnili čimbolj izvirno podobo, saj obstaja dokumentacija o barakah, po kateri bodo objekte obnavljali. Ker je škoda precejšnja, bodo za odpravo posledic naravne nesreče potrebovali precejšnja sredstva. Odbor za sanacijo te bolnišnice računa na vseslovensko pomoč. Občani, ki bi želeli prispevati v sklad za obnovo »Franje«, lahko nakažejo denar na račun 52020-743-1146 Mestni muzej Idrija.

Žejni ob polnem jezeru vode?

Krški izvršni svet terja od Kostaka, komunalnega podjetja, naj čimprej prevzame v upravljanje vse vaške vodovode, da bi tako zagotovili neoporečno pitno vodo vsem prebivalcem krške občine. V Kostaku pa menijo, da vsaj še naslednjih pet let ne bodo mogli prevzeti v upravljanje vseh teh vodovodov, ker za to ni denarja. Vendar je to samo del pingpong partije med izvršnim svetom in komunalnim podjetjem, problemi z vodo v občini, ki leži na največjih slovenskih zalogah podtalne pitne vode, so še širši. Torej se bo pingpong partija med izvršnim svetom nadaljevala še naprej ali vsaj do prve večje epidemije hepatitisa, tifusa ali kakšne podobne bolezni.

• Vprašanje vode v krški občini se namreč odpira z vso ostrino prav v tem času, ko je dolgotrajna suša osušila najbolj bogate vodne vire v občini in se je znižal nivo vode v domala neizčrpnem jezeru pitne vode pod Krškim poljem. Zdaj postajajo aktualna vsa tista vprašanja, ki so na dnevnem redu že vrsto let, pa je bilo za njihovo razrešitev narejenega zelo malo ali celo nič.

Kot je namreč znano, bi moral Kostak izvajati odlok o zaščiti črpališč pitne vode na Krškem polju z izdelavo sanacijskega programa. Krška občina bi se morala aktivno vključiti v planiranje rekonstrukcije magistralne ceste, zahtevati bi bilo treba tudi zamenjavo cevovodov za naftne derivate, ki tečejo čez Krško polje, zagotoviti varen prevoz naftnih derivatov po cestah itd. Vse to v Kostaku priznavajo kot nujne in neodložljive naloge, vendar menijo, da bi bilo treba na Krškem polju omejiti tudi porabo pesticidov in herbicidov, zapreti asfaltno bazo in vse industrijske obrate Pionirja in IGM Save, spremeniti traso ceste, poskrbeti, da se gladina Save po gradnji HE ne bo preveč dvignila, ker bi s tem zamašile kapilare, iz katerih se napaja podtalnica. Vse te naloge pa po mnenju vodilnih v Kostaku daleč presegajo moči kounalnega podjetja, zato bi se jih morali lotiti na drugačen način.

Še hujše je stanje številnih vaških vodovodov v občini, saj je analiza Zavoda za socialno medicino in higieno iz Novega mesta pokazala, da je večina vode iz 67 vaških vodovodov bakteriološko oporečna, nekaj vzorcev pa je bilo tudi kemično oporečnih. V Kostaku k tej analizi nimajo kaj dodajati in se tudi strinjajo, da bi bila voda v teh vodovodih manj oporečna, če bi sami upravljali z vodovodi. Vendar vodovodov ne morejo prevzemati od vsake vaške skupnosti posebej, saj bi moral vsak tak vodovod preiti najprej v upravljanje krajevne skupnosti, šele potem bi ga prevzel Kostak. Toda mnoge krajevne skupnosti nerade dajejo vodovode v upravljanje Kostaku, pri komunalnem podjetju se oglasijo ponavadi šele tedaj, ko je vodovod v zelo slabem stanju. »Mi smo sedaj v fazi prevzemanja vodovoda v Podbočju, vendar smo morali v sanacijo vložiti 180 milijonov dinarjev, zdaj je pred prevzemom vodovod na Raki, kjer smo že naredili novo črpališče, treba pa bo zamenjati še 80 let stare litoželezne cevi. Vse to veliko stane in mi ne dobimo iz vodarine toliko denarja, da bi sanirali in potem z njimi upravljali,« pravi Roman Sotler iz Kostaka. Hkrati dodaja, da je 70 odst. vodovodnega sistema pod kontrolo in da je v teh sistemih voda neoporečna.

Poročilo o analizi kakovosti vode v vaških vodovodih je tudi sestavni del poročila o ekološki ogroženosti v občini Krško (sedaj poteka o njem javna razprava), vendar se zdi, da je premalo poudarjeno in da ga bodo prezrli tudi razpravljalci, še posebej, ko imajo v občini toliko drugih problemov. V krajevnih skupnostih bi namreč morali doreči svoj odnos do vode, saj se sedaj dogaja, da nihče ne plačuje vodarine, ko pa se pokaže, da je voda zanič, da so slabe napeljave, gredo na Kostak ali na občino. Tam pa se spet začne že stara razprava o tem, kdo naj upravlja z vodovodi.

J. SIMČIČ

Majhne reči narede velik štrajk

Zdi se, da se je v prednovoletnem štrajku v sevniški Lisci, le pokazalo to, kar srečujemo povsod, da namreč tako imenovani mali človek težko uveljavi svojo pobudo. Življenje sestavlja mozaik drobcenih želja, problemov in dogodkov.

V Lisci so delavke in delavci opozorili ob stavki tudi na te, na prvi pogled nepomembne stvari. Tako delavke lahko moti, da v časih, ko poslušajo, kako v tej družbi skrbimo za humanizacijo dela, že vrsto let zaman čakajo, da bodo imele na voljo bolniško sobo, ki so jo zasedle snažilke, ker je nanje projektant očitno pozabil. Zakaj v novi šivalnici ni nobene izboljšave pri tesnjenju oken, kjer poleti nekaj prezračevanja godi, gotovo pa ni prijetno sedeti za stroji tudi pozimi, ko vleče mrzel piš?

• Odgovor odgovornih zveni na moč banalno. Namreč: sporna okna so uvozili, ni pa bilo tesnil. Potem so razmišljali, kako bi tesnila uvozili, že podpisali pogodbo s privatnikom, a je po besedah direktorja Šivalnice mož obupal, ker tesnil ni mogel uvoziti. In ta reč s tesnjenjem oken se vleče že okrog 10 let!

Spet bo kdo rekel, koliko je usodnejših vprašanj, kot so urejena klima v skladišču, kadilnica in podobno. Prav gotovo to drži, toda kako naj bi postrgali vse notranje razerve, povečali delavoljnost in pripadnost kolektivu, če imajo navadni delavci občutek, da so na drugem bregu kot vodilni in vodstveni delavci? Odgovor je dokaj preprost: verjetno bi to harmonijo v mnogočem ustvarile debeljše kuverte (čeprav, mimogrede, v Lisci delavci zaslužijo več kot v številnih sorodnih kolektivih pa tudi v drugih tovarnah!). Toda ker za kaj takega ni prave podlage v veljavnih predpisih niti ni denarja na pretek, bi v Lisci ogromno storili, če bi uresničili sklepe osrednjega delavskega sveta glede zahtev stavkovnega odbora. Potem verjetno ne bo nikomur v Lisci treba več reči, da ga je sram, ker v tem priznanem in cenjenem kolektivu se je »zgodil štrajk«.

PAVEL PERC

Nimajo več kaj ukiniti

Preteklo leto je bilo za črnomaljsko zdravstvo najtežje v zadnjih nekaj letih, toda tudi obeti za letos niso spodbudni, saj se težave, marsikdaj celo močno potencirane, nadaljujejo. Lani so vsaj s povečano participacijo omilili izgubo in dosegli, da osnovni, zagotovljeni program ni bil okrnjen ter da so v zdravilišče poslali vse, ki jim je bilo takšno zdravljenje nujno potrebno, česar v preteklih letih niso zmogli. Letos vsega tega najbrž ne bo moč uresničiti, sodeč po napovedih, da jim bo manjkalo desetino denarja.

Čeprav je bila v sredini 1988. leta povišana participacija za zdravstvene storitve in zdravila na recepte marsikdaj močno grajana in obsojana, pa v črnomaljskem zdravstvu pravijo, da jim je prinesla več dobrega kot slabega. Res se je sicer dogajalo, da ljudje niso prišli po zobne proteze, ki so jih naročili, ker so bile predrage, toda v zdravstveno blagajno se je kljub temu nateklo namesto 80 milijonov (če bi obveljala višina participacije iz lanskega prvega polletja) 350 milijonov dinarjev. Ta denar, 1,4 milijarde dinarjev solidarnostnih sredstev, in neposredna menjava dela, s katero so nekatere delovne organizacije poravnale račune, so sicer nekoliko zmanjšale primanjkljaj zdravstvene skupnosti, odpraviti pa ga niso mogle. Koliko bo znašal primanjkljaj, bo povsem jasno te dni ob zaključnem računu, že sedaj pa je gotovo, da znaša črnomaljski dolg novomeški bolnišnici za preteklo leto 450 milijonov.

Tem finančnim težavam se črnomaljsko zdravstvo ni moglo izogniti, kljub temu da v zdravstvenem domu niso na novo zaposlovali, da so ukinili dežurstvo v lekarni.

• Čeprav nimajo več skoraj česa ukinjati, če nočejo, da se bo raven zdravstvenih storitev drastično znižala, so se odločili še za nekaj omejitev: zdraviliškega zdravljenja bodo deležni le tisti, pri katerih gre za nadaljevanje bolnišničnega zdravljenja, napisali bodo za 5 do 7 odst. manj receptov, v obratnih ambulantah bodo uvedli neposredno menjavo dela ter še kup ukrepov, ki bodo udarili po pravicah zavarovancev. Marsikatera od omejitev bo gotovo boleča, v Črnomlju pa upajo, da bodo s tem uspeli premakniti kaj tudi v zavesti ljudi, ki bi končno morali spoznati, da tudi zdravstvo ni zastonj in da se morajo tudi tu obnašati čimbolj smotrno.

V Črnomlju skoraj ni sestanka, kjer ni slišati zahtev po razbremenjevanju gospodarstva. Toda ali je zniževanje prispevnih stopenj za zdravstvo res razbremenitev delavcev, ko pa morajo ali pa bi po tej logiki vsaj morali plačati več, ko gredo k zdravniku? Zahteve gor ali dol, prispevna stopnja za zdravstvo je v Črnomlju kljub nedavnemu zvišanju še vedno najnižja v dolenjski regiji in jo bodo morali, tudi glede na to, kako malo denarja se je nateklo v preteklem mesecu, še povečati. Na participacijo, ki je precej nižja od lanske in predstavlja komaj odstotek prihodkov, letos namreč ne morejo več računati. Poleg tega imajo dodatne stroške z zavarovanci v lani odprtem domu starejših, za katere je zdravstvena skupnost v januarju odštela po 600 tisočakov, denarja pa zaradi tega ni v skupnost priteklo prav nič več.

Četudi so zdravstveni stroški na zavarovanca v črnomaljski občini med najnižjimi v Sloveniji, v zdravstveni skupnosti zaradi nenehnih finančnih težav ne vidijo druge možnosti, kot da bodo tako zdravstvenemu domu kot bolnišnici v Novem mestu še naprej z zamudo plačevali storitve. Ti izvajalci pa bodo morali — tega se v Črnomlju zavedajo — najemati posojila, s tem pa se bodo povečevali stroški, ki jih bodo porabniki še težje plačevali.

M. BEZEK-JAKŠE

Nov zalet zleta bratstva in enotnosti?

V prvem letošnjem pomladnem mesecu bo potovala v Bihać novomeška delegacija. Njen cilj je jasen, kakor koli že bodo opisovali namen obiska, in sicer bo skušala današnjemu nekolikanj zbledelemu pobratimstvu nadeti nekdanji sijaj. Ker sodeluje občina Bihać v zletu bratstva in enotnosti, katerega članica je tudi novomeška občina, bi se utegnili na marčevskem srečanju gostje in gostitelji meniti tudi o zletu.

V Novem mestu o tej prireditvi namreč razpravljajo. Pri tem predstavniki tukajšnjega političnega življenja ne skrivajo, da jim gre za novosti in za spremembe, kakršne so na primer naredile konec sklepnim beograjskim majskim proslavam štafete mladosti. Prav po tem vzorcu si zlasti mladi novomeški politiki prizadevajo enkrat za vselej ukiniti sedanje zaključne zletne prireditve in ponuditi v zameno za množične stadionske nastope i. i. festival. Če smo zreli za dan Komunista z Lačnim Franzem in če bomo imeli festival Socialistične zveze, zakaj bi morali bežati pred zletnim festivalom, si bržčas misli novomeška politika, ki mladinsko zagretost za drugačen zaključek niza zletnih dejavnosti — podpira. Tako so v Novem mestu verjetno prepričani, da se potegujejo za koristno novost.

• Naj Novomeščani zadevo prikazujejo še tako lepo, njihove prenovitvene želje pomenijo najbrž za marsikoga rovarjenje v zletnem gibanju. Računati pač moramo, da zlet bratstva in enotnosti in tudi njegova sklepna prireditev ne pomenita povsem isto v Bihaću, Prijedoru, Banjaluki, Sisku, Karlovcu, Gospiću in Novem mestu. Bolj kot korenine takih različnih pogledov je na tem mestu privlačno dejstvo, da mladinske organizacije na zletnih območjih zunaj Novega mesta pristajajo le na lepotne popravke sklepnih zletnih prireditev. Soglašale bi z zmanjševanjem števila nastopajočih in števila vaj na zaključnih slovesnostih.

Vse po vrsti, mladinska pobuda za zletni festival, precejšnja enotnost novomeških odločujočih političnih sil v podpiranju te zamisli in razlike v razumevanju zleta, sili k razmišljanju.

Kako posodobiti zlet, ali naj to prireditev v prihodnosti pripravljajo drugi ljudje, kako poživiti celo vrsto predvidenih medzletnih dejavnosti? To je verjetno le delček zadreg, ob katerih pa se spričo nejasnih odgovorov lahko vprašamo še, ali bo že naslednja zaključna zletna prireditev minila brez mladih iz Novega mesta.

M. LUZAR

Koraki na dolgem pohodu

Novomeške svobodne katedre so zaživele v času velikih družbenih premikov, ki jim daje posebno razpoznaven predznak napovedani sestop partije z oblasti. Zato so nemara javni razgovori v konferenčni dvorani hotela Metropol, na katerih so doslej sodelovali Igor Bavčar, Janez Janša, dr. France Bučar, Janez Stanovnik, dr. Dimitrij Rupel in dr. Janez Mencinger, v kratkem pa bo gost ljubljanski nadškof in metropolit dr. Alojzij Šuštar, toliko bolj zanimivi za širok krog obiskovalcev. O svobodnih katedrah sta za Dolenjski list govorila predsednik društva sociologov in politologov Dolenjske mag. Boštjan Kovačič in predsednik OK ZSMS Novo mesto prof. Marjan Ristič, predstavnika organizatorjev.

• Namen svobodnih kateder pojasnjuje vsak od teh dogodkov po svoje, zato je končna podoba stvar prihodnosti. Kako bi se dalo že zdaj razložiti izhodišča in sporočila teh javnih pogovorov?

Ristič: Mladinci smo že prej začeli z okroglimi mizami in to se je moralo spremeniti v trajnejšo in trdnejšo obliko. Povezali smo se z društvom sociologov in politologov Dolenjske in nastalo je programsko jedro za svobodne katedre. V predsedstvu OK ZSMS smo to verificirali, da se izognemo očitkom. Šlo pa nam je za uvedbo pluralnosti na Dolenjskem. Koliko nam je uspelo, za zdaj težko rečemo.

Kovačič: Marjan govori o institucionalizaciji teh kateder, vendar ne gre za togo institucionalizacijo. V nekako tej obliki obstaja le zagonsko jedro, toda še to je zelo pluralno. Njegovi člani interesno sodijo v različne prostore. V tem pogledu posrečena izbira kolegija katedre določa tudi programsko izhodišče kateder. To je gotovo povezano z dejstvom, da v tem prostoru že dalj časa vlada duhovna enoličnost. Zdaj pa bom povedal šokantno: kot se jugoslovanski politični prostor diferencira na liberalni sever in ortodoksni jug, se zdi, da se ta delitev pojavlja tudi v slovenskem prostoru. In Dolenjska je »jug« v Sloveniji.

• Katedre so trej izziv na tako delitev?

Kovačič: Ne lastimo si kakega poslanstva. Katedre bi imenoval trening demokracije. Ljudje so ob njih začeli poslušati, kaj se dogaja na jugoslovanski sceni, mimo ocen uradne ideologije. Če gre za poslanstvo, je v tem, da so katedre na svojstven način negacija tako značilnega partijskega monizma in ekskluzivizma v tem prostoru in uveljavitev različnih pogledov. Gledano v nekem širšem prostoru, je bila ustanovitev katedre pravilna poteza. Dodal bi, da je katedra odprta za ljudi vseh različnih pogledov. Zato organizatorji tudi ne vabimo nikogar posebej in tudi ne razvrščano gostov iz tega prostora po pomembnosti. Nobenemu ni posebej zagotovljen noben sedež, zlasti ne v prvi vrsti. Zato je mamljivost kateder za uradne strukture, ki so navajene opazovati predvsem iz prve vrste, manjša. Opazili smo, da so predstavniki uradnih političnih teles prisotni v majhnem številu.

• Kako to razlagate?

Ristič: Na tako abstinenco vpliva verjetno svetovnonazorsko in intelektualno strinjanje z vrednotami, ki jih predstavlja gost katedre.

Kovačič: Pluralizem zadeva človekovo kulturo in širino njegovih pogledov. V naših profesionalih vodstvenih kadrih tega manjka. Lažji je monolog kot dialog, ker je za slednje potrebno človekovo široko obzorje. Samogovor izključuje stik s publiko. Glede odnosa do občinstva še to: na katedrah pogovor usmerja in povezuje moderator. In ta način vodenja je protiutež »voditelju«.

• Na katedri so doslej že sodelovali ljudje, znani Sloveniji in drugod. Kako jih pridobite za razgovor v recimo neznanem Novem mestu.

Boštjan Kovačič

Marjan Ristič

Kovačič: Novomeške svobodne katedre so že dobile določeno avtoriteto in so vzporednica Zlobčevim večerom v Zemonu, Partljičevim razgovorom ipd. Zamisel svobodnih kateder so dojeli v širšem prostoru, zato nimamo posebnih težav pritegniti tiste ljudi, ki vnašajo na slovensko politično prizorišče nekaj novega in so v prvih vrstah. Seveda v tistih prvih vrstah, ki so danes družbeno potrjene in niso zgodovinsko enkrat za vselej dane. Pri organizatorjih kateder velja omeniti eno prednost, namreč aktualni refleks.

Ristič: naš glavni namen je, da smo z razgovori na katedrah aktualni. Vabimo ljudi z različnimi ideološkimi predznaki in jim damo možnost, da povedo, kako vidijo dogodke, naše domače in druge.

• Komu boste dali tako priložnost v prihodnje?

Ristič: Povabili smo Kučana, o sodelovanju na katedri smo govorili z Greganovičem.

• Slišati je, naj bi prišel na katedro Slobodan Milošević.

Ristič: V tej pluralnosti je možno, da bi res prišel Milošević, pri čemer ne bi igralo vloge vprašanje, ali se drug z drugim strinjamo ali ne.

• Kolikšen je krog znanih Dolenjcev, ki bi jih povabili na katedro, glede na vse povedano?

Kovačič: Dolenjska je poseben družbeni in zgodovinski pojem. Ta pokrajina nima velikih motorjev razvoja. Tako je, ker je bil dolenjski razvoj večkrat v dosedanji zgodovini prekinjen.

• Katedram očitno še ni pošla začetna življenjska moč. Se kljub temu že da slutiti njihov konec?

Ristič: Z ugibanjem o koncu preveč poudarjamo le obliko. Pomembnejša je vsebina. Z njo naj katedra omogoči ljudem, da zadev ne bodo gledali skozi prizmo ene same resnice. Potrebna je tudi sprostitev določene notranje energije, gre za neko kolektivno katarzo. Ne govorim o množični histeriji. Toda najbrž so se na katedri oglasili ljudje, ki se drugače ne bi oglašali. Delovni ljudje in občani so bili prejšnja leta ideološko blokirani.

Kovačič: Govoriti o koncu je verjetno neposrečeno, saj ne nameravamo zacementirati sedanje oblike kateder. To zdaj je začetna oblika. Ne gre za vprašanje oblike. Kateder je lahko konec, a pluralistična zamisel bo ostala. Hote ali nehote je ta koncept pognal v ta prostor druge, s tem povezane stvari. V Novem mestu je bil ustanovljen pododbor za človekove pravice, razmišlja se o ustanovitvi pododbora SDZ. Toda katedre le ustvarjajo pogoje za neko gibanje. To so majhni koraki na dolgem pohodu do pravne države.

M. LUZAR

V znamenju 45-letnice SNOS

Ob prazniku občine Črnomelj: razmere narekujejo boj za prenovo družbe

V mozaiku dni boja jugoslovanskih narodov in narodnosti za nacionalno, socialno, politično in kulturno osvoboditev se tudi letos prepletajo mnogi jubileji, ki so nam živo v zavesti, kajti to so pomniki časov domovinskega in socialnega boja, neusahljivi viri, h katerim se moramo znova in znova vračati. Pa ne zato, da bi tako od sebe odrinili težave, ki nas tarejo danes. Nasprotno, gre za to, da bi nam takratni dogodki obudili spomin, kako more naš narod, kadar je v stiski, zbrati v sebi veliko čustvene in miselne moči, kako lahko narod, ki ve za svoje ideale, začne upor kot en mož tudi proti največji premoči, kako se zna boriti in žrtvovati, kako prebiti in uspeti.

Med njimi kaže posebej omeniti obdobje med vojnama, še zlasti čas, ko je KP uspelo združiti vse napredne sile v OF, ki je pomenila začetek procesa in gibanj, ki smo jim priča še danes. Bila je izraz zavestne zgodovinske odločitve naprednih sil. Slovenski kmet, izobraženec in delavec so se povezali in začeli prevzemati v svoje roke lastno in narodno usodo.

Med temi dogodki se močno dvigujeta 19. in 20. februar pred 45 leti, ko se je v okrašeni dvorani Sokolskega doma v Črnomlju zbralo na 1. zasedanju SNOS 85 od 120 članov SNOS, izvoljenih na zboru odposlancev slovenskega naroda nekaj mesecev prej v Kočevju. Prišli so iz vseh območij Slovenije, da polože temelj naši oblasti in ljudski demokraciji.

Tako je 1. zasedanje SNOS brez dvoma mejnik v razvoju slovenskega narodnoosvobodilnega gibanja, saj je neposredno razpravljalo zlasti o graditvi narodne oblasti in slovenske državnosti v okviru federativne Jugoslavije, o graditvi naše ljudske demokracija o gospodarskih, prosvetnih in kulturnih problemih. Dokumenti, kot so deklaracije, o vzpostavitvi NKOS, deklaracija o pravicah in dolžnostih slovenskega ljudstva ter odlok o razpisu volitev v NOO, so temelj naše ljudske oblasti. Prav tako je bila sprejeta vrsta odlokov, ki so urejali gospodarsko področje, sprejet je bil tudi sklep o priključitvi slovenskega Primorja, o ustanovitvi verske komisije in vrsto drugih.

Že prej so začeli delovati: plenum kulturnih delavcev, zbor slovenskih pravnikov, novinarsko društvo, znanstveni inštitut in slovensko narodno gledališče. Organizirana je bila zaščita knjižnic, arhivov, kulturnih spomenikov, kar je vse kulturno dvigalo naš NOB. Tako se je izoblikovala skupnost, ki je imela svoj parlament, svojo vlado, skratka vse, kar potrebuje sodobna država, prva v zgodovini Slovencev.

Nikakor ni naključje, da je bilo zasedanje SNOS po zgodovinskem zasedanju AVNOJ. Če je Kočevski zbor skupno s podobnimi zbori pri drugih narodih Jugoslavije sodil med temeljne pogoje za drugo zasedanje AVNOJ, pa je bilo drugo zasedanje AVNOJ nujna osnova za sistematično graditev resnične narodne oblasti tako pri slovenskem kakor pri ostalih jugoslovanskih narodih. Tudi iz tega je razvidna, kot je dejal Boris Kidrič, neizpodbitna resnica, da je graditev demokratične oblasti jugoslovanskih narodov proces, pri katerem se ne moremo odreči prvi njegovi strani. Ali kot je dejal tov. Stanovnik ob podpisu slovesne izjave: »Slovenski narod se ni odločil za kakršnokoli Jugoslavijo, ampak za federativno in demokratično, ki se je v revoluciji prekalila v socialistično in samoupravno. Preizkusni kamen resnične privrženosti enotnosti Jugoslavije je spoštovanje njene federativne, socialistične in samoupravne ureditve. Vsak poizkus odstopanja od teh temeljnih opredelitev terja neizbežno plebiscitarni odpor slovenskega naroda.«

Gledano skozi te dogodke, lahko z vso pravico trdimo, da ta naša lepa, toda revna deželica v najjužnejšem delu Slovenije, stisnjena med obronke Roga in Gorjancev ter odprta proti čudoviti dolini Kolpe, ni bila le zibelka slovenskega partizanstva: dala je več kot 5000 borcev, od katerih jih je padlo 1250, in 9 narodnih herojev, da ne omenjam materialnih izgub, temveč je bila tudi zibelka slovenske državnosti. Črnomelj je bil do konca vojne prestolnica Slovenije. V njem in širom po Beli krajini so bila razmeščena najvišja oblastna, politična in vojaška vodstva ter drugi organi mlade slovenske države.

Da je bilo prvo zasedanje slovenskega parlamenta v Črnomlju, pomeni tudi svojevrstno priznanje partizanski Beli krajini s strani takratnega vodstva, ki je zaupalo in verjelo njenim prebivalcem. Nam Belokranjcem, tako generaciji, ki je sodelovala v NOV in socialistični revoluciji, kot nam mlajšim, ki nismo doživeli strahot vojne, pa v ponos, zato smo si delovni ljudje in občani občine Črnomelj izbrali 19. februar za občinski praznik.

Vse do sedaj povedano nas pelje k zaključku, da brez enotnega ljudskega gibanja ne bi prišlo do močnega osvobodilnega boja, pa tudi uspeli ne bi.

Prav tako brez opore v enotni ljudski fronti v prelomnih obdobjih socialistične graditve ne bi uspeli, pa tudi danes brez te opore ne bomo mogli reči ne taki poti, ki ni v smeri izvajanja gospodarske in politične prenove te prenove ZKJ, ki ni samoupravna, grajena na bratstvu in enotnosti jugoslovanskih narodov in narodnosti, federativni ureditvi, na avnojskih načelih in politiki neuvrščenosti.

Svobodo je Bela krajina dočakala izčrpana, potrebno je bilo začeti iz nič. Po toliko letih se da razmišljati na različne načine, tolmačiti naš razvoj in dogodke tako ali drugače. Dejstva, najzanesljivejša opora objektivne presoje, pa silijo v sklepe, da smo v tem času naredili velikanski korak naprej. To potrjuje tudi razvoj naše občine, ki se je iz izrazito zaostale agrarne pokrajine uvrstila med srednje razvite občine v SRS.

Na gospodarjenje v letu 1988 je odločno vplival paket protiinflacijskih ukrepov, ki so zavrli gospodarsko aktivnost, niso pa zmanjšali inflacije, zato so bili nujni tako imenovani majski ukrepi in vrsta drugih predpisov. Tudi v naši občini nismo v celoti uresničili zastavljenih planskih ciljev; to se kaže predvsem v poslabšanju konjukture razen izvozne, ki skoraj v vseh DO odpira vprašanje obsega proizvodnje, racionalnega poslovanja, ustvarjanja dohodka, perspektivnosti programov, ob vsem tem pa pomanjkanja vseh nujnih pogojev, kot so družbena klima, kadri, programi, motivacija, sredstva za nujno modernizacijo in prestrukturiranje. Izjemno visoka inflacija ne povzroča le realnega padanja OD, temveč zaostruje vprašanja standarda mnogih družin. S tem se ne odpirajo le vprašanja socialne varnosti in motivacije. Delavci namreč vse pogosteje s prekinitvami dela izražajo nezadovoljstvo zaradi negotovosti pa tudi zaradi neobveščenosti, premalo izraženih javnih ocen, kjer so meje socialne in ekonomske vzdržljivosti, nadaljnjega padanja realnega OD. Prav tako so težave na področju kmetijstva.

Razmere na področju družbenih dejavnosti so zaskrbljujoče. Redna sredstva, porabljena za družbene potrebe, so iz leta v leto realno manjša. Posledica tega je, da se dostopnost nekaterih storitev za vse širši krog občanov bistveno otežuje, kar dodatno vpliva na kakovost in standard.

Prizidek k samskemu domu v Kanižarici

Ker ima gospodarstvo naše občine takšno strukturo in karateristike, da so zanj splošne razmere še posebej neugodne, je bilo potrebno toliko več naporov naših delovnih ljudi in občanov, da smo dosegli vrsto tudi dobrih rezultatov, kar nam kažejo podatki o gospodarjenju. To so nam tudi osnove za tekoče leto, v katerem se bodo težave kljub pričakovanim zakonskim spremembam nadaljevale. Kljub temu mislim, da bomo nalogam kos, če bomo dosledno opravljali svoje delo v materialni proizvodnji, v družbenih dejavnostih, krajevnih skupnostih, družbenopolitičnih organizacijah, državnih organih, skupščinah v duhu treh prenov.

Skratka, naša skupna naloga in odgovornost je biti sredi boja za prenovo družbe, kjer se moramo zavzemati za takšne rešitve, ki bodo pospeševale prehod v inovativno družbo, spodbujale prizadevanja za bogatejši, učinkovitejši in bolj demokratični socializem, večje odločanje o pogojih in rezultatih svojega in skupnega dela, nadaljnji krepitvi enakopravnosti narodov in narodnosti ter odnosov v federaciji.

Nalog je veliko, osnova nam je to, kar imamo. Zavedamo se, da nič ne bo steklo samo po sebi, prav nič nam ne bo prizaneseno, zato je nujna kritična ocena stanja v slehernem okolju, ob stvarnih ocenah, kjer smo učinkoviti in kje ne.

Odločno moramo vztrajati na prenovi obstoječega v izvoz, intenzivnega gospodarstva tako, da bomo proizvodnjo še bolj usmerjali v izvoz, da bo ta inovacijsko usmerjena, za kar je nujno večje tehnološko sodelovanje z drugimi, krepitev lastnih razvojnih služb, za kar so pogoj ustrezna kadrovska politika, kadri, nagrajevanje itd. Nujno je učinkovitejše investiranje s skupnimi vlaganji, s privatno iniciativo, z angažiranjem razvojnega dinarja, s sredstvi za manj razvita območja, z učinkovitim gospodarjenjem s sredstvi, z ustvarjanjem večje akumulacije, s spoštovanjem pravočasnih dobav.

Tem ciljem mora biti podrejena naša celotna aktivnost, zlasti v odnosu do subjektov zunaj občine, kajti vztrajati moramo na izvajanju zakona o skladnejšem regionalnem razvoju SRS. Če hočemo to doseči, je nujno vlaganje v infrastrukturo kot tudi v nove programe v našem prostoru. To ni samo naša naloga, pač pa tudi obveza SRS do Bele krajine, na katero ne bodimo ponosni samo zaradi polpretekle zgodovine, pač pa ji dajmo tudi tisto mesto v SRS, ki ji danes pripada.

Belokranjci smo v preteklosti dokazali, da smo tega zmožni. Naš praznik, ki ga praznujemo ob tako pomembnem dogodku, kot je 45 let SNOS, in letos v povezavi z mnogimi drugimi jubileji, pa naj nam bo spodbuda za nadaljnje delo.

MLADEN RADOJČIČ
predsednik skupščine občine

VSEM DELOVNIM LJUDEM IN OBČANOM ČESTITAMO OB PRAZNOVANJU OBČINSKEGA PRAZNIKA

Skupščina občine Črnomelj
in družbenopolitične organizacije
občine Črnomelj

sozd rek edvarda kardelja, trbovlje
DO RUDNIKI RJAVEGA PREMOGA SLOVENIJE
TOZD RUDNIK RJAVEGA PREMOGA KANIŽARICA - 68340 ČRNOMELJ

ČESTITAMO ZA PRAZNIK OBČINE

Romansa

belsad
ČESTITAMO
ZA PRAZNIK

Pogrejmo, prelijmo, pokusimo, uživajmo!

ROMANSA omake iz KOLINSKE

HP Kolinska
Kolinska Ljubljana

GDK ČRNOMELJ

DELOVNA ORGANIZACIJA
ZA GRADBENIŠTVO, OBRT
IN INDUSTRIJO GRADBENEGA
MATERIALA

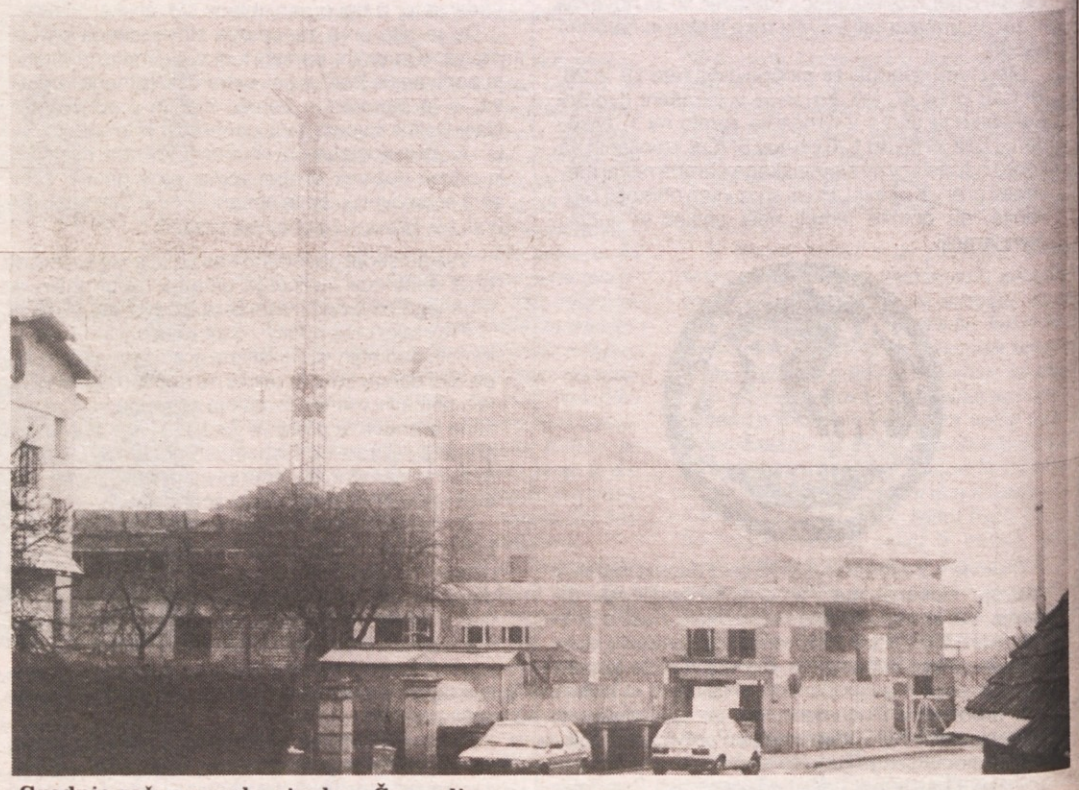

Gradnja večnamenske stavbe v Črnomlju

ČESTITAMO ZA PRAZNIK OBČINE

INTEGRAL

TOZD GOSTINSTVO
BELA KRAJINA, b. o.

68340 Črnomelj, Kolodvorska 62
Telefon (068) 51-239, 51-035

INTEGRAL

TOZD Medkrajevni
potniški promet,
tovorni promet
in delavnice

Črnomelj Belokranjska N. H.
Telefon (068) 51355 51-511

Čestitamo vsem
delovnim ljudem
in občanom

Naša nova turistična poslovalnica v Črnomlju

»BELA KRAJINA«
OBRTNA ZADRUGA
ČRNOMELJ

Ul. 21. oktobra 10, p.o. tel.: 51-614

OBRTNO ZDRUŽENJE
ČRNOMELJ

ČESTITAMO ZA PRAZNIK OBČINE VSEM
OBČANOM IN DELOVNIM LJUDEM!

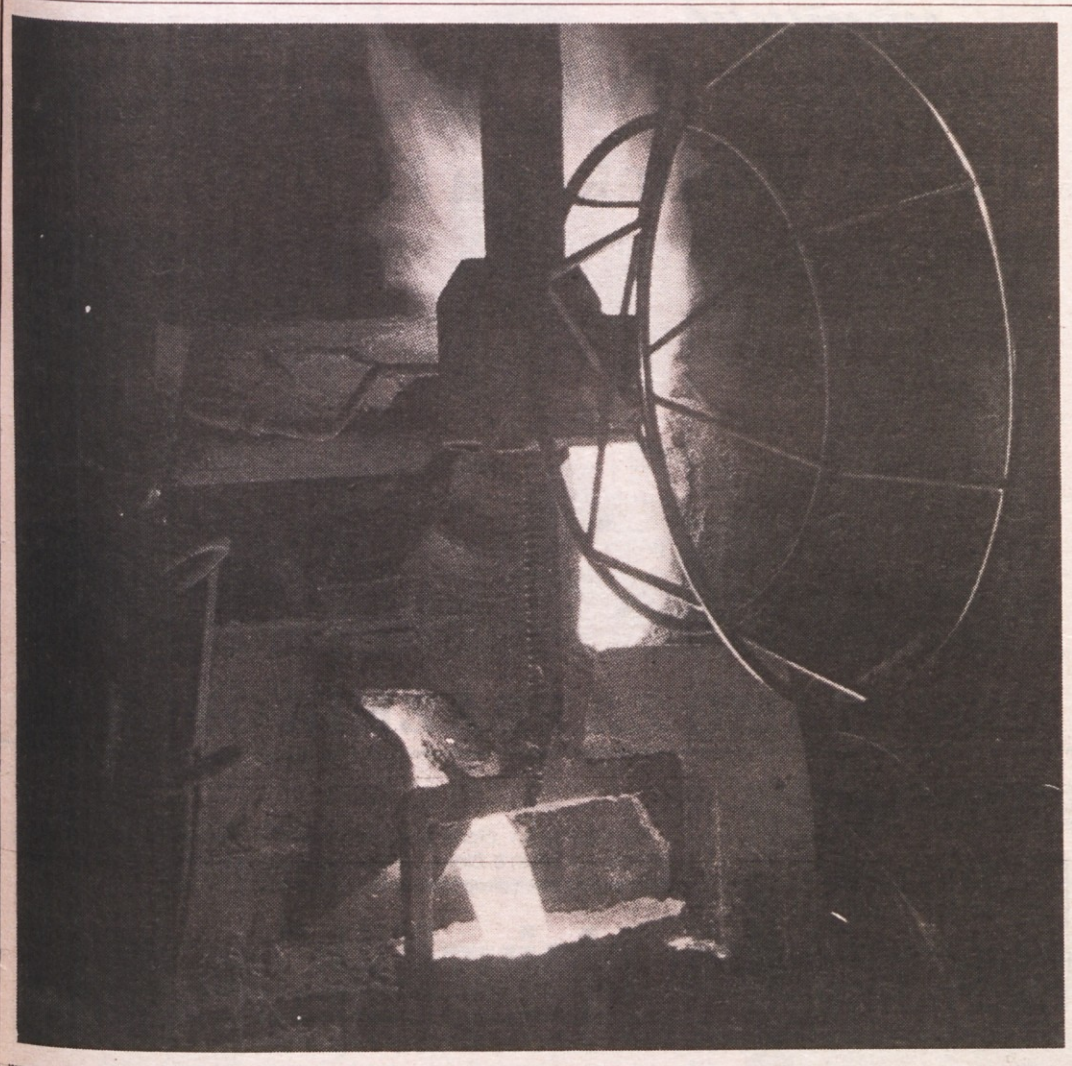

BELOKRANJSKA
ŽELEZOLIVARNA
IN STROJNA TOVARNA

BELT

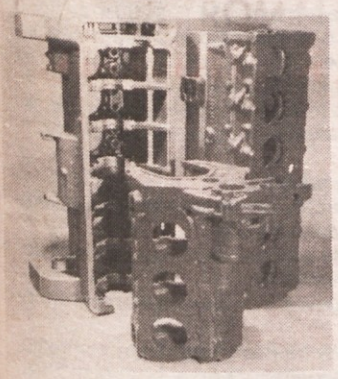

Proizvodni program:
— ulitki iz sive litine in nodularne litine kvalitete SL-18 do SL-30 in NL-40 do NL-60
— strojna obdelava ulitkov
— gozdni vlačilec GV-50
— stabilne vibrostiskalnice
— samohodne vibrostisklanice
— damperji
— specialno rudarsko vozilo

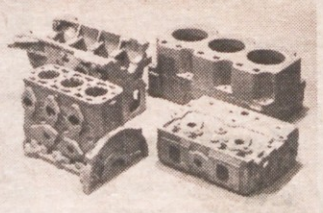

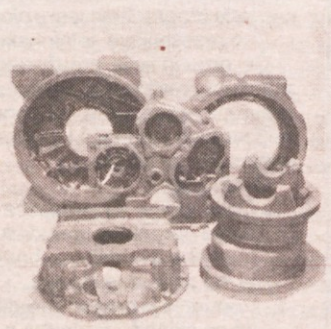

ČESTITAMO ZA PRAZNIK OBČINE

Iskra

Industrija kondenzatorjev Semič

- TOZD TOVARNA ELEKTRONSKIH KONDENZATORJEV
- TOZD TOVARNA ENERGETSKIH KONDENZATORJEV
- TOZD TOVARNA MEHANSKIH DELOV IN NAPRAV
- TOZD TOVARNA ELEMENTOV ZA ODPRAVO RADIOFREKVENČNIH MOTENJ
- DELOVNA SKUPNOST SKUPNIH SLUŽB

čestitamo za praznik

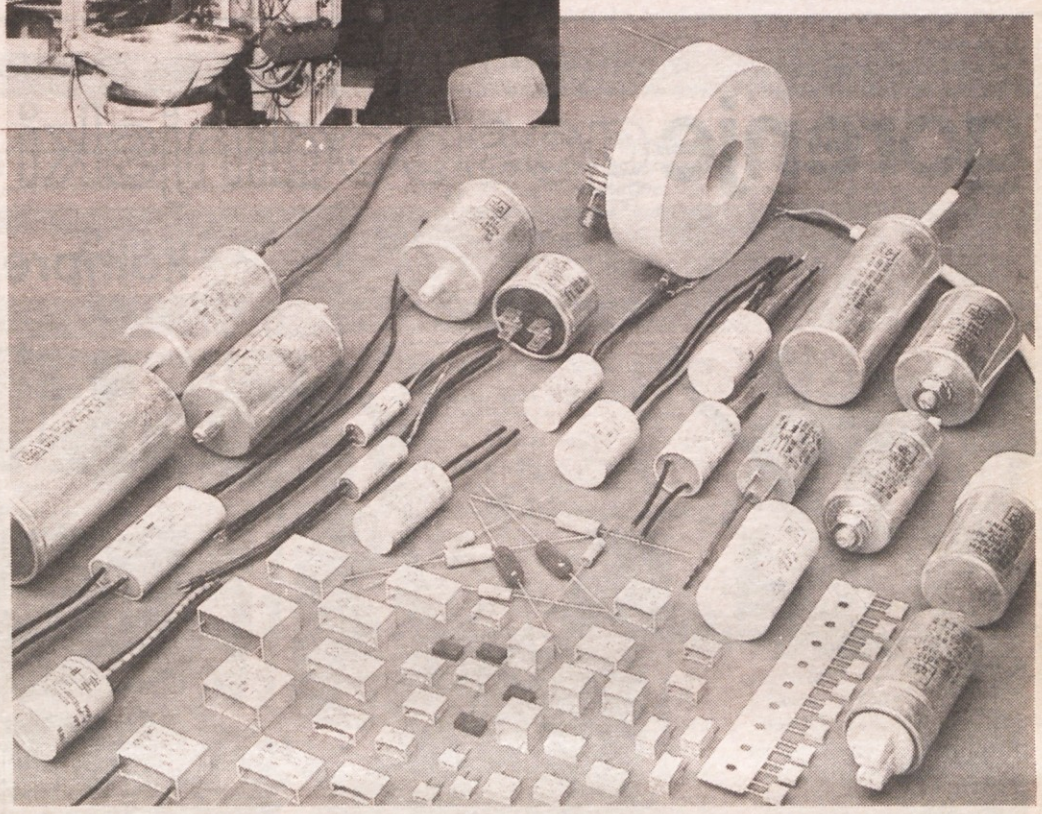

beti

belokranjska
trikotažna
industrija
metlika

TOZD Konfekcija Črnomelj

PROIZVODNI PROGRAM:

kopalke, trenirke, telovadni dresi, spalne srajce, pižame, obleke za prosti čas

Vsem poslovnim prijateljem, delovnim ljudem in občanom čestitamo ob občinskem prazniku

INDUSTRIJA MOTORNIH VOZIL NOVO MESTO

TOZD TOVARNA POHIŠTVA ČRNOMELJ

Naša dejavnost:

— razrez hlodovine iglavcev
— izdelava korpusnega pohištva za vse programe prikoličarske dejavnosti
— izdelava letvic za karoserije prikolic
— izdelava profilnih letvic za potrebe prikoličarske proizvodnje

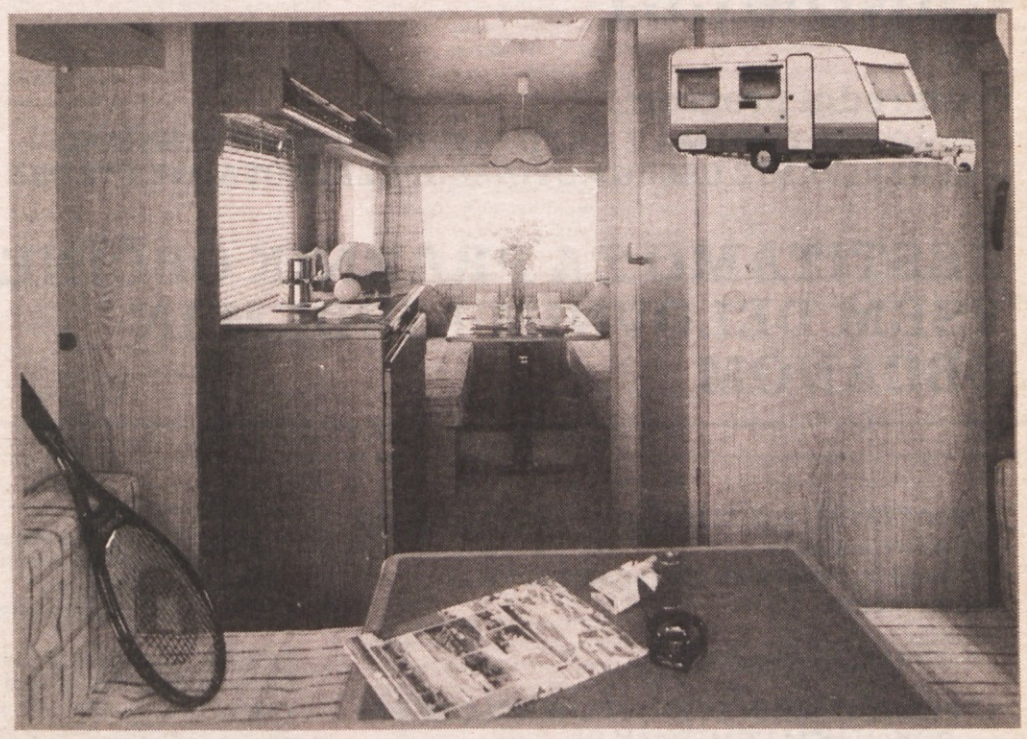

ČESTITAMO ZA PRAZNIK OBČINE

Delavci in združeni kmetje

Kmetijske zadruge Črnomelj

čestitamo vsem občanom in poslovnim prijateljem za praznik občine.

NOVOTEKS

TOZD Konfekcija II VINICA

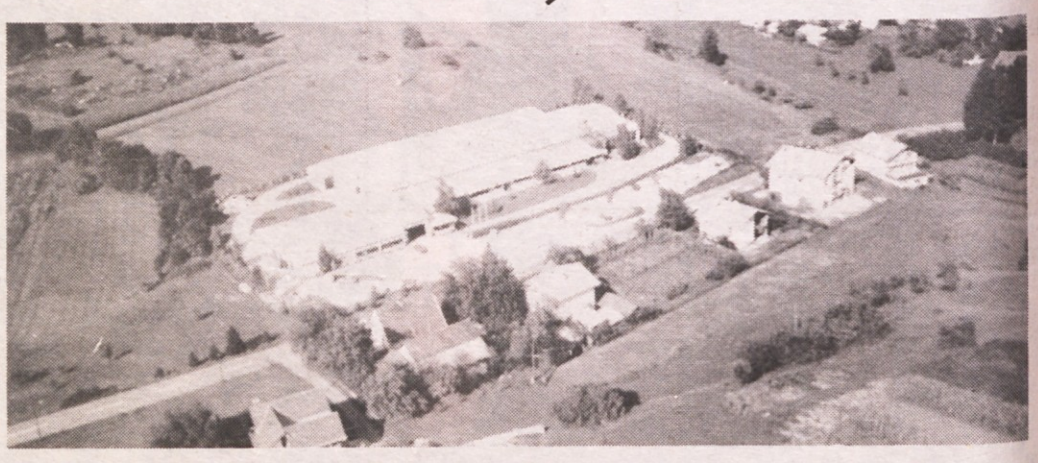

ČESTITAMO ZA PRAZNIK OBČINE

gorenje gospodinjski aparati

kompresorji črnomelj

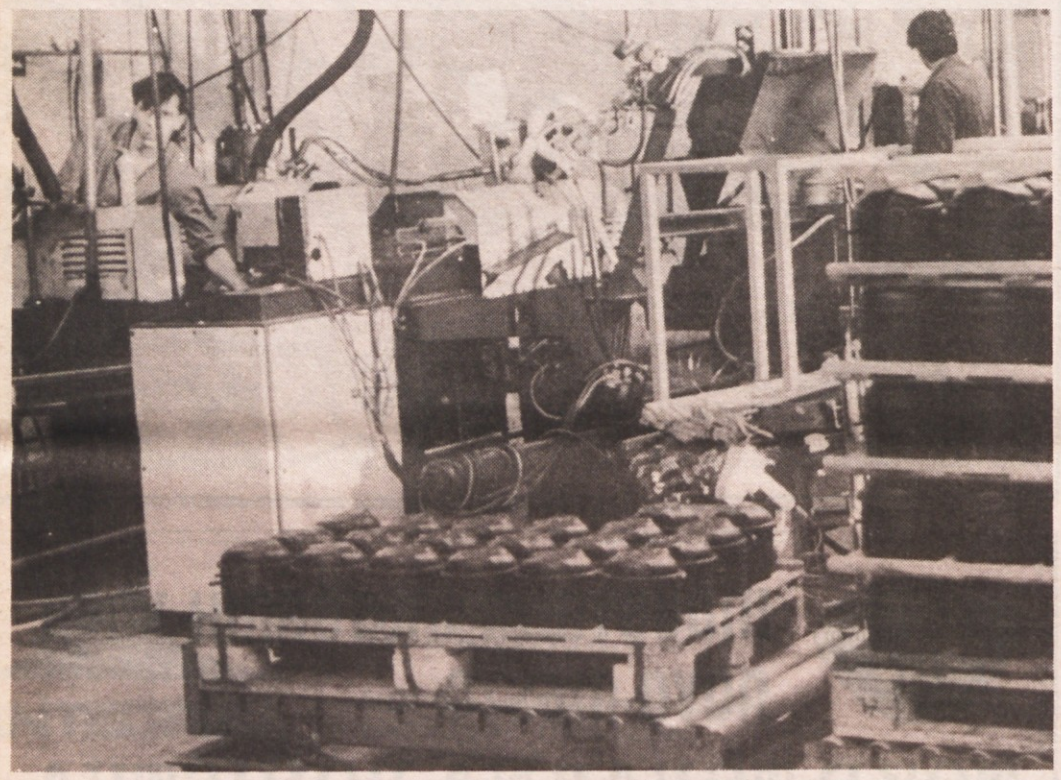

Čestitamo za praznik občine

SKT

TOZD PROIZVODNJA STROJEV »KOVINAR« ČRNOMELJ

Proizvodni program:

— STROJI IN OPREMA ZA RUDARSTVO IN GRADBENIŠTVO
— OPRAVLJANJE USLUG KOVINSKOPREDELOVALNE STROKE

ČESTITAMO ZA PRAZNIK OBČINE VSEM DELOVNIM LJUDEM IN OBČANOM

Republiški sekretariat za notranje zadeve SR SLOVENIJE v Upravi za notranje zadeve Novo mesto

objavlja prosta dela in naloge za določen čas (nadomeščanje delavke na porodniškem dopustu):

1. SNAŽILCA ALI SNAŽILKE

— končana osnovna šola
— poskusno delo

Poleg splošnih pogojev po zakonu o delovnih razmerjih morajo kandidati izpolnjevati še pogoje po 84. členu zakona o notranjih zadevah.

Pisne vloge z življenjepisom in dokazili o izobrazbi pošljite v 8 dneh po objavi Upravi za notranje zadeve Novo mesto, Jerebova 1, Novo mesto.

O izidu objave bodo kandidati pisno obveščeni v 15 dneh po izbiri kandidata.

80/7

Odbor za delovna razmerja in nagrajevanje pri Strokovni službi občinskih skupnosti za zaposlovanje Novo mesto

objavlja
PROSTA DELA IN NALOGE

1. PSIHOLOŠKE IN SVETOVALNE NALOGE PRI POKLICNEM USMERJANJU

Delo je za nedoločen čas, s polnim delovnim časom

RAZPISNI POGOJI:
— visoka izobrazba družboslovne smeri dipl. psiholog
— 2 leti delovnih izkušenj na področju izobraževanja, zaposlovanja, štipendiranja
— 3-mesečno poskusno delo

Zaradi dela na terenu se zahteva vozniški izpit B kategorije.
Kandidati naj vložijo prošnje z dokazili o izpolnjevanju pogojev v roku 15 dni po objavi razpisa na naslov:
Strokovna služba občinskih skupnosti z zaposlovanje Novo mesto, Trdinova 10.
O izbiri bodo kandidati obveščeni v roku 30 dni po izbiri.

73/7

Na podlagi 51. člena zakona o stavbnih zemljiščih (Uradni list SRS št. 18/84) in 8. člena odloka o stavbnih zemljiščih na območju občine Trebnje (Skupščinski Dolenjski list št. 17/86)

OBJAVLJA

Sklad stavbnih zemljišč občine Trebnje na podlagi sklepa komisije za oddajanje stavbnega zemljišča, sprejetega na 22. seji dne 9. 1. 1989,

JAVNI RAZPIS

za oddajo stavbnih parcel za gradnjo individualnih stanovanjskih hiš, in sicer:

NASELJE MIRNA — ROJE III
a) parc. št. 25/82, njiva, 2.b.r. v izmeri 776 m²
b) parc. št. 25/83, njiva, 2.b.r. v izmeri 583 m²
c) parc. št. 25/84, njiva, 2.b.r. v izmeri 647 m²
d) parc. št. 25/85, njiva, 2.b.r. v izmeri 853 m²

Odškodnina za zemljišče znaša 12.327 din/m². Prispevek k stroškom priprave zemljišča znaša 8.773 din/m². Prispevek k stroškom delne komunalne opreme pa znaša 154.815 din. (150 m²).

Cene zemljišča veljajo na dan 31. 12. 1988, cene stroškov priprave in delne komunalne opreme pa na dan 31. 1. 1989 in se bodo valorizirale do sklenitve pogodbe v skladu z indeksom cen na drobno in indeksom podražitev, ki veljajo za ostalo nizko gradnjo (Splošno združenje gradbeništva in IGM Slovenije).

Pod delno komunalno opremo je zajeto nizkonapetostno električno omrežje brez javne razsvetljave, kanalizacija, vodovod in cesta v makadamski izvedbi.

Vsak ponudnik pa bo moral še posebej:
— plačati prispevek za spremembo namembnosti kmetijskega zemljišča v gradbeno za površino lokacije;
— urediti okolico objekta v skladu z lokacijskim in gradbenim dovoljenjem ter tehnično dokumentacijo;
— plačati elektroenergetski prispevek v odvisnosti od moči vhodne varovalke;
— plačati prispevek za priključitev na javno vodovodno omrežje;
— sofinancirati manjkajoče komunalne naprave, ki še niso zgrajene (dograditev cest s pločniki v asfaltni izvedbi, zgraditev javne razsvetljave, telefonskega omrežja).

Če organizacija združenega dela, v kateri ponudnik dela, ne združuje sredstev za komunalno opremo po posebnem samoupravnem sporazumu, bo ponudnik za parcelo plačal še vrednost nepovratnih vlaganj v komunalno opremo v višini 4.932 din za m² stavbnega zemljišča.

Ostali pogoji:
1. Odškodnino za zemljišče ter stroške priprave in delne komunalne opreme je ponudnik dolžan plačati v 15 dneh po podpisu pogodbe o oddaji stavbnega zemljišča. Po tem roku tečejo veljavne zamudne obresti.
2. Ponudnik je dolžan zgraditi objekt do III. gradbene faze v roku 5 let po sklenitvi pogodbe o oddaji stavbnega zemljišča.
3. Ponudnik je dolžan plačati varščino v znesku 10% od celotne vrednosti komunalno opremljenega zemljišča. Varščino je potrebno nakazati na žiro račun Sklada stavbnih zemljišč občine Trebnje št. 52120-654-65123 in izkazilo o vplačilu priložiti prijavi.
   Varščina se uspelemu ponudniku vračuna brezobrestno v ceno zemljišča, neuspelemu pa se vrne brez obresti najkasneje v roku 15 dni po prejemu obvestila o izbiri najugodnejšega ponudnika.
   Ponudniku, ki bo izbran, pa bo sam odstopil od sklenitve pogodbe, se varščina ne vrne.
4. Rok za vložitev prijav je vključno 8. dan po objavi tega razpisa v Dolenjskem listu.
   Prijave morajo biti zapečatene, na ovojnici pa oznaka »javni razpis«.
   Prijavo je potrebno nasloviti na Sklad stavbnih zemljišč občine Trebnje, Goliev trg 5.
5. Ponudnik, ki najbolje izpolnjuje razpisne pogoje, mora najkasneje v 15 dneh po prejemu obvestila skleniti s Skladom stavbnih zemljišč pogodbo o oddaji stavbnega zemljišča, ker bo sicer stavbno zemljišče po tem roku oddano naslednjemu najugodnejšemu ponudniku.
6. Ob odpiranju prijav bo komisija za oddajanje stavbnega zemljišča zahtevala od ponudnika dodatno dokumentacijo, če bo ta potrebna za ugotovitev najugodnejšega ponudnika.
7. Če se bo za posamezno zemljišče prijavilo več ponudnikov, ki izpolnjujejo pogoje razpisa, bo komisija izdelala prednostni vrstni red na podlagi meril, določenih v odloku o stavbnih zemljiščih na območju občine Trebnje.
8. Stroški objave se zaračunajo v ceno stavbnega zemljišča.
9. Obrazec za prijavo ter ostali razpisni pogoji in informacije so ponudnikom na razpolago pri Skladu stavbnih zemljišč občine Trebnje, Goliev trg 5, Trebnje.

Številka: 465-03/86-3
Datum: 13. 2. 1989

SKLAD STAVBNIH ZEMLJIŠČ
OBČINE TREBNJE

NAGRADA V KOČEVJE

Žreb je izmed reševalcev 4. nagradne križanke izbral Zdenko Kastelic iz Kočevja in ji za nagrado podelil pesniško zbirko mladega slovenskega pesnika Radeta Krstiča Antigona. Nagrajenki čestitamo in ji želimo prijetno branje!

Rešite današnjo križanko in pošljite rešitev najkasneje do 27. februarja na naslov: Uredništvo Dolenjskega lista, Germova 3, 68000 Novo mesto, s pripisom KRIŽANKA 6.

REŠITEV KRIŽANKE ŠT. 4

Pravilna rešitev 4. nagradne križanke je, brana v vodoravnih vrsticah, takšna: IVAN, MARIN, IME, ESENI, NAPASTNIK, JN, KAROCA, MED GORAMI, T, ATAIR, EAK, AKIRA, ADAD, TA, VRBA, PAPIROS, ČISTKA, NAMERA, ALE, SKOT, KAKI, RON, IASI, ALA.

MISLI

Vera primarno ni sad vzgoje, temveč je bivanjska drža in izbira.

P. KOVAČ — PERŠIN

Nasilnost ne ustvarja prepričanja.

K. ČAVOŠKI

NAGRADNA KRIŽANKA 6

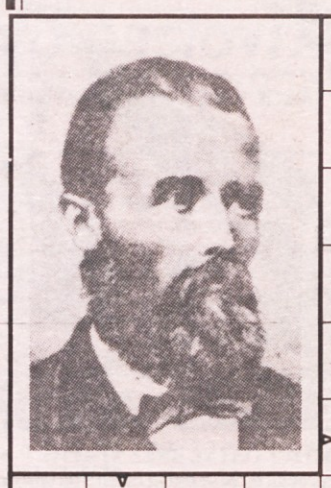

				DL	PUŠČANJE VOZILA NA JAVNEM MESTU	PLAČILO VNAPREJ	NEBESA	GR. POKRAJINA	SESTAVIL ÚDIR	POMEN	DEKLE IŠTE STAROSTI	SAMOVLADA	AVT. OZNAKA KARLOVCA
				SNOV V PLINASTEM STANJU					SESTRIN MOŽ				
				ANTIČNO RAČUNALO					DROBTINA / ŽIVALSKA MAŠČOBA				
				ZAGOVORNIK KRALJEVINE									TANČICA
				AVT. OZNAKA KRAPINE / GL. MESTO JEMENA			MESTO V SZ OB DONU / OSVEŽILNA PIJAČA						
									X X X				
KEM. SIMBOL ZA KISIK		BOŽJI POPOTNIK	PAPIGA / DERIVATI AMONIAKA						ST. GR. GLASBILO / TURŠKI VOJAK				
MREŽA						RUS. BALERINA PAVLOVA				KRATICA ZA MALO KALORIJO / PRITOK RENA			
KNJIŽEVNO DELO						TURŠKI VELIKAŠ	ANGL. FIZIK NEWTON / HIMALAJSKI KOZEL						CIMA
CIMOSOV AVTO				IND. LEGENDA O INKARNACIJAH BUDE / RISTO SAVIN							IMMANUEL KANT / KRAJ PRI LJUBLJANI		
NEPRIJETEN POLOŽAJ								SAMOSPEV					
PERUNIKA					POVRŠINSKA MERA			POLICA ZA KNJIGE					

Umazana bela celina

Prva večja ekološka nesreča na Antarktiki — Le vrh ledene gore, ki grozi južnemu polarnemu območju

Argentinska transportna ladja Bahia Paraiso, ki je peljala nove zaloge za znanstvene raziskovalne postaje na Antarktiki, je v lepem vremenu doživela brodolom. Ladja je blizu Palmerjevih otokov v Bellingshauserjevem morju zapeljala na podvodno čer, ki ji je razparala jekleni trup v dolžini deset metrov. 234 članov posadke in 81 turistov, ki so bili na ladji, so se rešili brez vsakih poškodb. Vendar brodolom še zdaleč ni minil brez nevarnosti za življenja, za življenja potnikov in posadke sicer res ne, pač pa za življenja rastlin in živali v tem odmaknjenem koncu sveta.

Ob potopu ladje se je v morje razlilo 800 ton nafte, namenjene za raziskovalne baze na Antarktiki. To je prva ekološka katastrofa te vrste na obalah bele celine, ki naj bi ostala nedotaknjena in zunaj vsesplošnega onesnaževanja, kolikor je le mogoče. A nedavna nesreča je potrdila, da ni mogoče ohraniti varno prav nič na svetu.

Na mesto brodoloma so sicer hitro poslali ladjo s čistilno opremo, vendar se je blizu 20 kilometrov dolg naftni madež že dotaknil obal.

»Vse življenje na območju brodoloma je do določene stopnje ogroženo,« pravi Ted De Laca, vodja ameriškega znanstvenega sklada za polarne raziskave.

Ogroženi so galebi, pingvini in druge ptice, onesnaženo morje pa je že povzročilo pogin planktona, rakcev in alg, ki so poglavitna hrana tjulenjev, kitov in drugih živali. Strokovnjaki se bojijo, da bodo posledice te ekološke nesreče precej hude.

Še večja pa je skrb, kaj bo z Antarktiko sploh. Za mnoge je sedanja katastrofa samo vršiček ledene gore. Močni so pritiski, da bi začeli izkoriščati naravno bogastvo Antarktike, takšni posegi pa seveda groze z veliko hujšimi nevarnostmi. Ob črpanju nafte in delovanju rudnikov na Antarktiki bi gotovo pogosteje prihajalo do ekoloških katastrof, občutljivo naravno ravnovesje bele celine pa bi se prav lahko povsem sesulo.

Kaj bi to pomenilo za edinstvene življenjske oblike, si ni težko predstavljati. Toda posledice bi bile lahko usodne ne samo za živali in rastline, marveč za ves naš planet.

Morja bogate njive

Japonec poje 100 kg rib na leto, Slovenec le 2,3

Morje je njiva, na katero človeštvo v boju s pomanjkanjem hrane vse bolj računa. Delež morskih sedežev, kot pravimo s skupnim imenom užitnim morskim živalim in rastlinam, se v vsakdanji prehrani stalno povečuje. Tudi v deželah, kjer so bile ribe in drugi morski sadeži zapostavljeni, prihajajo vse pogosteje na krožnik. Da je hrana iz morja zdrava hrana, pa ni potrebno več dokazovati.

Svetovni prvaki v uživanju rib so Japonci, ki pojedo v povprečju skoraj 100 kg rib na leto na prebivalca. Ljubitelji morskih sadežev so tudi Norvežani in Danci s 40 kg rib na prebivalca ter Švedi in Španci s 30 kg. Naši sosedje Italijani pojedo letno 20 kg rib na prebivalca, medtem ko smo Jugoslovani v tem pogledu na dnu lestvice. Pri nas pride vsega 3,3 kg rib na prebivalca, v Sloveniji pa še manj — 2,3 kg.

Ribiške barke pri nas še nimajo pravega dela, ker pojemo premalo rib.

Statistično-epidemiološka študija, v katero so zajeli več dežel sveta, je pokazala, da je pri tistih skupinah ljudi, kjer je v vsakdanji prehrani dovolj morskih sadežev, bistveno manj arteriosklerotičnih in drugih obolenj ožilja in srca. Redno uživanje rib, okrog 30 gramov dnevno, ima po prepričanju številnih strokovnjakov pomemben preventivni učinek pri preprečevanju žilnih in srčnih obolenj. Poskusi so pokazali tudi, da ribje maščobe, predvsem ribje olje, vplivajo na preprečevanje tromboze, različnih vnetij in sploh krepijo obrambne moči organizma, s čimer pripomorejo k preprečevanju nastanka rakastih obolenj, multiple skleroze, luskavice in drugih bolezni.

Naredite torej na krožniku nekaj prostora za morske sadeže!

Geni ne ukazujejo vojskovanja

Kaj sociobiologi odkrivajo v bojevitosti južnoameriškega indijanskega plemena — Uspešen bojevnik ima več žena in več otrok — Programirani za boj?

Pripadniki indijanskega plemena Yanomamo ne spadajo med ljudi, ki bi jih človek z veseljem povabil na kavico in se zapletel z njimi v pogovor. Hitro se razjezijo, grozno so zamerljivi in najmanjšo žalitev si zapomnijo za dolga leta. Pogosto se srdito spopadejo med seboj.

S temi besedami je antropolog Napoleon Chagnon s kalifornijske univerze opisal Yanomame, ki prebivajo v pragozdovih na ozemlju med Venezuelo in Brazilijo. Antropologi se že več let zelo zanimajo za to pleme, saj velja za eno od najbolj nasilnih družb na svetu. Raziskujejo ga z upanjem, da bodo odkrili korenine medčloveških sporov in spopadov, hkrati pa se o izsledkih raziskovalci prav temi primerno in skoraj da po yanomamsko prepirajo. S svojo novejšo študijo, v katero je strnil spoznanja iz 23-letnega preučevanja tega plemena, je Chagnon prilil novega olja na plamen znanstvenih prepirov o temeljnih vzrokih za vojskovanje in nasilje med ljudmi.

Trdi namreč, da yanomamski bojevniki niso tako bojeviti in stalno v spopadih zaradi pridobivanja gmotnih dobrin ali zaradi kulturnih opredeljenosti, kot meni večina antropologov, marveč predvsem zato, ker jim vojskovanje in nasilen način življenja omogoča številnejše potomstvo.

Stalno bojevanje in spopadanje pobira od Yanomamov hud davek. Blizu 70 odstotkov pripadnikov plemena ima v svojem bližnjem sorodstvu enega ubitega, več kot polovica pa je takih, ki imajo v bližnjem sorodstvu dva ali več ubitih. Kljub temu pa sta bojevništvo in borbenost čaščena in spodbujana. Ugled, ki so ga najbolj bojeviti pripadniki plemena deležni, jim omogoča, da sklepajo številnejše poroke kot manj bojeviti.

»Tudi v naši družbi je tako,« pravi Chagnon. »Seveda je pri nas vse bolj zapleteno. Svojih herojev ne nagrajujemo z dodatnimi ženami, jim pa dajemo drage avtomobile in politične položaje.«

Antropolog Napoleon Chagnon sodi v vrsto znanstvenikov, ki se jih je prijelo ime sociobiologi. Sociobiologija temelji na razmeroma novi teoriji, ki jo je razvil harvardski profesor E. O. Wilson (o njem smo v Dolenjskem listu že pisali). V skladu z osnovnim izhodiščem sociobiologije, da obnašanje ljudi odreja medsebojno tekmovanje, kdo bo uspešnejše širil potomstvo in z njim svoje gene, Chagnon utemeljuje nasilnost med ljudmi s tekmovanjem posameznika za kar največji uspeh v reprodukciji. Teorijo, da bi vojskovanje in nasilniško obnašanje med skupinami povzročalo pomanjkanje življenjskih dobrin, boj za ozemlje, hrano, vodo, ne sprejema. Ljudje se vendar bojujejo, tudi ko je gmotnih dobrin dovolj, torej so najgloblji vzroki drugje, v temeljni potrebi posameznika, da doseže kar največjo reproduktivno možnost in širi svoje gene.

Yanomami so, kot je videti, pravi primer za potrditev teh teorij. Ne bojujejo se le s sovražniki in pripadniki drugih plemen, marveč prav srdito tudi med seboj. Večina medsebojnih spopadov se začne zaradi ugrabitve ženske ali zaradi prešuštva. Medsebojne spor najprej rešujejo z dvoboji. Bojevnika se s pestmi izmenoma tolčeta v prsa, dokler eden ne obleži, ali pa si izmenoma delita udarce s palico po glavi. Vendar se pogosto tak dvoboj sprevrže v splošen pretep med sorodniki enega in drugega bojevnika. In ker po srditih spopadih obleži še kdo mrtev, je to povod za krvno maščevanje, ki ponovno terja nove mrtvece. V spor se vplete še več ljudi, saj so Yanomami močno povezani s sorodstvenimi vezmi. Nasilje med sprtimi traja leta in leta.

Chagnon navaja tudi podatke, po katerih ima yanomamski bojevnik, ki je že ubil človeka, dvakrat več žena in otrok kot tisti, ki ni ubil še nikogar. Najuspešnejši bojevniki imajo po šest žena in seveda nekaj duš na vesti.

»Na teren sem odšel prepričan, da k nasilju spodbuja pomanjkanje dobrin, izkazalo pa se je, da se Yanomami peklensko bojujejo zaradi žensk,« pravi Chagnon.

Z njegovimi in sociobiološkimi razlagami nasilja in vojskovanja med ljudmi se seveda ne strinjajo vsi strokovnjaki, ki raziskujejo korenine nasilja in vojskovanja med primitivnimi ljudstvi. Večina se nagiba bolj k temu, da je vojskovanje odraz razmer v boju za obstanek in posledica delovanja kulturnih in zgodovinskih sil, ne pa stvar človekovih genov.

Navsezadnje tega tudi sociobiologi ne trdijo: po njihovi teoriji so najosnovnejši vzroki bojevanja v pridobivanje reproduktivne prednosti. Vendar ta interes ljudje lahko dosegajo tudi s sodelovanjem.

Antropologi so si enotni: vojskovanje ni gensko programirano v ljudeh.

Veliko vprašanje je, ali je sploh mogoče verodostojno govoriti o grehih drugih.

J. KOSTNAPFEL

Če potreba po narodni identiteti ni zadovoljena, lahko, kakor vsaka potisnjena želja, naraste do iracionalne silovitosti in naredi škodo.

I. FETSCHER

Copata z luknjami

Športno obuvalo z drenažo za bolj mokre razmere

V skorajda nepregledni množini drobnih izboljšav in izumov smo pred kratkim dobili še športno obuvalo, ki bi ga še najbolj točno opisali kot drenažna copata. Izboljšava je preprosta, vendar domiselna, zato se zdaj vsi čudijo, kako da ni kdo že prej pomislil nanjo.

Gre za visoko kakovostno športno obuvalo, po obliki najbolj podobno tekaškim copatam, z gumastim podplatom in najlonskim ter usnjenim gornjim delom. Novost so luknjice in kanalčki, po katerih iz čevlja odteka voda in se izliva skozi odlivne luknjice na peti in ob obeh straneh.

Športno obuvalo so naredili v britanskem podjetju Timberland in so ga prvenstveno namenili športnim jadralcem in jahtarjem. Tem se pač najpogosteje nabira voda v obuvalih in bodo novih copat najbolj veseli, saj bodo poslej imeli kolikor toliko suhe noge. Zanimajo pa se zanje tudi tekači in drugi športniki.

Drenažne copate so svoj krst že prestale, in sicer so jih nosili člani novozelandskega moštva v tekmi za sloviti Ameriški pokal.

Spet kava!

Pitje kave naj bi bilo krivo težav pri zanositvi

Ženske, ki načrtujejo svoje potomstvo, se morajo v času, ko se pripravljajo na zanositev in samo nosečnost, držati nekoliko drugačnih pravil vsakdanjega življenja, če naj zanosijo in donosijo otroka brez težav.

Najprej je tu primerna telesna teža: predebele ženske naj bi nekoliko shujšale, presuhe pa naj bi nekaj kilogramov pridobile. Bodoče mamice morajo potem opustiti nekaj škodljivih navad, predvsem uživanje alkohola in kajenje. Prenehale naj bi tudi z intenzivnimi telesnimi vajami. In — kot najnovejši prispevek k vrsti prepovedi — opustile naj bi tudi pitje kave, čokolade in šumečih osvežilnih pijač.

Nedavna raziskava, v katero so zajeli 104 ženske, je pokazala, da se celo pri zmernem pitju kave verjetnost zanositve zmanjša za 50 odstotkov. Raziskovalci Narodnega zdravstvenega instituta ZDA so ugotovili, da to velja že pri rednem uživanju ene skodelice prave kave na dan ali dveh stekleniček osvežilnih šumečih pijač.

Nadaljnje raziskave bodo pokazale, ali je kafein zares tako zlo za rodnost, kot kažejo izsledki te sicer manjše raziskave. Čeprav ugotovitve torej niso potrjene, zdravniki menijo, da je le bolje opustiti pitje kave, če se pripravljate na potomstvo.

Video učitelj

Kako se na prijeten način naučiti osnov računalništva

Za nekatere ljudi je misel, da bi se računalniško opismenili, podobna odločitvi, da bodo shujšali: vedo, da je to pametno in dobro, se pa zadeve zlepa ne morejo lotiti. Predvsem se bojijo neznanega in novega. Dodatno jim vzame voljo še učbeniki, če že pogledajo vanje, saj so napisani v zanje težko razumljivem in zapletenem jeziku.

A ker je potreba po osnovnem poznavanju računalnikov in nekaterih uporabnih programov dandanašnji že nuja pri opravljanju mnogih poklicev, je bil zadnji čas, da so se pojavili tudi ustreznejši učbeniki. Na trgu so se kot novost pojavili video učbeniki, s pomočjo katerih se lahko vsakdo na lahek in preprost način nauči osnov dela s računalnikom in računalniškimi programi. Ta čas jih je na voljo že nekaj deset, od takih, ki uče osnove operativnega sistema, do takih, ki uporabnika uče programov, kot je Lotusov 123.

Najbolj uspešen je Video profesor. Gre za risanko, katere junak je prostor, ki popolnega začetnika uvaja v skrivnosti računalništva. Uporabnik hkrati vidi delo rok na tastaturi in učinke na zaslonu, lahko pa aktivno sodeluje na svojem računalniku.

Video profesor je razmeroma poceni, zanesljivo pa veliko cenejši, kot so poklicni inštruktorji. V mnogih podjetjih so ugotovili, da se da na ta način veliko prihraniti, in so za svoje uslužbence nabavili video trakove z računalniškimi učbeniki. Menda so uspehi kar lepi.

Lojze Cestnik: IZ KRALJESTVA SMRTI 2

Ko sem se privadil mraku, sem opazil, da nekateri stoje, drugi pa sede na lesenih pričnah. Ni bilo prostora, da bi vsi sedeli, zato smo se menjavali dan in noč.

V celici sta od znanih ljudi bila ginekolog dr. Ivan Pavšič, ki so ga pozneje deportirali v Dachau, in odvetnik dr. Stanko Tomšič; strašno je bil pretepen, težko je stal, težko sedel. Na predvečer osvoboditve Ljubljane so ga na Turjaku ustrelili z neko večjo skupino.

S tesnobo smo pričakovali večer. Takrat se je običajno pričelo zaslišavanje. Strahotni kriki so se razlegali do naše celice. Ko so zarožljali ključi v vratih naše celice, je vsakdo s strahom pomislil, kdo neki bo nocoj prva žrtev.

Med podboji vrat se je pojavil moj zaslišavalec iz dopoldanskih ur. Nekaj časa je z očmi iskal med nami. Ko pa je zagledal mene, mi je pomignil s prstom. Naredil sem se, kot da ne vem, koga kliče. On pa je zarenčal: »Ti ja, ki imaš rdeč šal!« Negotovih korakov sem mu sledil. Pri vstopu sem takoj opazil na podboju sosednjih vrat pritrjen škripec z vrvjo. Zaslutil sem, da me ne čaka nič dobrega.

»Mislite kaj govoriti?« me je surovo nadrl.

»Seveda, samo vprašajte me.«

Očitno mu je bilo dovolj mojega izmikanja. Stopil je do mene in mi prisolil zaušnico, da me je kar obrnilo. Potem je potegnil moj rdeči šal z vratu in mi z njim zavezal oči. Ni mi bilo jasno, kaj namerava narediti z menoj. Naslednji trenutek me je že porinil pod tisti škripec. Zvezal mi je z vrvjo roki zadaj, nato pa me potegnil gor, da sem obvisel na vrvi. Ne da se opisati, kako strašno boli, ko se ti zareže vrv v zapestje in zastane kri v rokah. Potem je začel udrihati po meni z nekim topim predmetom in vpil, ali bom govoril ali ne.

Kmalu je končal ter odšel v sosednjo sobo, kakor sem pač mogel ugotoviti. Zdelo se mi je, da je minila cela večnost, tako dolgo ga ni bilo nazaj. Končno sem zaslišal korake. Sklonil sem glavo in obmiroval. Slutil sem, da me opazuje. Odločil se je, da me spusti dol. Odvezal mi je roki in šal, s katerim sem imel zavezane oči. Opotekel sem se na sredo sobe. Strašo so me bolele roke v zapestju in ramah. Nebogljen sem stal in se sam sebi zasmilil.

Pojavil se je še drug inkvizitor, hrust, višji za glavo od mene. »Stolkli vas bomo kot dunajski zrezek,« je sovražno sikal. A za tisti večer je bilo dovolj.

Sojetniki v celici so mi dali prostor, da sem sedel na prične. S sočutjem so zrli vame. Stiskalo me je v grlu in brez besed sem jim pokazal roke, ki so bile v zapestju podplute in odrgnjene do krvi.

Ko pa se je naslednji dan nagibal koncu, me je zopet zaskrbelo, kakšna bo noč. Bal sem se, da me bodo zopet obesili za roke, ki so bile še bolj razbolele in podplute. Želel sem si, da bi si moj rabelj izbral kako drugačno mučenje. Tako sem se skoraj razveselil, ko sem vstopil v tisto pošastno pisarno, pa nisem opazil škripca z vrvjo na podboju. Sedela sva za mizo drug drugemu nasproti. Začel mi je naštevati skoro do potankosti moje sodelovanje z OF. Tudi Strelo je omenil. Začudeno sem se zazrl vanj. Od kot neki vejo vse to?

Štiri dni in noči me je mrcvarila Rupnikova P. P. Verjetno je moj zaslišavalec ugotovil, da le nisem tako velika riba, kot so pričakovali. Morda je celo želel končati moj primer. Sestavil je zapisnik in mi ga dal prebrati in v podpis. Tudi če ne bi podpisal, ne bi to nič spremenilo.

Premestili so me v zapore v Povšetovi ulici. Povsem drugačno vzdušje je vladalo in kar nekako oddahnil sem si tam. Nekega dne je prišel nemški SS podoficir z dvema vojakoma z nalogo, da dobi kakih deset zapornikov za razna dela v vojaški bolnici (SS lazaret) na Bleiweissovi cesti. Bil sem odrejen na tisto delo. Vsako jutro je prišel potem podoficir in odkorakali smo na omenjeno mesto. Delali smo preko dneva. Opoldne smo dobili nekaj jesti in zvečer tudi. V zaporu je bila hrana zelo pičla.

Nekega dne, ko smo kidali sneg po dvorišču bolnišnice, je pritiskal hud mraz, da je rezalo v roke. Mencal sem si jih, da bi si jih ogrel. K meni je pristopil stražar. Bil je skoraj še otrok, ki mu je šele začel poganjati puh pod nosom. Vprašal me je, če me zebe.

Svet v številkah

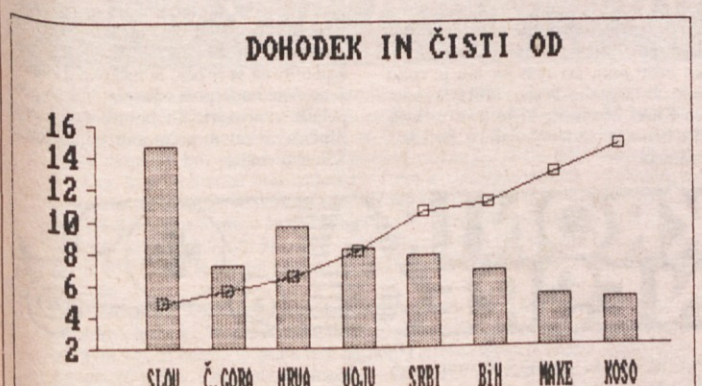

Iz podatkov slovenske SDK, ki jih je zbrala iz periodičnih obračunov za lansko devetmesečje v 26497 ozdih po vsej državi, je mogoče razbrati, kolikšen dohodek je ustvaril delavec v posamezni naši republiki ali pokrajini in koliko plače je prejel. Na graf je primerjalno zarisan ustvarjeni dohodek na delavca in izplačani čisti osebni dohodek. Dohodek je podan v stolpcih v vrednostih milijon dinarjev, krivulja pa kaže primerjalno (ne v realnih količinah) odstotke čistega OD glede na ustvarjeni dohodek. Podatki kažejo, da je glede na ustvarjeni dohodek čisti OD najmanjši v Sloveniji, kar dovolj zgovorno zanikuje govorjenje o previsokih osebnih dohodkih v Sloveniji.

POTA IN STRANPOTA

§

dežurni poročajo

IZGINILO OSEM KOKOŠI — Neznan storilec je v noči na 12. februar vlomil v kokošnjak Poldeta Berusa na Kuzarjevem Kalu in odnesel osem kokoši, po poredeljkovem ceniku vredne 320 tisočakov. Vlomilca še iščejo.

OLJE SE JE VNELO — 12. februarja je gorelo v stanovanju bloka na Cesti herojev v Novem mestu. Fanika Krivec je namreč na prižganem plinskem štedilniku pustila ponev z oljem. Slednje se je zaradi vročine vnelo, ogenj pa je zajel tudi kuhinjsko napo. S požarom so opravili poklicni gasilci, škode pa je za 500.000 din.

VINJEN USMERJAL PROMET — Novomeški miličniki so 11. februarja pridržali do iztreznitve 46-letnega Ranka Tomića iz Regerče vasi. Možakar je vinjen hodil po cesti in usmerjal promet, zato so ga miličniki napotili domov, a je tudi tam razgrajal in grozil podnajemnikoma. Ni bilo druge, kot da gre v uradne prostore za hlajenje vročih glav.

OB KOLO Z MOTORJEM — 7. februarja med 18. uro in 23.30 je nekdo 17-letnemu Alešu Š. iz Straže ukradel kolo z motorjem. Vozilce je stalo parkirano pred novomeškim domom JLA, Aleš pa je oškodovan za 2 milijona dinarjev. Storilca še iščejo.

SMRT NA CESTI

KOČEVJE — 7. februarja ob 6,40 je prišlo na magistralni cesti v Vasi pri odcepu za vasico Potok do hude prometne nesreče, v kateri je izgubil življenje 45-letni voznik kolesa z motorjem Ljubomir Štimec iz Grivca. Štimec je vozil v smeri Kočevja, na usodnem kraju pa ga je prehiteval s poltovornjakom 33-letni Stanko Šafar iz Lokev pri Delnicah. Med prehitevanjem je prišlo do trčenja, pri katerem se je Štimec tako poškodoval, da je med prevozom v ljubljansko bolnišnico umrl.

Poljaki konkurirajo trgovcem

O lanskem delu dolenjskih tržnih inšpektorjev — Boj proti slabim obrtnikom — Vse več nedovoljene trgovine — Poljaki česti gosti Dolenjske

Padec standarda, ki smo ga v minulem letu vsi občutili na svoji koži, je po svoje obeležil tudi delo dolenjskih tržnih inšpektorjev. Še pred dvema ali tremi leti je bilo slišati pripombe, da se občani poredkoma zatekajo po pomoč k inšpektorjem, lani pa je bil slika precej drugačna. Prijave so kar deževale, največ zaradi pičlih količin osnovne vrste kruha na prodajnih policah, spet drugi so se pritoževali, da v mesnicah ni moč kupiti cenejših vrst mesa.

Uslužbenci novomeške uprave inšpekcijskih služb so tovrstne prijave sproti preverjali. Zdi se, da je bilo s kruhom najhuje v Črnomlju. V prodajalne so ga prihajale le neznatne količine in žele proti koncu leta so pekarne povečale obseg peke osnovne vrste kruha. Prav tako so bile opravljene kontrole dobave in prodaje cenejših delov mesa, predvsem tistih iz III. kategorije. Pomanjkanje tovrstne mesnine je bilo hitro pojasnjeno: potrošniki so ga pač najprej pokupili, v prodaji so ostajali le dražji kosi in temu primerne so bile reakcije tistih, ki v mesnici niso bili pravi čas ali nimajo te sreče, da so z mesarjem bodisi v sorodu, bodisi vsaj v poznanstvu.

Pregledi gostinskih lokalov v minulem letu so prinesli veliko kršitev, od tega, da bife posluje kot gostilna ali obratno, do pomanjkljivo označenih cen, poslovnega časa in še česa. Na srečo pri večini gostincev izrečeni ukrepi zaležejo, so pa tudi taki — primer Darinke Rakar iz Gradca je najočitnejši — ki se na delo in odločbe inšpektorjev požvižgajo. Podobno je pri obrtnikih. Kršitev je veliko, najpogostejše so prekoračitve obsega dejavnosti, pomanjkljivi računi, prav tako je bilo najdenih veliko število neregistriranih obrtnih dejavnosti, bili so primeri protipravno pridobljene premoženjske koristi na račun previsokih cen, da nesolidnega dela ne omenjamo. Toda tudi slednjemu so inšpektorji napovedali oster boj: v ilustracijo navedimo primer »Usnjene galanterije« Zorana Pešića iz Novega mesta, za katerega so inšpektorji zaradi nekvalitetnih izdelkov in slabo opravljenih storitev podali predlog za odvzem obrti.

• Kot jara kača se že dolga leta ob prebiranju poročil tržnih inšpektorjev vleče problem odkupa gozdnih sadežev. Kmetijske zadruge namreč tarnajo, da jim gobe z njihovih območij odpeljejo preprodajalci, ki sadeže potem transportirajo naprej proti Primorski in Italiji.

Sicer pa že podatek o lani opravljenih 1668 pregledih tržnih inšpektorjev pove dovolj o obsegu njihovega dela. Vseh ugotovitev enostavno ni moč strniti v takle zapis. Nemara velja omeniti le še odkrite primere nedovoljene trgovine, ko zasebniki po ulicah in vaseh ponujajo robo sumljive kvalitete in izvora, vse češče pa Dolenjsko obiskujejo Poljaki. V svojih prikolicah in prtljažnikih imajo domala vse, tudi take predmete, ki jih ne premore niti bolje založena trgovina s tehničnim blagom. Na njihovo žalost so morali nemalokrat pot proti morju prekiniti in se vrniti domov. Inšpektorji so jim blago namreč odvzeli, za nameček pa jih prijavili še sodniku za prekrške. Koliko posluha so imeli ti za bolj ali manj objektivne izgovore naših vzhodnih prijateljev, ni znano. Če so izhajali iz naših razmer, so jih morali razumeti.

B. B.

Zavoljo prehitre vožnje v kamniti zid

28-letni Zdravko Golubić podlegel poškodbam

NOVO MESTO — Minulo sredo, 8. februarja, je prišlo na Ljubljanski cesti v Novem mestu do hude prometne nezgode, v kateri je izgubil življenje komaj 28-letni Zdravko Golubić z Mestnih njiv.

Nekaj minut pred 18. uro se je Golubić s stoenko peljal po Ljubljanski cesti iz centra proti Bršljinu, zaradi prevelike hitrosti pa ga je na kockasti cesti v preglednem levem ovinku pričelo zanašati, tako da je najprej zapeljal čez desni obcestni robnik, nato pa silovito treščil v kamniti podporni zid. V nezgodi sta se hudo poškodovala voznik Gulubić in 22-letni sopotnik Nenad Petković, prav tako iz Novega mesta, oba pa so prepeljali v novomeško bolnišnico. Tam je še istega dne ob 23. uri Golubić podlegel hudim poškodbam.

KRAJA PRED HRAMOM

PAVLOVA VAS — Nekdo je med 23. januarjem in 12. februarjem pred vinskim hramom Brežičana Gvida Kostevca v Pavlovi vasi, z betonskega mešalca odvil elektromotor in ga odnesel. Kostevc je oškodovan za 500 tisočakov.

PODLEGEL RANAM

NOVO MESTO — Poročali smo že o hudi prometni nesreči, do katere je prišlo 4. februarja na magistralni cesti med Ljubljano in Zagrebom pri Hrastju. Takrat se je hudo poškodoval 21-letni voznik Ismail Bulbul, turški državljan na začasnem delu v ZRN. Iz novomeške bolnišnice so sporočili, da je Bulbul 8. februarja ob 21.45 hudim ranam podlegel.

ROTOVŽ OSTAL BREZ STREHE — Potem ko so gasilci rešili, kar se je dalo, in preprečili, da bi se ogenj razširil na sosednja poslopja, so od strehe na rotovžu ostali le ožgani tramovi. (Foto. J. P.)

S hektolitri vode nad rotovž

Ogenj v središču Novega mesta — Ogromna škoda na rotovžu — Nevarnost širjenja požara — Zgoreli streha in taborniška oprema — Žerjavka v pepelu?

NOVO MESTO — Glavni trg, staro mestno središče, kaže ponoči podobo, kot da bi izumrlo, saj je v njem le nekaj stanovalcev, zato ni čudno, da se za požar, ki je v petek zjutraj zajel rotovž, niti ne ve, kdaj je izbruhnil.

Ogenj in dim na stari mestni hiši so nekaj po četrti uri zjutraj prvi opazili delavci Komunale na trgu, vodja Milan Perpar pa je javil milici. Takoj po prejemu obvestila se je osem gasilcev iz poklicne enote s štirimi intervencijskimi vozili odpeljalo na trg. Z gasilci je bil takoj na mestu požara tudi poveljnik Mihail Hrovat. Hidranti za vodo na Glavnem trgu so bili pokvarjeni, zato so gasili z vodo iz cistern, to pot pa so prvič v pravem požaru uporabili tudi nove avtolestve. »Gorelo je kot kres. Valil se je gost dim, ki je onemogočal normalno gašenje, zato so si gasilci nadeli dihalne aparate. Bila je velika nevarnost, da bi se ogenj razširil na bližnja poslopja. Potem, ko smo na pomoč poklicali še enajst naših poklicnih gasilcev, nam je uspelo v eni uri požar omejiti. Pri gašenju smo porabili 10.000 litrov vode«, je po akciji povedal poveljnik Hrovat.

• Po ugotovitvah novomeške UNZ je petkov požar nastal v II. nadstropju rotovža, v prostoru, velikem 2 kvadratna metra. V njem je imela 74-letna čistilka Marija Malus poleg toaletnega paprija in čistilnih sredstev spravljene tudi PVC vrečke, kamor je stresala pepel. Ugotovljeno je bilo, da se je vnela ena od teh vrečk, požar pa se je razširil po lesenem ostrešju zgradbe. Ogenj je uničil 250 kvadratnih metrov površine, uničil strop bivše poročne dvorane ter stolp, v katerem so vgrajene ure. Materialna škoda je ocenjena na 100 milijonov dinarjev.

• Požar sredi mesta je pokazal tudi na odnos prenekaterih voznikov do nesreče. Sredi Škrabčeve ulice je stal tovornjak Ljubljanskih mlekarn in zapiral krajšo pot na trg, gasilci so pred rotovž vozili po daljši poti do mostu in nazaj. Bilo je še več takšnih, ki so s svojimi avtomobili kljub zapori rinili na trg in vozili »slalom« med gasilci in gasilskimi avtomobili.

Stari rotovž je sedaj brez strehe, sesul pa se je tudi eden od podstrešnih stropov, kjer so svojo opremo hranili taborniki Odreda gorjanskih tabornikov. Vse ostalo so rešii in za čudo je sredi ožganih tramov ostal nepoškodovan arhiv občinskega sodnika za prekrške. Ustavila se je tudi mestna ura, z drogom vred je padla tudi alarmna sirena in UKW antena. Vzroke požara posebna komisija še raziskuje, kot vse kaže, pa je zagorelo v enem od manjših prostorov v drugem nadstropju, kjer so shranjevali pepel. Rotovž namreč nima centralnega ogrevanja.

J. PAVLIN

GOREL FIČKO

BOŠTANJ — Viktor Novak iz Jablanice pri Boštanju se je 11. februarja ob 19.45 peljal s fičkom od doma proti Boštanju, pri Grahovici pa se mu je vozilo vnelo. Ogenj je lastnik skušal pogasiti sam, kasneje mu je z gasilnim aparatom priskočil na pomoč še voznik, ki je pripeljal mimo, vendar brez uspeha, avto je zgorel. Požar je zakrivil kratek stik na električni napeljavi. Škode je za milijon dinarjev.

VNELA SE JE SLAMNATA STREHA

VRHOVSKA VAS — 10. februarja okoli 10. ure je prišlo na stanovanjski hiši Ivanke Dornik v Vrhovski vasi, katero sta imela v najemu zakonca Janez in Pavla Kuhar, do požara. Očitno so se med kurjenjem vnele saje v dimniku, iskre so padale na slamnato streho, ki se je vnela. Ogenj sta opazila zakonca Kuhar, na pomoč pa so jima priskočili še sosedje in prostovoljni gasilci iz Pirošice. Ogenj so pogasili, tako da je zgorel le del strehe in je škode za 400 tisočakov.

MED PREGLEDOM OB DENARNICO

BREŽICE — 8. februarja ob 7.30 je prišel v brežiško bolnišnico meščan Rajko Vučinić in se odpravil v rentgensko ordinacijo. Še prej si je slekel jakno in jo obesil v čakalnici, v oblačilu pa pustil denarnico. Nekomu jo je med Vučinićevo odsotnostjo uspelo zmakniti. Lastnik je bil tako ob 120 tisočakov gotovine in dokumente.

DELOVNA NEZGODA

KRŠKO — V krškem Vidmu, tozd Les, je prišlo 12. februarja ob 12.50 do delovne nezgode, v kateri se je huje ranil 35-letni Branko Zalokar iz Rovišč. Možakar je kot pomočnik priprave lesa delal na traku za odvajanje lesnih odpadkov, med nadzorom pa je opazil, da je bila med ljubljem tudi poldrugi meter dolga železna šipka, ki se je zagozdila med pogonski mehanizem. Zalokar je hotel z desno roko šipko odstraniti, pri tem pa mu je roko stisnilo ob valj, tako da ga je rešil šele sodelavec Karel Matjašič, ki je trak ustavil. Poškodovanca so prepeljali v brežiško bolnišnico.

PO DOLENJSKI DEŽELI

• Nekdo je minulo nedeljo nujno potreboval večje količine denarja. Ker so banke ob takšnih dneh običajno zaprte, ljudje pa dandanes posojajo le še marke, si je možakar pomagal drugače. Stopil je v pisarno trebanjskega motela Putnik in si tam sposodil nič več in nič manj kot 8 milijonov dinarjev. Kdo in za kaj je takšno vsoto denarja branil v pisarni, nam niti približno ni znano.

• Padec standarda je prizadel domala vse, 51-letna Novomeščanka A. M. pa si je nazlic temu zaželela novih oblačil. V novomeški Mercatorjevi blagovnici si je zato na prodajni polici izbrala bluzo, pozabila pa z njo stopiti k blagajni. Na pozabljivost so jo pravočasno opozorili in oblačilce vrnili trgovcem, željo po novi bluzi pa bo morala A. M. uresničiti kdaj drugič.

• Vsem pa padec standarda le ne more enako hitro do živega. Resda Dolenjska ni ravno znana po sposobnih in prodornih kadrih, zato pa je novomeška javnost toliko prijetneje presenečenja nad delavnostjo in uspešnostjo someščana, ki mu uspeva opravljati kar dva šihta: enega kot profesionalni politik, drugega kot bodoči direktor. Temu primerna je plačilna kuverta ob koncu meseca.

V MEGLI ZBIL PEŠCA

MOSTEC — 8. februarja okoli 4. ure se je po regionalni cesti med Dobovo in Brežicami peljal z osebnim avtomobilom 70-letni Rudolf Pavlič s Črnca pri Brežicah. Možakar je v gosti megli prepozno opazil 49-letnega pešca Milana Brajdiča iz Gorice pri Krškem, ki je hodil po sredi ceste, ob sebi pa potiskal kolo. Brajdiča je zadel in zbil po tleh, hudo poškodovanega pa so prepeljali na zdravljenje v brežiško bolnišnico.

NEPREVIDNO S PARKIRIŠČA

DRNOVO — 27-letni Miran Ulčnik iz Leskovca je 8. februarja ob 5.30 s tovornim avtomobilom zavijal s parkirišča pri gostišču Kovačič na magistralno cesto med Krškim in Drnovim. Hotel je zapeljati v levo proti Kostanjevici in pri tem pregledal osebni avtomobil, ki ga je proti Krškemu pripeljal 25-letni Igor Srpčič iz Zasapa pri Brežicah. Prišlo je do trčenje, v katerem sta se Srpčič in njegova 21-letna žena Ana hudo poškodovala; oba so prepeljali v novomeško bolnišnico. Igorja Srpčiča so zatem premestili v ljubljanski Klinični center.

Prazen tank rešil lastnika

Zaradi vlomov in tatvin je moral pred sodnike 25-letni Vahid Kisić iz Tuzle — Z mladoletnim H. K. obiskala Dolenjsko — Leto dni zapora

NOVO MESTO — 25-letnega Vahida Kisića iz Tuzle so pred dnevi v Novo mesto, kjer ga je čakalo sojenje zaradi obtožb o številnih vlomih in tatvinah, pripeljali iz Banja luke, kjer je v priporu že od lanskega 29. oktobra. Dejanja, zaradi katerih se je tokrat zagovarjal pred senatom novomeškega okrožnega sodišča, ki mu je predsedovala Milojka Gutman, segajo že krepko v preteklost, a vendar ne toliko, da se priče dogodkov ne bi spomnile.

Vahid Kisić je leta 1984 prišel s prestajanja kazni in kmalu spoznal mladoletnika H. K., ki je bil prav takrat na begu iz VPD Stolac. Kmalu sta se dogovorila o tem, da bosta obiskala Slovenijo. V Veliki Kladuši sta 4. septembra vzela osebni avtomobil in se z njim odpeljala na Dolenjsko, vendar se jima je vozilo blizu Krškega pokvarilo. Pustila sta ga ob cesti in se peš odpravila do mesta. Noč je že bila, ko sta v Papirniški ulici vlomila v golf Andreja Kerina, potrgala žice in jih hotela spojiti, da bi vžgala motor, vendar je bil na lastnikovo srečo tank z gorivom prazen. Ni jima preostalo drugega, kot da se odpravita v sosednjo garažo Jožeta Špilerja. Tam sta vlomila v osebni avto opel rekord ter se z njim odpeljala proti Novemu mestu. Med vožnjo sta vozilo poškodovala, zato sta že naslednjo noč v Škocjanu obiskala garažo Bogdana Krašne in zmaknila BMW. Na njuno srečo so bili v vozilu rezervni ključi, s pomočjo katerih sta se nato odpeljala proti Polhovemu Gradcu.

S tem pa spisek njunih grehov še ni zaključen. 5. septembra istega leta sta med potepom po Dolenjski vlomila v počitniško hišo Slavka Polaka na Vinjem Vrhu in očitno iskala denar, saj sta objekt, ko denaja ali vrednih predmetov nista našla, razočarana zapustila. Odpravila sta se v Dolenjo Staro vas pri Škocjanu, kjer sta iz vikenda Alojza Luzarja ukradla daljnogled, zatem pa vlomila še v počitniško hišo Ivana Zupana, od koder sta prav tako odšla praznih rok. Noč sta zatem preživela kar v bližnji koruzi.

Kisić je sodnikom na obravnavi tvezel, da se vlomov ne spominja, češ da je bil pod vplivom alkohola in tablet, medtem ko je krivdo za tatvine vozil večidel jemal nase mladoletni H. K. Vedel je namreč, da bo kot mladoletnik pred sodiščem drugače obravnavan, zato je kavalirsko hotel Kisića rešiti večje kazni. Navzlic temu je sodišče imelo dovolj dokazov tudi za Kisićevo krivdo in ga je za vsa očitana dejanja obsodilo na enotno kazen enega leta zapora.

B. B.

Tolažbe mimo zakona

O lanskoletnih prekinitvah dela na Dolenjskem — Vodilni delavci pristajajo tudi na nezakonitosti

Verjetno je bilo minulo leto rekordno po številu prekinitev dela, zato nič čudnega, če je stavkovni val pljuskniil tudi po Dolenjski. O tem dovolj zgovorno pričajo tudi ugotovitve družbenega pravobranilca samoupravljanja, ki je prekinitvam dela v vseh štirih dolenjskih občinah namenil kar precej svojega dela in časa.

Omenimo le dogajanje v novomeškem Novoteksu, katerega korenine segajo že v konec predlanskega leta; prav družbeni pravobranilec samoupravljanja pa je bil tisti, ki je enega najbolj spornih samoupravnih sporazumov predlagal v oceno ustavnemu sodišču SRS. Gre za določilo, po katerem se bolniški stalež ni štel v tako imenovani »polni sklad ur«, kar pa je sodišče označilo kot neustavno in nezakonito, zaradi česar bodo morali sporazum v Novoteksu spremeniti. Med ostalimi prekinitvami omenimo tisto v Beti-tozd SŠTU in Krki-tozd Zdravila. V obeh primerih je bilo nezadovoljstvo odpravljeno po tehtnih in temeljitih razgovorih z delavci, tako da ukrepanje pravobranilca ni bilo potrebno. Drugače pa je bilo v IMV. V tamkajšnjem tozdu Tovarna avtomobilov so delavci ob prekinitvi svoje zahteve strnili v devetnajst točk; vzroki za nezadovoljstvo so se pokazali v notranji organizaciji in poslovanju. Vodstvo tozda je nato razpravo o problematiki neumestno razširilo, govorilo se je o stvareh, na katere delavski svet vsaj kratkoročno ni mogel vplivati. Takšnemu načinu reševanja težav se je družbeni pravobranilec uprl in je s tem seznanil tudi delegate skupščine občine Novo mesto. Da je imel prav, se je pokazalo konec lanskega leta, ko je prišlo do novih prekinitev. Delavci so takrat, kot je verjetno znano, zahtevali nezakonito izplačilo OD v enakem delu, čemur pa je bilo začuda ugodeno.

Prav ta stavka v IMV je pokazala, da se ob takšnih priložnostih poleg upravičenih velikokrat pojavljajo tudi zahteve, ki jih zakonito ni moč rešiti. Izplačilo osebnega dohodka v enakih zneskih je ena od takih, omenimo še zahteve po povečanju OD pred upokojitvijo, itd. Družbeni pravobranilec ob tem ugotavlja, da se ob prekinitvah dela velikokrat pozablja na ustavnost in zakonitost, tisti vodstveni delavci pa, ki jim zakon in ustava nista le frazi, dobivajo za svojo doslednost oznake nesposobnosti. »Največkrat je tako, da prekinitve prinesejo le kompromise, ki problemov ne rešujejo, pač pa jih zgolj odlagajo,« pravi Anica Bilbija, družbena pravobranilka samoupravljanja za štiri dolenjske občine.

B. B.

SAM SE JE OBSTRELIL

VAVPČA VAS — 8. februarja so v črnomaljski zdravstveni dom prepeljali 67-letnega Martina Vukšinića, lovca iz Vavpče vasi. Možakar, sicer član LD Smuk, je 8. februarja okoli 9. ure v kleti stanovanjske hiše čistil lovsko puško. Našel je tudi naboj, star kakih 10 let, in ga, misleč, da je prestar za aktiviranje, dal v puško in sprožil. Šibre so pri tem udarile v betonske stopnice, od koder se je ena od šiber Vukšiniću odbila v nogo.

TATVINI

BREŽICE, SEVNICA — V času med 28. januarjem in 5. februarjem je nekdo iz stanovanjske hiše Brežičana Marjana Marčiča ukradel zlate ženske uhane z belim kamnom, vredne 400.000 din, in ob njih odnesel še nekaj brezvrednih plastičnih uhanov. V približno enakem obdobju je nekdo iz mehanične delavnice žage v Sevnici ukradel motorno žago Husquarna, vredno 1,8 milijona dinarjev. Storilce še iščejo.

Kratkohlačni prestopniki

ČRNOMELJ — V preteklem letu se je v črnomaljski občini drastično povečala mladoletniška kriminaliteta, ki je že dosegla kritično točko. Otroci do 14. leta starosti so storili kar 53 kaznivih dejanj, mlajši mladoletniki 24 in starejši mladoletniki 35. V letu 1987, ki je veljalo, kar se kaznivih dejanj mladoletnikov tiče, za povprečno, so otroci zašli na kriva pota 25-krat, tisti od 14. do 18. leta starosti pa 22-krat. Žal tudi v Črnomlju opažajo, da se starostna meja prestopnikov niža, vendar je kljub temu zastrašujoč podatek, da so lani kar tretjino vseh kaznivih dejanj v občini storili nepolnoletni občani.

Nič manj spodbudno pa ni, da so med kaznivimi dejanji mladoletnikov, kjer sicer prevladujejo tatvine (18), velike tatvine (18) in odvzemi motornih vozil (10), tudi rop, umor in poskus umora. Ob vsem tem se nehote poraja vprašanje, kaj je vzrok za takšen porast. Je to moralna kriza, povezana s krizo naše družbe nasploh? In kdo so tisti, ki bi to problematiko vsaj ublažili, saj se je povsem preprečiti ne da? Policija najbrž ne, saj vstopi v akcijo šele, ko je dejanje že storjeno. Socialna služba ali vsaj pri osnovnošolcih tudi svetovalna služba, v kateri so psiholog, pedagog in socialni delavec? Delno že, toda kaj, ko družno ugotavljajo, da so njihovi uspehi kljub naporom pičli! Zakaj? Ker temeljni problemi izhajajo iz družin, ki pa se navadno zapirajo pred nasveti in pomočjo od zunaj.

Da je res tako, potrjuje tudi dejstvo, da je največ prestopnikov iz neurejenih družin, kjer gospodari alkohol in kjer imajo starši premalo nadzora nad otroki. Vendar pri tem ne gre obsojati samo romskih družin, družine priseljencev ali domačinov. Mladi prestopniki enakomerno izhajajo iz vseh teh družin. In če starši ne morejo stopiti na prste svojemu nadebudnežu, ki stopi na stransko pot pri desetih letih in potem leto za letom niza kazniva dejanja — takšnih fantov imajo v črnomaljski občini 6 — lahko kaj malo storijo uradne institucije, ki so sicer ustanovljene tudi za preprečevanje mladinskega kriminala.

M. BEZEK-JAKŠE

KRONIKA NESREČ

PO PREVRAČANJU ŠE V DREVO — 31-letni Zlatko Kranjec iz Ljubljane se je 11. februarja ob 16.25 peljal s kombijem iz Ljubljane proti Zagrebu, pri vasi Poljane pa je iz neznanega vzroka zavil skrajno v desno, nekaj časa vozil po travnati bankini, nato pa zapeljal po nasipu navzdol. Vozilo se je večkrat prevrnilo in nato treščilo v drevo. Voznik Kranjec se je v nesreči huje ranil, njegov 11-letni sin Denis pa laže. Oba so prepeljali na zdravljenje v novomeško bolnišnico, materialne škode pa je bilo za 31 milijonov dinarjev. Vozilo je bilo last Vitex Commerca z Visokega.

TRČIL V PEŠCA — 11. februarja ob 21.35 je 57-letni Anton Brandstatter iz Ljubljane pešačil iz smeri Štefana proti Trebnjemu, pri vasi Pristava pa ga je dohitel voznik tovornjaka, 31-letni Brane Markeljc iz Studenca. Pričel je pešca prehitevati, takrat pa mu je nasproti pripeljalo neugotovljeno vozilo. Markeljc se je umikal v desno, pri tem pa je zadel pešca in ga zbil po cesti. Brandstatter je bil na srečo le laže ranjen in se zdravi v novomeški bolnišnici. Materialne škode je za 500 tisočakov.

ŠPORTNI KOMENTAR

Koliko veljajo naslovi?

Kakšna so merila za dodelitev sredstev v krški ZTKO?

Megleno nedeljsko dopoldne, ko se je v okolici Krškega preko 100 slovenskih kolesarjev borilo za naslove republiških prvakov v ciklokrosu, je bilo kot nalašč za razmišljanje o mestu in vlogi, ki ga ta šport ima v posavskem središču. Ne vemo sicer, v katerem lokalu so se zbirali in sestankovali člani organizacijskega odbora tega prvenstva, toda reči je treba, da je imenitno uspelo, navzlic temu da kolesarsko društvo Videm še danes nima enega samega kvadratnega metra svojih prostorov. Člani vodstva kluba se pač dobivajo po raznih lokalih in stanovanjih, tekmovalci in trenerji pa na ulici.

Resda je kolesarstvo v krški občini sorazmerno mlad šport, klub deluje šele četrto leto, to pa verjetno ne more biti razlog za mačehovski odnos. Navsezadnje je kolesarski šport mestu že prinesel nekaj naslovov državnih prvakov, Krško je z Igorjem Kranjcem dobilo enega največjih upov v Jugoslaviji, to pa je tamkajšnjim telesnokulturnim delavcem očitno še premalo. Ne le da so krški kolesarji brez prostora, tudi sredstva, ki jih dobivajo od zveze telesnokulturnih organizacij, so izredno pičla. A tudi to bi nekako še bilo razumljivo, če bi bila merila za vse enaka. Tako pa na seznamu prednostnih športnih panog v Krškem — če temu lahko rečemo tako — najdemo kolesarstvo šele na petem ali šestem mestu, pred njim pa so rokomet, plavanje, karate, tudi krajevna društva TVD Partizan. Težko bi rekli, po kakšnih kriterijih se športni dinar v Krškem deli, skoraj zanesljivo pa ne po rezultatih.

Rokometaši sila povprečno uspevajo v republiški ligi, plavalni šport ima v Krškem sicer bogato tradicijo, vendar se po rezultatih zadnja leta ne more primerjati s kolesarji, karate ima vsega enega tekmovalca, znanega izven občinskih meja, medtem ko društva TVD Partizan v teh okvirih niso primerljiva. Takole na prvi pogled bi bilo moč celo reči, da je zaenkrat poglavitno merilo za dodelitev sredstev v krški ZTKO to, koliko predstavnikov ima kakšen šport v organih odločanja. Rokomet je vsaj za zdaj v najboljšem položaju.

B. BUDJA

Vstopnice za prvo ligo v žepu

Izredno pomembna zmaga novomeških odbojkarjev v Ljubinju — Kar 3:0 — Peklensko vzdušje v dvorani — Prva liga je vse bliže — Start tudi v I. SOL

Navzlic napornem potovanju so se novomeški odbojkarji v zgodnjih nedeljskih urah dobro razpoloženi vrnili z napornega gostovanja pri bivšem prvoligašu v Ljubinju. V derbi srečanju prvega spomladanskega kola prvenstva II. zvezne lige so namreč zabeležili gladko zmago, ki jim je na stežaj odprla vrata v I. zvezno ligo. Do uspeha pa so prišli precej težje, kot kaže rezultat.

Vzdušje v nabito polni športni dvorani v Ljubinju — po nekaterih ocenah je bilo v njej kar blizu tisoč razgretih navijačev — je bilo peklensko, gostitelji so se zavedali, da v tem srečanju morajo zmagati, če želijo ostati v boju za vstop v prvoligaško društvo. Na srečo se Novomeščani niso zmedli, proti nasprotniku, ki se je za drugi del prvenstva precej okrepil in je kvalitetno vsaj za 50 odstotkov boljši od tiste ekipe, ki se je jeseni predstavila v novomeški športni dvorani, so zaigrali odličo. Težko je reči, kdo si zasluži več pohval. Nekatera poročila omenjajo Jovića, prav nič ni zaostajal borbeni Prah, kot ne ostali, ki so v soboto stopili na igrišče: Brulec, Černač, Smrke, Kosmina, Povšič in Bašić. Pionirjevci so bili boljši od nasprotnikov v vseh elementih igre, dobro so servirali, odlično igrali ob mreži in prav nič slabše v polju. Čeprav se sliši čudno, pa sta veliko k njihovemu uspehu pripomogla tudi objektivna sodnika. Nista se pustila zmesti ob pritiskih domačih igralcev, nekajkrat so ju oblegali tudi funkcionarji domačega kluba, vendar sta svoje delo dobro opravila. Očitno pa gostitelji poraza niso znali športno prenesti: po zadnji zaključni žogi so napadli sodnika, ki sta jo v splošnem neredu komajda odnesla brez hujših posledic. Novomeški odbojkarji so tako uspešno prestali verjetno najtežje gostovanje, upati je le, da jim ta zmaga ne bo stopila v glavo kot tista v predzadnjem jesenskem kolu proti Salonitu. Če bodo še naprej tekme jemali enako resno, potem jim prva zvezna liga ne more več uiti.

- **Kar precej zapletov je bilo pred pričetkom sobotnega derbija med Ljubinjem in Pionirjem. Gostitelji so namreč Novomeščanom pripravili presenečenje v obliki slabe razsvetljave, daleč od predpisane. Pionirjevci zato niso hoteli na igrišče, nastopili so šele po intervenciji delegata tekme, še predtem pa zahtevali, naj se njihova pripomba vpiše v zapisnik. Na srečo jim tudi slabša vidljivost ni mogla do živega.**
- **Tekmo 13. kola proti Studentu Vazduhoplovstvo igrajo Novomeščani v soboto ob 19. uri v športni dvorani pod Marofom.**

V soboto pa se je pričel tudi drugi del prvenstva v I. republiški ligi. Kočevci so gostovali v Topolšici in gladko izgubili, čeprav so v prvem setu močno vodili. Upati je, da se spomladi ne bo nadaljevala dokaj skromna jesenska bera kočevskih odbojkarjev.

B. B.

ZMAGA, KI PELJE V PRVO LIGO — Novomeški odbojkarji so v soboto v Ljubinju izbojevali izredno dragoceno zmago, s katero so naredili pomemben korak h končnemu cilju. Zaslužni za sobotni uspeh so prav vsi, ki so stopili na igrišče, med njimi tudi Brulec in Černač (na posnetku). Da so v dobri formi, bodo lahko Novomeščani pred svojimi gledalci potrdili v soboto zvečer proti ekipi Student Vazduhoplovstva.

PRI ČLANIH ZMAGA ČRNOMALJCEV

ČRNOMELJ — Minulo nedeljo je bil v Črnomlju medobčinski strelski turnir v počastitev občinskega praznika. Nastopile so ekipe Duge Rese, Trebnjega, Novega mesta in Črnomlja, v članski konkurenci je ekipna zmaga pripadla gostiteljem, ki so nastreljali 709 krogov, drugi so bili Trebanjci (680), tretji pa Novomeščani (672). Posamično je zmagal Ivanetič (Črnomelj) s 184 krogi, drugi je bil Cugelj (Trebnje) 179, tretji pa Stonič (Črnomelj) 177. Med mladinci je zmagala ekipa Duge Rese pred Črnomljem, posamično pa Rauhova (Črnomelj) s 176 krogi, pri pionirjih pa vnovič Duga Resa pred Trebnjim in Novim mestom. Posamično je zmaga pripadala Novomeščanu Ovničku s 171 krogi.

IVANETIČ IN KOSOVA

NOVO MESTO — V Novem mestu je bilo minulo soboto kvalifikacijsko strelsko tekmovanje za prvenstvo SRS z zračno puško. V moški konkurenci je s 372 krogi zmagal Semičan Ivanetič, pri ženskah pa Novomeščanka Smiljana Kos, ki jih je nastreljala 362. Poleg nje je normo za nastop na prvenstvu izpolnila tudi Semičanka Rauhova s 346 krogi, enako kot ekipa semiške Iskre, ki je nastreljala 1096 krogovo.

Igralci so za okrepitve

Rokometaši ribniškega Inlesa-Rika pred startom spomladanskega dela prvenstva — Dolgoročni cilj je II. zvezna liga

RIBNICA — Krepko spremenjena in pomlajena vrsta rokometašev ribniškega Inlesa-Rika je dokaj uspešno zaključila jesensko sezono in vprašanje, ki si ga tamkajšnji ljubitelji tega športa danes najpogosteje zastavljajo, je, ali bo pomlad enako uspešna. Enako aktualno je tudi vprašanje, ali lahko Ribnica z današnjo ekipo računa na morebitno povrnitev drugoligaškega statusa.

Igralci in člani uprave so letošnjo zimo na številnih sestankih govorili o tej temi, vendar skupnega jezika niso našli. Igralci so namreč mnenja, da bi veljalo ekipo okrepiti z močmi od drugod, člani uprave pa zagovarjajo stališče, naj prednost dobijo mladi domači igralci. Ne glede na to, kako se bo končal spopad dveh različnih pogledov o tem, kako naprej, pa je venarle jasno, da si vsi želijo napredovanje in da jim je dovolj životarjenja v republiški ligi.

Ekipa je s pripravami na spomladanski del prvenstva pričela že prve dni leta, te dni se pripravljajo na Malem Lošinju, po vrnitvi v Ribnico pa igralce čaka uigravanje in brušenje forme za spomladanski nastop proti ekipi Krškega. Konkurenca za mesta v ekipi je velika, za mesto vratarja, denimo, enakovredno konkurirajo kar trije: Parezanović, Lapajne in Žagar. Sicer pa se igralski kader ni kaj dosti spremenil, v klub so se vrnili le Mohar, F. Šilc in Čirović.

Jesenski boji za točke so pokazali, da velja zimski premor kar najbolje izkoristiti za psihološke priprave igralcev, predvsem za to, kako se znebiti bremena domačega igrišča. Kajti Ribničani so minulo sezono prav pred domačimi gledalci igrali najslabše in zelo verjetno je, da bi bili brez teh spodrsljajev ob koncu še za kakšno mesto višje. Sicer pa bi bili v klubu letos povsem zadovoljni, če bi ponovili lanski rezultat, ko so na koncu osvojili 5. mesto. Ta cilj bodo skupaj z igralci skušali uresničiti Zdenko Mikulin, trener prve ekipe, Nikola Radić, ki bo delal z mladinci in hkrati skrbel za koordinirano delo vseh selekcij v klubu, ter Stojan Gelze, ki ima na skrbi pionirje. Po svoje pa je k vedrejšemu vzdušju v klubu prispeval tudi podpisan osnutek pokroviteljske pogodbe med Inlesom in Rikom, s čimer naj bi bilo tudi konec večnih skrbi za finančno poslovanje kluba.

M. GLAVONJIĆ

TOP TURNIR GRBIČU

NOVO MESTO — Tukajšnji namiznoteniški delavci so minulo soboto pripravili top turnir najboljših slovenskih igralcev, na katerem so manjkali le igralci Olimpije Zalaznik, Pavič in Smrekar, ki so tačas nastopali drugje. Po pričakovanju je v prvi skupini zmagal Mariborčan Marinko Grbić, presenetil pa je z drugim mestom mladi Ignjatović. Vrstni red — **1. skupina:** 1. Grbić (Strojna Maribor), 2. Ignjatović (Kovina Olimpija), 3. Gašić , 4. Unger (oba Sobota), 5. Jamšek (Strojna), 6. Kuzma (Sobota), 7. Kunter (Strojna), 8. Vizjak (Kemičar), 9. Hribar, 10. Rihtarič (G. Radgona); **II. skupina:** 1. Škafar, 2. Fajdiga (oba Olimpija), 3. Fridrih (Strojna), 4. Murn (Kočevje), 5. Plohl (Strojna), 6. Kus (Sobota), 7. Vitezič (Novo mesto), 8. Marković (Kemičar), 9. Špelič (Kočevje), 10. Žitek (Sobota).

KOŠARKA ZA OBČINSKI PRAZNIK

ČRNOMELJ — V počastitev občinskega praznika so tukajšnji košarkarski delavci minulo nedeljo, 12. februarja, pripravili košarkarski turnir, na katerem so nastopile štiri ekipe. Rezultati: Črnomelj—Novo mesto 62:59 (31:31), Veterani—Metlika 44:37 (18:22), Novo mesto—Metlika 52:43 (17:26) in Črnomelj—Veterani 71:57 (32:29). Končni vrstni red: 1. Črnomelj, 2. Veterani (Črnomelj), 3. Novo mesto (rekreativci), 4. Metlika.

Gneča na dnu vse hujša

Novomeški košarkarji le še točko pred tremi zadnjeuvrščenimi ekipami v I. SKL — Poraz v Domžalah

Gneča na lestvici prve republiške košarkarske lige je od kola do kola hujša, končni razplet pa vse bližje. Bolj ali manj je verjetno že znano, da bo novi prvak ljubljanski Mineral Slovan, nihče pa ta čas ne more z gotovostjo napovedati, kateri dve ekipi bosta morali ligo zapustiti.

Med najresnejšimi kandidati za izpad iz lige so tudi Novomeščani, čeprav so prvi del prvenstva zaključili s presenetljivo uspešno bero točk. Zato pa je bilo nadaljevanje katastrofalno, saj doslej niso zabeležili ene same zmage, medtem ko njihovi konkurenti na dnu zmagujejo. Vsega točka je še razlike treh zadnjeuvrščenih moštev do Novolesa, ki je v sobotnem kolu klonil v Domžalah. V uteho je Novomeščanom lahko le, da so pokazali presenetljivo dobro igro, prvi del zaključili celo v svojo korist in se dobro borili tudi v nadaljevanju. Še v 33. minuti je bil rezultat le 65:60 za gostitelje, vendar so ti v zadnjih minutah nadigrali Novomeščane in dokaj preprečljivo zmagali. Končni rezultat 92:79.

Do konca je še pet kol, boj za obstanek pa ogorčen. Novolesovci v soboto zanesljivo ne morejo računati na podvig v Ljubljani, to pa pomeni, da jih bo eden od treh konkurentov na dnu lestvice ujel, kajti v derbiju začelja se bosta pomerila Rudar in Maribor. Zelo verjetno je po vsem tem, da bo o usodi Novomeščanov odločalo srečanje v novomeški športni dvorani med Novolesom in Mariborom 87.

BESEDO IMAJO ŠTEVILKE

odbojka

II. ZVEZNA LIGA, zahod, moški, 12. KOLO: LJUBINJE—PIONIR 0:3 (-11, -13, -12)

Pionir: Jović, Bašić, Brulec, Peašinović, Prah, Povšič, Kosmina, Smrke, Petkovič, Černač, Travižan.

LESTVICA: 1. Pionir 22, 2. Jedinstvo Interplet 20, 3. Salonit 18, 4. Ljubinje 18 itd.

Novomeščani igrajo v naslednjem kolu doma s Studentom Vazduhoplovstvo.

I. SOL, moški, 12. KOLO: TOPOLŠICA—LIK KOČEVJE 3:0 (14, 7,7)

LIK Kočevje: Levstik, Bradač, Miklič, Obranović, Polovič, Hvala, Turk, Ahac, Drobnič, Marinč.

LESTVICA: 1. Brezovica 22 ... 9. LIK Kočevje 8.

Kočevci igrajo v prihodnjem kolu doma z mladinci Stavbarja MTT.

košarka

SKL, moški, 17. KOLO: HELIOS—NOVOLES 92:79 (41:43)

Novoles: Pintar 2, Gavranović 2, Cerkovnik 12, Bajc 31, Radulović 13, Andoljšek 2, Lučev 16, Lenart 1.

LESTVICA: 1. Mineral Slovan 31... 9. Novoles 21, 10. Rudar 20, 11. Iskra Nova Gorica 20, 12. Maribor 87 20.

V naslednjem kolu potujejo Novomeščani v goste k Mineral Slovanu, Rudar igra z Mariborom, Iskra pa s Postojno.

Dva naslova in republiški rekord

Kros za naslove SRS in mednarodni miting

KOPER, LJUBLJANA — Atletska sezona je vse bliže, minuli vikend je prinesel dvoje tekmovanj, na katerih so dolenjski atleti dosegli vidne uspehe.

Tako je bilo v Kopru republiško prvenstvo v krosu, na katerem sta v konkurenci starejših mladink atletiniji Iskre Tenel dosegli dvojno zmago. Zmagala je Udovičeva pred Kastelčevo, medtem ko je v članski konkurenci Fabjan zasedel 6. mesto. V skupnem seštevku ekip je zmagalo Velenje, Novomeščani pa so bili šesti.

V Ljubljani pa je bil mednarodni atletski miting, na katerem se je odlikovala Brežičanka Vladka Lopatič, ki je v skoku v daljavo s 604 cm postavila republiški rekord. Izkazal se je tudi njen klubski kolega Kuralić, saj je bil v skoku v višino drugi s preskočenimi 200 centimetri, enako kot prvouvrščeni Prijon iz Gorice.

S KEGLJAŠKIH STEZ

Predzadnje kolo dolenjske območne kegljaške lige se je končalo brez presenečenj. Vrsti Metlike in Mercatorja sta v gosteh prepričljivo opravili s svojima nasprotnikoma, sicer pa poglejmo rezutlata:

NOVO MESTO—METLIKA 4894:5027 (Novo mesto: Muslimović 803, Miklavčič 758, Štanc 818, Blažič 836, Avbar 814, Rakuša 845; Metlika: Šimec 817, Draganjac 848, Ribarič 861, Hutar 822, Štupar 863, Popovič 816) in RUDAR—MERCATOR 4715:4877 (Rudar: Franc Popit 757, Modrinjak 736, Ivanovič 779, Klevišar 807, Ljubenko 827, Fredi Popit 809; Mercator: Tkavc 807, Tratar 844, Maraž 799, Vidmar 761, Gričar 832, N. Goleš 834.

LESTVICA: 1. Metlika 20, 3. Novo mesto 18, 3. Novo mesto 4, 4. Rudar 2. Med posamezniki je najboljši N. Goleš z 9463 podrtimi keglji, drugi je Maraž (oba Mercator) 9168, tretji Šimec 9143, četrti Hutar 9141, peti Draganjac (vsi Metlika) 9095 itd.

Člani »bojkotirali« ciklokros

Krčani odlično pripravili prvenstvo v ciklokrosu — Na startu le štirje člani — Na Dolenjsko kar deset medalj — Prvaki Dremelj, Štangelj in Sajevčeva

KRŠKO — Prizadevni kolesarski delavci krškega KD Videm so v nedeljo dopoldne odlično pripravili prvo uradno letošnjo prireditev, republiško prvenstvo v ciklokrosu. Udeležilo se ga je preko 100 kolesarjev iz devetih slovenskih klubov, škoda le, da na startu ni bilo nekaterih najboljših, predvsem članov, saj so se v nedeljo pomerili vsega štirje. Klubi imajo pač svoj urnik priprav in očitno ta ciklokros ni sodil vanj.

Prvi so se na dobro pripravljeno progo v naselju Narpelj nad Krškim v meglenem dopoldnevu podali pionirji B. Zmagal je Valjavec (Sava), za njim pa sta prišla na cilj klubski kolega Berce in Ptujčan Kelner. Uvrstitve dolenjskih upov so bile takšne: 4. Grmšek, 6. Košar (oba Videm), 16. Macele (Krka). Pri pionirjih A je zmagal član domačega kluba Dremelj, drugi je bil Murn (Krka) in tretji Žajdele (Rog). Ostali dolenjski predstavniki so se uvrstili takole: 15. Martinčič (Videm), 17. Pešić, 18. Gašperin (oba Krka), 20. Malik (Videm), 26. Kastelic (Krka). Najmočnejša konkurenca je bila med mlajšimi mladinci, trojno zmago pa so slavili novomeški kolesarji. Vrstni red: 1. Štangelj, 2. Majde, 3. Mervar (vsi Krka), 4. Zupanc (Videm), 5. Ravbar (Krka), 6. Jarh (Videm), 13. Jordan, 14. Kovač (oba Videm). 15. Muhič (Črnomelj), 18. Marković, 19. Turk (oba Krka) itd.

V ženski konkurenci so vozila le štiri dekleta; zmaga je pripadla Marjeti Sajevec, 2. je bila Krnčeva, 3. Martina Sajevec, 4. Pavličeva (vse KD Krka). Pri starejših mladincih je prvo mesto odšlo v Kranj, slavil je Bertoncelj (Sava), drugi je bil Fink in tretji Eržen (oba Krka), Šturm je bil 9. in Krčan Žvar (oba prav tako Krka) 10. Kot že rečeno, so v članski konkurenci vozili vsega štirje, zmagal je Melanšek, pred Cvetom in Šmarcem (vsi KD Merx).

- **Že to nedeljo se bodo najboljši kolesarji v ciklokrosu pomerili na državnem prvenstvu, ki bo po krajšem premoru znova v Poreču.**

SREBRNO ODLIČJE — Novomeška ženska kolesarska vrsta postaja vse močnejša, Marija Krnc je na nedeljskem republiškem prvenstvu v ciklokrosu osvojila drugo mesto.

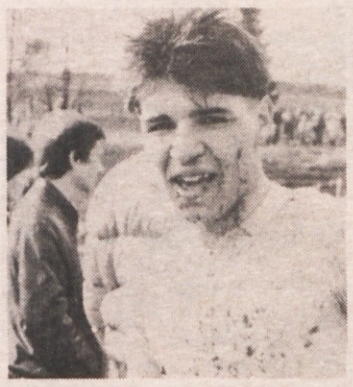

TOKRAT TRETJI — Milan Eržen, starejši mladinec KD Krka, je na dosedanjih prvenstvih v ciklokrosu že osvajal medalje, tokrat je zasedel tretje. Kako bo v nedeljo?

GOSTITELJI NAJBOLJE STRELJALI

ČRNOMELJ — V počastitev občinskega praznika in 45-letnice SNOS je tukajšnji občinski štab TO pripravil tradicionalno, že 6. strelsko tekmovanje obkolpskih občin, na katerem je nastopilo 13 ekip z 39 tekmovalci iz Duge Rese, Metlike, Kočevja in Črnomlja. Sodelujoči so se pomerili v streljanju z vojaško pištolo ter polavtomatsko in avtomatsko puško, skupna zmaga pa je pripadla ekipi OŠ TO Črnomelj 1 pred OŠ TO Kočevje II in ZRVS Črnomelj. Sicer pa je bil v streljanju s pištolo najboljši Kobetič (OŠ TO Črnomelj I), v streljanju s polavtomatsko puško Ilenić (ZRVS), zu avtomatsko pa Pelc (OŠ TO Kočevje II).

DVA DNI MALEGA NOGOMETA

ČRNOMELJ — Srednja šola Edvarda Kardelja v Črnomlju organizira v svoji športni dvorani turnir v malem nogometu, in sicer 25. in 26. februarja; pričetek ob 15. uri. Prijave sprejema organizator do 23. februarja, ko bo ob 19. uri žrebanje, po telefonu (068) 51-179 med 14. in 16. uro. Prijavnina je 100 tisočakov, najboljše pa čakajo poleg pokalov še bogate denarne nagrade.

ŠOLSKI ŠPORT IN REKREACIJA

- V Črnomlju je bilo pred dnevi območno prvenstvo v malem nogometu za mlajše pionirje. Novomeško občino je zastopala vrsta iz Brusnic, za Trebnje so igrali učenci mirenske osnovne šole, za Črnomelj pa OŠ Mirana Jarca. Prav slednji ekipi sta bili razred zase. Še posebej razburljiv je bil njun medsebojni obračun, ki se je končal brez zadetkov. Tako je odločala razlika v zadetkih; z minimalno prednostjo so naslov osvojili gostitelji, ki so imeli v svojih vrstah tudi najboljšega strelca turnirja Jožeta Miketiča s 5 zadetki. Rezultati: OŠ Brunice — OŠ Mirana Jarca 1:9, OŠ Brusnice — OŠ Mirna 1:8 in OŠ Mirana Jarca — OŠ Mirna 0:0. Vrstni red je bil naslednji: 1. OŠ Mirana Jarca, 2. OŠ Mirna, 3. OŠ Brusnice.
- Te dni pa so svoje moči na občinskem prvenstvu merili novomeški pionirji in pionirke v košarki. Med dekleti so nastopile štiri ekipe, prepričljivo pa je zmagala Vavta vas, za katero je igrala tudi najboljša strelka turnirja Diana Žagar, ki je dosegla 25 koškev. Rezultati: Vavta vas — Grm 25:9, Žužemberk — Šentjernej 2:34, Žužemberk — Grm 3:27 in Vavta vas — Šentjernej 23:7. Vrstni red: 1. Vavta vas, 2. Šentjernej, 3. Grm, 4. Žužemberk.
- Pri fantih so bile ekipe — nastopilo jih je osem — veliko bolj izenačene, najboljšo igro pa so pokazale moštva iz OŠ Katje Rupena, OŠ Bršljin in OŠ Grm. Najzanimivejša in najkvalitetnejša je bila polfinalna tekma med Grmom in Katjo Rupeno, ki je bila finale pred finalom. Najboljši strelec turnirja je bil Červ iz zmagovalne ekipe Katje Rupene s 76 koši. Rezultati: Bršljin — Šmihel 24:5, Katja Rupena — Dolenjske Toplice 33:12, Žužemberk — Grm 9:36, Šentjernej — Vavta vas 27:7, Grm — Katja Rupena 21:34, Bršljin — Šentjernej 29:16, Katja Rupena — Bršljin 40:16. Vrstni red: 1. Katja Rupena, 2. Bršljin, 3. Grm, 4. Šentjernej, 5. Dolenjske Toplice, 6. Šmihel, 7. Žužemberk, 8. Vavta vas.

- Razmere v gorah so za alpiniste še zmeraj ugodne in nič čudnega ni, če to s pridom izkoriščajo. Dolenjski seveda niso izjema. Tako je Brežičan Marjan Zver skupaj z Mihom Lipovškom opravil drugo zimsko ponovitev smeri »Steber revežev« v severni steni Velike Mojstrovke. Smer ima oceno IV+-V, dolga je 500 metrov, zanjo pa sta porabila enajst ur.
- Arnold Koštomaj, Marjan Zver in Miran Pribožič so pred dnevi uspešno preplezali Grintovčev steber, dolg 200 metrov, za podvig pa so potrebovali 5 ur. Smer ima oceno V- in IV.
- Novomeščan Dominik Krese je skupaj z Ljubljančanom Brunom Urhom vnovč preplezal prvenstveno smer v severni steni nad Šitom. Smer je kratka, dolga le 130 metrov, z oceno IV, nosi pa ime »Krokar«. Krese in Urh sta za plezanje potrebovala dve uri. Taista Naveza je preplezala tudi smer Raz Jalovca, dolgo 300 metrov, z oceno V, IV.
- Danes, 16. februarja, bo ob 18. uri v veliki dvorani novomeškega doma JLA zanimivo predavanje alpinista Silva Kara o znani gori Cerro Torre. Karo bo govoril o dveh svetovno znanih vzponih, in sicer o tistem v vzhodni steni ter o vrhunskem vzponu v južni steni. Vabljeni vsi, ki jih zanimajo podvigi vrhunskih alpinistov.
- Krški alpinisti so imeli konec minulega tedna skupno turo na Vršič. Dvanajst udeležencev je plezalo v steni nad Šitom in opravilo nekaj vzponov na vrhove.
- Stane Mokotar in Damjan Vidmar sta opravila zimski vzpon v severni steni Malega koritniškega Mangarta v Italiji. Preplezala sta severni steber, za kar sta potrebovala 10 ur. Smer je dolga 750 metrov, ocenjena pa z VI, A1.
- Roman Mihalič in Stane Horvat iz AS Trebnje sta v Jalovcu preplezala Hornovo smer, dolgo 300 metrov, z oceno III, IV, Ao.

SO TO TLA SKRIVNOSTNE ATLANTIDE?

Pozejdon, bog morja, je poslal kralju Minosu v dar lepega belega bika, ki je stopil iz morskih valov, da bi ga kralj žrtvoval bogovom. Toda kralj je bil tako očaran nad čudovito živaljo, da je bogove prevaral. Žrtvoval je drugega bika, ponosno darilo boga morja pa je obdržal zase. Vendar je Pozejdon opazil prevaro in lakomnost kralja Minosa ni ostala nekaznovana. Bog je zavdal kraljici z nenaravnim hrepenenjem po biku, ki ji ga je zviti mojster Daidalus potešil tako, da je izdelal leseno kravo, v katero se je skrila zaljubljena kraljica. Tako je prevarala bika, da se je sestal z njo. Kraljica je zanosila in rodila Minotaura, gnusno in kruto pošat, pol človeka, pol bika, ki ga je kralj, da bi skril sramoto, pregnal v neskončne labirinte, pod palačo, Atenčanom, ki jih je v vojni premagal, pa je naložil, naj mu za davek vsako leto pošljejo sedem dečkov in deklic, katere je potem spustil v labirint, da jih je Minotaur pobil. Sin atiškega kralja Tezej pa se je odločil, da bo Minotaura premagal. Prostovoljno je odšel z žrtvami na Kreto, ko pa je stopil pred kralja Minosa, ga je ugledala kraljična Ariadne in se vanj zaljubila. Dala mu je klobčič preje, da bi se lahko vrnil iz labirinta, ter začaran meč, s katerim naj bi ubil Minotaura. Res, ko je popeljal žrtve s sabo v labirint, je Tezej odvijal prejo, ubil Minotaura in se potem po sledi vrnil iz labirinta z vsemi svojimi rojaki. Ugrabil je Ariadno in se ukrcal na ladjo, da pa bi ga ne mogli zasledovati, je vsem drugim ladjam v pristanišču izbil dno.

KAJ JE MIT IN KAJ JE RESNICA

Skozi železne rešetke kukava v globino in si poskušava predstavljati, kako je izgledal labirint. Tu in tam v kamnitih tleh na prostranem prostoru, polnem razvalin, antičnih stebrov in stopnišč, vidiva takšne rešetke, ki od zgoraj zapirajo pot v starih grških mitih opevano prizorišče, v katerem je končalo toliko ljudi. Torej je ta strašni kralj resnica, in ne le mit. Ali res stojiva na tleh, kjer so pred davnimi tisočletji bogovi občevali z ljudmi, jim pomagali v stiskah in neprestanih vojnah in hudo kaznovali njihovo samovoljo in nepokorščino? Na vprašanje, ali so tukaj hodili bogovi, bi seveda težko našla odgovor, številne razvaline, ostanki umetnin, kipov, fresk, posodja, da, celo kraljevski prestol, pa pričajo o tem, da je nekdaj tukaj živel človek na zelo visoki civilizacijski stopnji. Kako tudi ne! Saj to so ostanki Knososa, najbolj mogočnega naselja starodavne minojske kulture. Njen nastanek in njen padec sta se zgodila nekje v sivini evropskega jutra, in čeprav je cvetela skoraj dva tisoč let, od nje dolgo po njenem padcu ni ostalo več kot miti, ki so jih pripovedovali in pozneje tudi zapisali stari grški pripovedniki. V njih je celotna minojska kultura podoba cvetoče in bogate Krete, srečnih in lepih ljudi, uživajočih v številnih bogatih sadežih narave in umetnosti, kateri so se z vso radostjo predajali. Ljubili so slikanje, ples in glasbo, dobro kretsko vino in številne umetnine in dobrote, ki so jih dovažali z ladjami iz vzhodnih dežel, s katerimi so imeli bogate kulturne in trgovske stike. Na prostranem mestnem trgu so prirejali popularne bikoborbe, darovali so bogovom in občudovali svoje lepotice, oblečene v krila in značilne bluze z globokim izrezom, iz katerih so štrlele bujne prsi. Le včasih so si nadeli bojno opremo in se podali z ladjami na kopno. Vojskovanje jim namreč ni bilo toliko v krvi. Bolj so bili spretni rokodelci in trgovci. Čeprav niso imeli lastnih surovin, so se znali oskrbovati z njimi iz dežel ob sredozemlju. Kupovali so bron in baker in izdelovali lično orodje, orožje in okrasne predmete. Njihov kralj Minos je živel v čudoviti palači, v kateri je bila vodna napeljava in napeljava za odpadne vode in izplake, neke vrste kanalizacija.

Še danes znanstveniki ne vedo natančno, kdaj in zakaj je minojska kultura propadla, niti si niso edini v sodbah o tem, kdo so pravzaprav bili ti zagonetni stari prebivalci Krete, ali so prišli iz Azije ali pa so bili Grki po rodu. Veliko bi lahko razkrile številne tablice s starodavnimi zapiski, nekakšnimi hieroglifi, ki so jih našli med izkopaninami, vendar jih dolgo niso mogli razbrati. Zapisani so v dveh različnih pisavah. Starejšo so poimenovali linear A in mlajšo linear B. Ko so končno le dešifrirali mlajšo pisavo, so na veliko začudenje ugotovili, da je jezik na tablicah neke vrste stara grščina, zelo pa jih je razočarala vsebina. Tablice naj bi bili nekakšni spiski blaga, živine in trgovskih pošiljk. O življenju in razmišljanju takratnih ljudi povedo kaj malo.

TUJCI RAZKRIVAJO PRETEKLOST

Starodavna minojska kultura je za dolgo izginila s sveta. Tam nekje ob trojanskih vojnah naj bi se izgubila v temi. Pa že trojanske vojne so se godile v času mitov, bogovi so se borili na eni in na drugi strani in pomagali ljudem. Sloviti Homer je v svojih delih natančno opisoval dogodke in kraje, vendar so ljudje dolgo mislili, da so to le produkti njegove pesniške fantazije. Vendar ne vsi. Nemec dr. Heinrich Schliemann je s pomočjo njegovih verzov leta 1873 odkril v Mali Aziji antično Trojo, kmalu zatem pa se je odpravil na Peloponez, kjer je odkril starodavne Mikene, zraven pa še grobnico (ki jo je pripisoval znanemu kralju Agamemnonu, vojskovodju pri Troji) in v njej antični zaklad. Mikenska kultura je cvetela tam okoli 1600 do 1200 pred našim štetjem, že Schliemann pa je slutil, da bi bilo moč najti na Kreti še starejšo kulturo, katero so tudi omenjali Homer in drugi stari grški pisci. Poskušal je dobiti dovoljenje za izkopavanje tudi tam, vendar mu takratne turške oblasti tega niso dovolile.

Kar se ni posrečilo zvitemu Nemcu, se je posrečilo Britancu siru Arturju Evansu. V začetku tega stoletja so pod njegovim vodstvom izkopali na dan celo mesto, za razliko od drugih arheologov pa se je Evans spustil tudi v podvig, ki še danes buri duhove v znanstvenem svetu. Razvaline ni samo izkopaval, ampak je del antičnega mesta tudi rekonstruiral, tako da dobijo obiskovalci, ki se sedaj trumoma potikajo po najdišču, dokaj stvarno podobo o tem, kako je to mesto z mogočno kraljevsko palačo vred nekoč izgledalo. Mnogi strokovnjaki so namreč prepričani, da se je Evans z rekonstrukcijo spustil predaleč.

Naj si je sir Evans še tako prizadeval z izkopavanjem in rekonstrukcijo, naj so mu najdeni ostanki davne kulture povedali še toliko o takratnih ljudeh, o njihovih povezavah s takratnimi prebivalci Azije, Afrike in Grčije, o njihovem vsakdanjem življenju in umetnosti, pa so razvaline ostale neme od enem od poglavitnih vprašanj. Zakaj je ta starodavna civilizacija tako rekoč na višku moči in razcveta, tam okoli leta 1500 pred našim štetjem, naglo propadla, dokler niso od nje ostale le še ruševine?

JE BILA TO ALTANTIDA?

Izkopavanja drugih pomembnih kulturnih središč na Kreti, ki so cvetela hkrat iz mogočnim Knososom, so pokazala, da so vsa našla zaton približno ob istem času, tam okoli leta 1450 pred našim štetjem. Se je takrat čez celo Kreto usul plaz močnih sovražnih vojska, se sprašujejo znanstveniki. Nekateri znaki, na daleč razmetane ogromne skale, ostanki vulkanskega pepela in pa nenadni konec vseh cvetočih mest pa znanstvenike vodi tudi k drugačnemu razmišljanju. Približno v tem času se je v Sredozemlju zgodila strahovita naravna katastrofa, ki je popolnoma spremenila podobo otoka Thira ali Santorina. Prej cvetoči vulkanski otok kakih sto kilometrov severno od Krete je pričel stresati prebujajoči se vulkan. Kakih petdeset let naselbine ob obali zasipaval vulkanski prah in stresali so jih potresi. Prebivalci so pustili vse za sabo in se umaknili, po petdesetih letih pa se je otok še enkrat stresel v strahoviti eksploziji in en del se je pogreznil v morje. Strokovnjaki pravijo, da je bila eksplozija Thire ena največjih zemeljskih katastrof. Moč eksplozije je bila štirikrat večja od tiste, ki je leta 1983 prizadela otok Krakatau v bližini Jave in v kateri je izgubilo življenje 36 tisoč ljudi. Tudi takrat je bruhnil v atmosfero ogromen oblak vulkanskega dima in pepela, ki je obkrožil celo zemljo. Eksplozija severnega soseda naj bi po ugibanjih imela usodno posledico tudi za Kreto in njene prebivalce. Strahoviti potresi naj bi takrat porušili številna naselja, mogočen udarni val naj bi opustošil obale in pepel, ki je za več dni zatemnil nebo, naj bi pokril ruševine. Res, da naj bi maloštevilni preživeli zopet delno obnovili naselja, vendar je bilo minojske kulture s tem praktično konec.

Nekateri znanstveniki, in teh je čedalje več, so prepričani, da se ni treba podajati naokrog po širni zemeljski obli in ugibati, kje bi našli ostanke pradavne, v mogočni katastrofi izginule kulture države Atlantis, ki jo omenjajo stari miti. Zanje je nenaden propad minojske kulture dovolj zgovoren dokaz, da je bila ta uničena kultura prav na Kreti.

NAZAJ NA CELINO

Zgodovina je čudna stvar. Noge so utrujene od neštetih izlizanih kamnov, v glavi je zmešnjava od številnih podatkov, vtisov in miselnih preobratov. Kaj je pravzaprav res? Kamni so neme, mogočne priče preteklosti, njihova govorica je razumljiva le vetru, ki piha z mogočnih gora in jih hladi, sončnim žarkom, ki jih grejejo že tisočletja, in morskim valovom, ki se neutrudno zažirajo v obale.

Modro morje naju ponese zopet nazaj na celino. Ko stojiva na mogočnih razvalinah Miken, naju obliva isto sonce in razgreto čelo hladi isti veter. Se v teh mogočnih zidovih, katere naj bi po pripovedovanju zgradili velikani, skriva podobna zgodovina kot v pradavnem Knososu? Kraljestvo mogočnega kralja Agamemnona je bilo znano daleč po Sredozemnlju. Včasih smo se učili, da so se sem preselili Minojci, potem ko so jih številni potresi pregnali iz prejšnje domovine. Sedaj pa znanstveniki trdijo drugače: Mikenčani so sicer veliko trgovali z Minojci, vendar, ker so bili bolj bojevit in osvajalski narod, so sčasoma prevzeli oblast tudi na Kreti. Od tod naj bi izhajal tudi jezik, ki so ga našli na minojskih tablicah. Gospodarili so na Kreti do njenega propada, potem pa so, kmalu po trojanskih vojnah, tudi sami izginili iz zgodovine. Mlajša, bojevitejša plemena so se privalila od severa, in čeprav so bila na precej nižji kulturni stopnji, jih mogočni zidovi niso mogli zadržati. Starodavna zgodovina Grčije se je potopila v kulturni mrak, iz katerega je ponovno zablestela klasična Grčija s svojimi številnimi državicami in novimi kulturnimi središči. To je bila šele prava zibelka evropske kulture, vendar obogatena s številnimi miti in pripovedkami iz davnine, iz časov, ko so še živela bajeslovna bitja in se vmešavala v usodo ljudi. Prav te pripovedke so pomagale, da so sodobni raziskovalci pravilno zastavili lopate in odkrili, da so na Kreti, v Troji in v Mikenah res živeli ljudje, da so imeli visoko razvito civilizacijo, pa naj so jo razvijali s pomočjo bogov ali ne.

OD ANTIČNE GRČIJE POD PROKLETIJE

Z mogočih zidov Miken se spustiva v »mladi« Korint, antično mesto z mogočnimi razvalinami in stebri, ki štrlijo visoko proti nebu. Včasih je bilo močno trgovsko in kulturno središče stare Grčije, kljub vsej veličastnosti, ki jo kažejo razvaline, pa se nama ob vsem, kar sva videla, zdijo še skoraj sveže, saj je Korint nastal »šele« v devetem stoletju pred našim štetjem. Ko se sprehajava sama med razvalinami — pozno popoldne je že, obiskovalce pa je pregnala popoldanska ploha, ena redkih, ki sva jih doživela na najinem potovanju po Grčiji — se nama pridružijo potepuški psi. Zvesto se plazijo za nama po starodavnih kamnih in naju ne zapustijo niti, ko se vrneva v avtodom, da bi prenočevala. Hvaležno použijejo ostanek večerje in poležejo okoli vozila. Kar varna se počutiva, ko jezno vstanejo in lajajo na vsakega, ki se poskuša približati najinemu domu. Zjutraj pa imajo prebivalci mesteca ob razvalinah posebno predstavo. Ko peljeva skozi mesto, se za nama podi cela pasja drhal, laja in tuli. Najvztrajnejši se ustavijo šele ob izhodu iz mesta in žalostno zrejo za domom na kolesih, ki so ga čez noč posvojili, pa jim je potem tako nepričakovano ušel. Zapeljeva čez slikovito korintsko ožino, delo številnih človeških rok, nato pa naju že kliče sever in žeja po domačih krajih.

Ustaviva se še v Termopilah, prizorišču zadnje bitke špartanskega vojskovodje Leonida in njegovih tristotih junakov. V neenakem boju so začasno zadržali kopensko vojsko perzijskega osvajalca Kserksa in s tem verjetno spreobrnili tok zgodovine. Potem naju na levi že pozdravljajo visoke gore in tam v megli božanski Olimp.

Knosos, katerega razvaline privabljajo številne turiste in raziskovalce, je nastal v samem jutru evropske kulture. Pet tisoč let so stari prvi temelji, pod njimi pa so našli sledove še starejših kultur. Kdo so bili skrivnostni prebivalci tega mesta, katerega cvetoča kultura je izginila tako nenadoma in je pustila za sabo le razvaline, neme priče nekdanje gospodarske in ustvarjalne moči? Še danes ne vemo natančnega odgovora.

Že stari Rimljani so imeli v načrtu skrajšati morsko pot med Jonskim in Egejskim morjem, zahtevni projekt pa je bil uresničen šele v prejšnjem stoletju.

Minojci so ljubili umetnost. To dokazuje tudi bogato poslikana kraljevska palača, v kateri naj bi nekoč živel Minos, neposredni potomec boga Zeusa.

Tudi ti mogočni stebri, ostanki Korinta nekdaj cvetočega mesta na prehodu med Peloponezom in Atiko, so slišali besede apostola Pavla, ko je na agori, mestnem trgu, govoril meščanom.

Mogočni zidovi Miken zbujajo spoštovanje. Njihov nastanek je povezan s številnimi miti. Že stari Grki niso verjeli, da bi lahko bili delo človeških rok, temveč so bili prepričani, da so jih zgradili bajeslovni velikani Kiklopi.

Prvi prebivalci Krete so še uživali v šumenju širnih zelenih gozdov. Dolga leta civilizacije, ki so bila za ta košček raja na zemlji tudi pogubna, so pustila za sabo goličave, iz katerih sedanji prebivalci le s težko mujo iztisnejo svoj vsakdanji kruh.

MLADI DOPISNIK

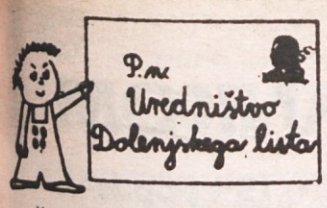

ČUDOVITI SPOMINI IZZA KRKE

Oglasile so se Mojca, Darja, Jožica, Barbara, Jana, Stanka in mentorica iz dopisnega krožka OŠ Tone Seliškar Cerklje ob Krki. Opisale so novoletno praznovanje z dedkom Mrazom. Ker pa so pismu priložile tudi pravcati album lepih fotografij o prijetnem novoletnem vzdušju, fotografije pa seveda niso gotove tako hitro, kot bi rekel keks, je Dolenjski list prijetne spomine cerkeljskih dopisnic objavil malce po novem letu. Res škoda, da v časopisu ni bilo prostora za fotografije, ki jih je posnel Vinko Šebrez. Z njimi bi si laže pričarali »federvagen«, s katerim se je letos pripeljal dedek Mraz, zaskrbljeno tov. Marijo, radovedne male Rome z Valentinom in sploh vso tisto čudovito novoletno družino.

ŽUŽEMBERŠKA RAZSTAVA O ASTRID LINDGREN

ŽUŽEMBERK — V tukajšnji osnovni šoli so danes zaprli vrata razstave o mladinski pisateljici Astrid Lindgren in njeni domovini Švedski. Razstavo so pripravili v okviru prireditev ob slovenskem kulturnem prazniku. Avtorico Pike Nogavičke so žužemberški osnovnošolci predstavili tudi v svojem glasilu Z bregov Krke.

OBISK IZ STUDIA D

Na seji uredniškega odbora našega časopisa nas je obiskala sodelavka Studia D Ivanka Mestnik. Bila je prva urednica »Mladih ob Krki«, glasila, na katero je še zdaj ponosna, saj je bilo res dobro. Kljub temu nas je spodbudila k iskanju novega, drugačnega. Vse se spreminja in prav nič nenavadnega ni, če dobiva naše šolsko glasilo novo podobo in vsebino. Nekdanja grmska učiteljica slovenskega jezika Ivanka Mestnik pomaga zdaj mladim oblikovati pionirsko oddajo, ki bo na sporedu Studia D vsako soboto ob 19.30. Rojstvo oddaje so napovedali za Silvestrovo in prav na novoletni večer je novorojenček res privekal na svet. Ustvarjalcem te radijske oddaje za mlade najboljše želje.

KATARINA JAKLIČ, 7.d
OŠ XV. divizije Grm
Novo mesto

VELESLALOM!

V začetku januarja smo se zelo razveselili, ko so nam s Pohorja sporočili, da nam bodo zaradi pomanjkanja snega dodatno usposobili progo za izvedbo smučarskega tečaja. Na Pohorju smo prebivali v Grmovškem domu. Po nekaj dnevih smučanja smo imeli tekmovanje v veleslalomu, kjer smo morali pokazati pridobljeno znanje. Ta dogodek je bil zame najlepše doživetje. Že prejšnji dan smo izžrebali startne številke in nestrpno sem čakal naslednje jutro. Končno je napočil čas, ko se je bilo treba pognati na progo. Kljub temu da sem na tekmovanju končal šele na devetem mestu, sem bil srečen, saj sem prvič tekmoval kot pravi smučarji, ki jih večkrat gledam po televiziji.

STANKO CIZEL, 5.r.
OŠ Maks Pleteršnik
Pišece

PUST IN FIŽOL

Na pustni torek smo se tudi učenci OŠ Loka našemili. Organizirali smo ples v maskah in na njem izbor najlepše in najizvirnejše maske. Kulturni program na šolski prireditvi smo posvetili pustnim šegam in navadam v naši okolici, saj smo pred tem pridno zbirali še žive pregovore o tem dnevu. Tudi tega smo slišali: Če na pustne dneve sneži, fižol to leto obrodi.

JANA RAMUTA
OŠ Loka
Črnomelj

RIBNICA PUSTA BREZ PUSTA

RIBNICA — Ribniška pustna komanda je letos zatajila. Celo otroci osnovne šole so namesto v maškare odšli v Ljubljano na ogled Cankarjevega doma. Največ veselja je bilo v Goriči vasi in Rakitnici. Za edino presenečenje je poskrbela spet le peterica ribniških pustnih inovatorjev, ki so po vzorcu iz tehničnega muzeja v Bistri izdelali starinske bicikle in z njimi nastopili na pustovanju v Cerknici, vozili so celo po Ljubljanskih ulicah pa tudi Ribničanom so se pokazali.

EDINI V VINIŠKEM OKOLIŠU — Ansambel z zvenečim imenom Renome je edini v viniški krajevni skupnosti, zato mu ne zmanjka povabil na nastope v okoliških krajih. Posebno ne, ker Miro in Matija Žalec ter Ivan Vrbanec igrajo tako narodno-zabavno kot zabavno glasbo. Čeprav igrajo skupaj šele leto dni, so že nastopili na festivalu v Števerjanu, sedaj pa se pripravljajo na nastop v Trstu.

NAJČA

»Špon, pa nam je uspelo, da smo končno le izdali svoj prvi tiskani časopis. Da, pred vami je tiskan časopis, kar pomeni za nas zelo velik napredek, za človeštvo pa nikakršen, saj so tisk že zdravnaj odkrili,« je v uvodniku januarske številke glasila novomeške OŠ Grm zapisala odgovorna urednica Jasna Simčič iz 7. b. Pravi, da so imeli v uredništvu nekaj težav z zbiranjem prispevkov. Časopisu so dali ime Najča, kar pomeni najboljši časopis. »Najboljši za nas, ker je naš,« pojasnjuje urednica. Težav so se očitno lotili na pravem koncu, saj so dodobra napolnili 12 strani.

OTVORITEV SPOMINSKE SOBE

23. decembra smo imeli v jedilnici krajšo slovesnost s kulturnim programom v počastitev dneva JLA. Borci I. brigade VDV in I. bataljona VOS OF, s katerimi sodelujemo že vrsto let, zlasti ob kulturnih prireditvah, so nam letos v ta namen podarili gradivo za spominsko sobo. To gradivo bo odslej stalno na ogled v jedilnici šole.

JANJA TRLEP, 7. b
OŠ Baza 20
Dolenjske Toplice

PUST

Mnogi otroci se pusta veselimo, ker se na dan norcev našemimo v klovne, Indijance, Kitajce, zdravnike. Jaz sem se tokrat za pusta našemila v klovna. Vzela sem očijevo karirasto srajco, svoje prevelike hlače, naramnice, mamine velike škornje in klobuk s črno ruto. Za pas pa sem si zataknila »povšter«. Odšla sem k prijateljici, s katero sva se odpravili v športno dvorano. Med potjo so ljudje dajali različne pripombe. Nekateri so me celo vprašali, če sem pojedla žogo. Ko sva prišli v dvorano, je kmalu prikorakala tudi povorka z različnimi maskami. Maškare so se razpršile po celi dvorani. S prijateljico Kajo, ki je bila oblečena v kavbojke sva do šestih zvečer gledali program. Nato sva odšli nasmejani domov in si rekli: »Da bi tak pust prišel še kdaj!«

NATAŠA KRULJAC
Osnovna šola Katja Rupena
4. a razred
NOVO MESTO

PEKLI SMO KRUH

Na naravoslovnem dnevu sem bila v skupini za gospodinjstvo. V spremstvu tovariša Dvojmoča smo si v pekarni v Krškem ogledali industrijsko pripravo kruha. Videli smo, da testo, razdeljeno v hlebčke, odpeljejo v parno komoro, kjer doseže temperatura do 240°C. Pogostokrat nimajo časa, da bi počakali, da bi se pečeni kruh ohladil. Ker dajo še toplega v košaro, izgubi prvotno obliko in pride v trgovine tudi zmečkan. Po vrnitvi iz pekarne, kjer smo ob odhodu dobili preste, smo v šoli pekli koruzni, ajdov, sadni, krompirjev in sojin kruh. Ob pokušanju našega kruha so nas tovarišice pohvalile. Bili smo veseli, ker nam je dan uspel in smo dobro opravili naloge.

ANA-MARIJA PETRIČ, 7.d
OŠ Jurij Dalmatin
Krško

NAŠ KULTURNI DAN

Pred praznikom slovenske kulture smo učenci uredili svoje knjižnice, napravili sezname knjig in prešteli tudi knjige v družinski knjižnici. Pripravljali smo se na kviz tekmovanje. Na kulturni dan smo ekipno tekmovali v poznavanju slovenskih književnikov in del, ki smo jih obravnavali v šoli. Pokazali smo tudi znanje o slovenskih igralcih, glasbenih in kulturnih ustanovah. Vsi smo dobro odgovarjali in težko dobili zmagovalce. Nato smo si ogledali slov. film KEKEC, za vesel zaključek pa še nekaj risank. To nam je uspelo, ker so nam starši in naša KS kupili videorekorder. Hvaležni smo jim.

URŠKA MUHIČ, 4. r.
podružnična šola Birčna vas

POSTALO JE PRAV ZANIMIVO

V 7. razredu imamo obvezen plesni krožek. Plešemo ob petkih po pouku. Zberemo se v telovadnici, pripravimo radio in počakamo tovarišico. Ko se začne ura, dekleta sedemo na klop in fantje nas izbirajo. Izbiranje plesalk je za fante najtežje, saj bi vsak hotel plesati z najlepšo, pa še vljudno morajo priti k plesalki. Kaj moremo, vsak si mora pač nekoga izbrati! Učili smo se že vrsto plesov, kot so polka, valček, dunajski valček, angleški valček, fokstrot, medvedek Tedy ipd. Na začetku sem mislila, da je to nesmiseln krožek, sedaj pa je postal ples prav zanimiv in ga rada obiskujem.

DANICA DEBELJAK, 7. r.
OŠ dr. Antona Debeljaka
Loški potok

ČISTO PRAVI GUSAR — Najbolj iskreno se rajanja veselijo otroci. Na OŠ Katja Rupena v novem mestu so vesele maškare skupaj s tovarišicami zaplesale v šolski telovadnici, kjer se je oglasil tudi tale gusar. (Foto: Jernej Jazbec, OŠ Katja Rupena)

TAKO SLABO SE ŠE NISMO ODREZALI

Udeležili smo se zadnjega občinskega prvenstva v odbojki. Nastopilo je pet dekliških ekip in tri fantovske. Pri dekletih smo bile najslabše ravno me. Tudi fantje niso imeli veliko športne sreče: s Pišečani si delijo zadnje mesto. Tako slabega prvenstva ne pomnim. Tako slabo se nismo odrezali še nikoli doslej. Kaj hočemo, bo pa drugič bolje! Prav je, da se športna sreče seli iz kraja v kraj.

MATEJA JANKOVIČ, 8. r.
OŠ Artiče

V KLEVEVŽU

Člani fotokrožka smo z mentorjem Miranom Matkovičem organizirali ekskurzijo v Klevevž. Spotoma smo se ustavili v struški konjušnici in na Otočcu ter poslikali lepe motive v naravi. V Klevevžu nam je oko najprej padlo na izvir termalne vode in na prelepi slap, po katerem smo se ozneje plazili in iskali motive za fotografiranje. Seveda ni manjkalo smeha. Prelepi sončni dan je bil res primeren za ekskurzijo.

ROBERT STRNIŠA, 8. b
OŠ Baza 20
Dolenjske Toplice

OBISK KOKOŠJE FARME

Ker smo se na narovoslovnem dnevu učili o sodobni reji kokoši, smo si ogledali kokošjo farmo Pršinovih v Dolenjskih Toplicah. Tam smo videli vsa gospodarska poslopja in delovne stroje. Kokoši hranijo s koruzo in pšenico, ki jim dodajajo krmila in vitamine. Za rejo kokoši imajo sodobno opremo, kot so tekoči trakovi za krmo, za pobiranje jajc in za čiščenje odpadkov. Brez tega bi morali za sodobno rejo vložiti veliko več truda. Pršinovi so veliko opreme naredili sami.

MARKO ŠENICA, 2.a
OŠ Baza 20
Dolenjske Toplice

VELIKI KIKIRIKI

Na kulturnem dnevu, kjer smo učenci delali v lutkovni, igralski, plesni, pevski, folklorni, instrumentalni, novinarski, filmski, likovni in jezikovni skupini, sem izbral jezikovno dejavnost. Učili smo se angleščino, drugače pa imamo le nemščino. »Angleži« smo na koncu zapeli pesmico. Sošolci so nam ploskali, čeprav smo peli bolj hripavo. Tega dne sta nas razveselila Nace Simončič, radovedni Taček, Nadja Vidmar, muca Liza, z lutkovno igrico Veliki Kikiriki. Hvala jima za obisk in še ju vabimo medse.

SAŠO LUZAR, 5. a
OŠ Škocjan

DOMŽALSKI ZGLED

RIBNICA — OK ZK Ribnica pripravlja razširjeno sejo svojega predsedstva z obrtniki, da bi se tako tudi ZK vključila med tiste, ki bodo kaj storili za razvoj obrti. V ta namen so pred kratkim organizirali obisk obrtnikov in drugih organov in organizacij v občini Domžale, kjer je obrt najbolj razvita. Zvedeli so, da kar 60 odstotkov občinskega proračuna napolnijo dajatve okoli 2.000 obrtnikov, sicer pa je v tej občini vseh zaposlenih okoli 12.000. Obrt ima v domžalski občini dolgo tradicijo.

PREMALO VODE

RIBNICA — Zaradi velike suše je že začelo zmanjkovati vode tudi v nekaterih območjih ribniške občine. Tako vozijo vodo celo k Novi Štifti, kjer je še nikoli ni manjkalo, pa k Sv. Gregorju in še na nekatera višinska območja občine, ki niso vezana na regionalni vodovod. Če se bo suša nadaljevala, bo vode zmanjkovalo tudi v dolini.

M. G-ć

BO OGREVANJE ZDAJ CENEJŠE?

RIBNICA — Polaganje toplovodnih cevi do Prijateljeva trga je zaključeno. Tako je tudi ta del Ribnice spojen z osrednjim toplovodom pri Inlesu, ki bo po načrtih ogreval večji del Ribnice. Seveda stanovalci pričakujejo, da bo tako ogrevanje cenejše.

M. G-ć

PO SLUŽBENI DOLŽNOSTI

KOČEVJE — Ob razgovoru z Janšo in Ruplom so v Kočevju delili tudi pristopne izjave za včlanitev v Slovensko demokratsko zvezo. Čeprav je bil obisk ogromen, so organizatorji prejeli le 4 izpolnjene izjave za sprejem v novo zvezo. To je povsem razumljivo, ker nas je bila večina tam po službeni dolžnosti.

P-c

TELEVIZIJSKI SPORED

PETEK, 17. II.

8.45 — 12.40 15.30 — 23.45 TELETEKST
9.00 VIDEO STRANI
9.10 KAJ JE FILM, 10. oddaja
10.10 TEDNIK
11.00 ALPE JADRAN
11.30 UMOR MARY PHAGAN, 1. del ameriške nadaljevanke
12.30 VIDEO STRANI
15.45 VIDEO STRANI
15.55 SP V KLASIČNIH SMUČARSKIH DISCIPLINAH
16.30 DNEVNIK 1
16.45 TEDNIK
17.40 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
18.00 ZLATI DEŽ, 6., zadnji del nadaljevanke
19.05 RISANKA
19.17 NAŠE AKCIJE
19.30 DNEVNIK 2
20.05 NAŠ EDINI SVET: MESTO V PESKU, 6. del dok. serije
20.40 DETEKTIVA IZ MIAMIJA, 7. del nanizanke
21.30 MINI SHOW ODZILA
21.50 DNEVNIK 3
22.05 STEKLENA CELICA, nemški film
23.35 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

17.00 Satelitski programi — 19.00 Videomeh — 19.30 Dnevnik — 20.00 TV abonma — 22.00 Skupščinska kronika — 22.20 Vsako sredo (ameriški film) — 23.50 Satelitski programi

TV ZAGREB

8.20 TV koledar — 8.30 Oddaja za otroke — 9.00 Zimski počitniški spored — 12.30 Poročila — 12.35 Ptice brez kril (ameriški film) — 14.05 Zimski počitniški spored — 15.15 Nočni program (ponovitev) — 17.15 Dnevnik 1 — 17.35 Oddaja za otroke — 18.05 Številke in črke — 18.25 Narodna glasba — 19.30 Dnevnik 2 — 20.00 Detektiva iz Miamija — 20.55 Ljubo doma, kdor ga ima (humoristična serija) — 21.30 Dnevnik 3 — 21.50 Kulturni magazin — 22.50 Nočni program — 0.50 Poročila

SOBOTA, 18. II.

7.50 — 14.10 in 13.55 — 1.00 TELETEKST
8.05 VIDEO STRANI
8.15 OTROŠKA MATINEJA
9.45 PERISKOP: PTT
10.45 ČRNOMELJ: OB 45. OBLETNICI SNOS-A, prenos
12.00 IZBOR TEDENSKE PROGRAMSKE TVORNOSTI
14.10 OB 45. OBLETNICI SNOS-A
14.40 ZADNJI MOHIKANEC, ameriški mladinski film
16.10 OB 45. OBLETNICI SNOS-A
16.30 DNEVNIK 1
16.45 SP V KLASIČNIH SMUČARSKIH DISCIPLINAH
17.25 KOŠARKA PARTIZAN:BOSNA
18.45 ZDAJ PA PO SLOVENSKO
19.10 RISANKA
19.30 DNEVNIK 2
19.59 UTRIP
20.20 ŽREBANJE 3x3
20.30 ČIPKE, 8. del nadaljevanke
21.30 KRIŽ KRAŽ
23.00 DNEVNIK 3
23.10 KALIFORNIJSKA SUITA, ameriški film
0.50 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

14.50 EP v atletiki in rokomet Borac:Zagreb — 19.00 Kako biti skupaj — 19.30 Dnevnik — 20.15 Ali gori Pariz? (francosko-ameriški film) — 22.55 Satelitski programi

TV ZAGREB

8.50 TV koledar — 9.00 Zimski počitniški spored — 10.30 Velika dežela (ameriški film) — 13.10 Prezrli ste, poglejte — 14.30 Kritična točka — 15.15 Folklora — 15.45 Dnevnik 1 — 16.00 Zasledovanje Grizlija Adamsa (mladinski film) — 17.30 Gruntovčani (3. del) — 18.30 Švenk — 19.30 Dnevnik 2 — 20.15 Lawrence Arabski (angleški film) — 23.55 Dnevnik 3 — 0.15 Nočni program — 2.15 Poročila

NEDELJA, 19. II.

8.40 — 23.20 TELETEKST
8.55 VIDEO STRANI
9.05 OTROŠKA MATINEJA
10.25 ČIPKE, 8. del nadaljevanke
11.20 DOMAČI ANSAMBLI: SLOVENSKI MUZIKANTJE
11.50 KMETIJSKA ODDAJA
12.55 LAHTI: SKOKI
15.40 ROPOT
16.30 DNEVNIK 1
16.45 OLIVERJEVA ZGODBA, film
18.15 SP V KLASIČNIH SMUČARSKIH DISCIPLINAH
18.45 RISANKA
19.00 TV MERNIK
19.30 DNEVNIK 2
19.59 ZRCALO TEDNA
20.20 SREČNO NOVO LETO 1949, 3. zadnji del nadaljevanke
21.25 PODARIM DOBIM, žrebanje
21.40 ZDRAVO
23.10 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

10.00 Danes za jutri — 14.25 EP v atletiki in rokomet Budučnost:Belinka Olimpija — 18.10 Anton Dermota (ponovitev) — 19.30 Dnevnik — 20.05 Cousteaujevo ponovno odkrivanje sveta (1. del poljudnoznanstvene serije) — 21.00 Dokumentarec meseca — 21.40 Športni pregled

PONEDELJEK, 20. II.

8.45 — 13.25 in 15.05 — 22.25 TELETEKST
9.00 VIDEO STRANI
9.10 KAJ JE FILM, 11. oddaja
10.10 MOZAIK: UTRIP
10.25 ZRCALO TEDNA
10.40 TV MERNIK
10.55 DA NE BI BOLELO
11.15 OČI KRITIKE
11.45 IGRANI FILM
15.30 SP V KLASIČNIH SMUČARSKIH DISCIPLINAH
16.10 PODARIM DOBIM, ponovitev žrebanja
16.30 DNEVNIK 1
16.45 MOZAIK, ponovitev
18.20 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
19.05 RISANKA
19.30 DNEVNIK 2
20.05 SEBASTIJANOVO DARILO, francoska drama
21.10 OSMI DAN
21.50 DNEVNIK 3
22.05 GLASBENI VEČER
22.15 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

16.30 Satelitski programi — 17.45 Po brezkončnosti sveta — 18.15 Svet športa — 19.30 Dnevnik — 20.05 Po sledeh napredka — 20.35 Shakespeare na TV: Timon Atenski (angleški film) — 22.45 Satelitski programi

TOREK, 21. II.

8.45 — 11. 25 in 15.30 — 23.25 TELETEKST
9.00 VIDEO STRANI
9.10 KAJ JE FILM, 12. oddaja
10.10 MOZAIK — ŠOLSKA TV
15.55 SP V KLASIČNIH SMUČARSKIH DISCIPLINAH
16.30 DNEVNIK 1
16.45 MOZAIK, ponovitev
18.00 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
19.05 RISANKA
19.20 DOBRO JE VEDETI
19.30 DNEVNIK 2
20.05 ČE NEKOČ POTRKAŠ NA MOJA VRATA, 2. del nadaljevanke
21.15 OMIZJE
23.15 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

17.00 Naša pesem — 17.30 Hokej — 20.05 Videogodba — 20.50 Žrebanje lota — 20.55 Svet na zaslonu — 21.35 ... — 22.25 Zabavni torek

SREDA, 22. II.

9.25 — 14. 40 in 15.25 — 0.25 TELETEKST
9.60 KAJ JE FILM, 13. oddaja
10.50 MOZAIK: DOKUMENTAREC MESECA
11.30 OSMI DAN
12.10 SVET NA ZASLONU
12.55 SP V KLASIČNIH SMUČARSKIH DISCIPLINAH
15.40 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
16.30 DNEVNIK 1
16.50 LAHTI: SKOKI
19.20 DOBRO JE VEDETI
19.30 DNEVNIK 2
20.05 FILM TEDNA: BOTER, ameriški film
23.05 DNEVNIK 3
23.15 SVET POROČA
0.15 VIDEO STRANI

ČETRTEK, 23. II.

9.35 — 14. 25 in 16.00 — 23.55 TELETEKST
9.50 VIDEO STRANI
10.00 KAJ JE FILM, 14. oddaja
11.00 MOZAIK — ŠOLSKA TV
12.55 SP V KLASIČNIH SMUČARSKIH DISCIPLINAH
16.30 DNEVNIK 1
16.45 MOZAIK, ponovitev
18.20 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
19.20 DOBRO JE VEDETI
19.30 DNEVNIK 2
20.05 TEDNIK
21.00 UMOR MARY PHAGAN, 2. del nadaljevanke
21. 50 DNEVNIK 3
22.05 PADEC ITALIJE

DRUGI PROGRAM

17.00 Satelitski programi — 18.00 Beograjski TV program — 19.00 Čas, ki živi — 19.30 Dnevnik — 20.05 Plesni nokturno — 20.15 Prisluhnimo tišini — 21.25 Oči kritike — 21.55 Video na Slovenskem — 22.15 Zabavnoglasbena oddaja — 23.00 Satelitski programi

100,6 MHz
studio D
EPP — OGLASI
ČESTITKE
Tel.: 28-160

PONEDELJEK:
8.00 Marketing program Studia D, 10.00 Redni program Studia D, Pesem tedna, 10.30 Novice, 11.00 Strižemo zastonj — ponovitev oddaje, 12.30 Novice, 13.30 Športna oddaja, 14.30 Novice, 15.15 Pesem tedna, 16.30 Novice, Lestvica narodno-zabavne glasbe, 17.10 Tema, 18.00 Kronika, 18.30 Biba, TV spored danes.

TOREK:
8.00 Marketing program Studia D, 10.00 Redni program Studia D, Pesem tedna, 10.30 Novice, 12.30 Novice, 13.30 Pogovarjamo se z... 14.30 Novice, 15.15 Pesem tedna, 16.30 Novice, Minute s klasiko, 17.00 Tema, 18.00 Kronika, 18.30 Biba, TV spored danes.

SREDA:
8.00 Marketing program Studia D, 10.00 Redni program Studia D, Pesem tedna, 10.30 Novice, 11.00 Prispevki iz gospodarstva, 12.30 Novice, 13.30 Glasbena ura, 14.30 Novice, 15.15 Pesem tedna, 16.30 Novice, Čestitke in želje naših poslušalcev, 17.00 Strokovnjak v studiu, 18.00 Kronika, 18.30 Biba, TV spored danes.

ČETRTEK:
8.00 Marketing program Studia D, 10.00 Redni program Studia D, Pesem tedna, 10.30 Novice, 11.00 Studio D včeraj, danes, jutri, 12.00 Predstavitev Dolenjskega lista, 12.30 Novice, 14.30 Novice, 15.15 Pesem tedna, 16.30 Novice, 17.00 Vse manj je dobrih gostiln, 18.00 Kronika, 18.30 Biba, TV spored danes.

PETEK:
8.00 Marketing program Studia D, 10.00 Redni program Studia D, Pesem tedna, 10.30 Novice, 11.00 Želeli ste, poslušajte, 12.30 Novice, 13.30 Športna oddaja, 14.30 Novice, 15.15 Pesem tedna, 16.30 Novice, Minute s klasiko, 17.00 Tema, 17.30 Želeli ste, poslušajte! 18.00 Kronika, 18.30 Biba, TV spored danes.

SOBOTA:
8.00 Marketing program Studia D, 10.00 Redni program Studia D, Izbor pesmi tedna, 10.30 Novice, 10.45 Na sončni in senčni strani Gorjancev, 11.00 Lestvica novosti, 12.30 Pionirska oddaja, 13.30 Čestitke in želje naših poslušalcev, 14.30 Novice, 15.15 Pesem tedna, 16.30 Novice, 17.00 Strižemo zastonj, 18.00 Kronika, 18.30 Biba, TV spored danes.

NEDELJA:
8.00 Začetek programa, 8.15 Pesem tedna, 8.30 Kmetijska oddaja, 9.30 Kronika, obvestila, 11.00 Mali oglasi, 12.30 Čestitke in želje naših poslušalcev

Radio Sevnica

ČETRTEK, 9. 2.
17.00 — Pozdrav in predstavitev sporeda
17.15 — Glasbeni uvod za ogrevanje
17.15 — Aktualno
17.40 — Rezervirano za...
18.10 — Vse v enem košu
18.25 — Glasbena oddaja
19.00 — Vključitev v skupni program radijskih postaj Slovenije

SOBOTA, 11. 2.
17.00 — Pozdrav in predstavitev sporeda
17.10 — Pionirski kotiček
18.00 — Glasbena uganka
18.15 — Reportaža
19.00 — Vključitev v skupni program radijskih postaj Slovenije

NEDELJA, 12. 2.
10.30 — Napoved sporeda
10.50 — Kmetijska panorama
11.10 — Nedeljski gost
11.25 — Kultura — šolstvo — izobraževanje
11.45 — Vesti za drobno gospodarstvo
12.00 — Aktualno
12.15 — ZVN
13.00 — Nedeljski poročevalec
13.30 — Čestitke naših poslušalcev

SREDA, 15. 2.
17.00 — Uvod in napoved sporeda
17.05 — Informativna kronika
17.20 — Tematska sreda (Naši kraji in ljudje)
18.25 — Glasbena oddaja
19.00 — Vključitev v skupni program radijskih postaj Slovenije

PIONIR VAM OMOGOČA NAKUP S PRIHRANKOM

Obveščamo vas, da bomo v času

od 30. 1. do 28. 2. 1989

pripravili v sodelovanju z vami prodajno akcijo rednega, opuščenega in izvoznega programa naših tipskih proizvodov:

preklopnih in drsnih vrat ter obešalnikov iz programa ALEA,

in sicer v industrijskin prodajalnah v Zagrebu, Reki, Ljubljani in Novem mestu.

Delovni čas
Vsak dan od 7.00 do 14.00
torek od 7.00 do 16.00, tel. 25-189
sreda od 7.00 do 17.00, tel. 23-423, 21-432
sobota od 7.00 do 12.00, tel. 23-423, 25-189

INFORMACIJE:

PIONIR
GRADBENO INDUSTRIJSKO PODJETJE NOVO MESTO

TOZD TKI KETTEJEV DREVORED 37
tel. (068) 21-826
telex: 35710 YU PIONIR telefax: 23-213
INDUSTRIJSKA PRODAJALNA LJUBLJANA
VOŠNJAKOVA 7 tel. (061) 317-984

V času prodajne akcije nudimo **15% popusta** pri gotovinskem plačilu ob naročilu, ta velja za celotni program tipskih proizvodov, še **30% dodatnega popusta** pa za izdelke iz opuščenega programa.

•

Nudimo tudi možnost plačila s čeki pod naslednjimi pogoji:
35% vrednosti izdelka kupec plača pri nakupu, preostalih 65% pa v treh obrokih.

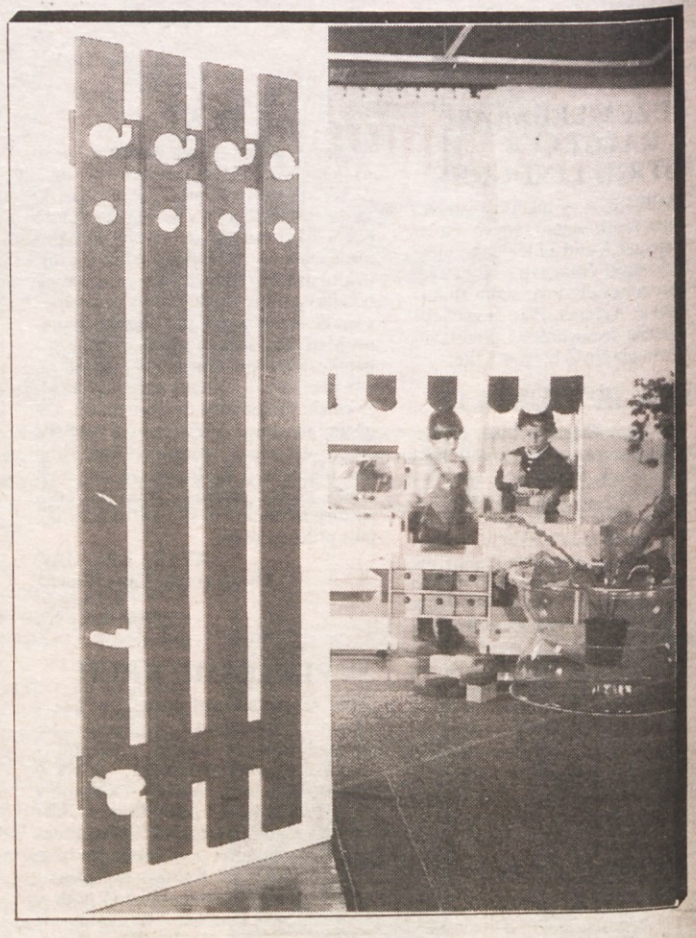

Mercator — kmetijska zadruga krka NOVO MESTO

TOZD KRMILA
n.sub.o., Novo mesto

po sklepu zbora delavcev objavlja

javno licitacijo
osebnega vozila Zastava LADA 15005

letnik 1982, v voznem stanju, registriranega.
Izklicna cena je 7,000.000 din.
Licitacija bo v petek, 24. februarja ob 12. uri na sedežu TOZD Krmila, Bršljin 16, Novo mesto. Ogled vozila bo možen isti dan eno uro pred pričetkom licitacije. Na licitaciji lahko sodelujejo vse pravne in fizične osebe, ki pri blagajni na sedežu TOZD pred pričetkom licitacije vplačajo kavcijo v višini 10% izklicne cene.
Prodaja se vrši po sistemu videno-kupljeno.
Prometni davek, stroške prenosa lastništva in druge morebitne stroške plača kupec.

76/7

SEKRETARIAT ZA OBČO UPRAVO
OBČINE NOVO MESTO

razpisuje

JAVNO PRODAJO

osebnega avtomobila R-4 GTL, letnik 1985, prevoženih 60.000 km, registriran do avgusta 1989, delno poškodovan. Izklicna ena je 4,000.000 din.
Prodaja bo v torek, 21. februarja, ob 14. uri na dvorišču upravne stavbe na Ljubljanski cesti 2.
Ogled vozila je mogoč 1 uro pred prodajo.
Na licitaciji lahko sodelujejo občani in družbeno-pravne osebe.
Pred licitacijo morajo interesenti plačati 10-odstotno varščino od izklicne cene.
Vozilo je potrebno plačati in prevzeti v 5 dneh po prodaji pri Sekretariatu za občo upravo.
Kupec plača še prometni davek.

79/7

---

tehnounion

ZASTOPSTVO TUJIH FIRM (IZVOZ, UVOZ), p.o. LJUBLJANA, Vošnjakova 2

Vabimo vas, da postanete naš sodelavec za prodajo garnitur posode AMC, in sicer na območju Novega mesta in Bele krajine. Zaželeno je, da imate svoj avtomobil, da ste stari od 25 do 45 let in da imate veselje do dela z ljudmi.
Podrobne informacije lahko dobite v petek, 17. februarja, ob 17. uri v novomeškem hotelu Metropol.

NEK

Nuklearna elektrarna Krško,
p. o., Vrbina 12,
objavlja prosta dela in naloge:

1. **tehnologa za procesne informacijske sisteme**
2. **tehnika za nadzorni program**
3. **tehnika za vzdrževanje merno-regulacijske opreme in tehnične zaščite.**

Pogoji:
pod 1:
— opravljena II. stop. fakultete — smer elektronika, informatika ali računalništvo
— 36 mesecev delovnih izkušenj na procesni računalniški tehniki
— aktivno znanje angleškega jezika
— 3-mesečno poskusno delo

pod 2:
— opravljena 4-letna tehnična šola, smer elektronika
— 18 mesecev delovnih izkušenj na vzdrževanju merno-regulacijske opreme
— pasivno znanje angleškega jezika
— 2-mesečno poskusno delo

pod 3:
— opravljena 4-letna tehnična šola, smer elektronika
— 18 mesecev delovnih izkušenj na vzdrževanju merno-regulacijske opreme
— pasivno znanje angleškega jezika
— 2-mesečno poskusno delo

Na objavljena dela in naloge se lahko prijavijo tudi kandidati brez delovnih izkušenj — pripravniki.
Kandidati naj pošljejo svoje prijave v 10 dneh po objavi. Odgovore bodo prejeli v 30 dneh po končanem zbiranju prijav.

70/7

Elektrarna Brestanica

RAZPIS ZA NAJBOLJŠEGA PONUDNIKA

1. Zainteresiranim delovnim organizacima in zasebnim gostincem oddamo v najem gostinski lokal pri športno-rekreacijskem centru v Brestanici za tri leta.
2. Ogled prostorov bo organiziran prvi ponedeljek po izidu razpisa od 12. do 16. ure.
3. Pismene prijave bomo sprejemali na gornji naslov 14 dni po objavi razpisa. Izbor bomo objavili v 30 dneh.
4. Pri izbiri bomo upoštevali najboljšo ponudbo — reference ponudnika, ki jih ima pri opravljanju gostinske dejavnosti. Dodatne informacije lahko dobite ob delavnikih po telefonu (0608) 79-150 v splošnem sektorju.

74/7

Mercator Agrokombinat Krško

TOZD Vinogradništvo-kleti Krško
na podlagi sklepa komisije za delovna razmerja
objavlja
prosta dela in naloge:

1. VODJA DELOVNE ENOTE VINOGRADNIŠTVO
2. KV vinogradnika

Delovno razmerje se združuje za nedoločen čas, s polnim delovnim časom.
Poskusno delo bo trajalo 3 mesece.
Pogoji:
1. visoka ali višja strokovna izobrazba vinogradniško-sadjarske smeri in 3 oziroma 5 let delovnih izkušenj na enakih ali podobnih delih in nalogah.
2. poklicna kmetijska šola, smer vinogradništvo-sadjarstvo, in 6 mesecev delovnih izkušenj na enakih ali podobnih delih in nalogah.

Kandidati naj pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljejo na naslov: Mercator-Agrokombinat Krško, Cesta krških žrtev 52, v kadrovsko službo. Rok za vlaganje prijav traja 8 dni po dnevu objave.
Kandidate bomo o izbiri obvestili v 15 dneh po končanem zbiranju prijav.

72/7

1864 UNION

HP Pivovarna UNION Ljubljana
vabi k sodelovanju
delavca
za opravljanje del in nalog

ORGANIZIRANJE PRODAJE za Dolenjsko

Delo je pretežno vezano na teren. Od kandidata se zahteva višješolska izobrazba ekonomske smeri in nekaj let prakse pri prodaji prehrambenih izdelkov.
Delo je zanimivo za mlajšega, komunikativnega delavca, ki se želi uveljaviti s svojimi rezultati.
Pisne ponudbe pošljite v 8 dneh Splošnemu sektorju, HP Pivovarne UNION, Ljubljana, Pivovarniška 2.
Prijavljene kandidate bomo obvestili o izbiri v 30 dneh po končanem zbiranju prijav.

71/7

ZAVAROVALNA SKUPNOST TRIGLAV n. sol. o. Ljubljana
DOLENJSKA OBMOČNA SKUPNOST NOVO MESTO n. sol. o.

AVTOMOBILSKA ZAVAROVANJA

A. ZAVAROVANJE AVTOMOBILSKE ODGOVORNOSTI

S to obliko zavarovanja se srečujemo vsi lastniki motornih vozil in prikolic. Zavarovanje je namenjeno pokrivanju škod oz. odškodnin drugim udeležencem v prometu. Zaradi velike škode, ki nastaja v prometnih nesrečah, in zato, ker vemo, da v večini primerov povzročitelj škode ne bi mogel sam pokriti, je tako z zakonom o obligacijskih razmerjih in z zakonom o varnosti v cestnem prometu določeno, da morajo biti registrirana vozila zavarovana.

Vemo pa, da niso vsi vozniki enako previdni, zato bi bilo krivično, da bi tisti, ki s svojim vozilom že vrsto let niso povzročili nobene škode, plačevali enako premijo kot tisti, ki povzročajo škodo. Tako voznikom, ki v preteklih letih niso povzročili škode, priznavamo popust (tako imenovani »bonus«), in sicer za vsako leto brez povzročene škode 10% premije. Ta popust lahko znaša največ 50%. Vozniki, ki so povzročili v preteklem letu škodo, morajo plačati osnovno premijo. V primerih, da so imeli škodnih dogodkov več, pa morajo plačati povišano premijo (tako imenovani »malus«).

Ob sklenitvi zavarovanja avtomobilske odgovornosti lahko sklenete tudi dodatno nezgodno zavarovanje potnikov v vozilu ali pa novo obliko AO-plus. Prav tako lahko sklenete tudi zavarovanje za škodo na steklih vozila. Zahtevajte zeleno karto in evropsko poročilo o prometni nezgodi!

B. ZAVAROVANJE AVTOMOBILSKEGA KASKA

To zavarovanje krije škodo na lastnem vozilu, ki jo povzroči voznik sam v prometni nesreči ali pa so posledica požara, viharja, toče, tatvine ali ropa.

Res je, da premije v tej vrsti zavarovanj niso ravno nizke, odvisne so od več kriterijev. Glavna postavka je nabavna vrednost vozila. Zavarovanec ima možnost odločiti se, s kolikšnim deležem svojega finančnega prispevka bo udeležen pri poravnavi škode (temu pravimo v zavarovalsvu odbitna franšiza). V prejšnji obliki zavarovanja — avtomobilska odgovornost — smo dejali, da imajo zavarovanci, ki niso povzročili škod, popust. Ta popust se prenese tudi na kasko zavarovanje pri zavarovancih, ki niso imeli v zadnjem letu niti AO škode niti AK škode.

Osnova za izračun letne premije je vrednost novega vozila, ki velja na dan sklenitve zavarovanja. To vrednost določimo, upoštevaje katalog cen in njegove tekoče popravke. Taka osnova je tudi izhodiščna postavka za izračun franšize (deleža škode, ki ga je zavarovanec izbral kot svoj prispevek za odpravo škode). Letna premija in tudi odbitna franšiza veljata v enakih zneskih, kot so vneseni v polico, celo zavarovalno leto, ne glede na to, da se je vrednost novo nabavljenega vozila med letom krepko zvečala.

Menimo, da ni nikakršnega dvoma o pravilnosti izbire osnove za izračun zavarovalne premije in franšize, če povemo, da bomo odškodnino izplačevali po dnevnih cenah, ki veljajo na servisih na dan popravila škode. (To določilo ne velja za totalne škode.)

lesna
slovenj gradec
gozdarstvo in lesna industrija

Mercator

krka

kmetijska zadruga krka
n. sub. o., novo mesto, cesta komandanta staneta 10

nudimo potrošnikom enkratno priložnost:
- **stavbno pohištvo, iverne plošče ipd. lahko kupite v naših trgovinah na 4 brezobrestne obroke,**
- **pri plačilu z gotovino 20% popust,**
- **cene so zagarantirane ob naročilu.**

Kjer ste vi, sem jaz v vami,
in kjer sem jaz, ste vi z menoj.

V SPOMIN

12. februarja je minilo žalostno leto, odkar nas je zapustil dobri mož, oče in stari oče

ALOJZ BARBO

Mali Kal 7, Mirna peč

Hvala vsem, ki mu prinašate cvetje in prižigate sveče!

Vsi njegovi

ZAHVALA

V 84. letu starosti nas je za vedno zapustila naša draga mama, babica in prababica

LJUDMILA UDOVČ-MILKA

Gradac 70

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in vsem, ki ste nam v težkih trenutkih kakorkoli pomagali, darovali cvetje in vence in pospremili pokojnico na zadnji poti. Hvala osebju Zdravstvenega doma Metlika in osebju pljučnega oddelka Splošne bolnišnice Novo mesto za požrtvovalno zdravljenje, govornikom za poslovilne besede, OŠ inž. Janeza Maretiča iz Podzemlja, družbenopolitičnim organizacijam in društvom iz Gradca, pevcem iz Črnomlja in mestni godbi iz Metlike. Vsem, ki ste pokojno v času njene bolezni obiskovali in ji lajšali bolečine, še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči sinovi: Milan, Matija, Boris in Vlado z družinami

ZAHVALA

V 88. letu starosti nas je za vedno zapustila naša dobra mama, stara mama, teta in prababica

FRANČIŠKA RUGELJ

iz Brinja pri Šentrupertu

Najlepše se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem, ki ste nam v težkih trenutkih kakorkoli pomagali, darovali cvetje, vence in svete maše in pokojnico v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti. Zahvaljujemo se gospodu kaplanu za poslovilne besede in lepo opravljeni pogrebni obred, sestri Marti iz Trebnjega in sestri Moniki iz Šentruperta, ki sta ji v času onemoglosti pomagali, ter pevcem in govorniku Petru Kurentu za govor ob odprtem grobu. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: vsi njeni

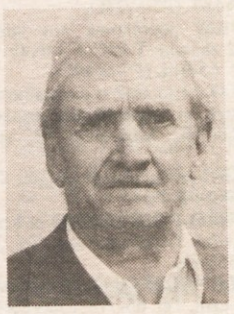

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega moža, očeta, starega očeta, brata, strica in svaka

FRANCA HROVATIČA

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, vaščanom in znancem, ki ste se tako številno poslovili od njega in ga spremili na njegovi zadnji poti, nam pisno ali ustno izrazili sožalje ter darovali cvetje. Posebna zahvala g. duhovniku za opravljeni obred, govorniku za poslovilne besede, gasilcem za spremstvo, pevcem za zapete žalostinke, kolektivu sektorja SI TOZD MKI GIP Pionir ter kolektivu DO Emona Dolenjka.

Vsi njegovi

Ljubil si naravo, dom in zemljo,
trta jokala bo, ko tebe v vinograd
več ne bo

ZAHVALA

V 74. letu starosti nas je zapustil ljubi mož, oče, stari oče, brat, stric in svak

JOŽE KAPŠ

Lokve 10, Črnomelj

Najlepše se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti, mu darovali vence in cvetje, nam pa izrekli sožalje. Posebna zahvala GD in ZB Petrova vas za pomoč pri organizaciji pogreba, govornikom za poslovilne besede, gospodu župniku za opravljeni pogreb, delovnim organizacijam ISKRA SEMIČ, SLOVENIJA PROJEKT Ljubljana, LB TDB Novo mesto, ZDRUŽENJE OBRTNIKOV Črnomelj in upokojenskem pevskem zboru Črnomelj. Vsem za vse še enkrat hvala!

Žalujoči: vsi njegovi

Sence prežijo v temnih nočeh
sence, ki preženejo srečo v očeh,
kloni se mlado, vitko drevo,
omahne, ga ni, ga ne bo...

ZAHVALA

Ob tragični izgubi našega dragega

ALBINA PEČJAKA

s Plešivice pri Žužemberku

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem in sosedom za darovano cvetje, tople besede sožalja in nesebično pomoč v težkih trenutkih. Prisrčna zahvala sodelavcem IMP Livar Ivančna Gorica, GD Šmihel, župniku Srečku Turku, pevcem in govornikom ter IMP iz Ivančne Gorice za organizacijo pogreba. Vsem še enkrat prisrčna hvala!

Žalujoči: vsi njegovi

SOP KRŠKO

Specializirano podjetje za industrijsko opremo Krško

TOZD IKON
KOSTANJEVICA NA KRKI
Krška cesta 6

RAZPISUJE

po določilih statuta in sklepa delavskega sveta TOZD IKON prosta dela oz. naloge

individualnega poslovodnega organa — vodjo TOZD

POGOJI:
- višješolska ali srednješolska izobrazba strojne ali ekonomske smeri in 3 oziroma 5 let ustreznih delovnih izkušenj, ki so dokazane z delovnimi uspehi, doseženimi z uspešnim opravljanjem del in nalog na tem ali podobnem delovnem področju
- da ima organizacijske in vodstvene sposobnosti
- da aktivno obvlada en svetovni jezik

Poleg navedenih pogojev mora kandidat izpolnjevati tudi pogoj iz družbenega dogovora o izvajanjih kadrovske politike občine Krško.
Mandat traja 4 leta.
Prijave sprejemamo 15 dni po objavi razpisa v časopisu. Prijave z oznako »za razpisno komisijo« sprejema SOP KRŠKO TOZD IKON, 68311 Kostanjevica na Krki, Krška c. 6.
Prijave naj vsebujejo: pisno prijavo z opisom dosedanjih zaposlitev in dokazila o izpolnjevanju pogojev.

SOP KRŠKO TOZD IKON
KOSTANJEVICA NA KRKI

ZAHVALA

V 89. letu starosti nas je za vedno zapustila naša dobra mama, babica in prababica

IVANKA JAKŠIČ

iz Budganje vasi pri Žužemberku

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom in vaščanom za pomoč in izrečeno sožalje in vsem tistim, ki ste ji podarili cvetje in jo pospremili na njeni zadnji poti. Iskreno se zahvaljujemo tudi tov. Ožboltovi za izrečene besede ob odprtem grobu in gospodu župniku za lepo opravljeni obred in izrečene besede.

Žalujoči: sin Jože, hčerke Ivanka, Marija in Valentina z družinami

ZAHVALA

V 76. letu starosti je dotrpel naš dragi mož, oče, stari oče, brat, stric in tast

JOŽE KAVŠEK

iz Rakovnika 11 pri Birčni vasi

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, znancem in sosedom za nesebično pomoč, podarjeno vence in cvetje, za izraze sožalja ter vsem, ki so pokojnika spemili na zadnji poti. Zahvalo smo dolžni ŽCD-TOZD Splošna bolnišnica, tovarni oblačil Labod-TOZD Ločna, tekstilni tovarni Novoteks-TOZD Konfekcija I ter gospodu kaplanu iz Šmihela za opravljen pogrebni obred. Vsem in vsakemu posebej še enkrat naša iskrena hvala!

Žalujoči: vsi njegovi

Ljubezen, zvestoba, trud in trpljenje,
to bilo, ata, tvoje je življenje.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi ljubega ata, starega ata in pradeda

FRANCA VERDERBERJA

iz Mlake pri Kočevju

se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, vaščanom, sodelavcem TMP LIK Kočevje za izrečeno sožalje, podarjeno cvetje in veliko udeležbo na zadnji poti. Hvala tudi rudarjem, upokojencem Kočevja. Posebno zahvalo smo dolžni dr. Božiču, dr. Bartoleku, partonažni sestri Jožici za obiske na domu, sosedu Tonetu Debeljaku, Dogarjevi, pevskemu zboru Svoboda in gospodu župniku iz Dolenje vasi za lepo opravljeni obred. Vsem skupaj še enkrat prisrčna hvala!

Žalujoči: vsi njegovi

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

TEDENSKI KOLEDAR — KINO — SLUŽBO IŠČE — SLUŽBO DOBI — STANOVANJA — MOTORNA VOZILA — KMETIJSKI STROJI — PRODAM — KUPIM — POSEST — ŽENITNE PONUDBE — RAZNO — OBVESTILA — PREKLICI — ČESTITKE — ZAHVALE

tedenski koledar

Četrtek, 16. februarja — Julijana
Petek, 17. februarja — Aleš
Sobota, 18. februarja — Šimen
Nedelja, 19. februarja — Konrad
Ponedeljek, 20. februarja — Leon
Torek, 21. februarja — Irena
Sreda, 22. februarja — Marjeta

LUNINE MENE
20. februarja ob 16.32 — ščip

kino

BREŽICE: 19. 2. (ob 18. in 20. uri) ameriški kriminalni film Rdeča vročica.

ČRNOMELJ: 16. 2. (ob 19. uri) ameriški akcijski film Išče se živ ali mrtev. 17. 2. (ob 19. uri) ameriška drama Berlinska afera. 18. 2. (ob 20. uri) jugoslovanski film Glembajevi 19. 2. (ob 18. uri) ameriški kriminalni film Najavljeni zločin. 19. 2. (ob 20. uri) jugoslovanska drama Polbrata 20. 2. (ob 20. uri) jugoslovanska družbena drama Hiša ob progi. 21. 2. (ob 20. uri) jugoslovanska psihološka drama Aloha — praznik kurb. 22. 2. (ob 20. uri) jugoslovanska drama Odpadnik.

KRŠKO: 16. 2. (ob 18. uri) ameriška mladinska komedija Mladi volkodlak — II. del; ob (20. uri) ameriška drama Angelsko srce. 16. in 17. 2. (ob 22. uri) ameriška trda erotika Dober tek. 19. 2. (ob 18. uri) ameriški akcijski film Smrtonosni plen. 21. in 22. 2. (ob 18. uri) ameriški mladinski film Trashin in (ob 20. uri) ameriški grozljivi film Krvava sled. 22. 2. (ob 17. uri) risanke.

MIRNA PEČ: 17. 2. film Let nad kukavičjim gnezom.

NOVO MESTO — DOM KULTURE: 16. 2. (ob 18. in 20. uri) filmsko gledališče — jugoslovanska drama Na poti v Katango. 17. in 18. 2. (ob 18. in 20. uri) francoska mladinska komedija Gadje na počitnicah — II. del. 18. 2. (ob 16. uri) matineja — ameriška mladinska komedija Vojne igre. 19. 2. (ob 16., 18. in 20. uri) hongkonški karate film Nindža in 13 kondorjev. 20. (ob 16., 18. in 20. uri) in 22. 2. (ob 18. in 20. uri) ameriški glasbeni film Umazani ples. 21. 2. (ob 19.30) gostovanje tržaškega kvarteta Harf.

NOVO MESTO — DOM JLA: Od 17. do 19. 2. (ob 17. in 19. uri) ameriška komedija Kristina. Od 20. do 22. 2. (ob 17. in 19. uri) komedija Monte Carlo.

SEVNICA: 16. in 17. 2. (ob 19. uri) ameriška komedija Cocoon. 18. in 19. 2. (ob 16. uri) ameriška risanka Medvedki mehkega srca. 18. in 19. 2. (ob 19. uri) ameriški akcijski film Strela na kolesih. 21. in 22. 2. (ob 20. uri) nemški erotični film Rosemarie.

TREBNJE: 18. (ob 19. uri) in 19. 2. (ob 18.30) ameriški grozljivi fi!m Smrt po smrti.

službo dobi

TAKOJ zaposlim avtomehanika na programu RENAULTOVIH vozil. Osebni dohodek 2.500.000 din. Tel. (067) 76-29. (241-SD-4)

250 SM lahko zaslužite poleg svoje redne zaposlitve. Delo ob sobotah in nedeljah. Avto obvezen, plačilo tedensko. Prečna 8/a, Novo mesto — ponedeljek ob 9. uri. (560-SD-7)

MIZARJA s kvalifikacijo sprejmem takoj. Soba zagotovljena. Tel. (061) 446-995. (796-SD-6)

SAMOSTOJEN KOVINOTRUGAR ali ključavničar ali delavec, ki zna samostojno delati na stružnih avtomatih, dobi službo takoj. Informacije po telefonu (0608) 81-334. (P7-15MO)

stanovanja

SOBO — STANOVANJE najame mlad fant z redno službo. Tel. (068) 47-658. (555-ST-7)

GARSONJERO (25 m²) v Novem mestu prodamo. Tel. 21-809. (631-ST-7)

motorna vozila

R 11 GTD, letnik 1987, drap, kovinske barve, prodam. Tel. (068) 23-667. (629-MV-7)

R4, letnik 1985, GTL prodam. Srečo Hren, Češnjice 3, Trebelno. (602-MV-7)

JUGO 45, 8/86, bel, ugodno prodam. Jože Žabkar, Ravno 14, Raka, tel. 21-375, popoldne. (606-MV-7)

126 P, letnik oktober 1983, prodam. Tel. 27-262, popoldne. (611-MV-7)

R 4 GTL, letnik 1983, prodam. Zvonko Grabnar, Razdrto 8, Šentjernej. (613-MV-7)

126 P, letnik 1980, prodam. Branko Pene, Grmovlje 8, 68275 Škocjan. (616-MV-7)

GOLF-diesel, letnik 1983, prodam. Damjan Tomc, Ragovska 12, Novo mesto. (624-MV-7)

PRODAM 4 nova lita platišča Y-5Jx13H2. Tel. 22-283, od 7. do 12. ure. (625-MV-7)

R 4, letnik 1981, prodam. Počervina, Jurka vas 12, Straža. (619-MV-7)

R 4 GTL, letnik 1985, s prepisom 16. decembra 1989, prodam. Informacije na tel. 22-139. (621-MV-7)

BMW 525, letnik 1977, dobro ohranjen, prodam. Jože Pavlovič, Prežihova 0, 68250 Brežice, tel. (0608) 61-900, v službi od 7. do 14. ure. (P7-73MO)

JUGO 55 A, letnik 1987/9, prodam. Informacije (0608) 31-010 int. 460, dopoldne. (P7-74MO)

R 4, letnik 1978, prodam po zelo ugodni ceni ali menjam za 126 P ali Z 750. Stanislav Novak, Loka 22, 68310 Šentjernej. (P7-49MO)

Z 750, letnik 1981, prodam. Mikec, Hrib 16, Šmarješke Toplice. (P7-76MO)

Z 126 PGL, staro 9 mesecev, v garanciji, z dodatno opremo in zaščiteno, prodam. Tel. (068) 22-552. (P7-69MO)

JUGO 45 A, star eno leto, prodam. Tel. 51-333, popoldne. (P7-51MO)

Z 101, letnik 1986, rabljeno, prodam. Tel. 31-340. (P7-53MO)

R 4 TL, letnik 1977, obnovljena karoserija, prodam. Tel. (068) 47-478, popoldne. (P7-54MO)

Z 101, letnik 1985, prodam. Orel, Stopiče 65, tel. 43-816. (P7-56MO)

Z 101, letnik 1977, prodam. Tel. 25-358. (P7-75MO)

Z 750, letnik 1985, prodam. Slavko Pileč, Dol. Maharovec 11 a, Šentjernej. (P7-59MO)

Z 101 confort, letnik 1981, prodam. Kolenc, Rodine pri Trebnjem 9, Trebnje. (P7-60MO)

R 4 TL, letnik 1981—december, prodam. Tel. 27-520. Milan Novakovič, Zagrebška 11, Novo mesto. (P7-62MO)

JUGO 45, star 4 leta, prodam. Stane Gregorevčič, Mali Vrh 31, Globoko. (P7-63MO)

APN 6, star tri leta, prodam. Cena 2,5 M. Tel. 20-387. (P7-64MO)

VW 1200, letnik 1976, prodam. Tel. (0608) 31-547. (P7-67MO)

Z 101, letnik 1979, in VW 1303 J, letnik 1975, ugodno prodam. Tel. (0608) 67-432. (P7-68MO)

IMV kombi prodam po delih. Prodam tudi varilni aparat CO_2. Jeršin, Jelše 2, Otočec. (618-MV-7)

Z 101 prodam po delih. Tel. 47-509, popoldne. (P7-43MO)

126 P, letnik 1987 — oktober, prodam. Tel. 43-857. (584-MV-7)

ZASTAVO 1300, dobro ohranjeno in vzdrževano, prodam. Tel. 24-700. (577-MV-7)

GOLF JGL, letnik 1981, ohranjen, garažiran, prodam. Tel. (068) 42-086. (585-MV-7)

NISSAN SANNI 1500, letnik 1984, prodam ali menjam za manjši avto. Novica Dejanovič, Mestne njive 12, Novo mesto. (P7-44 MO)

ALFA ROMEO, letnik 1985-december, bronzne barve, centralno zaklepanje, pogon na vsa štiri kolesa, prodam. Ivanka Salopek, Ul. talcev 41, Straža, tel. 84-610, od 18. ure dalje. (588-MV-7)

ZASTAVO 101 GT, letnik 1983-oktober, prodam. Kolegar, Pod vinogradi 5, Straža, tel. 86-234. (589-MV-7)

126 P star 10 let, obnovljen, prodam. Prečna 50, Novo mesto. (590-MV-7)

JUGO 45 E, letnik 6/86, bele barve, 28.000 km, prodam. Tel. (068) 85-118. (591-MV-7)

126 PGL, XII/87, in Jugo 45, letnik 1984, prodam. Tel. 51-466. (598-MV-7)

DOLENJSKI LIST

Izdaja: DIC, tozd Dolenjski list, Novo mesto.
USTANOVITELJI: občinske konference SZDL Brežice, Črnomelj, Krško, Metlika, Novo mesto, Sevnica in Trebnje.
SKUPŠČINA Dolenjskega lista je organ upravljanja tozda. Predsednik: Nace Štamcar.
ČASOPISNI SVET je organ družbenega vpliva na programsko zasnovo in uredniško politiko. Predsednik: Anton Štefanič.
UREDNIŠTVO: Drago Rustja (glavni urednik in vodja tozda), Marjan Legan (odgovorni urednik), Andrej Bartelj, Marjan Bauer (urednik Priloge), Mirjam Bezek-Jakše, Bojan Budja, Anton Jakše, Zdenka Lindič-Dragaš, Martin Luzar, Milan Markelj, Pavel Perc, Jože Primc, Jože Simčič, Jožica Teppey in Ivan Zoran.
TEKOČI RAČUN pri SDK Novo mesto: 52100-603-30624. Devizni račun: 52100-620-970-257300-128-4405/9 (LB — Temeljna dolenjska banka Novo mesto).
IZHAJA ob četrtkih. Posamezna številka 2.000 din, naročnina za 1. polletje 40.000 din; za delovne in družbene organizacije 200.000 din na leto; za tujino 40 ameriških dolarjev ali 70 DM (oziroma druga valuta v tej vrednosti) na leto.
OGLASI: 1 cm v enem stolpcu za ekonomske oglase 25.000 din, na prvi ali zadnji strani 50.000 din; za razpise, licitacije ipd. 30.000 din. Mali oglasi do deset besed 15.000 din, vsaka nadaljnja beseda 1.500 din.
NASLOV: Dolenjski list, 68001 Novo mesto, Germova 3, p.p. 130. Telefoni: uredništvo (068) 23-606, 24-200 in 23-610, naročniška služba in mali oglasi 24-006. Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo. Na podlagi mnenja republiškega komiteja za informiranje SR Slovenije (št. 23 od 21. oktobra 1988) se za Dolenjski list ne plačuje temeljni davek od prometa proizvodov. Časopisni stavek, prelom in filmi: DIC, tozd Grafika, Novo mesto. Tisk: Ljudske pravica, Ljubljana.

ZASTAVO 101 GTL, 1986, ugodno prodam. Tel. 47-237 od 18. do 20. ure. (592-MV-7)

KAMION ZASTAVO 35/8 (dolg kason), za B kategorijo, star 9 mesecev, prodam ali menjam za osebni avto. Jadranko Dragišič, Trdinova 3, Novo mesto, tel. 25-274. (594-MV-7)

MERCEDES 220 C, letnik 1978, ugodno prodam. Tel. (0608) 77-030. (P7-46 MO)

Z 101 prodam celo ali po delih. Tel. (0608) 32-446. (625-MV-7)

ZASTAVO 101 GTL 55, letnik 1983, dobro ohranjeno, ugodno prodam. Evdenič, Bršljin 61, Novo mesto. (601-MV-7)

PRODAM kombi Furgon tip 1900, letnik 1983. Šoster, Muhaber 45. (P7-70MO)

PRODAM Zastavo 750, december 79. Tel: 24-790. (P7-41MO)

AVTOMATIK 3MS, še pod garancijo, prodam. Telefon 28-174. (510-MV-7)

R 4 GTL, letnik 1983/12, R 4 GTL, star dve leti, in motor BT 50 prodam. Tel. 25-217. (531-MV-7)

R 4 TLS, letnik 1978, prevoženih 88.000 km, registriran do februarja 1990, prodam. Tel. 26-373. (526-MV-7)

R 4, starejši letnik, generalno obnovljen, in dve novi gumi za fiča prodam. Rudi Mlinarič, Trdinova 3, Novo mesto. (512-V-7)

JUGO 1,1 GX, 5 V, letnik 1987, registriran do 30. 12. 1989, prodam. Lahko pokličete vsak dan med 15. in 17. uro po tel. 22-226. (537-MV-7)

126 P, letnik 1988, prodam. Andreja Štih, 68295 Tržišče. (533-MV-7)

JUGO coral 45, september 1988, rdeč, prodam. Tel. (0608) 32-858. (P7-1MO)

Z 101 GTL, letnik 1987, prodam. Tel. 26-920. (538-MV-7)

Z 128, letnik 1987-maj, dobro ohranjeno, ugodno prodam. Tel. popoldne 25-102. (565-MV-7)

126 P, nov, in kosilnico BCS diesel prodam. Tel. 84-347. (568-MV-7)

JUGO 1,1 GX, letnik 1988, in 4 gume Trayal prodam. Tel. 65-042. (569-MV-7)

AMI 8, registriran do februarja 1990, prodam. Junc, Otočec 101. (571-MV-7)

YUGO 45 L, letnik 1986, zelo ugodno prodam. Telefon (068) 26-443. (ček-MV-6)

ZASTAVO 128, staro tri leta, prodam. Telefon 65-542, popoldne. (572-MV-7)

ŠKODO 105 S, letnik 1986/8, 18000 km, ugodno prodam. Tel. 58-634. (P6-54MO)

Z 128, staro dve leti, prodam. Tel. (068) 85-324, popoldne. (P7-36MO)

126 P, letnik 1986-oktober, prodam. Tel. (0608) 69-601. (P7-37MO)

126 P, letnik 1982, prodam. Jože Lapuh, Arnovo selo 3, Artiče, tel. (0608) 77-433. (P7-38MO)

GOLF, letnik 1977, dobro ohranjen, prodam. Tel. 44-313. (P7-39MO)

JETO, letnik 1981, prevoženih 77.000 km, ugodno prodam. Tel. (068) 47-451. (P7-28MO)

GOLF turbo diesel, kovinsko sive barve, zatemnjena stekla, letnik november 1985, 47.000 km, prodam. Tel. (061) 375-503.

Z 101 GTL, letnik 1985, prodam. Ivan Kecojevič, Slavka Gruma 62/14, Novo mesto. (575-MV-7)

JUGO 45 A, letnik 1986/9, in etažno peč prodam. Tel. (068) 25-887. (579-MV-7)

JUGO 45 A, letnik 1987, prodam. Matija Kodelič, Gorenji Maharovec 15, Šentjernej, tel. 42-372. (581-MV-7)

LADO 1200, letnik 1987, prodam. Tel. (0608) 81-881, zvečer. (P7-18 MO)

FIAT RITMO 105 TC ABARTH z več dodatne opreme prodam ali zamenjam. Tel. (068) 23-331 int. 73 od 6. do 14. ure ali na naslov: Silvo Judež, Dol. Kamence 71, Novo mesto. (P7-20 MO)

126 P, star leto in pol, plavo sive barve, ter GOLF diesel, december 1978, obnovljen, ugodno prodam. V račun vzamem manjši avto (starejši letnik). Tel. (068) 47-579. (P7-22 MO)

JUGO 45 L, letnik 1986, prodam. Tel. 23-148, popoldne. (583-MV-7)

GOLF DIESEL, letnik 1985, in FIAT 126 P, letnik 1980-november, prodam. Franc Gazvoda, Ratež 27, Brusnice. (548-MV-7)

ZASTAVO 750, letnik 1980, prodam. Koželj, Loka 3 a, Šentjernej. (547-MV-7)

JUGO 45, letnik 1984, prodam. Tel. 42-401. (545-MV-7)

ZASTAVO 101 confort, letnik 1979, prodam. Jožko Majcen, Brinje 10, Šentrupert. (544-MV-7)

R 4 GTL, letnik 1987, 19.500 km, in nov BMX 20 prodam. Ogled po 15. uri. Zinka Muhič, Malenska vas 15, Mirna Peč. (540-MV-7)

LADO 1300, letnik 1985, prodam ali menjam za cenejši avto. Tel. 40-114. (544-MV-7)

VW 1200 prodam. Marija Bohte, Zavinek 15, Škocjan. (558-MV-7)

R 4 GTL, letnik 1987, in R 4 GTL, letnik 1984, prodam. Tel. (068) 43-716. (561-MV-7)

Z 128, letnik 1984, prodam. Bradač, Soteska 58, tel. (068) 65-467. (563-MV-7)

GOLF DIESEL, letnik 1983, dobro ohranjen, prodam. Tel. (068) 52-018. (579-MV-7)

Z 101 GTL, letnik 1984, prodam. Tel. 25-862. (574-MV-7)

VW — hrošč, letnik 1976, dobro ohranjen, prodam po ugodni ceni. Informacije: Kolman, tel. (0608) 67-566, vsak dan ob 20. uri. (P7-32MO)

126 P, avgust 1986, prodam. Tel. 49-043 ali 46-598. (P7-34MO)

126 P, malo rabljen, letnik 1987, prodam. Jarc, Dol. Podboršt 7, 68216 Mirna Peč. (553-MV-7)

LADO NIVO, letnik 1987, bogato dodatno opremljeno, in GOLF JX 1,6/2V, letnik 1986, prodam. Tel. (068) 84-633. (P7-24MO)

OPEL kadett 16, letnik 1985, prevoženih samo 29.000 km, kot nov, garažiran, prodam. Tel. (0608) 33-729. (P7-27MO)

PRODAM 126 P, letnik 1986, 20.000 km, ali menjam za Yugo — Z 101, letnik 1982—83. Ljubi Edo, Ždinja vas 7.

prodam

PRODAM železno vrtno uto, motorno žago Husqvarna za dele in obnovljen pralni stroj Candy. Bučar, Muhaber 23, Novo mesto. (630-PR-7)

PRIKOLICO za osebni avto prodam. Cena po dogovoru. Informacije po 18. uri na tel. 65-278. (595-PR-7)

OMARO za dnevno sobo, zapakirano, prodam. Stančin, tel. 42-020 int. 263 (597-PR-7)

KRAVO, brejo 8 mesecev, prvo tele, prodam. Berus, Kuzarjev Kal, Novo mesto. (599-PR-7)

SENO, večjo količino, ter KRAVO, staro 6 let, brejo 8 mesecev, prodam. Per, Čadraže 10, Šentjernej. (605-PR-7)

KOBILO, staro 7 let, težko 650 kg, prodam ali menjam za govedo, tel. (068) 76-220. (615-PR-7)

KOSTANJEVE STEBRIČKE za vinograd prodam. Franc Mrgole, Telče 21, Tržišče. (627-PR-7)

TEHTNICO (do 300 kg) prodam. Tel. (061) 346-302. (P7-48MO)

BARVNI televizor Gorenje elektronic z obnovljenim ekranom prodam. Cena 150 SM. Kastelic, Mestne njive 10, Novo mesto. (P7-55MO)

JEKLENKE (plin-kisik, 36 kg) s kompletno garnituro za varjenje in menjalnik za golf diesel prodam. Telefon (0608) 32-187. (P7-57MO)

PRODAM popolnoma nov strelni daljnogled znamke TASCO 3-9x40 variabel. Tel. 65-014. (P7-66MO)

KOBILO, brejo, tračno dodajalno mizo siloreznik in zapravljivčka prodam. Danijel Gačnik, Mokronog 11. (P7-21MO)

PLINSKO pečico poceni prodam. Tel. 23-964. (582-PR-7)

OTROŠKO POSTELJICO in kombiniran voziček Tribuna prodam. Tel. 26-262. (P7-35MO)

AVTOMOBILSKO prikolico prodam po ugodni ceni. Tel. 65-715. (580-PR-7)

SMREKOVE FOSNE (2 m³) prodam. Tel. (0608) 34-906. (P7-42MO)

AMERIŠKI BILJARD, nov, prodam. Tel. (0608) 61-688. (586-PR-7)

AMERIŠKI BILJARD, nov, prodam. Tel. (0608) 61-688. (586-PR-7)

PRODAM tračno žago v dobrem stanju, primerno za žaganje vseh vrst figur. Janez Giodani, Klenovnik 22, 68275 Škocjan. (593-PR-7)

JOGI (180 x 190) prodam. Zvone Pavec, Cankarjeva 27, Novo mesto, tel. 22-744. (P7-75MO)

RITEM aparaturo Godwin (ritmi, bas, kitara) prodam. Telefon 25-008. (587-PR-7)

PRODAM črno beli televizor Iskra, ekran 44 cm. Brinjevec, Majde Šilc 22. (P7-75 MO)

MIZARSKO PORAVNALKO »Hoby« s priključki ter kotno brusilko (1600 W) prodam. Nadu, Škocjan 70. (559-PR-7)

PRODAM zamrzovalno skrinjo, pralni stroj, šivalni stroj in televizor. Pirc, Čučja Mlaka 4, Škocjan. (562-PR-7)

POHIŠTVO (dva kavča, mizico, dva fotelja, 3,5 regalne omare) prodam. Cena 200 SM. Tel. 25-102, popoldne. (565-PR-7)

VINOGRADNIŠKO KOLJE, izdelano, prodam. Žefran, Gotna vas 29, Novo mesto, tel. 26-726. (570-PR-7)

SPALNICO prodam. Tel. (0608) 88-480. (P7-31MO)

SENO in otavo prodam. Jože Bobnar, Novomeška 55, Straža, tel. 85-336. (P7-33MO)

ŠTEDILNIK (4 plin, brez pečice), nov, prodam za 20% ceneje. Zorec, Dol. Ponikve 14, Trebnje. (P7-25MO)

KOSTANJEVE STEBRE za vinograd prodam ali menjam za smreke. Alojz Stariha, Osojnik 8, Semič, tel. 56-016. (554-PR-7)

GLASBENIKI! Prodam profesionalni sinth. Yamaha DX7, yamaha PSR 70, korg DW 8000, korg DVP-1 (vokoder), P. A. Harison 300 W komplet, EV — boxi 330 W x 2, mikrofon sennhiser 441. Tel. (068) 26-606. (576-PR-7)

MLINSKA KAMNA ZA BELO IN ČRNO MOKO, brez ohišja, prodam. Anton Svete, Laze 27, 61353 Borovnica. (P7-26MO)

PRODAM skrinjo (50 l), štedilnik (2/2), mizico, obešalnik (stena). Telefon 25-456. (549-PR-7)

KRAVO, brejo 5 mesecev, mlado, prodam. Smolenja vas 41, Novo mesto, tel. 25-233. (539-PR-7)

ŠTEDILNIK (4 elektrika, 2 plin), rabljen, prodam. Gazvoda, Ratež 27, Brusnice. (548-PR-7)

PRODAM sedežno garnituro ter omaro za dnevno sobo, dobro ohranjeno. Petric, tel. 068/23-575. (D.R.S.)

PRODAM komplet za plamensko varjenje. Tel. 25-148.

kupim

FRANCOŠČINO 2000 S kupim. Zdravko Turk, Pod vinogradi 2, Straža. (522-KU-7)

KUPIM novejšo hišo z nekaj zemlje v Sevnici ali bližnji okolici. Tel. (061) 746-309. (P7-9MO)

KUPIM kostanjevo kolje. Tel. 28-250.

STARO DOMAČIJO oddaljeno do 20 km iz Novega mesta, kupim. Tel. 20-374. (552-KU-7)

PARCELO za vikend v bližini Sevnice, zaželjeni voda in elektrika, lahko stari hram ali hiša, kupim. Ponudbe na telefon (0608) 33-496 od 15. do 20. ure. (P7-28MO)

BREŽICE—ARTIČE—KRŠKO. Na tej relaciji kupim parcelo. Telefon (0608) 33-519. (550-KU-7)

posest

DOMAČIJO, kompletno (lahko redi 10 glav živine), v Radatovičih, 2 km od tovarne Novoles, in prvoklasni kukov gozd na Gorjancih prodam. Prodam tudi vikend v Brezovici (14 x 12, elektrika, vodovod). Lahko tudi zamenjam. Janko Gudalj, Brezovica 4, Suhor. (528-PO-7)

NJIVO (30 arov) na Dol. Leskovcu pri Brestanici prodam. Inf. na tel. (0608) 81-170 int. 312 od 7. do 14. ure. (P7-11MO)

VELIKO starejšo hišo z velikim vrtom v Kočevju prodam. Naslov v upravi lista ali po telefonu (061) 852-540. (P7-3MO)

TRAVNIK v izmeri 2845 m² prodam v Dobruški vasi. Informacije na tel. (061) 881-521. (P7-4MO)

VINOGRAD, star 8 let, prodam na Bizeljskem ali dam v najem. Tel. (064) 39-084. (P7-58MO)

HIŠO na relaciji Črnomelj—Vinica prodam. Ponudbe pod šifro: »BLIŽINA KOLPE«. (P7-61MO)

VZAMEM v najem starejšo hišo z možnostjo kasnejšega odkupa ali kupim. Šifra: »DOGOVOR«. (P7-65MO)

VINOGRAD (12 arov, 900 trt) na Vrtači pri Semiču (nad Iskro) prodam. Zemljišče je primerno za vikend. Boris Brunskole, Kot pri Semiču 59, Semič. (P7-47MO)

MLAD VINOGRAD v Lipniku pri Trebnjem prodam ali dam v najem. Telefon (068) 44-297. (612-PO-7)

VINOGRAD (12 a) v Razborah pod Trško goro prodam. Gačnik, Črešnjice 24, Otočec. (607-PO-7)

Naprodaj je kmetijsko posestvo s hišo in manjšim gospodarskim poslopjem na Mačkovcu pri Žužemberku (1 ha mešanega gozda, 2 ha travniških in njivskih površin). Hišo z električno in vodovodno napeljavo je možno adaptirati ali zgraditi na novo. Informacije po telefonu (068) 21-089, vsak dan od 19. do 20. ure. (603-PO-7)

NOVEJŠO vseljivo hišo na Sremiču pri Krškem ugodno prodam. Informacije na tel. (0608) 33-801, zvečer. (P7-71MO)

KORUZO v storžih prodam. Tel. (068) 44-433. Kličite od 17. ure dalje. (530-PR-7)

NAMIZNO tračno žago ugodno prodam. Tel. (061) 861-611 int. 283 vsak delavnik dopoldne. (P7-2MO)

POSTELJO z jogijem, standardno odlično ohranjeno, prodam. Blatnik, Krmelj 16. (534-PR-7)

SUHO SENO ugodno prodam. Jože Nemanič, Bušinja vas 3, Suhor pri Metliki. (P7-6MO)

AVTOPRIKOLICO, manjšo, prodam. Cena po dogovoru. Tel. (0608) 34-659, Krško. (P7-7MO)

POLJSKO ŠKROPILNICO (400 l), dvobrazdni plug in platon voz (16 col), ugodno prodam. Anton Svetec, Trg borcev 1, Leskovec pri Krškem. (P7-8MO)

PRODAM 7 m³ smrekovih in hrastovih desk debeline 32 mm. Kambič, Semič 10, tel. 56-570. (P7-10MO)

OKOLI 1500 kg kvalitetnega sena ugodno prodam. Gazvoda, Birčna vas 9, Novo mesto. (523-PR-7)

PRALNI STROJ Gorenje, rabljen, prodam. Telefon (068) 28-814. (529-PR-7)

HARMONIKO Melodija (80 basov), kot nova, prodam. Tel. 26-361, popoldne. (524-PR-7)

KINO kamero 8 mm CHINON, flash 2 x 1000 W QUARZ in projektor 8 mm CHINON prodam. Tel. 26-373. (526-PR-7)

kmetijski stroji

SEJALNICO koruze, malo rabljeno, prodam. Janez Rupar, Štrit 22, 68276 Bučka. (511-KS-7)

TRAKTOR TV 523, star pet let, s koso, prodam. Martin Tomše, Cerina 26, 68250 Brežice. (P7-12MO)

MOTOKULTIVATOR Goldoni (14 KS) s prikolico prodam. Zelič, Breg 6, Loka pri Zidanem Mostu. (P7-5MO)

TRAKTOR Štore 404 in Ferguson (39 KM) prodam. Tel. (061) 773-277. (P7-52MO)

PUHALNIK, možna tudi montaža nožev, prodam. Tel. (0608) 79-841, popoldne. (P7-45MO)

TRAKTOR Univerzal 550 M, nov, prodam. Tel. (068) 76-205. (614-KS-7)

TRAKTOR Fend, starejši letnik (25 konj), prodam. Alojz Mežnar, Brezovica pri Stopičah 4. (600-KS-7)

TRAKTOR Ursus 35, letnik 1975, prodam. Jože Avžin, Ragovo 15, Novo mesto. (623-KS-7)

UGODNO prodam malo rabljeno kosilnico Figaro (bencin-petrolej) in kosilnico BCS (bencin—petrolej). Albin Bogovič, Sremič 38, Krško. (P7-71MO)

KOSILNICO Gorenje, dobro ohranjeno, staro 5 let, rabljeno, prodam. Jože Kmetič, Dol. Boštanj 50, tel. (0608) 81-046 v večernih urah. (P7-72MO)

TRAKTOR Štore 402 super prodam. Tel. 65-138. (P7-23MO)

TRAKTOR Deutz 4806 C, star 4 leta, prodam. Breskvar, tel. (061) 448-235. (P7-13MO)

TRAKTOR Ferguson tip 577, nov, ugodno prodam ali zamenjam za Ferguson 33 KM, starejši letnik, do 10 let. Tel. (061) 786-090. (P7-14MO)

SAMONAKLADALNO PRIKOLICO Šempeter (22 m³) prodam Tel. 23-487. (566-KS-7)

TRAKTOR Bautz, starejši letnik, s koso in hidravliko, v odličnem stanju, in frezo »Honda« s prikolico in priključki prodam. Tel. 84-700. (564-KS-7)

razno

V OKOLICI Drske — Broda iščem primeren prostor za mirno obrt. Tel. (068) 84-331. (553-RA-7)

GOSTINSKI LOKAL vzamem v najem. Naslov v upravi lista. (556-RA-7)

V NOVEM MESTU ali okolici vzamem v najem gostinski lokal. Možen tudi kasnejši odkup. Šifra: »LETO 1989«. (P7-50MO)

VZAMEM v najem kakršenkoli lokal ali prostor v Novem mestu ali okolici. Šifra: »DOBER PLAČNIK«. (P7-50MO)

IŠČEM varstvo za enajstmesečno punčko v mesecu juniju. Resne interesentke na relaciji Šegova — Drska naj se oglasijo po tel. (068) 23-763, vsak dan med 9. do 22. uro. (578-RA-7)

IŠČEM varstvo za eno leto starega otroka, po možnosti v središču Novega mesta ali v okolici. Pokličite po telefonu (068) 27-276. (604-RA-7)

V VARSTVO vzamem otroka. Tel. 22-671. (596-RA-7)

preklici

IVAN in NADA ŠOPREK, Martičeva 14, Zagreb, prepovedujeva vsem uporabo poti po najini parceli št. 195/1 (njiva) v Gor. Gradišču, Dol. Toplice. Kdor tega ne bo upošteval, ga bova sodno preganjala. (525-PK-7)

obvestila

JARKICE, rjave, stare 6 tednov, odlične nesnice, prodajamo od 1. marca dalje. Stane Prevolšek, Čatež, 68212 Velika Loka. (P7-19MO)

ENODNEVNI PIŠČANCI!
Sprejemamo prednaročila za enodnevne piščance, bele, rjave in grahaste. Humek, Irča vas 18, 68000 Novo mesto, tel. (068) 24-496.

IZOLACIJE
Servis zamrzovalnikov! Po več letih delovanja smo ugotovili, da je izolacija v vašem zamrzovalniku dotrajana. Prične puščati, odzunaj ledeni in rosi. Mi vam jo obnovimo, pa še garancijo dobite. Prihranite 50% elektrike! Trajnost podaljšamo za 7 do 10 let. Kilometrine ne zaračunavamo!

Cenik storitev:
— 345 l — 349.000 din
— 300 l — 349.000 din
— 220 l — 319.000 din
— 410 l — 305.000 din
— 310 l — 289.000 din
— 210 l — 275.000 din

Tel. (062) 305-150 ali 413-606.
Se priporočamo! Viktor Pajek.

ENODNEVNI PIŠČANCI!
Sprejemamo prednaročila za enodnevne piščane, bele, rjave in grahaste. Humek, Irča vas 18, 68000 Novo mesto, tel. (068) 24-496.

SE ŽELITE zaščiti pred nezaželenimi pogledi, vremenskimi neprilikami, mrazom ali poletno vročino z roletami ali žaluzijami? Zaupajte našim dolgoletnim izkušnjam! Oglasite se v delavnici ROLETARSTVO IN KOVINSKI IZDELKI MEDLE, Žabja vas 47, ali tel. (068) 23-673. (468-OB-6)

NESNICE, mlade jarkice pasme hisex, rjave iz kooperacijske reje, navajene na domačo hrano (opravljena vsa potrebna cepljenja), prodajamo po dnevnih cenah. Naročila sprejema in daje vse informacije Jože PROSENIK, Bratov Gerjevič 32, Dobova, tel. (0608) 67-607. (P6-7MO)

»AELG« Na bregu 5, Črnomelj.
Trajne TV antene, UKV antene, CB in amaterske antene — elektronika.
Naročite prospekte! (519-OB-7)

čestitke

19. februarja bosta praznovala obletnico poroke MARIJA in MILAN PRIBANIČ iz Občic pri Dol. Toplicah. Za ta praznik jima želimo še mnogo zdravih in zadovoljnih let. Otroci z družinami. (P7-77MO)

Včeraj je praznovala osebni praznik ANA FRANKO iz Gabrja. Želimo ji še veliko zdravja in osebne sreče. Vsi, ki jo imamo radi.

metalka

METALKA, n.sol.o., TOZD TRGOVINA, n.sol.o. Prodajalna Metlika

objavlja naslednja prosta dela oz. naloge:

PRODAJALEC — 1 delavec za določen čas
(nadomeščanje delavke na porodniškem dopustu)

Pogoji:
— poklicna šola trgovske ali ustrezne smeri (IV. stopnja)
— 1-mesečno poskusno delo
Pismene ponudbe sprejema METALKA, n.sol.o., Ljubljana, Dalmatinova 2, 8 dni po objavi.

ZAHVALA

V 95. letu starosti nas je zapustila naša draga žena, mama, stara mama, prababica, tašča in teta

MARIJA ŠTUKELJ

iz Kašče 5 pri Semiču

Najlepše se zahvaljujemo za pomoč ZD Semič, patronažni sestri Anici, vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem, znancem, sodelavcem iz IMV Novo mesto, ZB Semič, ki so pokojno pospremili na zadnji poti, poklonili cvetje in nam izrazili sožalje. Posebna hvala g. župniku za opravljeni obred in g. Nežki Bezek za poslovilne besede.

Vsi njeni

ZAHVALA

Za vedno je nas v 75. letu zapustil naš dobri stari ata in tast

JANEZ ZUPANČIČ

iz Češnjevka 7 pri Trebnjem

Najlepše se zahvaljujemo za vso pomoč sorodnikom in vaščanom, GD Lukavek in vsem, ki so ga pospremili na zadnji poti. Hvala tudi gospodu kaplanu za opravljeni obred ter osebju doma ostarelih v Črnomlju in vsem, ki so pokojnemu pomagali v času bolezni in osamljenosti.

Žalujoči: vnuki, zet Lojze in snaha Olga

ZAHVALA

Tiho je odšla od nas naša draga teta

KATARINA LAMUT

iz Velikega Nerajca pri Dragatušu

Prisrčno se zahvaljujemo za pomoč sorodnikom, sosedom, sovaščanom in vsem, ki ste se od nje poslovili v tako lepem številu ter jo spremili k večnemu počitku. Posebna zahvala gospodu župniku za lepo opravljen obred. Vsem še enkrat hvala!

Žalujoči: nečakinja z družino

Sporočamo žalostno vest, da smo se 11. februarja poslovili od naše drage

ELICE KAPŠ

roj. Kocjančič
iz Novega mesta

Iskreno se zahvaljujemo vsem prijateljem, Minki Vidmarjevi iz Zbur in predvsem vsemu osebju pljučnega oddelka novomeške bolnišnice za vso skrb in nego.

Žalujoči: mož Peter, sin Rafko z družino, hči Lilijana z družino, sin Peter, bratje z družinami in sorodstvo

ZAHVALA

Ob smrti

FRANCA BUČINELA

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem, OOZK Senovo, ZZB Senovo, PM in UNZ Krško, občinski in krajevni organizaciji ZRVS, Klubu Maksa Perca, Ribiški družini in Lovskemu društvu za izraze sožalja, poklonjeno cvetje in spremstvo na zadnji poti. Hvala tudi govornikoma, oketu in godbi milice.

Vsi njegovi
Goriška Brda, Nova Gorica, Koper, Kranj, februar 1989

ZAHVALA

V 74. letu starosti nas je zapustil naš dragi mož, oče, stari oče in stric

IVAN JAKŠE

iz Škrjanč št. 4

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem in sosedom, ki so ga spremili na zadnji poti, darovali vence in cvetje in nam v težkih trenutkih stali ob strani. Posebej se zahvaljujemo osebju novomeške bolnišnice, Cestnemu podjetju Novo mesto, tovarni zdravil Krka, zboru GD Šmihel ter gospodu župniku za lepo opravljen obred.

Žalujoči: žena Alojzija, hčerka Marija ter sinova Janez in Jože z družinami

Hladen veter je zapihal,
je na zemljo padla noč,
žalost je prekrila srca naša,
ker odšla si proč.

ZAHVALA

V 79. letu nas je tragično zapustila draga mama, babica in prababica

TEREZIJA CEROVŠEK

Z globoko hvaležnostjo v srcu se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za tako številno spremstvo na zadnji poti, darovano cvetje ter za izrečeno sožalje. Zahvaljujemo se tovarni Celuloza-tozd Priprava lesa Krško za darovane vence, gospodu župniku pa za lepe poslovilne besede in pogrebni obred.

Žalujoči: hčerke z družinama in sinovi ter ostalo sorodstvo

Skrb, delo in trepljenje —
tvoje je bilo življenje.
Bolečino in trpljenje si prestala,
zdaj boš v grobu mirno spala.

ZAHVALA

V 81. letu nas je zapustila naša mama, stara mama, teta in botra

NEŽA BARTOLJ

iz Velikega Cerovca 5

Iskreno se zahvaljujemo vsem znancem, sorodnikom in sosedom za izrečeno sožalje in spremstvo na njeni zadnji poti, Domu starejših občanov Črnomelj, kolektivoma IMV Novo mesto-proizvodnja I in osebju travmatološkega oddelka Splošne bolnice Novo mesto ter gospodu župniku za tolažilne besede in lepo opravljeni obred.

Žalujoči: vsi njeni

ZAHVALA

Po težki bolezni nas je v 78. letu starosti zapustila, mama, stara mama in teta

AMALIJA GABRIJEL

iz Gor. Nemške vasi pri Trebnjem

Zahvaljujemo se sorodnikom, prijateljem in sosedom, ki ste nam v težkih trenutkih pomagali. Hvala vsem, ki ste nam izrazili sožalje, pokojni darovali cvetje in vence, ter jo spremili na njeni zadnji poti. Posebna zahvala gospodu kaplanu za lepo opravljeni obred, pevcem DO Treles, Trimo in Tesnila Trebnje.

Žalujoči: otroci Malči, Jože, Justi, Drago in Milena z družinami

ZAHVALA

V 82. letu starosti nas je tiho zapustil naš najdražji oče, stari oče, tast, brat, stric

JANKO POPOVIĆ — ŠLIMER

s Sel pri Jugorju 2

Ob nenadomestljivi izgubi našega ljubečega očeta se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem, ki ste z nami v najtežjih trenutkih sočustvovali, nam izrekli sožalje, nam pomagali, darovali vence in cvetje ter pokojnika tako številno spremili na njegovo zadnjo pot. Posebna zahvala župnikoma za lepo opravljen cerkveni obred, govornikom za ganljive besede pred domačo hišo in pri odprtem grobu. Najlepša hvala organizaciji ZZB in krajevni skupnosti Jugorje, kakor tudi pevskemu zboru in godbi iz Metlike pri pogrebnem obredu. Še enkrat iskrena hvala vsem, ki ste našega nepozabnega očeta pospremili v njegov večni dom.

Žalujoči: hčerka Božica, vnuka Mladen in Vedran, zet Dako

Počivaj v miru,
ki večnost neskončna ga daje,
za veliki zemeljski trud.

ZAHVALA

V 82. letu starosti nas je za vedno zapustil naš dragi oče, stari oče, dedek in stric

MARTIN KLAJDER

iz Gornjega Suhadola št. 15

Ob boleči izgubi nadvse dobrega očeta se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, vaščanom in vsem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani in nam nudili vsestransko pomoč, IMV Novo mesto in vaščanom za podarjene vence ter za ustno ali pismeno izraženo sožalje, tovarišu Francu Srebrnjaku za poslovilni govor, gospodu župniku za lepo opravljeni pogrebni obred ter pevcem DU Gabrje za zapeti žalostinki.

Žalujoči: hčerka Marija, sin Ivan z družino ter hčerki Justi in Tončka z družinama

Gor. Suhadol, 11. 2. 1989

Bo prišla pomlad,
še sonce bo grelo,
do tebe pa, mama,
ne bo več prispelo.

ZAHVALA

V 81. letu starosti je za vedno zaspala naša draga mama, babica, prababica, sestra, teta in tašča

JOŽEFA ŠIŠKA

iz Jurke vasi 20

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste nam v težkih trenutkih kakorkoli pomagali, darovali cvetje in nam izrazili sožalje. Posebno zahvalo smo dolžni DO Dolenjka, še posebej kolektivu skladišča, Gostišču na trgu za nudeno pomoč (delavcem kuhinje), Obrtni zadrugi Hrast iz Novega mesta, bifeju Rezelj iz Novega mesta, vaščanom za pomoč in cvetje ter gospodu župniku za lepo opravljeni obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: vsi njeni

ZAHVALA

Ob boleči in nenadomestljivi ter mnogo mnogo prezgodnji smrti našega ljubega moža, očka, sina, vnuka, brata, strica, zeta in svaka

MIRANA LIPEJA

iz Glogovega Broda, Artiče

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, in vsem, ki ste darovali vence in cvetje, denarno pomagali, nam ustno ali pisno izrazili sožalje ter našega ljubega Mirana v tako velikem številu pospremili na njegovi mnogo prerani zadnji poti. Posebno zahvalo smo dolžni Francu Kostanjšku in njegovim sodelavcem ter Gasilskemu društvu iz Dečnih sel za organizacijo pogreba. Zahvaljujemo se sosedom Kastelčevim in Štritofovim za vsestransko pomoč, kolektivu Izletnika Celje — poslovna enota Krško, kolektivu Kerametal iz Brežic, 3. b razredu in mali šoli OŠ Artiče, kolektivu Slovin Bizeljsko Brežice ter vsem gasilskim društvom in njihovim praporščakom, delavkam Jutranjke in Lisce iz Sevnice, ki ste bile sopotnice našega Mirana, pevcem okteta iz Pišec in godbi na pihala TCP Videm Krško ter govornikom Janezu Lapuhu, Francu Glogovšku, Ivanu Fuksu in Jožetu Dolarju za ganljive besede slovesa. Zahvalo smo dolžni tudi gospodu župniku za lepo opravljeni obred in govor ob odprtem grobu. Vsem in vsakemu posebej še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: vsi njegovi

Portret tega tedna

MARIJA ČADONIČ

Je že tako, da so tam, kjer je revščina, navadno doma ljudje najbolj odprtih src. To, da lahko najdejo uteho, pomoč, tolažbo pri ljudeh, ki v svojih srcih nosijo toplino, prijaznost, ljubezen, gostoljubnost, darežljivost, je pravzaprav edina sreča za tiste uboge, nebogljene, ki si sami ne morejo pomagati. Med ljudi s takšnimi humanimi vrlinami pa sodi tudi Marija Čadonič iz Grdunov pri Vinici, ki je leta 1971 postala rejnica 10-letni Martini, pred štirimi leti pa danes 10-letnemu Tončku.

Marija je v mladih letih živela v veliki revščini in njena edina želja je bila, da bi lahko kdaj, če bi ji šlo seveda bolje, pomagala otrokom, ki bi bili takšni reveži, kot je bila sama. Ta plemenita želja se ji je, kot sama pravi, uresničila. S ponosom pripoveduje o Martini, ki je prišla k Čadoničevim lačna ne le kruha, ampak tudi ljubezni, danes pa je srečno poročena v sosednji vasi in vzorna mati dvema sinovoma. Ko je Martina odšla, so jo prosili, da bi vzela v rejo 6-letnega Tončka s sosednjih Zilj, toda Marija in mož Marko sta nekaj časa oklevala. Ko pa je Marija slišala poštarjevo pripoved o fantiču, ki premražen tava po vasi in ne ve, kam bi se zatekel, ni več premišljala. Stekla je ponj in od takrat je Tonček pri Čadoničevih. »Danes ne bi nihče rekel, da je to tisti fantič izpred štirih let. Bojim pa se, da ne bi prehitro odšel in da bi bil ves moj trud z njim zaman,« pravi Marija, ki ji skrb za rejence ni prav nič manjša kot za lastnega otroka.

Ko sta se odločila vzeti v svoj dom Martino, sta Marija in Marko seveda povprašala za dovoljenje 12-letno hčer Vido, ki pa je privolila le pod enim pogojem: da bosta imela obe enako rada, kot da sta sestri. To je bil pogoj, ki ga je Marija z lahkoto izpolnila. Od Martine in pozneje od Tončka pa je zahtevala le eno: da ne lažeta in ne kradeta. Čadoničeva je bila vedno skromna in njena edina želja je bila, da bi ostala skromna in poštena tudi njena rejenca.

Nekaj pa Marijo le boli. »Pred dvema letoma so me prosili, da bi vzela še enega rejenca, a kaj, ko nimam prostora. Hodila sem od hiše do hiše in prosila, naj se kdo usmili reveža. Žal brez uspeha. Danes hodijo ljudje v šole, manjka pa jim šola za srčno kulturo. Čeprav je po drugi strani tudi res, da v Beli krajini ni rejniške tradicije in da so v marsikateri vasici ob Kolpi ostali le še starejši ljudje. Toda nama z možem, ki sva tudi že zakoračila v jesen življenja, daje prav otrok v hiši pravi smisel življenja,« razmišlja Čadoničeva ter se ozira po Grdunih, kjer so tri hiše že popolnoma prazne, življenje pa tli le še v štirih.

Marija je edina rejnica v črnomaljski občini, ki ima že drugega rejenca. Za svoje humano in nikoli plačano delo — največja nagrada za delo ji je vedno pomenil le zdrav razvoj in uspeh rejencev — bo ob prazniku občine Črnomelj prejela plaketo, največje občinsko priznanje.

M. BEZEK-JAKŠE

Andrej Abram

Prekrivajo grad

Dva meseca dela za Krovstvo I. in A. Abram

BRESTANICA — Na strehi brestaniškega gradu je že z mostu čez Savo videti napis »1989«, ki naj bi mimo vozečim povedal, da je bila v tem letu streha na novo prekrita. S prekrivanjem so delavci Krovstva Ivan in Andrej Abram pričeli takoj po novem letu, delo pa bo trajalo približno dva meseca.

»Letošnja mila zima nam gre kar na roke, saj se sicer teh obsežnih del prav gotovo ne bi mogli lotiti,« meni Andrej Abram, ki vodi 13 svojih delavcev. »Streho bomo prekrili z okoli 120.000 kosi opeke, kar je približno polovica vseh površin. Nazadnje je bil grad prekrit leta 1974 in v tem času je stara opeka tako dotrajala, da jo je bilo treba zamenjati. Hkrati menjamo tudi late, del ostrešja itd. Povedati moram, da smo tu v okolici prekrili že skoraj vse gradove in pri tem ugotovili, da so bile nekatere opeke stare tudi po 250 let, ta bobrovec, s katerim bomo streho prekrili sedaj, pa bo zdržal dvajset ali petindvajset let. Seveda je delo na taki strehi veliko bolj zahtevno kot na običajnih objektih, saj je grad dokaj visok, lahko nas presenetita sneg ali dež. Vendar smo na vremenske neprilike dobro pripravljeni.«

V gradu je muzejska zbirka izgnancev in političnih zapornikov, vendar v tem času ni odprta za obiske. Kustodinja Irena First je povedala, da so za dela v zimskem času odločili tudi zaradi tega.

J. S.

Pastirji zapuščajo Slovenijo

Ker je nomadska paša v Sloveniji z zakonom prepovedana, bo več kot tisoč ovac iz Bosne te dni moralo zapustiti sočne pašnike v Beli krajini

ČRNOMELJ — V Belo krajino pride vsako zimo iz Bosne vsaj en trop ovac, letos pa so se za pašo v deželi ob Kolpi odločili številni pastirji, ki so svojo drobnico pasli v štirih skupinah tako rekoč po vsej Beli krajini. Toda v Sloveniji je z republiškim zakonom nomadska paša prepovedana, zato bodo morali pastirji prej, kot so načrtovali, zapustiti našo republiko.

Kot je povedal eden od štirih pastirjev, ki so odšli na pašo iz Skender Vakufa oktobra lani, je bil njihov namen, da bi se po nekajmesečni paši okrog Črnomlja, Metlike in Novega mesta mimo Brežic in Zagreba konec aprila z 10 osli, 300 starimi ovcami in ovni ter nekaj sto jagnjeti vrnili v Bosno. Pohvalil je še, da so Belokranjci zelo prijazni, da z njimi niso imeli nikakršnih težav, saj pazijo, da ovce ne popasejo pšenice, druge škode pa tako in tako ne morejo narediti. Razmišljal je celo, da bi prihodnje leto prav zaradi prijaznosti domačinov znova prišli v Slovenijo, če se jim bo zaradi nizkih odkupnih cen mesa in volne seveda sploh še splačalo rediti drobnico.

Nekaj dni po tem pogovoru pa so vsi pastirji dobili v roke odločbe veterinarske in kmetijske inšpekcije, v katerih je zapisano, da morajo prav te dni z živalmi zapustiti Slovenijo. »Inšpektorji imamo po zakonu veliko pooblastil v zvezi z nomadskimi pastirji, vendar v resnici ne moremo narediti nič drugega, kot da jih s pomočjo policije izženemo iz Slovenije,« je povedal veterinarski inšpektor Peter Štefanič. »Vendar smo toliko uvidevni, da jim dovolimo, da se zaradi tega, ker imajo veliko jagnjeti, vračajo počasi, približno 5 kilometrov na dan. Ker imajo na Hrvaškem prav tako zakon, ki prepoveduje nomadsko pašo, Hrvati pastirje pošiljajo v Slovenijo, mi pa k njim nazaj in tako si jih podajamo. Bojimo se, kako bo z nomadi prihodnjo zimo, če bo tako ugodna za pašo kot letošnja. Najbrž pa se bomo morali dogovoriti s Hrvati, da nas bodo pravočasno opozorili. Tako jih bomo lahko pričakali že na mostovih čez Kolpo in jim onemogočili prehod čez reko v Slovenijo. Zadostiti moramo pač zakonu, čeprav je res, da, vsaj letos, ovce v Beli krajini niso naredile škode, če odštejemo oljno repico, popaseno okrog Dragatuša. So tudi cepljene ,tako da ne prenašajo bolezni. Marsikomu so nare dile le uslugo, ker so popasle suho travo in znatno pognojile travnike.«

M. BEZEK-JAKŠE

MARTIN KRPAN V ČRNOMLJU

ČRNOMELJ — V tukajšnji Diskoteki Grad bo v soboto, 18. februarja, nastopila rock skupina »Martin Krpan«. Tukajšnji organizatorji glasbenega življenja so v zadnjem času popestrili ponudbo z večeri evergreenov in nastopi skupin. Tako bodo v marcu prišli na svoj račun vsi, ki imajo radi tipično slovensko rajanje, saj bo v tem mesecu gostoval v Črnomlju Agropop.

ROCK KONCERT V RUMANJI VASI IN METLIKI

RUMANJA VAS, METLIKA — Jutri, 17. februarja, bodo na otvoritvi rock kluba nastopili: K2, Frakcija FM, Psoriaza, Seisenberg bend, Arschlog, gost večera pa bo Zdene Kockar. Dan pozneje se bosta v metliškem mladinskem klubu predstavila V7K in Polska malca.

ASJA VALČIČ IN KVINTET ALPE-JADRAN

BREŽICE — Okroglo stolpno dvorano Posavskega muzeja so si za generalko koncerta v dvorani Vatroslava Lisinskega v Zagrebu v torek, 14. februarja, izbrali člani klavirskega kvinteta Alpe-Jadran iz Zagreba in violončelistka Asja Valčič iz Arnovega sela, ki se tudi po študiju v Sovjetski zvezi in ZDA rada vrača v domače okolje.

»POBELELO POLE OVCAMA...« — Tako poje belokranjska pesem in pretekle dni so bili travniki in pašniki v deželi ob Kolpi zares beli zaradi ovac, ki so jih prignali iz Bosne na pašo številni pastirji. Ali res niso vedeli, da je tako na Hrvaškem kot v Sloveniji nomadska paša prepovedana, ali pa so upali, da bodo tisti, ki morajo delati po zakonu, uvidevni z njimi? Ovce so se namreč morale počasi vrniti nazaj v domače kraje, kjer pa paše skorajda ni. (Foto: M. Bezek-Jakše)

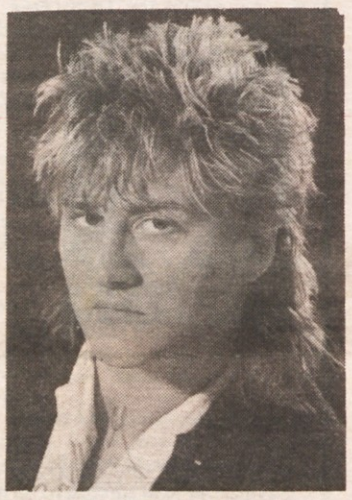

PREDSTAVITEV — Jutri bodo v Diskoteki Otočec predstavili kaseto Sida-twist, ki jo je napolnil s svojimi glasbenimi komadi Božidar Wolfand-Wolf. Glasbenik, nekdanji član skupine Randez-vous, je oboževalkam in oboževalcem znan predvsem po melodiji O ne, Cherie. S skladbo Suženj ritma, ki jo je izdal na svoji drugi plošči, je zmagal na Pop delavnici.

studio DESET NAJBOLJŠIH

TOP LESTVICA DOLENJSKEGA LISTA

Top lestvico sestavljajo v uredništvu radia Glas Ljubljane in teleteksta Ljubljanske televizije. Po valovih Studia D jo lahko slišite vsako soboto ob 11. uri, preberete pa vsak četrtek v Dolenjskem listu.

1. (8) Exile — ENYA
2. (7) The crush of love — JOE SATRIANI
3. (8) Driving home for Christmas — CHRIS REA
4. (1) Twist in my sobriety — TANITA TIKARAM
5. (2) Del Rio's song — BLUE OYSTER CULT
6. (9) Something's gotten hold of my heart — M. ALMOND
7. (—) La pistola y la corazon — LOS LOBOS
8. (4) Nobody's perfect — MIKE & THE MECHANICS
9. (5) As long as you follow — FLEETWOOD MAC
10. (6) Now you're gone — BLACK

studio DESET NAJBOLJŠIH

Lestvica narodnozabavne glasbe Studia D in Dolenjskega lista

Žreb je nagrado Studia D ta teden dodelil ANICI LIČEN iz Kočevja. Lestvica pa je ta teden takšna:

1. (1) Dolenjski sem kmet — ČOF
2. (6) Soncu naproti — HENČEK
3. (8) Ko se vrneš — ANSAMBEL I. RUPARJA
4. (3) Ej oča, povejte — FANTJE IZ VSEH VETROV
5. (7) Žvižgam si veselo pesmico — ANSAMBEL V. PETRIČA
6. (10) Naš Francelj — BRODNIKI
7. (2) Vsi na ples — ANSAMBEL T. VERDERBERJA
8. (—) Hvala ti — ANSAMBEL M. STEGUJA in KVARTET DO
9. (9) V Beli krajini sem doma — NOVI ODMEVI
10. (5) Za vas — MARJAN PODLOGAR

Predlog za prihodnji teden: Ni ti mar — ANSAMBEL L. SLAKA.

Glasujem za:

Moj naslov:

Kupone pošiljajte na naslov: Studio D, p.p. 103, 68000 Novo mesto

KOLIKO TEHTA MORTADELA?

OTOČEC — Tukajšnjim gostinskim in turističnim delavcem je že dolgo jasno, da vsakdanja, enolična ponudba ne bo privabila gostov. Zato skušajo za slednje čimbolj pogosto pripraviti kaj novega. Med pustnim veseljačenjem se na Otočcu ni nihče dolgočasil, kaže pa, da tudi to soboto v motelski restavraciji ne bo pusto. Za raznovrstne dobrote bosta poskrbeli primorska mesna industrija in karlovaška pivovarna, ob dobri plesni glasbi ne bo manjkalo nagradnih družabnih iger, najbolj pa bo prišel na svoj račun gost, ki bo čimbolj točno ocenil težo velike mortadele. Da bo nato mesna dobrota njegova, se razume samo po sebi!

Začetek snemanja Vetra v mreži

Več prizorov bo F. Robar posnel v »postaranem« N. mestu

NOVO MESTO — Dokončno je odločeno: Viba film iz Ljubljane bo 14. marca začela snemati celovečerni film Veter v mreži, ki ga bo režiral novomeški rojak Filip Robar — Dorin in v katerem bo filmsko upodobil Novomeško pomlad, pomembno kulturno ustvarjanje v dolenjski metropoli pred 70 leti.

Ker bo film obravnaval življenje med leti 1915 in 1920, bo moralo biti mesto temu primerno »postarano.« Pri planiranju scen so se organizatorji snemanja sicer trudili, da bi čim manj motili današnji utrip mesta, niso pa mogli mimo nekaterih zapor prometa, na katere želimo že s tem zapisom opozoriti.

Tako bo prva zapora od 25. do 27. marca v Jenkovi in Seidlovi ulici ter na trgu pred frančiškanskim samostanom. Trg bodo posuli s peskom, da bo tak, kot je bil nekoč. Druga zapora bo od 28. do 29. marca na Cesti herojev, od križišča Ulice talcev do križišča Ljubljanske, tretja pa od 1. aprila do 2. aprila, ko bodo zaprli Muzejsko in Škrabčevo ulico ter Strmo pot, da bodo lahko snemali okrog kapiteljske cerkve. Nekaj zapor bo za krajši čas potrebnih še v drugi polovici aprila.

Da bo snemalno okolje tako, kot je bilo v začetku stoletja, bodo demontirali ali maskirali nekatere napise, s peskom posuli ceste in parkirišča, adaptirali trgovine in s stiroporom spremenili nekatere fasade, ki so zdaj drugačne, kot so bile nekoč.

— n

Slovenija Moja dežela.

Srečanje v moji deželi

Škofjeloški izseljenski piknik se seli v Dolenjske Toplice — Osrednja prireditev 2. julija na jasi

DOLENJSKE TOPLICE — Tukaj se je prejšnji petek sestal odbor za pripravo izseljenskih prireditev »Srečanje v moji deželi«, ki bodo nadomestile nekdanji izseljenski piknik v Škofji Loki. Tudi te prireditve naj bi postale tradicionalne, dober temelj pa naj bi postavili že z letošnjimi, ki bodo v dolenjskih Toplicah v začetku julija, osrednja prireditev — piknik na jasi pa bo 2. julija.

Prireditve naj bi pritegnile čimveč izseljencev iz Evrope in z druge strani oceana pa tudi domačih gostov. Njihova usmeritev naj bi bila čimbolj narodna, namenjena poglabljanju in razširjanju stikov med matično domovino in slovenskim izseljenstvom. Čeprav je do julija še daleč, je treba s pripravami pohiteti, zlasti zaradi pravočasnega obveščanja rojakov iz tujine. Tako naj bi bila v kratkem izbrana celotna podoba srečanja, za katero so predlogi že izdelani, hkrati pa naj bi začela delati tudi komisija za finančno realizacijo srečanja. K sodelovanju naj bi pritegnili tudi čimveč turističnih, prevozniških in reklamnih firm iz cele Slovenije, saj je prireditev republiškega značaja. Koordinator teh aktivnosti je Krkin tozd Zdravilišča. Že sedaj naj bi tudi pričeli izbirati izdelke domače obrti, ki bi bili dovolj kvalitetni in reprezentantivni za prodajo na prireditvenem prostoru. Za zabavo naj bi poskrbelo več narodnoosvobodilnih ansamblov in drugih nastopajočih.

Prireditve bodo v glavnem v Dolenjskih Toplicah pa tudi v drugih krajih, namenjene pa bodo tako odraslim kot mladini.

T. J.

MLADI VAL IGRA ŽE PET LET — Fantje tega dolenjskega ansambla, ki ima »sedež« Šentjerneju, se lahko pohvalijo, da so v teh letih s svojimi skladbami poželi že veliko uspehov. Tako so bili prvi glas dolenjske, dobro so se odrezali tudi na glasu mladih in slovenski Pop delavnici. Mnogi se ansambla spominjajo po pesmi Zadnji ples, ki je bil dalj časa prva popevka Studia D. V tem času se pripravljajo na snemanje novih narodno-zabavnih pesmi v studiu Sraka, ob dnevu žena pa bodo zapeli in zaigrali našim zdomcem v Langenhagnu. Člani ansambla so: Zdenko Mihalič, Jože Kirn, Toni Klemenčič, Toni Rangus, Toni Humar, Samo Kečkeš in Drago Drobež. (Foto: J. P.)

TEDEN DOMAČEGA FILMA

ČRNOMELJ — V tukajšnjem kinu letos že dvanajstič zapored pripravljajo teden jugoslovanskega filma, ki se bo pričel v soboto, 18. februarja, z dramo Glembajevi. V nedeljo bo na sporedu drama Polbrata, v ponedeljek družbena drama Hiša ob progi, v torek psihočoška drama Aloha — praznik kurb, teden domačega filma pa se bo zaključil v sredo z družbeno dramo Odpadnik. Vse predstave bodo ob 20. uri.

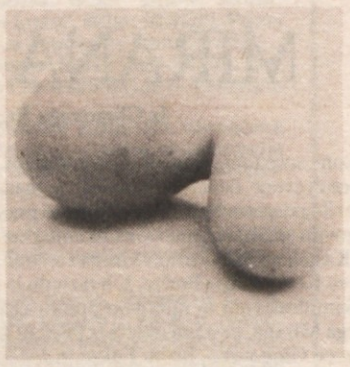

JAJCI DVOJČICI — Tudi kokoši niso več tisto, kar so bile. Ena od pernatih kokodajsk Matilde Lokar iz Stranske vasi je dala na svetlo zraščeni jajci. O tem, kakšna bo cena za novi proizvod, se v Beogradu še niso zmenili. (Foto: J. P.)

kozerija

STE NORI, UNIČILI NAS BOSTE!

Hitrotkal je nehal kupovati kruh v delovni organizaciji Žemljica. Odločili so se za novo pekarno, kajti tam so pekli boljši kruh po nižjih cenah. Že uro po tej odločitvi so pridrveli v Hitrotkal: direktor Žemljice, tovariš Sezedelejevič in tovariš Rdečnik. Zahtevali so razgovor z vodjem družbene preskrbe v Hitrotkalu in z direktorjem vseh direktorjev.

— To je nepremišljeno dejanje. Hitrotkal je naš velik kupec, je pričel mleti direktor Žemljice, tovariš Kifljič.

— Izbruhnil bo politični škandal, je rdel tovariš Rdečnik, navajen, da postanejo vsi mehki, ko zaslišijo njegov trdi glas.

— V našem interesu je, da kupujemo kruh in seveda vse drugo pri podjetjih, ki sodijo v našo občino, je bil lokalno usmerjen tovariš Sezedelejevič.

— Tako se obnašamo v vseh primerih. Poglejte Hitrozid! Pri vseh razpisih je dobil dela, četudi smo vsi vedeli, da je najslabši in najdražji izvajalec, je pričel primerjati direktor Žemljice.

— Podpirati moramo naše delovne organizacije, sicer se bomo kmalu soočili z resnimi socialnimi nemiri, je zaskrbelo tovariša Sezedelejeviča.

— V Repičevi dragi smo že izgubili trafiko pa tudi delikatesno trgovino. Res je, da sta bili slabo založeni in da sta slabo poslovali, povrhu vsega pa so bili tudi uslužbenci malomarni. Trafiko in delikateso pa so zaprli šele takrat, ko tam več ni kupoval Hitrotkal, je analiziral tovariš Rdečnik, da bi očrnil Hitrotkal, direktorja vseh direktorjev ter vodjo družbene preskrbe pa prepričal, kako nista na pravi poti, kako se motita, celo grešita.

— Najbolj čudno pri vsej zadevi pa je to, da ste se odločili kupovati kruh pri podjetju, ki ni v naši občini, da, tudi v naši republiki ni, je podčrtal direktor Žemljice, tovariš Kifljič.

— Zadeva je enostavna kot srbski pasulj, je rekel vodja družbene preskrbe iz Hitrotkala.

— Torej ponovno lahko računamo na vas? je zažarel direktor Žemljice, tovariš Kifljič.

— Brez problemov: znižajte cene, na drugi strani pa popravite kakovost!

— Nori ste. Dobro veste, da si pri Žemljici česa takega ne moremo privoščiti. To bi nas pripeljalo naravnost v stečaj.

TONI GAŠPERIČ